

VEJLEDNING OM GØDSKNINGS- OG HARMONIREGLER

Planperioden 1. august 2013 til 31. juli 2014

Revideret udgave 10. september 2013

Kolofon

VEJLEDNING OM GØDSKNINGS- OG HARMONIREGLER

Planperioden 1. august 2013 til 31. juli 2014

Revideret udgave 10. september 2013

Denne vejledning er udarbejdet af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i september 2013.

Bidragyder(e): NaturErhvervstyrelsen

Fotograf(er): Colourbox

© Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

NaturErhvervstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: +45 3395 8000
Fax: +45 3395 8080
E-mail: mail@naturerhverv.dk
Websted: <http://www.naturerhverv.dk>

ISBN 978-87-7120-456-8

INDHOLDSFORTEGNELSE

Resumé.....	6
Kalender for 2013–2014	8
Væsentlige ændringer i vejledningen i forhold til sidste år	10
1. Tilmelding til Register for Gødningsregnskab	11
1.1 Register for Gødningsregnskab	11
1.2 Hvem har pligt til at blive tilmeldt?.....	11
1.3 Hvem kan frivilligt blive tilmeldt?	11
1.4 Hvem kan ikke tilmelde sig?	12
1.5 Andre virksomheder der kan eller skal tilmeldes	12
1.6 Overtagelse af en ophørt virksomhed	12
1.7 Dine forpligtelser i Register for Gødningsregnskab	13
2. Gødningsplanlægning.....	14
2.1 Krav til gødningsplanlægningen	14
2.1.1 Frist for gødningsplanlægning	14
2.1.2 Særligt for miljø- og økologiordningerne, MVJ-ordninger og andre aftaler	14
2.1.3 Hvor laves gødningsplanlægningen?	14
2.2 Gødningsplanlægning i Tast selv-service.....	15
2.3 Gødningsplanlægning i Skema A og Skema A1 (specialafgrøder).....	15
2.3.1 Markens kvælstofnorm	15
2.3.2 Kvælstofkvote og planlagt forbrug.....	15
2.4 Hvad skal oplyses ved gødningsplanlægning	15
2.4.1 Generelle oplysninger	15
2.4.2 Kvælstofprognosen	16
2.4.3 Vildt- og bivenlige tiltag.....	17
2.4.4 Krav om randzoner i henhold til randzonenloven	17
2.4.5 Fosfor og kalium	18
2.4.6 Specialafgrøder (skov-, planteskole-, drivhus-, og/eller juletræskulturer).....	18
2.4.7 Kvælstofnorm og -kvote: særlige situationer	18
2.5 Korrektioner af kvælstofnormer	18
2.5.1 Miljø- og MVJ-tilsagn, Miljøbetinget tilskud, særlig miljøstøtte og andre aftaler.....	18
2.5.2 Kvælstofkontrakt	22
2.5.3 Økologiske producenter	22
2.5.4 Forventet højere udbytte	22
2.5.5 Miljøgodkendelser	24
2.6 Tillæg til kvælstofkvote ved at øge efterafgrødeareal	24
2.7 Kvælstofnormer for græs.....	24
2.7.1 Udlæg og efterslæt.....	24
2.7.2 Græs i omdrift	25
2.7.3 Permanent græs	25

3. Brødhvedeordningen	26
3.1 Betingelser	26
3.2 Dokumentation.....	26
3.3 Ansøgning om norm til brødhvede.....	27
3.4 Hvis du ikke udnytter tilsagnet eller overdrager arealer med brødhvedenorm	27
3.5 Nyetablerede jordbrugere	27
4. Gødningsregnskab	28
4.1 Indberetning af gødningsregnskab	28
4.2 Beregning af normproduktion og dyreenheder	29
4.2.1 Årsdyr eller producerede dyr	30
4.2.2 Staldsystem	30
4.2.3 Korrektioner	30
4.3 Areal.....	32
4.3.1 Harmoniareal	32
4.3.2 Overdragelse af arealer i en planperiode	33
4.4 Husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning	33
4.4.1 Beregning af forbrug og opgørelse af lager	33
4.4.2 Forarbejdet husdyrgødning	35
4.4.3 Afgasset biomasse	35
4.4.4 Modtaget husdyrgødning	36
4.4.5 Afsat husdyrgødning.....	36
4.4.6 Gødningskvitteringer (Skema B1).....	39
4.5 Andel af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der skal indgå i gødningsregnskabet.....	40
4.6 Handelsgødning	41
4.6.1 Indkøbt handelsgødning.....	41
4.6.2 Startlager.....	42
4.6.3 Slutlager.....	42
4.6.4 Samlet forbrug af handelsgødning.....	43
4.7 Anden organisk gødning.....	43
4.7.1 Andel af anden organisk gødning, der skal indgå i gødningsregnskabet.....	44
4.8 Samlet opgørelse	44
5. Efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder	46
5.1 En ny efterafgrøderegulering.....	46
5.2 Hvem er omfattet af reglerne om pligtige efterafgrøder	46
5.3 Hvordan etableres efterafgrøderne i marken	47
5.3.1 Udlægning af mellemafgrøder i marken	48
5.3.2 Flerårige energiafgrøder etableret i 2009/2010 og frem.....	49
5.3.3 Separering og forbrænding af fiberfraktion af husdyrgødning	50
5.4 Krav til efterafgrøder og efterafgrødegrundarealet.....	51
5.4.1 Efterafgrødegrundareal	52
5.5 Indberetning af efterafgrøder og brug af alternativer	53
5.5.1 Indberetning i Tast selv-service i august	53
5.5.2 Opgørelses af kravet i Tast selv service april 2014.....	54
5.5.3 Opsparing af efterafgrøder	55
5.5.4 Overdragelse af pligtige efterafgrøder til en anden virksomhed.....	56
5.5.5 Tillæg til kvælstofkvote ved at øge efterafgrødeareal	58

5.5.6 Automatisk reduktion af virksomhedens kvælstofkvote ved manglende efterafgrøder.....	59
5.6 Overdragelse af efterafgrøder ved salg/ bortforpacting af virksomhed.....	59
5.7 Efterafgrøder som følge af en miljøgodkendelse.....	60

6. Harmoniregler 61

6.1 Harmonikrav	61
6.2 Produktionsmæssig sammenhæng	62
6.3 Undtagelsen om 2,3 DE.....	63
6.3.1 Betingelse 1: Dyrkning af 70 pct. afgrøder til grovfoder	63
6.3.2 Betingelse 2: Definition af roer, græs og græsudlæg	63
6.3.3 Betingelse 3: Erklæring om udbringning af husdyrgødning	64
6.3.4 Betingelse 4: Pløjning og nedvisning	64
6.3.5 Betingelse 5: Pløjning og nedvisning af græsudlæg.....	64
6.3.6 Betingelse 6: Ingen bælgssæd.....	65
6.3.7 Betingelse 7: Jordprøver	65
6.3.8 Betingelse 8: Oplysningspligt	66
6.3.9 Betingelse 9: Krav til gødningsplanlægning	66
6.3.10 Betingelse 10: Krav om ajourføring	67
6.3.11 Udtrædelse af ordningen kræver afviklingsperiode.....	67
6.4 Beregning af dyreenheder.....	68
6.5 Græssende dyr.....	69
6.6 Afgasset biomasse og vegetabilsk biomasse	69
6.7 Forarbejdet husdyrgødning.....	69
6.8 Dyreenheder i husdyrgødning afsat til eksport eller forbrænding	70
6.9 Dokumentation - gødningskvitteringer	70
6.10 Forpagtningsaftaler	70

7. Afmelding fra Register for Gødningsregnskab 71

7.1 Hvornår skal du afmelde din virksomhed?.....	71
7.2 Særlige tilfælde, hvor du skal afmelde din virksomhed.....	71
7.3 Hvordan kan du afmelde din virksomhed?.....	72
7.3.1 Afmelding i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab	72
7.3.2 Afmelding ved overdragelseserklæring	73
7.4 Særlige regler ved afmelding fra Register for Gødningsregnskab.....	73
7.4.1 Lager ved ophør og overforbrug af gødning ved ophør.....	73

8. Dyrkningsrelaterede tiltag 75

8.1 Hvem er omfattet af reglerne om de dyrkningsrelaterede tiltag	75
8.2 Forbud mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder	75
8.3 Forbud mod omlægning af fodergræs	77

9. Leverandører af handelsgødning og anden organisk gødning..... 78

9.1 Leverandører af handelsgødning.....	78
9.1.1 Import af handelsgødning	78
9.1.2 Anmeldelse af handelsgødning.....	79
9.1.3 Handelsgødning med over 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat	79
9.2 Leverandører af anden organisk gødning	79
9.2.1 Udnyttelsesprocenten i produkter af anden organisk gødning	80

9.3 Kvælstofafgift	80
10. Biogas-, forarbejdnings- og forbrændingsanlæg	81
10.1 Biogasanlæg	81
10.1.1 Leverancer af afgasset biomasse og gødning	81
10.1.2 Fastsættelse af kvælstofindhold i den afgassede biomasse	82
10.2 Forarbejdningsanlæg	82
10.2.1 Leverancer af forarbejdet husdyrgødning	82
10.2.3 Udnyttelsesprocenten i fiberfraktion fra et forarbejdningsanlæg	84
10.2.3 Andre bestemmelser	84
10.3 Forbrændingsanlæg	84
10.3.1 Leverancer af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning på centrale forbrændingsanlæg	85
10.3.2 Forbrænding på eget gårdanlæg	85
10.3.3 Behandling af forbrændingsasken	86
11. Generelle oplysninger	87
11.1 Lovgivning og bekendtgørelser	87
11.1.1 Miljøbetingelser i Enkeltbetalingsstøtte	87
11.2 Oplysning om virksomheds- og personoplysninger	87
11.2.1 Hvor finder du oplysninger?	87
11.2.2 Hvilke oplysninger har NaturErhvervstyrelsen?	87
11.2.3 Hvilke oplysninger videregiver NaturErhvervstyrelsen?	88
11.2.4 Hvad bruger NaturErhvervstyrelsen oplysningerne til?	88
11.3 Offentliggørelse af gødningsregnskaber	88
11.4 Klagemuligheder	89
12. Forkortelser	90
Tabeller	91
Tabel 1: Normer for landbrugsafgrøder og grønsager på friland (kvælstof, fosfor og kalium) ..	92
Tabel 2: Normer for andre kulturer, kvælstof, fosfor- og kaliumnormer	102
Tabel 3: Oversigtstabel. Minimum antal græssende dyreenheder pr. hektar	106
Tabel 4: Høj og wrapensilage, standardforudsætninger til beregning af produktion af FE	107
Tabel 5: Husdyrgødning, indhold af kvælstof, fosfor og kalium	108
Tabel 6: Husdyrgødning, korrektion af kvælstof- og fosforindhold	114
Tabel 7: Husdyrgødning, standardforudsætninger for produktion	120
Tabel 8a: Gram råprotein pr. foderenhed i afgrøder til kvæg ¹	122
Tabel 8b: Gram råprotein pr. kg foder til svin	124
Tabel 9: Beregning af dyreenheder (DE)	125
Tabel 10: Betingelser for anvendelse af 2,3 DE/ha for kvægbrug	129
Skemaer	131
Skema A: Gødningsplanlægning 2013/2014	132
Skema A1 (specialafgrøder): Gødningsplanlægning for skov-, planteskole-, drivhus- og/eller juletræskulturer 2013/2014	134
Skema A2: Oversigt over høstudbytter til brug for planperioden 2013/2014	135
Skema A3: Produktion af husdyrgødning i planperioden 2013/2014	136

Skema B: Gødningsregnskab for planperioden 2013/2014	137
Skema B1: Kvitteringer for overførsler af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse fra 1. august 2013 til 31. juli 2014.....	140
Skema B2: Oplysninger om dyretype og staldtype 2013/2014	141
Skema B3: Overdragelse af efterafgrøder mellem to virksomheder	142
Skema C1: Hjælpekemaer til beregning af harmoniforholdene	143
Skema C2: Hjælpekema til beregning af græsningstryk	145
Skema D: Ansøgning om brug af brødhvedenormen 2013/2014	146
Stikordsregister	149

Resumé

For at sikre vandmiljøet er der indført regler for, hvor meget du må gødske i forhold til, hvor mange næringsstoffer afgrøderne optager. Gødningsregnskabet er din opgørelse over hvor meget gødning, du har brugt. I denne vejledning kan du læse om de krav og muligheder, der knytter sig til Register for Gødningsregnskab, efterafgrøder, harmoniregler og dyrkningsrelaterede tiltag. Du kan også finde tabeller og skemaer, som du kan bruge, når du laver gødningsplanlægning og gødningsregnskab.

Tilmelding til Register for Gødningsregnskab (se kapitel 1)

Hvis du har en virksomhed, der er omfattet af reglerne om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (gødningsreglerne), skal virksomheden registreres i NaturErhvervstyrelsens Register for Gødningsregnskab.

Du *skal* være med i registret, hvis din virksomhed har en momspligtig omsætning på over 50.000 kr. inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf og samtidig

- har over 10 dyreenheder (DE) (se Tabel 9), eller
- har en husdyrtæthed over 1,0 DE/ha, eller
- modtager mere end 25 tons husdyrgødning eller anden organisk gødning inden for en planperiode.

Du *kan* være med i registret, hvis din virksomhed har en momsregistreret omsætning på over 20.000 kr. inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf.

Gødningsplanlægning og gødningsregnskab (se kapitel 2 og 4)

Når din virksomhed er tilmeldt registret, skal du:

- Udarbejde en gødningsplanlægning (se kapitel 2) for, hvordan din gødning anvendes.
- Beregne en kvælstofkvote for, hvor meget du må forbruge, og holde den opdateret (se afsnit 2.5 og 2.6).
- Udarbejde et gødningsregnskab (se kapitel 4), der viser hvor meget gødning, du har forbrugt i forhold til din kvote.
- I gødningsregnskabet opgøres også, om du overholder regler om efterafgrøder og harmoni.

Efterafgrøder (se kapitel 5)

Reglerne fastsætter, på hvor stor en del af dine marker, du skal etablere efterafgrøder. Reglerne om plantedække gælder, uanset om du er tilmeldt Register for Gødningsregnskab.

Du skal overholde reglerne om plantedække, hvis din virksomhed:

- Har en momspligtig omsætning på over 50.000 kr. fra planteavl, husdyravl eller kombinationer heraf, og
- Dit efterafgrødegrundareal er 10 ha eller derover.

Din virksomhed kan helt eller delvist opfylde kravet om udlægning af efterafgrøder ved at anvende en eller flere alternativer til udlægning af efterafgrøder. Efterafgrøder skal udlægges i starten af planperioden. Hvis du når efterafgrøde kravet opgøres, ikke har nok efterafgrøder til at dække kravet, vil bedriftens kvælstofkvote blive tilsvarende nedskrevet.

Harmoniregler og harmonikrav (se kapitel 6)

Størrelsen af dit dyrehold skal omregnes til antal dyreenheder (DE). Dvs. at du skal beregne, hvor mange DE du i alt har haft i planperioden, og hvad dit harmoniareal har været i samme planperiode.

Hvis du har et erhvervsmæssigt dyrehold på over 3 DE eller modtager husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning fra 3 eller flere DE, er du omfattet af harmonireglerne. Reglerne fastsætter, hvor meget husdyrgødning du må anvende i forhold til størrelsen af dit areal.

Som udgangspunkt må du udbringe husdyrgødning på din jord svarende til højst 1,4 DE/ha/ planperiode. Hvis du driver et kvægbrug må du udbringe hvad der svarer til 1.7 DE/ha i planperioden.

Afmelding fra Register for Gødningsregnskab (se kapitel 7)

Hvis du ikke har pligt til det og ikke længere ønsker at være med i Register for Gødningsregnskab, kan du afmelde din virksomhed fra registret. Du afmelder din virksomhed ved at sende en overdragelseserklæring, et gødningsregnskab med ophørsdato i felt 917 eller sender et brev direkte til NaturErhvervstyrelsen, Center for Jordbrug.

Dyrkningsrelaterede tiltag (se kapitel 8)

Det er som udgangspunkt forbud mod jordbearbejdning i en periode efter høst, samt forbud mod omlægning af fodergræsmarker i visse perioder.

Indberetning af handelsgødning og anden organisk gødning (se kapitel 9)

Virksomheder - både tilmeldt og ikke tilmeldt Register for Gødningsregnskab - der leverer gødning til andre virksomheder, skal tilmeldes som leverandører hos NaturErhvervstyrelsen.

Gødningsleverancerne skal indberettes via det elektroniske indberetningssystem for leverandører 'Leverandørregisteret'.

Indberetning af afgasset biomasse og forarbejdet husdyrgødning (se kapitel 10)

Biogasanlæg og forarbejdningsanlæg skal oplyse om den gødning, der er modtaget til anlæggene.

Gødningsleverancerne skal indberettes via det elektroniske indberetningssystem for leverandører 'Leverandørregisteret'.

Tabeller og skemaer

I bilaget kan du finde normtabeller for afgrøder og husdyrgødning til brug for gødningsplanlægning og regnskab. Du finder ligeledes relevante hjælpe- og indberetningsskemaer.

Kalender for 2013-2014

Kalender for administrative krav og frister 2013-2014		
<i>Frister og krav i kursiv omhandler en anden planperiode</i>		
Når du er med i Register for Gødningsregnskab, skal du overholde nogle krav og frister. Nedenfor er en oversigt over de vigtigste frister. Du kan læse mere i vejledningens enkelte afsnit.		
2013	1. august	Planperioden 2013/2014 starter
	1. aug. til 30. sept.	Forlænget planperiode 2012/2013
	13. august	Ansøgning om anvendelse af brødhvedenorm for 2013/2014
	31. august	Frist for indberetning af hvor mange ha efterafgrøder der er udlagt (i efteråret 2013)
		Frist for til- og framelding fra ordning om alternativer til efterafgrøder i planperiode 2013/2014
	1. september	Frist for indberetning af leverancer af handelsgødning, anden organisk gødning, afgasset biomasse og forarbejdet husdyrgødning for 2012/2013
	<i>1. oktober</i>	<i>Indkaldelse af gødningsregnskab for 2012/2013</i>
10. oktober	Seneste mulighed for konvertering fra mellemafgrøder til efterafgrøder	
2014	<i>31. marts</i>	<i>Sidste frist for indberetning af gødningsregnskab for 2012/2013</i>
	23. april	Frist for indberetning af undtagelsen (2,3 DE) i Tast selv service.
		Opgørelse af krav om efterafgrøde i Tast selv-service
		Frist for valg af om overskud af udlagt efterafgrøder for 2013/2014 skal overføres til anden jordbruger eller om N kvoten skal opskrives
		Frist for valg af om underskud af udlagte efterafgrøder for 2013/2014 skal dækkes af en anden jordbrugers overskud, af eget overskud fra tidligere år eller om N kvoten skal nedsættes
	31. juli	Sidste frist for tilmelding til Register for Gødningsregnskab for planperioden 2013/2014
	<i>1. august</i>	<i>Planperioden 2014/2015 starter</i>
	<i>Ca. 15. august</i>	<i>Ansøgning om anvendelse af brødhvedenorm for 2014/2015</i>
	<i>1. aug. til 30. sept.</i>	<i>Forlænget planperiode 2013/2014</i>
	<i>31. august</i>	<i>Frist for indberetning af udlagte efterafgrøder for planperioden 2014/2015</i>
		<i>Frist for til- og framelding fra ordning om alternativer til efterafgrøder i planperiode 2013/2014</i>
	1. september	Frist for indberetning af leverancer af handelsgødning, anden organisk gødning, afgasset biomasse og forarbejdet husdyrgødning for 2013/2014
1. oktober	Indkaldelse af gødningsregnskab for 2013/2014	
<i>10. oktober</i>	<i>Seneste mulighed for konvertering fra mellemafgrøder til efterafgrøder</i>	
2015	31. marts	Sidste frist for indberetning af gødningsregnskab for 2013/2014

Kalender for dyrkningsmæssige krav og frister 2013–2014

Hvis din ejendom er omfattet af reglerne om dyrkningsmæssige tiltag, har du som jordbruger pligt til at overholde nedenstående datoer, med mindre du har arealer der er undtaget af bestemmelser om forbud mod omlægning af fodergræs og jordbearbejdning – se kapitel 8. Det er dog tilladt at jordbearbejder efter den 20. oktober hvis der er lovpligtige efterafgrøder på arealet.

2013	1. juni	Start på forbud mod omlægning af fodergræs
	Fra høst	Forbud mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder
	15. august	Senest omlægning af fodergræs til fodergræs
		Senest omlægning af fodergræs til grønkorn med græsudlæg
	1.oktober	Nedvisning af ukrudt og spildfrø må finde sted, hvor der er forbud mod jordbearbejdning
	1.november	Slut på forbud mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder, hvis arealet anvendes til dyrkning af kartofler i den kommende sæson
Slut på forbud mod jordbearbejdning på lerjord og humusjord		
2014	1.februar	Slut på forbud mod omlægning af fodergræs
		Slut på forbud mod jordbearbejdning på sandjord
Hvis der er krav om udlægning af pligtige efterafgrøder på din ejendom, skal du overholde følgende datoer - se kapitel 5.		
2013	1.august	Efterafgrøder der ikke er korsblomstrede sås senest
	20. august	Korsblomstrede efterafgrøder sås senest
	20. september	Tidligst nedpløjning af mellemafgrøder
	20. oktober	Tidligst nedpløjning af efterafgrøder
2014	1.marts	Tidligst destruktion af efterafgrøder udsået som udlæg i majs

Væsentlige ændringer i vejledningen i forhold til sidste år

- I kapitel 4 er praksis for håndtering af slutlagre af handelsgødning i forbindelse med ophør af landbrugsvirksomhed præciseret. Desuden er der tilføjet information om hvilke analyseprøver godkendes i forbindelse med bestemmelse af kvælstofindhold i afgasset biomasse.
- I kapitel 4 beskrives desuden en ny mulighed for at anvende egne analyseværdier for fodereis indhold af rå-protein ved de såkaldte type 2-korrektioner.
- Kapitel 5 om efterafgrøder er omskrevet, som følge af at efterafgrødereglene er ændret. Som noget nyt skal man indberette hvor mange efterafgrøder man udlægger senest den 31. august 2013. Hvis kravet ikke dækkes af de indberettede efterafgrøder, nedskrives kvælstofkvoten automatisk tilsvarende. Opgørelsen af efterafgrødekravet sker i Tast selv service i skemaet ”gødningskvote og efterafgrøder”, hvor man også angiver om et evt. overskud skal overdrages til en anden jordbruger eller om man ønsker at øge sin N kvote. Opgørelsen skal ske senest den 23. april 2014.
- Reglerne for udtagning af jordprøver på undtagelsesbrug (2,3 DE) er ændret i forbindelse med genforhandlingen af undtagelsen til Nitratdirektivet.
- I kapitel 8 om dyrkningsmæssige tiltag er det uddybet hvem reglerne gælder for.
- I kapitel 9 er der tilføjet et afsnit vedr. krav om registertilmelding ved salg af handelsgødning med over 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat.
- Kapitel 9 er delt i to, således at der er et nyt kapitel 10 om indberetning af afgasset biomasse og forarbejdet husdyrgødning
- Afgrødenormer og husdyrnormer er opdateret (se tabellerne).
- Omregningsfaktoren for mink er ændret således, at der nu går 30 årstæver til én dyreenhed imod tidligere 34.
- Desuden er der tilføjet en række konsekvensrettelser og redaktionelle ændringer.

Ændringer i forhold til 1. udgave fra juli 2013

- I kapitel 5 afsnit 5.5.4 er oversigt 13 rettet for det tydeligere fremgår hvor omregnings faktoren ved overdragelse af efterafgrøder mellem to bedrifter foregår. Eksempel 19 i samme afsnit er ligeledes gjort mere forståeligt – bl.a. med beskrivelse af hvordan skema B3 anvendes. Der er desuden tilføjet et afsnit under 5.5.1 om overdragelser af arealer, samt i 5.3 om driftsmæssige principper.
- Afsnit 4.4.6 om gødningskvitteringerne uddybes
- I oversigt 19 fastslås det, at de generelle regler om forbud mod jordbearbejdning også skal overholdes på undtagelsesbrug.
- Kapitel 6 er opdateret i forhold til ændringer i husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om undtagelsesbrug.
- I kapitel 10 afsnit 10.1.2 er det præciseret, at analyser af afgasset biomasse skal foretages af et laboratorium, men at der ikke er noget krav om, hvem der skal udtage prøverne.
- Der er tilføjet en række rettelselser og opdateringer i tabel 1,2,3,5 og 6. Rettelselserne fremgår med gul i tabellerne.
- Skema B3 side 141 er ændret så det tydeligere fremgår hvordan det skal anvendes.

1. Tilmelding til Register for Gødningsregnskab

1.1 Register for Gødningsregnskab

Hvis din virksomhed er omfattet af reglerne om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, skal virksomheden registreres i NaturErhvervstyrelsens Register for Gødningsregnskab. Det er bl.a. din momspligtige omsætning inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, der afgør om virksomheden skal registreres eller kan registreres i Register for Gødningsregnskab.

Du kan tilmelde din virksomhed til Register for Gødningsregnskab på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside, www.naturerhverv.fvm.dk.

Hvis din virksomhed er med i Register for Gødningsregnskab, kan du købe afgiftsfri handelsgødning. Virksomheder, der leverer husdyrgødning til din virksomhed, kan desuden fratække husdyrgødningsleverancen i deres gødningsregnskab.

1.2 Hvem har pligt til at blive tilmeldt?

Du *skal* tilmelde din virksomhed, hvis den har en årlig momsregistreret omsætning på mere end 50.000 kr. inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf og samtidig opfylder mindst én af disse betingelser:

- har mere end 10 dyreenheder (DE),
- har mere end 1 DE pr. ha, eller
- modtager mere end 25 tons husdyrgødning eller anden organisk gødning i planperioden.

Bemærk, at lejeindtægt og Enkeltbetaling ikke skal medregnes som omsætning.

Du skal tilmelde din virksomhed til registeret i løbet af den planperiode, hvor virksomheden opfylder betingelserne for at være tilmeldt registeret. Det betyder, at du skal tilmelde din virksomhed på det tidspunkt i planperioden hvor virksomheden bliver pligtig.

NaturErhvervstyrelsen krydstjekker oplysninger i forbindelse med tilmelding til Register for Gødningsregnskab med bl.a. oplysninger i Det Centrale Husdyrregister (CHR), Det Generelle Landbrugsregister (GLR) og ansøgning om Enkeltbetaling, herunder betalingsrettigheder. Styrelsen anvender oplysningerne på den enkelte virksomheds CVR-nr. til at vurdere om omsætningskravet og betingelserne er opfyldt med henblik på tilmelding til registret. Hvis det ikke fremgår af de tilgængelige oplysninger, at virksomheden har brugsretten til arealer eller husdyr, vil virksomheden ikke blive tilmeldt Register for Gødningsregnskab. Minkavlere og økologiske virksomheder er også omfattet af reglerne om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvis betingelserne for at være tilmeldt registeret er opfyldt.

1.3 Hvem kan frivilligt blive tilmeldt?

Du *kan* tilmelde din virksomhed frivilligt, hvis virksomheden har et CVR-nr. og opfylder kravet om en momsregistreret omsætning på mindst 20.000 kr. om året inden for planteavl, husdyravl eller skovbrug.

Bemærk, at lejeindtægt og Enkeltbetaling ikke skal medregnes som omsætning.

Du skal tilmelde din virksomhed senest 31. juli 2014, hvis virksomheden skal registreres for planperioden 2013/2014.

For virksomheder, der frivilligt ønsker at være med i registeret, kan NaturErhvervstyrelsen i særlige tilfælde registrere disse virksomheder for tidligere planperioder.

1.4 Hvem kan ikke tilmelde sig?

Du kan ikke tilmelde en virksomhed, der ikke er momsregisteret, dvs. hvis virksomheden ikke har et CVR-nr. Under særlige omstændigheder kan der i visse tilfælde dispenseres fra kravet om CVR-nr. (se afsnit 1.5).

Du kan heller ikke tilmelde din virksomhed, hvis den ikke opfylder kravet om momsregisteret omsætning på mindst 20.000 kr. inden for planteavl, husdyravl eller skovbrug. Kravet om at omsætningen skal være inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf betyder, at fx indtægter fra golfbaner, parker, fodboldbaner, rideskoler og hestepensioner ikke gør din virksomhed berettiget til at være med i registeret.

Hvis du har en virksomhed, der er momsregisteret med blandet drift, dvs. hvis du både driver virksomhed inden for planteavl, husdyravl, skovbrug og fx har en hestepension og din momsomsætning inden for planteavl, husdyravl, skovbrug overstiger 20.000 kr., kan du tilmelde din virksomhed som nævnt ovenfor.

1.5 Andre virksomheder der kan eller skal tilmeldes

Dødsboer, konkursboer og brugeligt pant, som viderefører en landbrugsbedrift, kan i en afgrænset periode være tilmeldt på et SE-nr. Disse virksomheder er underlagt de samme regler om udarbejdelse af gødningsplaner og gødningsregnskaber, som andre virksomheder.

1.6 Overtagelse af en ophørt virksomhed

Hvis du overtager en virksomhed, der er omfattet af reglerne om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, skal virksomheden registreres i NaturErhvervstyrelsens Register for Gødningsregnskab. Virksomheder, der i løbet af en planperiode ophører med at eje eller have brugsretten til et areal, skal udarbejde en gødningsopgørelse. Du skal huske at få denne opgørelse fra den tidligere ejer. Opgørelsen skal indeholde oplysninger om virksomhedens:

- Forfrugt, kvælstofkvote, kvælstoflagre og kvælstofforbrug.

I planperioden 2013/2014 har du ret til virksomhedens kvælstofkvote for hele planperioden. Du skal derfor medtage al den gødning, der er brugt på de arealer du overtager i perioden - også den gødning som den tidligere jordbruger brugte. Du skal altså have alle forhold med i dit gødningsregnskab, også selvom den tidligere jordbruger vælger at indberette et gødningsregnskab for perioden 1. august 2013 og frem til den dato, hvor du overtager virksomheden.

Hvis din virksomhed allerede er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal du i dit gødningsregnskab medtage forholdene fra den ophørte virksomhed sammen med forholdene for din nuværende virksomhed.

Eksempel 1: Hvad skal den nye bruger indberette?			
Startlager pr. 1. august 2013		500 kg N	708
Indkøbt handelsgødning i perioden 1. august 2013 til 31.juli 2014		+ 2000 kg N	703
Lagerstatus pr. 31.juli 2014	750 kg N		705
Forbrug fra 1. august 2014 til 30.september 2014 (til afgrøder, der blev høstet eller afgræsset før 31. december 2014)	- 0 kg N		704
Slutlager pr. 31. juli 2014(felt 705 minus 704)	= 750 kg N	- 750 kg N	707
Samlet forbrug af handelsgødning i kg kvælstof i planperioden 2013/2014 (felt 708 plus 703 minus 707)		= 1750 kg N	706
I dette eksempel overtager en køber den 1. marts 2014 en ejendom med en samlet kvælstofkvote på 2000 kg N. Sælger har oplyst, at ejendommen havde et startlager på 500 kg N (felt 708). Sælger har købt handelsgødning med 1500 kg N, og den nye ejer køber fra den 1. marts til den 31. juli 2014 handelsgødning med 500 kg N. Indkøbt handelsgødning er derfor i alt: 1500 kg N + 500 kg N = 2000 kg N (felt 703). Ved planperiodens udløb den 31. juli er der et lager på 750 kg N (felt 707). Det samlede forbrug er derfor indkøb (2000 kg N) + startlager (500 kg N) – slutlager (750 kg N) = 1750 kg N (felt 706).			

1.7 Dine forpligtelser i Register for Gødningsregnskab

Når din virksomhed er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal du:

- Udarbejde en gødningsplan (se kapitel 2).
- Beregne virksomhedens kvælstofkvote (se kapitel 2).
- Udarbejde et gødningsregnskab og beregne din virksomheds kvælstofforbrug (se kapitel 4).
- Indberette virksomhedens gødningsregnskab elektronisk på www.landbrugsindberetning.dk. Bemærk, at pligtige virksomheder under 25 ha indtil videre er undtaget kravet om elektronisk indberetning.

Din tilmelding til Register for Gødningsregnskab er gældende indtil du skriftligt anmoder om at blive afmeldt registret eller NaturErhvervstyrelsen, Center for Jordbrug, afmelder virksomheden (se kapitel 7).

2. Gødningsplanlægning

2.1 Krav til gødningsplanlægningen

Når du er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal du lave en gødningsplanlægning, der viser, hvilke marker og afgrøder, du planlægger at dyrke i sæsonen. Ud fra gødningsplanen (også kaldet gødningskvoteberegningen) beregner du en kvote for, hvor meget kvælstof du må fordele på dine marker. Dette er din kvælstofkvote. For at beregne kvoten bruges altså gødningsplanen med arealer, afgrøder, afgrødernes kvælstofnorm, afgrøder dyrket sidste år (forfrugt), jordbundstype, efterafgrøder og kvælstofprognosen.

Du kan ansøge om at korrigere din kvælstofkvote, hvis du har forhøjede udbytter. Du *skal* korrigere din kvælstofkvote, hvis du har tilsagn om tilskud til miljø- eller økologiordninger, MVJ-aftaler, MB-aftaler eller andre aftaler (se afsnit 2.5).

Du skal være opmærksom på, at der er særlige regler for græs og brødhvede (se afsnit 2.7 og kapitel 3) samt regler om pligtige efterafgrøder (se kapitel 5).

2.1.1 Frist for gødningsplanlægning

Din gødningsplanlægning skal være klar inden den 23. april 2014. Hvis du tilmelder dig til Register for Gødningsregnskab efter denne dato, skal du lave gødningsplanlægningen snarest efter du har modtaget dit tilmeldingsbevis.

2.1.2 Særligt for miljø- og økologiordningerne, MVJ-ordninger og andre aftaler

På miljø- og økologitilsagnene er der forskellige krav til hvordan og hvornår, der skal udfyldes og indsendes gødningsplanlægning og/eller gødningsregnskab. Læs mere herom i ”Vejledning om tilsagn til 5-årige miljø- og økologiordninger samt miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger 2014” samt Vejledning om Særlig miljøstøtte under artikel 68, 2014 som du finder på <http://naturerhverv.dk/>. Vejledningerne udkommer i januar 2014.

2.1.3 Hvor laves gødningsplanlægningen?

Gødningsplanlægningen kan enten laves elektronisk i Tast selv-service eller på papirskema (Skema A). Du kan *med fordel* lave din gødningsplanlægning elektronisk i Tast selv-service. Det vil i så fald betyde, at:

- Kravet om udfyldelse af gødningsplanlægning i papirskema (Skema A) bortfalder.
- Fødevarerministeriet beregner din kvælstofkvote ud fra de indtastede oplysninger.
- Din kvælstofkvote bliver fortrykt i dit gødningsregnskab.
- Du kan se din procent med pligtige efterafgrøder.
- Hvis du søger Ekstensivt Landbrug, er der et krav, at gødningsplanlægningen/gødningskvoteberegningen laves i Tast selv-service.

Du kan også lave gødningsplanlægningen i Skema A. Der er et særligt Skema A1 til specialafgrøder, der omfatter skov-, planteskole-, drivhus-, og/eller juletræskulturer. Begge skemaer finder du bagerst i vejledningen.

For at du kan anvende gødningsplanen som dokumentation for ændringer, skal du ajourføre din gødningsplanlægning i løbet af planperioden, så den svarer til de faktiske forhold. Vær

opmærksom på at gemme den oprindelige gødningsplan, som viser at gødningsplanlægningen er udført inden for fristen. Har du lavet gødningsplanlægningen i et markprogram, så print den ud og gem den.

2.2 Gødningsplanlægning i Tast selv-service

Du finder gødningsplanlægningen i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder. Udfyld siderne ”Markplan” og ”Beregning af gødningskvote”. Hvis du allerede har indsendt dit Fællesskema, kan du indlæse din markplan fra Fællesskemaet i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder.

For at kunne opfylde kravene til gødningsplanlægning og beregne kvælstofkvoten skal du tilføje nogle få ekstra oplysninger i forhold til oplysningerne i markplanen. Du skal notere JB-nr. (jordtype), eventuel vandingstilladelse (i kolonnen ”Vanding”), forfrugt, efterafgrøder, om du dyrker flere hold afgrøder pr. vækstsæson samt indføje eventuelle øvrige korrektioner. Du skal ikke korrigere for kvælstofprognosen, da korrektionen sker automatisk efter prognosen er offentliggjort.

Du finder en vejledning til at udfylde skemaet på <http://naturehverv.dk/>.

2.3 Gødningsplanlægning i Skema A og Skema A1 (specialafgrøder)

Du finder skema A bagerst i denne vejledning. Har du specialafgrøder (skov-, planteskole-, drivhus-, og/eller juletræskulturer), skal du bruge skema A1 (specialafgrøder).

2.3.1 Markens kvælstofnorm

Du beregner markens kvælstofnorm pr. hektar ved at trække forfrugtsværdien (afhængig af forrige års afgrøde) fra kvælstofnormen for afgrøden og indregne eventuelle korrektioner. Til sidst udregner du markens samlede kvælstofkvote ved at gange markens areal med afgrødens kvælstofnorm (kolonne 2 gange kolonne 9).

2.3.2 Kvælstofkvote og planlagt forbrug

Du kan beregne din kvælstofkvote på bagsiden af Skema A ved at:

- Lægge markernes kvælstofkvoter sammen i kolonne 10. Summen overføres til første række i skemaet på bagsiden (felt 1).
- Herefter trækker du forfrugtsværdien af efterafgrøder i efteråret 2013 fra (felt m).
- Til sidst korrigerer du for kvælstofprognosen.

2.4 Hvad skal oplyses ved gødningsplanlægning

2.4.1 Generelle oplysninger

Nedenfor er en liste over oplysninger, der skal med i gødningsplanlægningen.

1. Mark nr./markblok nr.: Er den enkelte marks identifikations-nr. Du skal oplyse mark-nr. (og markblok-nr. ved Enkeltbetalingsansøgning) for alle dine marker. Det er dyrkede, udyrkede og udtagne arealer, der er omfattet af reglerne om gødningsplanlægning.

2. Areal (ha): Er markens størrelse i hektar. Du skal oplyse markens areal i hektar med mindst én decimal ved udregninger i forbindelse med gødningsplanlægning. Du skal dog skrive to decimaler, hvis du søger om Enkeltbetaling.

3. Afgrøde: Er afgrøden/afgrøderne i denne planperiode. Du kan finde afgrødekoderne i Tabel 1 og Tabel 2. Det er de samme afgrødekoder som i Fællesskemaet. Hvis afgrøden ikke er nævnt specifikt i Tabel 1 eller Tabel 2, skal du bruge en fællesnorm, fx ”Andre kornarter, efterårssået” eller for specialafgrøder fx ”Anden træfrugt”.

4. JB-nr. (jordtype): Hver jordtype har et JB-nr., som bestemmes ud fra jordteksturen i pløjelaget. Ifølge Den Landsomfattende Jordklassificering JB-nr. findes der:

- JB-nr. 1: Grovsandet jord
- JB-nr. 2: Finsandet jord
- JB-nr. 3: Grov lerblandet sandjord
- JB-nr. 4: Fin lerblandet sandjord
- JB-nr. 5: Grov sandblandet lerjord
- JB-nr. 6: Fin sandblandet lerjord
- JB-nr. 7: Lerjord
- JB-nr. 8: Svær lerjord
- JB-nr. 9: Meget svær lerjord
- JB-nr. 10: Siltjord
- JB-nr. 11: Humus
- JB-nr. 12: Specielle jordtyper

JB-nr. 12 (specielle jordtyper) kan du indplacere som en af de andre jordtyper ud fra den aktuelle tekstur. Du kan finde jordtypen for dine marker på www.djf-geodata.dk. Her finder du jordtypen for din mark ved at søge på det bloknummer, som marken ligger i.

Afgrødernes kvælstofnorm er forskellig ud fra hvilken jordtype marken har, hvilket fremgår af Tabel 1 bagerst i vejledningen. Markens jordtype har derfor betydning for din gødningsplanlægning og udregningen af din virksomheds samlede kvælstofkvote.

5. Vandet sandjord: Er marker, der vandes, og derfor har en anden kvælstofnorm. Du kan benytte normerne for vandet sandjord, hvis du kan dokumentere en vandingstilladelse på minimum 75 mm vand, svarende til 750 m³ pr. ha. Du kan beregne størrelsen på det areal, du kan vande, hvis du vil opfylde dette krav, ved at dividere den samlede vandmængde i din vandingstilladelse med 750 m³ pr. ha.

6. Forfrugt: Markens forfrugt er hovedafgrøden på marken året før. Hvis du fx har dyrket korn med græsudlæg i foråret 2013, er det kornafgrøden, du skal oplyse som forfrugt for afgrøden i 2014. Nogle forfrugter samler mere kvælstof op end andre, og frigiver det til gavn for den afgrøde, der følger efter. Forfrugtsværdien er med til at dække kvælstofbehovet for den efterfølgende afgrøde. Derfor skal du trække værdien af forfrugten fra kvælstofnormen til afgrøden. Du finder forfrugtsværdien af afgrøden fra sidste år i Tabel 1 og 2. Hvis der for afgrøden i den nye sæson står ”Nej” i kolonne 4 ”Indregning af forfrugtsværdi i afgrødens kvælstofnorm” i Tabel 1, skal du skrive forfrugtsværdien som nul.

7. Kvælstofnorm: Er den maksimale mængde kvælstof du må bruge til at dyrke en bestemt afgrøde. Ud for hver afgrøde i Tabel 1 og 2, står der hvilken kvælstofnorm afgrøden har på forskellige jordtyper.

2.4.2 Kvælstofprognosen

Kvælstofnormen for de afgrøder du dyrker, skal korrigeres ud fra den årlige kvælstofprognose. NaturErhvervstyrelsen offentliggør prognosen omkring medio marts 2014. Korrektionen

skal kun foretages for arealer med korn og forårssåede afgrøder (herunder grønsager og krydderurter) samt afgrøder, der har en højere kvælstofkvote end 0 kg N pr. ha efter at forfrugtsværdier er trukket fra. Din kvælstofkvote kan derfor ikke blive negativ.

For at udregne hvor meget du skal korrigere dit kvælstofforbrug, skal du for hver jordtype gange antal hektar med kvælstofprognosen tal for jordtypen i kg N pr. ha. Kvælstofprognosen kan være positiv, negativ eller neutral. Hvis prognosen er negativ, oplyser du dette med et minustegn. Resultaterne lægges sammen, så du kan se, hvor meget du skal lægge til eller trække fra for at få din endelige kvælstofkvote. Du kan bruge bagsiden af Skema A til indregning af kvælstofprognosen.

Laver du din gødningsplanlægning i Tast selv-service, vil korrektionen blive beregnet her, så snart prognosen foreligger. Hvis du har indsendt din gødningsplanlægning inden prognosen foreligger, vil NaturErhvervstyrelsen genberegne din kvælstofkvote, således at den korrigerede kvote bliver fortrykt i dit Gødningsregnskab.

2.4.3 Vildt- og bivenlige tiltag

Du kan lave vildt- og bivenlige tiltag i marken ved at etablere 2 meter barjordstriber, insektvolde og vildtstriber, som beskrevet i ”Vejledning om Enkeltbetaling 2014”. Disse tiltag skal ikke anmeldes særskilt i markplanen i Tast selv-service, og de skal heller ikke indtegnes separat på dit markkort.

Du skal dog være opmærksom på, at arealer med vildt- og bivenlige tiltag ikke har en kvælstofnorm. I gødningsplanlægningen skal du derfor fortsat anføre hele markens areal inkl. striber. Men når du beregner kvælstofkvoten for marken, skal du nedsætte kvælstofnormen (kg N/ha) svarende til, hvor mange procent striberne eller voldene dækker af markens areal. Det beregnede tal (kg N/ha) anføres i kolonnen ”N-korrektion” og fratrækkes dermed hele markens kvote.

Eksempel 2: Ingen kvælstofnorm til vildt- og bivenlige tiltag i gødningsplanlægningen

I en 5 ha stor havremark sås 6 m brede vildtstriber med en blanding af majs/honningurt/marvkål/jordskokker. Vildtstriberne udgør 8 pct. af markens areal. I forhold til Enkeltbetaling ”tæller de som havre”. Disse striber kan dog ikke medtages som havre, når der skal beregnes N-kvotet i gødningsplanlægningen. For at trække den del af marken, der er tilsået med vildtstriber, ud af kvoteberegningen i forbindelse med gødningsplanlægning i Tast selv-service, skal man fratække arealet med vildtstriber beregnet i kg N pr. ha fra normen i kolonnen ”N-korrektion”.

Beregning: 5 ha havre med afgrødekode 3, JB-nr. 7 har en norm på 96 kg N pr. ha. Da vildtstriberne udgør 8 pct. af arealet, fratrækkes denne procent også kvoten pr. ha, altså 7,7 kg N, som skrives i kolonnen ”N-korrektion” med minus fortegn. Den samlede kvote for marken bliver så $5 * 88,3 = 442$ kg N.

2.4.4 Krav om randzoner i henhold til randzonenloven

Lov om randzoner (Lov nr. 591 af 14. juni 2011, ændret ved Lov nr. 563 af 19. juni 2012) trådte i kraft den 1. september 2012 og fastlægger, at der skal udlægges 10 m brede randzoner langs søer i landzone med et areal på mere 100 m² og langs åbne vandløb i landzone. Det er ikke tilladt at gødske, sprøjte eller dyrke jorden i randzonen, som beskrevet i ”Vejledning om randzoner og kompensation”. Græsarealer i randzonen kan dog anvendes til slæt og til afgræsning. Men vær opmærksom på, at der skal redegøres for den afsatte gødning i gødningsregnskabet, da randzonerne ikke er harmoniareal.

Formålet med randzonerne er at mindske udvaskningen af kvælstof, pesticider og fosfor. Randzonen må ikke tilføres handels- eller husdyrgødning og indgår ikke i harmoniarealet. Randzonen må derfor ikke tildeles norm i forbindelse med gødningsplanlægningen for 2013/2014. Randzonearealet skal derfor fratrækkes markens areal i gødningsplanlægningen.

2.4.5 Fosfor og kalium

Du *kan* oplyse behovet for fosfor i gødningsplanlægningen. Du kan finde de retningsgivende normer ved standardudbytte for jordtype 2 + 4 og middel fosfortal (Pt. 2-4) i Tabel 1. Hvis du ønsker at planlægge kaliumbehovet, kan du finde retningsgivende normer ved standardudbytte for jordtype 2 + 4 og middel kalita (Kt. 8-11) i Tabel 1.

2.4.6 Specialafgrøder (skov-, planteskole-, drivhus-, og/eller juletræs-kulturer)

Hvis du har specialafgrøder, kan du lave din gødningsplanlægning i Tast selv-service eller i Skema A1 (specialafgrøder) bagerst i denne vejledning. Du kan bruge skemaet, hvis du kun dyrker afgrøderne i Tabel 2, og i denne planperiode ikke bruger husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning. Forskellen mellem gødningsplanlægning for disse typer afgrøder i forhold til at bruge det almindelige Skema A er, at du finder din kvælstofnorm i Tabel 2, og at du skal oplyse, om du dyrker afgrøder i et åbent eller et lukket system.

2.4.7 Kvælstofnorm og -kvote: særlige situationer

Hvis du har omsået beregner du kvoten ud fra den afgrøde, du senest har sået.

For lukkede systemer er normen lig med den brugte mængde kvælstof. I gødningsplanlægningen skal du sætte kvælstofkvoten til det forventede forbrug af kvælstof pr. ha.

Hvis du dyrker kulturer, der ikke har en artsspecifik kvælstofnorm, kan du få tilladelse til at bruge en højere kvælstofnorm. Du skal lave en skriftlig ansøgning, hvor du dokumenterer, at du ud fra god dyrkningspraksis har behov for en højere kvælstofkvote end den, der står i fællesnormen.

2.5 Korrektioner af kvælstofnormer

Du *skal* korrigere din kvælstofkvote, hvis du har arealer med særlig miljøstøtte, miljøtilsagn, MVJ-aftaler, MB-tilsagn eller andre aftaler. De særlige miljøstøtteordninger omfatter i dette afsnit de 1-årige tilskudsordninger, Ekstensivt landbrug og Pleje af EB-støtteberettigede græsarealer.

I gødningsplanlægningen skal du markere dette i kolonnen "N- korrektion" i Gødningskvoteskemaet eller i kolonne 8 "Evt. N-korrektion" i Skema A. Du skal også skrive andre begrænsninger i kvælstofforbruget i denne kolonne, fx begrænsninger i forbindelse med indsatsplaner til drikkevandsbeskyttelse (angivet med tal).

Du *kan* korrigere din kvælstofkvote, hvis du har forhøjede udbytter.

2.5.1 Miljø- og MVJ-tilsagn, Miljøbetinget tilskud, særlig miljøstøtte og andre aftaler

Hvis du har lavet en aftale med en offentlig myndighed eller har indgået et tilsagn om at bestemte arealer skal have mindre kvælstof, er det den aftalte mængde, der er grundlaget for din

kvælstofkvote på disse arealer. Der findes forskellige tilsagnstyper for forskellige år. Oversigt over tilsagnstyperne findes i "Vejledning til Enkeltbetaling 2014" som du finder på <http://naturerhverv.dk/>. Nedenfor gennemgås hvordan du behandler de forskellige typer tilsagn i forbindelse med gødningsplanlægningen.

Tilsagn indgået i år 2002 og tidligere samt 2006 og senere og 1-årigt tilskud til Pleje af EB-støtteberettigede græsarealer

MVJ-tilsagn med begrænset kvælstofkvote (tilsagnstype 4 og 5)

Der henvises til tilsagn indgået i 2002 og tidligere, hvor der i tilsagnet er bestemt en kvote for den totale mængde kvælstof, som du må tilføre et areal (se eksemplet nedenfor). Bemærk, at tilsagnet lyder på total kg N, hvilket betyder, at der ikke kan indregnes en udnyttelsesprocent (også selvom der udbringes organisk gødning).

Eksempel 3: Korrektion ved MVJ-tilsagn om Pleje af græs med afgræsning (tilsagnstype 5)

MVJ-tilsagnet lyder på tildeling af maks. 50 kg total N/ha. Afgrødekoden er 253 og JB-nr. 3, som har N-normen 80 kg N/ha. Korrektionen bliver derfor: 80 kg N/ha – 50 kg N/ha = 30 kg N/ha. I korrektionskolonnen anføres "-30", som så fratrækkes afgrødens norm, der derfor ender på de tilladte 50 kg N/ha. Den husdyrgødning der afsættes på marken ved græsning, kan fratrækkes i bedriftens normproduktion.

MVJ-tilsagn uden kvælstofkvote (tilsagnstype 4, 5, 9, 16 og 40, 45, 51, 52, 54 og 55)

Hvis dine husdyr afgræsser arealer med et MVJ-tilsagn uden kvælstofkvote, kan den mængde kvælstof, som de afsætter på arealet, trækkes fra i gødningsregnskabet. Det gælder både ved afgræsning af arealer, der tilhører virksomheder, som er med i Register for Gødningsregnskab og på arealer, der tilhører virksomheder uden for registret.

Oversigt 1: Husdyrgødning på arealer med 1-årigt tilskud til Pleje af EB-støtteberettigede græsarealer og MVJ 0-arealer (kan forekomme for tilsagnstype 4, 5, 9, 16, 40, 45, 51, 52, 54 og 55)			
Egne dyr afgræsser egne MVJ 0-arealer og arealer med tilskud til Pleje af EB-støtteberettigede græsarealer			
Er med i Register for Gødningsregnskab		Er ikke med i Register for Gødningsregnskab ¹⁾	
<ul style="list-style-type: none"> • Kvælstof mængden angives som normproduktion i Gødningsregnskabet, felt 303 i Skema B. • Brug felt 319 i Gødningsregnskabet (Skema B) til at fratække den samme mængde kvælstof. 		Intet krav om gødningsregnskab	
Afgiver/modtager husdyrgødning til MVJ 0-arealer og arealer med 1-årigt tilskud til Pleje af EB-støtteberettigede græsarealer			
Modtager		Afgiver (ejer af dyrene)	
Er med i Register for Gødningsregnskab	Er ikke med i Register for Gødningsregnskab	Er med i Register for Gødningsregnskab	Er ikke med i Register for Gødningsregnskab
<ul style="list-style-type: none"> - Kvælstof mængden angives i Gødningsregnskabet som modtaget husdyrgødning, felt 304 i Skema B. - Brug felt 319 i Gødningsregnskabet (Skema B) til at fratække den samme mængde kvælstof. - Kopi af Skema B1 eller græsningsaftale skal foreligge ³⁾ 	Ikke muligt! Skal være med i register Undtagelse ¹⁾ , hvor Græsningsaftale skal foreligge.	Gødning overført via Skema B1 med kryds i felt 166. Dette gøres også, hvis modtager ikke er med i Register for Gødningsregnskab.	Græsningsaftale skal som minimum foreligge hos modtager ²⁾
<p>1) Mindre virksomheder som ikke er pligtige til at være med i Register for Gødningsregnskab (se kapitel 1).</p> <p>2) Skriftlig græsningsaftale skal minimum indeholde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oplysninger om dyr eller DE der afgræsser - Græsningsperioden - Størrelsen af græsningsarealet - CVR-nr. eller CPR-nr., navn og adresse - Antal slet skal kunne dokumenteres ved salgsbilag <p>3) Hvis afgiver (ejer af dyrene) er med i Register for Gødningsregnskab skal der foreligge en kopi af Skema B1 fra afgiver. Hvis afgiver ikke er med i Register for Gødningsregnskab skal der foreligge en græsningsaftale.</p>			

For afsætning af husdyrgødning på arealer med aftale om 0 kg N/ha, MVJ 0-arealer, gælder kravene i ovenstående oversigt. Husk at disse arealer ikke er harmoniarealer. Dette skyldes, at der ikke må udbringes husdyrgødning maskinelt på arealerne. Den husdyrgødning, der er afsat på arealet skal derfor ikke medtages som udbragt i gødningsregnskabets punkt 3.9 "Antal dyreenheder (DE) i perioden" (se kapitel 6).

Tilsagn indgået i perioden 2003–2005

MVJ-tilsagn (tilsagnstype 13).

Her kan der være tale om to forskellige typer MVJ-tilsagn:

1. *Tilsagn med udtagningsforpligtelse:* På arealer med denne tilsagnstype er det ikke tilladt at afsætte husdyrgødning. Normen er 0 kg N/ha.
2. *Tilsagn om 0 kg N/ha, men afsætning fra dyr på arealet er tilladt:* På disse arealer er det af betydning for dit gødningsregnskab, om du har et græsningstryk på over eller under 0,2 DE/ha, og om du er med i Register for Gødningsregnskab. Når du har dyr, der afgræsser dine egne arealer med en aftale om 0 kg N/ha, skal du følge de krav, der fremgår af Hjælpekema C3 "Husdyrgødning afsat på MVJ 0-arealer (tilsagnstype 13)" bagerst i denne vejledning. Hvis du afgiver husdyrgødning til arealer med en aftale om 0 kg N/ha eller

modtager husdyrgødning på sådanne arealer, skal du følge kravene, der også fremgår af Hjælpekemaet i oversigt 2.

Oversigt 2: Hjælpekema til husdyrgødning afsat på MVJ 0-arealer (tilsagn indgået 2003-2005)		
Når egne dyr afgræsser egne MVJ 0-arealer		
Græsningstryk	Er med i Register for Gødningsregnskab	Er ikke med i Register for Gødningsregnskab¹⁾
Over eller lig med 0,2 DE/ha	- Kvote = afsat husdyrgødning ved afgræsning. - Angiv mængden af kvælstof i Gødningsplanlægningen, brug kolonne 8 (N-korrektion) i Skema A. - Kvælstof mængden angives som normproduktion i Gødningsregnskabet, felt 303 i Skema B.	Intet krav om gødningsregnskab
Under 0,2 DE/ha	- Kvælstof mængden angives som normproduktion i Gødningsregnskabet, felt 303 i Skema B. - Brug felt 319 i Gødningsregnskabet (Skema B) til at fratække den samme mængde kvælstof.	Intet krav om gødningsregnskab

1) Mindre virksomheder som ikke er pligtige til at være med i Register for Gødningsregnskab (se kapitel 1).

Når du afgiver eller modtager husdyrgødning til MVJ 0-arealer				
Græsningstryk	Modtager		Afgiver (ejer af dyrene)	
	Er med i Register for Gødningsregnskab	Er ikke med i Register for Gødningsregnskab	Er med i Register for Gødningsregnskab	Er ikke med i Register for Gødningsregnskab
Over eller lig med 0,2 DE/ha	- Kvote = afsat husdyr gødning ved afgræsning - Angiv mængden af kvælstof i Gødningsplanlægningen, brug kolonne 8 (N-korrektion) i Skema A. - Kvælstof mængden angives i Gødningsregnskabet som modtaget husdyrgødning, felt 304 i Skema B. - Kopi af Skema B1 eller græsningsaftale skal foreligge ³⁾ .	Ikke muligt! Skal være med i Register for Gødningsregnskab. Undtagelse ¹⁾ , hvor Græsningsaftale skal foreligge.	Gødning overføres via Skema B1 med kryds i felt 166.	Græsningsaftale skal som minimum foreligge hos modtager ²⁾ .
Under 0,2 DE/ha	- Kvælstof mængden angives i Gødningsregnskabet som modtaget husdyrgødning, felt 304 i Skema B. - Brug felt 319 i GHI (Skema B) til at fratække den samme mængde kvælstof. - Kopi af Skema B1 eller græsningsaftale skal foreligge ³⁾ .	Græsningsaftale skal foreligge ²⁾ .	Gødning overføres via Skema B1 med kryds i felt 166.	Græsningsaftale skal som minimum foreligge hos modtager ²⁾ .

1) Mindre virksomheder som ikke er pligtige til at være med i Register for Gødningsregnskab (se kapitel 1).
2) Skriftlig græsningsaftale skal minimum indeholde:
- Oplysninger om dyr eller DE der afgræsser
- Græsningsperioden
- Størrelsen af græsningsarealet
- CVR-nr. eller CPR-nr., navn og adresse
- Antal slet skal kunne dokumenteres ved salgsbilag
3) Hvis afgiver (ejer af dyrene) er med i Register for Gødningsregnskab, skal der foreligge en kopi af Skema B1 fra afgiver. Hvis afgiver ikke er med i Register for Gødningsregnskab, skal der foreligge en græsningsaftale.

Miljøbetinget tilskud og 1-årigt tilskud til Ekstensivt landbrug

Der er to forskellige modeller for tilførsel af gødning på arealer med tilsagn om miljøbetinget tilskud til landbrugsarealer. De bestemmer, hvor meget kvælstof du må give dine marker.

140 kg total-N

I den ene model er det et krav, at der højst må tilføres 140 kg totalkvælstof i gennemsnit pr. ha for hele bedriftens harmoniareal. I denne model er de 140 kg N/ha total N, og kvælstofkvoten er gjort op i udnyttet kvælstof. Dvs. at den totale mængde kvælstof er blevet ganget med udnyttelsesprocenten. Du skal både overholde kravet om max 140 kg totalkvælstof og overholde din kvælstofkvote. For din kvælstofkvote betyder det at:

- Hvis den beregnede kvælstofkvote overstiger de 140 kg totalkvælstof pr. ha harmoniareal, skal du se bort fra den beregnede kvælstofkvote og udelukkende bruge de 140 kg totalkvælstof pr. ha.
- Hvis den beregnede kvælstofkvote derimod er mindre end 140 kg totalkvælstof pr. ha harmoniareal, må du kun bruge gødning svarende til kvælstofkvoten.

Nedsættelse til 75 % af kvælstofkvoten

Den anden model indbefatter at kvælstofkvoten højst må være 75 pct. af kvælstofkvoten for det ansøgte areal/tilsagnsarealet, hvilket vil sige, at din reduktion er på 25 pct. for tilsagnsarealerne. Du skal derfor gange afgrødens kvælstofnorm efter du har korrigeret for kvælstofprognosen (og evt. forfrugtsværdi) med reduktionen på 25 pct. Reduktionen skrives i kolonnen 'Evt. N-korrektion', som bruges når markens kvælstofkvote skal udregnes. På MB-tilsagn givet før 1. september 2009 eller tidligere, vil reduktionen gælde for den eller de marker hvorpå der er tilsagn. Arealer omfattet af MB-tilsagn med start den 1. september 2010 eller senere eller arealer omfattet af Ekstensivt landbrug vil indgå med 75 pct. af deres kvote (som beskrevet ovenfor) i bedriftens samlede kvote.

2.5.2 Kvælstofkontrakt

Hvis du har en kvælstofkontrakt, skal du nedsætte hele bedriftens kvælstofkvote efter korrektion for kvælstofprognosen med den aftalte procentsats.

2.5.3 Økologiske producenter

For økologiske marker og marker, der er under omlægning, er det de økologiske regler, der gælder. Du må højst tilføre 170 kg totalkvælstof i gennemsnit pr. ha, også selvom den beregnede kvote er større. Hvis kvælstofkvoten derimod er mindre end 170 kg totalkvælstof pr. ha harmoniareal, må du kun bruge gødning svarende til denne mindre kvælstofkvote. De 170 kg N/ha er total N, og kvælstofkvoten er gjort op i udnyttet kvælstof, altså total kvælstof gange udnyttelseskrav.

Hvis du ikke udnytter din kvælstofkvote på disse marker, må du ikke bruge dette kvælstof på eventuelle ikke-økologiske marker. Du skal beregne bedriftens samlede kvælstofkvote i uden at tage hensyn til, at du er økolog.

2.5.4 Forventet højere udbytte

Du kan få en højere kvælstofnorm til en afgrøde, hvis du kan dokumentere, at du tidligere har høstet et forhøjet udbytte for afgrøden. Dvs. at dit høstudbytte de sidste 5 år i gennemsnit ligger højere end standardnormen i Tabel 1. Det forhøjede udbytte beregner du som et gennemsnit af de sidste 5 planperioders høstudbytte af afgrøden. Du skal have dyrket afgrøden i minimum 3 år.

Dokumentation

Hvis du kan dokumentere, at du har dyrket afgrøden i alle 5 planperioder, kan du udelade det højeste og det laveste høstudbytte ved beregningen. Hvis du mangler dokumentation for ét år, skal du regne det manglende års udbytte som det laveste, og samtidig udelade det år med det højeste udbytte. Har du kun dyrket afgrøden i tre år, skal alle tre år bruges ved beregningen. I din beregning kan du ikke medtage salg til andre tilmeldte jordbrugsvirksomheder og heller ikke afgrøder, der er brugt til opfodring af din egen husdyrbesætning.

Det forventede forhøjede udbytte for planperiode 2013/2014 skal du have fastlagt senest den 23. april 2014. Det betyder, at du kan komme til at mangle dokumentation for udbyttet i planperioden 2012/2013, hvis du først afsætter det på et senere tidspunkt. I sådanne tilfælde skal du udelade udbyttet af beregningen sammen med det højeste udbytte i de fire foregående planperioder. Dokumentationen for udbyttet skal være:

- Faktura på salg af hele afgrøden (opgjort i ren varevægt).
- Gødningsplaner med afgrødens areal.

Hvis du bruger reglerne om forventet højere udbytte for en afgrøde, skal du udfylde Skema A2. I Fællesskemaet noterer du dette, hvor du indberetter korrektioner til kvælstofnormen for en mark. I Skema A afkrydses i feltet ”Har forhøjet kvælstofnorm pga. forventet højere udbytter” (nederst på skemaet).

I din beregning kan du ikke medtage salg til andre tilmeldte jordbrugsvirksomheder og heller ikke afgrøder, der er brugt til opfodring af din egen husdyrbesætning.

Din korrigerede kvælstofnorm ved forventet højere udbytte

For at få din korrigerede kvælstofnorm, skal du finde korrektionsfaktoren for din afgrøde. Den står i Tabel 1, kolonne 15. Korrektionsfaktoren viser, hvor meget mere kvælstof pr. hektar, du må tilføre afgrøden, afhængigt af hvor mange hkg dit udbytte ligger over standardudbyttet pr. hektar. Den korrigerede norm skal du overføre til din gødningsplanlægning.

Eksempel 4: Korrektion ved forventet højere udbytte - havre på mark med JB-nr. 5					
År	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Udbytte hkg/ha	65	67	56	69	65
Jordbruger vælger at udelade det højeste og det laveste udbytte af beregningen. Dvs. at kun tre planperioder medregnes. Normer og korrektionsfaktorer findes i Tabel 1. I eksemplet er afgrødekode 3 (Havre) og JB-nr. 5 benyttet.					
Gennemsnit = $(65 + 67 + 65) \text{ hkg/ha} / 3 = 65,7 \text{ hkg/ha}$					
Udbyttensnorm = 52 hkg/ha (Forskel mellem udbyttensnorm og gennemsnit: $65,7 - 52 = 13,7 \text{ hkg/ha}$)					
Korrektionsfaktor = 1,5 kg N pr. hkg (Se kolonne 15 i Tabel 1)					
Ekstra kvælstof = $13,7 \text{ hkg/ha} \times 1,5 \text{ kg N pr. hkg} = 20,55 \text{ kg N/ha}$					
Kvælstofnorm for havre = 84 kg N/ha					
Forhøjet norm = $84 + 20,55 = 104,55 \text{ kg N/ha}$					

Forpagtning/køb og nystartet

Som forpagter eller nystartet kan du korrigere for forhøjet udbytte for én eller flere afgrøder, hvis den tidligere ejer har dyrket afgrøden, og du har dokumentation herfor.

Har du dokumentation for et højere udbytte i fx vinterhvede fra tidligere år og forpagter et areal, hvor du sår vinterhvede, gælder reglerne om forhøjet udbytte også for dine forpagtede arealer.

2.5.5 Miljøgodkendelser

Hvis du har lavet en aftale om reduktion af kvælstofnormen i forbindelse med, at du har fået en miljøgodkendelse fra kommunen til dit husdyrbrug (dette inkluderer også VVM godkendelser m.v.), skal du medtage denne reduktion i din gødningsplanlægning i kolonnen "Evt. kvælstofkorrektur"(kolonne 8).

Hvis du fx har fået en reduceret kvælstofkvote for nogle marker eller for hele bedriften, skal du bruge denne som kvælstofkvote. Hvis du har fået en procentvis reduktion af kvælstofkvoten, skal du gange markens kvælstofnorm med det antal procent kvælstoftilførslen skal reduceres med. Resultatet skriver du i kolonne "Evt. N-reduktion"(kolonne 8).

2.6 Tillæg til kvælstofkvote ved at øge efterafgrødeareal

Hvis du ønsker at etablere flere efterafgrøder end du er forpligtiget til, kan du forhøje din virksomheds kvælstofkvote. Forøgelse af kvælstofkvoten beregnes som omregningsfaktoren ganget med det antal ha efterafgrøder, der udlægges udover de lovpligtige efterafgrøder. Ved beregning af hvor stor forøgelsen af kvælstofkvoten skal være, anvendes fastsatte omregningsfaktorer (se afsnit 5.5.5). Bemærk, at det kun er virksomheder, der er pligtige til at udlægge efterafgrøder i planperioden, der kan benytte denne mulighed.

2.7 Kvælstofnormer for græs

For at kunne anvende kvælstofnormen for de forskellige kategorier af græs, skal du beregne udnyttelsen af græsset ved afgræsning og/eller slæt. Det er et krav, at der skal være et bestemt antal græssende dyr pr. ha opgjort i dyreenheder eller tages et bestemt antal slæt (se Tabel 3, Oversigtstabellen). Du kan beregne græsningstrykket ved hjælp af Hjælpekema C2 "Beregning af græsningstryk", som du finder bagerst i vejledningen. Her kan du også beregne forholdet mellem kravet til antal dyreenheder og antal slæt. Du skal kunne dokumentere, at kravet bliver overholdt. Svin, fjerkræ, mink, samt dyr, der ikke kommer på græs, kan ikke tages med i beregningen af græsningstrykket.

Hvis dyr, der tilhører en anden virksomhed, afgræsser dine marker, skal du kunne dokumentere dette med en gødningskvittering (se Skema B1 bagerst i denne vejledning), hvor den afsatte mængde husdyrgødning i antal dyreenheder skal fremgå. Antal dyreenheder oplyst i Skema B1 skal ganges med 2, da det antages at græsningsperioden er 6 måneder.

Hvis du ikke selv opfodrer slætgræs, men afsætter græsset til en anden virksomhed, skal udnyttelsen dokumenteres ved salgsfakturaer. Ved salg af græs anvendes de i Tabel 4 nævnte standardforudsætninger til beregning af FE for hø- og wrapballer, med mindre der foreligger dokumentation for anden vægt eller indhold.

2.7.1 Udlæg og efterslæt

Du skal være opmærksom på, at udlæg og efterslæt også skal med i beregningen af græsningsarealet, og dermed græsningstrykket pr. ha. Hvis du tager slæt på udlæg og efterafgrøder, skal du beregne det korrigerede græsningsareal ud fra afgrødekategorien. Kravet til antallet af slæt står i Tabel 3, Oversigtstabellen, bagerst i vejledningen. Normudbytte fra Tabel 1 lægges til grund for NaturErhvervstyrelsens vurdering af dokumentation for udnyttelse af græs ved slæt.

2.7.2 Græs i omdrift

Din mark er i omdrift, hvis den har været omlagt til en anden afgrøde inden for en femårs periode. Du skal bruge normerne for græs i omdrift, afhængig af kløverprocent i græsset (se Tabel 1). Du skal kunne dokumentere et græsningstryk, der svarer til minimum antal græssende DE/ha, som står i Tabel 3, Oversigtstabellen. Der er flere kategorier af græs i omdrift (fx afgrødekode 260, 263 og 268). Udover krav til græsningstryk er afgrødekoderne opdelt efter normudbytte. Hvis du ikke kan dokumentere denne udnyttelse kan du benytte normen for ”Græs og kløvergræs uden norm” (afgrødekode 264). Hvis græsset ikke udnyttes, kan du *ikke* give afgrøden en kvælstofnorm.

2.7.3 Permanent græs

Afgrødekoderne for permanent græs er opdelt efter krav til græsningstryk og normudbytte. Du skal benytte normerne for permanent græs, hvis der har været græs på marken i mindst 5 år. Der er flere kategorier af permanent græs fx ”Permanent græs, med normalt udbytte” (afgrødekode 252) og ”Permanent græs, uden kløver omlagt minimum hvert femte år” (afgrødekode 257). Dette kan have betydning, når du søger om Enkeltbetaling. Læs derfor mere dette i ”Vejledning om Enkeltbetaling”.

På særligt produktive permanente græsarealer kan normen for afgrødekode 255, ”Permanent græs, under 50 pct. kløver omlagt mindst hvert femte år” undtagelsesvis anvendes, hvis du kan dokumentere: 1) et græsningsniveau, der svarer til kravet for græs i omdrift, og 2) at udbyttet overstiger 4000 FE pr. ha. Dokumentation skal være en foderplan med en opgørelse af det samlede producerede antal FE på virksomheden samt foderbehovet. Produktionen af FE skal du opgøre ud fra udbyttensnormerne for alle de dyrkede grovfoderafgrøder. Foderbehovet beregner du ud fra et maksimalt foderforbrug af græsafgrøder på 2500 FE pr. dyreenhed.

Eksempel 5: Hjælpekema til beregning af græsningstryk

Afgrødekategori	Græsareal i alt Ha	Korrektionsfaktor ved slæt				Korrigeret areal (Beregnes kol. 1 - 5)	Minimum antal græssende DE pr. ha	Minimum antal DE i alt (Beregnes kol. 6 × 7)
		Areal m. slæt Ha	Antal slæt i gns. på slætareal	Andel pr. slæt af samlet udbytte	Beregnet slæt-areal (Beregnes kol. 2x3x4)			
Kolonne:	1	2	3	4	5	6	7	8
Permanent græs med normalt udbyttensniveau (252)	40	26	1	0,50	13	27	0,9	24,3
Permanent græs uden kløver omlagt min. hvert 5.år (257)	90	90	3	0,33	90	0	2,1	0

En jordbruger har 40 ha permanent græs med normalt udbyttensniveau, hvor der tages ét slæt på 26 ha. Desuden har jordbrugeren 90 ha permanent græs uden kløver omlagt min. hvert 5. år, hvor der tages tre slæt. Skemaet udfyldes som vist ovenfor. Krav til minimum antal græssende dyreenheder i alt = 24,3 DE.
 Dyreholdet, der går ude, omfatter 32 ammekøer (over 600 kg) og 20 kvier og stude (tung race). Ammekøerne er på virksomheden hele året, mens de 20 kvier og stude blev solgt efter et halvt år i planperioden, da de var seks mdr. Dvs. der var 10 årsdyr kvier og stude.
 Beregning af antal dyreenheder (se Tabel 9) = (32/1,4 DE) + (10/3,7 DE) = 25,6 DE.
 Derudover har jordbrugeren faktura for salg af slætgræs.
 Dvs. at jordbruger kan benytte kvælstofnormerne for permanent græs med normalt udbyttensniveau (252), og permanent græs uden kløver omlagt min. hvert 5. år (257).

3. Brødhvedeordningen

For at benytte normen til brødhvede skal du sende en ansøgning i perioden 13. august 2013 til 23. april 2014 til Videncentret for Landbrug, Planteproduktion. Videncentret for Landbrug kan give tilladelse til brug af normen til brødhvede på indtil 42.011 ha pr. planperiode på landsplan.

3.1 Betingelser

Før du kan benytte normen til brødhvede, skal du:

- Sende en ansøgning til Videncentret for Landbrug i perioden 13. august 2013 til 23. april 2014.
- I mindst én af de to foregående planperioder (høst 2012 og 2013) på jordbrugsvirksomheden have dyrket en hvedesort, hvortil der i den pågældende planperiode kunne anvendes kvælstofnorm for brødhvede. Desuden at hveden er leveret til en grovvare- eller møllervirksomhed med henblik på brødfremstilling.
- Have en kontrakt med en grovvare- eller møllervirksomhed om levering af hvede til brødfremstilling for planperioden 2013/2014 (høst 2014).
- Have et løfte om brug af norm til brødhvede fra Videncentret for Landbrug.

I kontrakten skal der være oplysninger om:

- Dit navn, adresse og CVR-nr.
- Navn, adresse og CVR-nr. på grovvare- eller møllervirksomheden, der aftager brødhveden.
- Størrelsen af kontraktarealet (ha), hvedesort og den mængde kontrakten omfatter.
- Den planperiode kontrakten omfatter og daterede underskrifter.

3.2 Dokumentation

Du skal have dokumentation for, at du i høsten 2012 eller 2013 har dyrket en hvedesort, hvor du kunne bruge kvælstofnormen til brødhvede. Hveden skal du have leveret til en grovvare- eller en møllervirksomhed til brug for fremstilling af brød. Udover hvedesorten skal du oplyse den leverede mængde, indholdet af protein, faldtallet og hektolitervægten. Dokumentationen for oplysningerne skal være en faktura, en kvittering eller lignende. Du skal gemme dokumentationen og kontrakten på din virksomhed i 5 år.

Oversigt 3: Godkendte hvedesorter og kvalitetskrav til brødhvede

Vårhvede: Sorter som er optaget på EU's sortsliste i planperioden.¹

Vinterhvede: Blanding 3036, Ellvis, Genius, Hereward, Heroldo, JB Asano, Julius, KWS Dacanto, KWS Magic, Skagen, Torrild, Tuareg og Ure.

Krav til brødhvedens kvalitet er mindst (alle tre krav skal være opfyldt):

- Faldtal 275
- Hektoliter 77 kg
- Proteinindhold 11,5 pct.

1. link til EU's sortsliste:

<http://ec.europa.eu/food/plant/propagation/catalogues/database/public/index.cfm?event=homepage>

3.3 Ansøgning om norm til brødhvede

Når du søger om norm til brødhvede, skal du bruge NaturErhvervstyrelsens skema ”Ansøgning om brug af brødhvedenormen 2013/2014”, som du finder bagerst i vejledningen. Du kan maile den udfyldte ansøgning til lth@vfl.dk, sende den pr. fax til fax-nr. 8740 5200 eller sende den i en kuvert mærket ”Brødhvede” til Videncentret for Landbrug, Planteproduktion, Agro Food Park 15, Skejby, 8200 Århus N. Du kan også finde skemaet på www.vfl.dk eller på www.naturerhverv.dk. Du skal ikke sende dokumentation ind sammen med ansøgningen, men kun sende din ansøgning enten via mail, fax eller pr. brev. Du skal kun bruge en af fremgangsmåderne til forsendelse.

Du kan sende en ansøgning i perioden 13. august 2013 til 23. april 2014. Ansøgningskemaer, som modtages inden 13. august 2013, ligestilles med skemaer, som modtages denne dato. Ansøgninger, som Videncentret for Landbrug modtager efter kl. 16.30, regnes for modtaget næste hverdag. Dette gælder også ansøgninger indsendt pr. fax. Hvis din ansøgning modtages på eller efter den dag, hvor arealgrænsen på 42.011 ha overskrides, vil du ikke kunne bruge normen for brødhvede. Hvis der allerede den 13. august 2013 er modtaget ansøgninger, hvor der samlet er ansøgt for over 42.011 ha, og hvis du opfylder betingelserne, vil tilladelsen gælde for et mindre areal. Arealet fordeles efter en beregning, hvor de 42.011 ha divideres med det samlede ansøgte areal, som opfylder betingelserne.

Det er en god idé at kunne dokumentere afsendelse af ansøgning – f.eks. ved at gemme din mail eller fax-kvittering, eller have en afleveringsattest hvis du har sendt ansøgningen som brev. Du kan høre nærmere hos Videncentret for Landbrug, Planteproduktion (tlf.nr. 8740 5488), dit lokale planteavlskontor eller NaturErhvervstyrelsen.

3.4 Hvis du ikke udnytter tilsagnet eller overdrager arealer med brødhvedenorm

Hvis du ikke udnytter eller kun delvist udnytter dit tilsagn om brødhvedenorm, skal bedriftens kvælstofkvote reduceres tilsvarende, og du skal ajourføre din gødningsplan.

Du kan ikke overdrage et tilsagn, hvis du ikke selv benytter det. Du kan kun overdrage tilsagnet, hvis du også overdrager arealerne, hvor der er givet tilsagn om norm til brødhvede. Du skal give den nødvendige dokumentation videre til modtageren, og modtageren skal være indforstået med at overtage kontrakten.

3.5 Nyetablerede jordbrugere

Hvis du, som ny ejer eller bruger, har overtaget arealer, hvor der tidligere har været dyrket brødhvede, kan du bruge dokumentationen for brødhvede fra den tidligere bruger af jorden.

4. Gødningsregnskab

4.1 Indberetning af gødningsregnskab

Når planperioden 2013/2014 er slut, skal du lave en opgørelse over, hvor meget kvælstof du har brugt på din bedrift i forhold til din kvælstofkvote. Det skal også fremgå, om du har overholdt reglerne om harmoni og plantedække. Disse oplysninger skal indberettes i gødningsregnskabet for din virksomhed.

NaturErhvervstyrelsen indkalder dit gødningsregnskab i oktober 2014. På indkaldelsen kan du se dit CVR-nr. og en adgangskode, som skal bruges, når du indberetter din virksomheds gødningsregnskab.

Gødningsregnskabet skal indberettes senest den 31. marts 2015. Du skal indberette gødningsregnskabet elektronisk på www.landbrugsindberetning.dk. Du kan dog undtagelsesvis indsende gødningsregnskabet på papir, hvis du har:

- En virksomhed der er pligtig til at være med i Register for Gødningsregnskab (se kapitel 1) og
- har et samlet dyrket areal på under 25 hektar.

Der er flere fordele ved at indberette gødningsregnskabet elektronisk:

- På www.landbrugsindberetning.dk er der regneværktøjer, der hjælper dig med at beregne gødningsproduktion m.v. Fx er korrektionsformlerne for husdyrgødning og dyreenheder indlagt i regneværktøjerne.
- Oplysninger, du indtaster i 'Husdyrindberetningen', overføres, så de kan bruges i gødningsregnskabet med det samme.
- Du kan uploade dit gødningsregnskab fra "DLBR Mark-Online" eller "Næsgaard Mark".
- Du kan udskrive en kvittering på at gødningsregnskabet er indsendt.

De oplysninger, NaturErhvervstyrelsen har om din virksomhed, vil være forudfyldt i gødningsregnskabet. Husk altid at tjekke om de forudfyldte oplysninger er korrekte. De forudfyldte oplysninger kan være:

- Kvælstofkvoten (hvis du har udfyldt din gødningsplanlægning i Fællesskemaet).
- Areal (fra din gødningsplanlægning i Fællesskemaet).
- Køb og videresalg af handelsgødning og anden organisk gødning (oplysningen kommer fra din leverandør eller din egen indberetning).
- Startlager af forskellige gødningstyper (fra slutlager i forrige planperiode 2012/2013).
- Modtaget afgasset biomasse/forarbejdet husdyrgødning (indberettet af biogasanlæg/forarbejdningsanlæg).
- Efterafgrødegrundareal (hvis du har udfyldt din gødningsplanlægning i Fællesskemaet) samt eventuelt overskud af efterafgrøder fra sidste år.
- Kvægoplysninger: beregnet antal producerede dyr og årstyr i planperioden (fra Dansk Kvæg).

NaturErhvervstyrelsen sender hver planperiode "gødningssselvangivelser" til en gruppe jordbrugere. Dette gælder, hvis man har under 10 hektar, ikke modtager husdyrgødning og har udfyldt oplysningerne til gødningsplanen i ansøgningen om enkeltbetaling. I dette tilfælde har NaturErhvervstyrelsen alle de oplysninger, der skal bruges til gødningsregnskabet. Har man

handelsgødning på lager, skal man dog ind og redigere i oplysningerne. Hvis jordbrugerne ikke har ændringer til selvangivelsen, betragtes den som en indberetning.

Hvis du ikke har mulighed for at indberette elektronisk, og er berettiget til at indberette på papir (jf. ovenstående), kan du bestille et papirskema på www.landbrugsindberetning.dk eller ringe til NaturErhvervstyrelsen; Center for Jordbrug på tlf.459508000. Skemaet vil være fortrykt med oplysninger om din virksomhed. Du kan også bruge andre godkendte skemaer, fx skemaer fra ”DLBR Mark”, ”Næsgaard Mark” eller Skema B i denne vejledning.

Oversigt 4: Afhængigt af hvilken type bedrift du har, skal du indberette forskellige oplysninger i gødningsregnskabet				
Blok		Husdyrbrug	Planteavler (der modtager husdyrgødning)	Planteavler (der ikke modtager husdyrgødning)
3.7	Forskel mellem kvælstofkvote og forbrug	X	X	X
3.1	Areal	X	X	X
3.4, 3.5, 3.6	Forbrug af handelsgødning og anden organisk gødning	X	X	X
3.8	Pligtige efterafgrøder	X	X	X
3.2, 3.3	Forbrug af husdyrgødning/forarbejdet husdyrgødning	X	X	
3.9	Harmoniforhold	X	X	
2.5, 3.2	Produktion af husdyrgødning/forarbejdet husdyrgødning	X		

Bemærk, at du selv er ansvarlig for at gødningsregnskabet er korrekt udfyldt og dokumenterbart.

I de følgende afsnit gennemgås gødningsregnskabet skridt for skridt, som det vises på www.landbrugsindberetning.dk.

4.2 Beregning af normproduktion og dyreenheder

Hvis du har haft husdyr i planperioden, skal du ved indberetning af gødningsregnskabet under Landbrugsindberetning.dk udfylde oplysninger under ”Rediger besætninger”, hvilket svarer Skema A3 i denne vejledning. Hvis du anvender den elektroniske indberetning og indtaster oplysninger om antal dyr mm., får du automatisk beregnet din normproduktion (husdyrgødningsproduktion), og hvor meget dette svarer til i dyreenheder (DE). Hvis du ikke indberetter elektronisk, skal du beregne din normproduktion i Skema A3 i denne vejledning samt antallet af producerede dyreenheder i Hjælpeskemaer C1 ”Beregning af harmoniforholdene” (se mere om dette i kapitel 6). Bemærk, at virksomheder med mere end 25 ha skal indberette gødningsregnskabet elektronisk.

Din produktion af husdyrgødning afhænger hovedsageligt af, hvilke dyr din bedrift har (dyretype), antallet af dyr (årsdyr eller producerede dyr) samt bedriftens staldsystem.

4.2.1 Årsdyr eller producerede dyr

Begrebet ”årsdyr” gælder for nogle kategorier af husdyr. For dyretyper, der tælles i årsdyr, skal du opgøre antallet i besætningen som et gennemsnit over året ud fra løbende besætningsoptegnelser. Bidraget af kvælstof fra et årsdyr er beregnet ud fra 365 foderdage. Eksempelvis svarer bidraget af kvælstof fra 2 stk. kalve, som du har haft et halvt år i planperioden, til bidraget fra ét årsdyr (2 stk. x 6 mdr. = 1 år).

For dyretyper, der tælles i ”producerede dyr”, skal du gøre antallet af dyr op ud fra slagteriafregninger eller lignende salgs- eller leveringsbilag. I begge tilfælde skal du kunne dokumentere din besætningsstørrelse. Ved beregning af antal smågrise skal du være opmærksom på, at normtallene er baseret på leverede smågrise. Du kan dog bruge producerede smågrise fra en smågriserapport til beregningen.

På samme måde skal du for slagtesvin være opmærksom på, at normtallene er baseret på producerede svin. Hvis du baserer opgørelsen på leverede slagtesvin, skal du beregne de producerede slagtesvin som leverede slagtesvin gange 1,01.

4.2.2 Staldsystem

Du skal vælge det staldsystem i Tabel 5, der minder mest om det du anvender. Alternativt kan du vælge ”Andre dyrearter eller staldsystemer”. Bemærk, at antal dyr i så fald skal opgøres som antal dyreenheder.

Valg af staldtyper for dyr, der går ude:

- Hvis du har en besætning med ammekøer og opdræt, geder eller får, der går ude hele året, men har et læskur, så skal staldtypen ”Dybstrøelse” benyttes.
- Hvis køerne både går ude og i bindestald i løbet af året, så skal du vælge ”Bindestald” for hele perioden.
- Hvis du har søer på friland, skal du anvende den tilhørende gødningstype ”Anden husdyrgødning”.

4.2.3 Korrektioner

Hvis forudsætningerne for din produktion afviger fra standarden i Tabel 6, skal du korrigere din husdyrgødningsproduktion. Det skal du fx gøre, hvis dine slagtesvin i gennemsnit vejer mere end de 107 kg (levende vægt) ved slagtning, der er angivet som afgangsvægt for slagtesvin i Tabel 6. Har du kun slagtevægten for dine slagtesvin, skal du gange den med 1,31 for at beregne afgangsvægten.

Du *skal* korrigere med det, der kaldes type 1 korrektioner (se eksempel nedenfor), dog ikke for afvigende mælkeydelse i forhold til kvælstofnormen. Bemærk, at du *skal* korrigere *dyreenheder* i forhold til afvigende mælkeydelse (se kapitel 6).

Du *kan* vælge at erstatte den tvungne type 1 korrektion med en type 2 korrektion, hvis du kan dokumentere den afvigende produktion.

Hvis du indtaster værdierne (fx afgangsvægt) i den elektroniske indberetning, vil normproduktionen (kg N) automatisk blive korrigeret. Hvis du udarbejder gødningsregnskabet på papir, så skal du bruge korrektionsformlerne i Tabel 6. Den beregnede korrektionsfaktor skal du skrive ind i kolonne 7 i Skema A3.

Skema A3: Produktion af husdyrgødning i planperioden

I Skema A3 kan du få hjælp til at beregne produktion af husdyrgødning i planperioden. Du skal skrive besætningsnr. og indføre oplysninger om dyretype, stalddtype, antal årsdyr/producerede dyr, gødningstype og mængde kvælstof. Værdierne kan du finde i Tabel 5. I kolonne 7 skriver du eventuelle korrektionsfaktorer fra type 1 eller type 2. Du kan udregne den mængde kvælstof, som hver dyretype producerer, ved at gange antal årsdyr/producerede dyr med kg kvælstof pr. årsdyr/producerede dyr samt en eventuel korrektionsfaktor. Hvis dine dyr afgræsser på MVJ eller lignende arealer, skal du foretage korrektionen i gødningsregnskabet. Se mere om betingelserne for at fratække husdyrgødning i gødningsregnskabet under 4.4.5.

Eksempel 6: Beregning af normproduktion og type 1 korrektion							
Oplysninger om dyrehold og stalddtype				Oplysninger om kvælstof			
Be-sæt-nings-nr.	Dyretype	Stalddtype	Antal enheder* af dyretypen	Gødnings-type	Kg kvælstof pr. enhed af dyretypen	Eventuel korrektionsfaktor for ydelses- eller produktionsniveau mv. Se Tabel 6	Kg kvælstof i alt (kg N) Beregnes som: kolonnerne 4 x 6 x 7
1	2	3	4	5	6	7	8
5213	Slagtesvin	Fuldspalte-gulv	120	Gylle	23,5	1,0548	2974,5
5216	Smågrise	Fuldspalte-gulv	141	Gylle	4,3	-	606,3
						Sum:	3580,8
*Årsdyr/producerede dyr ifølge enheder i Tabel 5.							
Et svinebrug har haft 1200 producerede slagtesvin, der i gennemsnit vejede 32 kg ved indgang og 110 kg ved afgang. Det har også 1410 producerede smågrise, der vejede 7,2 kg i gennemsnit ved indgang, og 32 kg ved afgang. Da standardværdien for slagtesvin er 107 kg ved slagtning, skal her korrigeres med en type 1 korrektion. Formlen findes i Tabel 6. $((110 - 32) \times (13,77 + 0,1733 \times (110 + 32)))/2838 = 78 \times (13,77 + 24,61)/2838 = 78 \times 38,38/2838 = 1,0548.$ Korrektionsfaktoren skrives ind i kolonne 7, og det samlede kg kvælstof kan beregnes.							

Type 1 korrektioner (pligtige)

Type 1 korrektion kan bevirke, at din normproduktion bliver højere eller lavere. Korrektionsformel "type 1" skal du bruge, hvis din produktion i planperioden afviger i forhold til standardforudsætningerne i Tabel 7. Det kan være ved korrektion af afvigende ind- og/eller afgangsvægt (tyrekalve (0-6 mdr.), ungtyre, smågrise og slagtesvin). For slagtekyllinger skal du korrigerer ud fra afvigende slagtealder eller levende vægt ved slagtning.

Type 1 kan du også bruge, hvis du vil korrigerer for afvigende mælkeydelse. Korrektionsformlerne for malkekøer type 1 er baseret på kg energikorrigeret mælk (EKM), medens de tilsvarende type 2 formler er baseret på produceret kg mælk. Har man ikke tilgængelige tal fra ydelseskontrollen, kan kg produceret mælk beregnes som kg leveret mælk x 1,055. Til beregning af kg EKM bruges følgende formel: $\text{Kg EKM} = \text{kg produceret mælk} \times (383 \times \text{fedt\%} + 242 \times \text{protein\%} + 783,2)/3140$, hvor fedt% og protein% er bestemt ved kemiske analyser.

Den værdi du skal bruge når du korrigerer, skal være baseret på et gennemsnit for produktionen. Du kan bruge op til 4 decimaler eller afrunde resultatet efter almindelige regneregler.

Du skal kunne dokumentere afvigelserne, fx ved afregninger fra slagteri, mejeri eller fakturaer på køb af dyr. Dokumentationen skal dække indeværende planperiode og skal ligge på bedriften sammen med dit gødningsregnskab.

Type 2 korrektioner (egne tal for ydelses- eller produktionsniveau, fodermængde og sammensætning)

Korrektionsformel "type 2" kan du benytte, hvis du vil korrigere et sæt af afvigende værdier for ydelses- eller produktionsniveau, samt fodermængde og -sammensætning. Der er mulighed for type 2 korrektion for malkekøer, ammekøer, tyrekalve (0-6 mdr.), ungtyre, søer, smågrise, slagtesvin, slagtefjerkræ, høns, hønniker og mink. Se mere herom i Tabel 6.

Du skal have dokumentation for de afvigende værdier. Det kan fx være effektivitets-/produktionskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner, og afregninger fra slagteri, mejeri eller lignende. Dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 1. august 2012 til 15. februar 2014.

Både for type 1 og type 2 korrektion er der mulighed for at korrigere i forhold til gødningens indhold af fosfor.

4.3 Areal

Du skal overføre din virksomheds samlede dyrkede, udyrkede og udtagne areal fra din gødningsplanlægning.

4.3.1 Harmoniareal

Hvis bedriften har husdyr eller modtager husdyrgødning, skal du oplyse dit harmoniareal. Dit harmoniareal består af arealer, herunder tilforpagtede arealer, hvor du har afgrøder, der har en kvælstofnorm eller et vejledende behov for fosfor og/eller kalium, jf. Tabel 1 og 2. Du kan kun medregne arealer, som du kan og må udbringe husdyrgødning på. Du kan ikke medtage bortforpagtede arealer.

Følgende arealer kan ikke medregnes til harmoniarealet:

- Arealer, der ikke har en kvælstofnorm eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium ifølge Tabel 1 og 2.
- Skovarealer – dog kan arealer med pyntegrønt og juletræer samt arealer med nyplantning af skov på tidligere skovarealer, hvor beplantningen er under tre meter høj, medregnes til harmoniarealet.
- Arealer, hvor husdyrgødning normalt ikke kan eller må bringes ud, fx skrænter, bakkede arealer, mose- og hedearaler, våde enge og lignende, eller hvor det er aftalt, at der ikke må udbringes husdyrgødning.
- Arealer, hvor det er aftalt, at der kun må udbringes den mængde kvælstof som dyrene afsætter ved afgræsning.
- Braklagte arealer.
- Bortforpagtede arealer.
- Randzoner

Hvis dine harmoniarealer ligger i stor afstand fra det/de opbevaringsanlæg, som du udbringer husdyrgødning fra, kan NaturErhvervstyrelsen kræve dokumentation for, at arealerne reelt indgår i fordelingen af husdyrgødning.

4.3.2 Overdragelse af arealer i en planperiode

De arealer, du overdrager, medtages hos den, der overtager arealerne. Husdyrgødning, der er udbragt på arealet i samme planperiode, samt overtagne lagre, medtages også hos denne.

4.4 Husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning

4.4.1 Beregning af forbrug og opgørelse af lager

Du beregner dit forbrug af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning på følgende måde:

Forbrug af husdyrgødning = Startlager + normproduktion + modtaget husdyrgødning – afsat husdyrgødning – slutlager (se eksempel nedenfor.)

Bemærk: forbruget af husdyrgødning er den beregnede størrelse. Det er dermed ikke slutlageret, som du skal beregne. Dette betyder, at du skal bruge opgørelsen af dit startlager og slutlager til at beregne forbruget af husdyrgødning.

Dit *startlager* af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning for planperioden 2013/2014 overføres fra dit slutlager i 2012/2013. Startlageret er fortrykt når du indberetter dit gødningsregnskab elektronisk.

Hvis din virksomhed er tilmeldt Register for Gødningsregnskab første gang efter 31. juli 2013, skal du gøre startlageret op ved at beregne eller måle indholdet af kvælstof i lageret af husdyrgødning pr. 1. august 2013 og herefter fratække den mængde kvælstof i husdyrgødning, du har brugt i den forlængede planperiode.

Hvad angår din lagerstatus pr. 31. juli 2014 af husdyrgødning, skal der foretages en vurdering af lagerets størrelse ved udgangen af planperioden. Dette tal skrives ind i felt 307, "lagerstatus pr. 31. juli 2014". Tallet skal være en reel vurdering af lagerets størrelse og ikke en fiktiv beregning foretaget efterfølgende.

Du er selv ansvarlig for at lageropgørelsen er korrekt og dokumenterbar.

Den forlængede planperiode

Hvis du har brugt husdyrgødning i den forlængede planperiode, beregner du dit slutlager af kvælstof (felt 309) ved at trække den mængde husdyrgødning/forarbejdet husdyrgødning, der er brugt i den forlængede planperiode, fra lagerstatus 31. juli 2014. Den forlængede planperiode løber fra 1. august til 30. september. Gødningen skal bruges til afgrøder, der høstes eller afgræsses inden 31. december 2014.

Eksempel 7, punkt 3.2: Samlet forbrug af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning			
Startlager pr. 1. august 2013		1050 kg N	310
Normproduktion i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014		+ 8956 kg N	303
Modtaget husdyrgødning i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014		+ 2030 kg N	304
Afsat husdyrgødning i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014 (overføres fra Skema B1)		- 0 kg N	305
Husdyrgødning afsat til forbrænding i miljøgodkendt forbrændingsanlæg		- 1000 kg N	321
Husdyrgødning afsat til udlandet ifølge regler		- 0 kg N	320
Husdyrgødning afsat til egne MVJ ON arealer via græssende dyr		- 350 kg N	319
Afsat til ikke-tilmeldt virksomhed		- 0 kg N	177
Lagerstatus pr. 31. juli 2014	1230 kg N		307
Forbrug fra 1. august 2014 til 30. september 2014 (til afgrøder, der blev høstet eller afgræsset før 31. december 2014)	310 kg N		306
Slutlager pr. 31. juli 2014 (Beregnes som felt 307 - 306)	920 kg N	- 920 kg N	309
Samlet forbrug af husdyrgødning i kg kvælstof i planperioden 2013/2014 (Beregnes som felt 310 + 303 + 304 - 305 - 321 - 320 - 319 - 177 - 309)		= 9766 kg N	308
<p>En virksomhed, der bruger husdyrgødning, skal gøre det samlede forbrug op. Startlager overføres fra sidste planperiode, mens normproduktionen beregnes ud fra dyr og staldsystemer enten i den elektroniske indberetning eller på papir. På kopien af gødningskvitteringerne for modtaget husdyrgødning fremgår det, at der er modtaget i alt 2030 kg N i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning. Herfra trækkes den gødning, der er afsat. Jordbruger har afsat gødning til forbrænding og har fået målt indholdet af kvælstof til at være 1000 kg N. Herudover har nogle af dyrene på bedriften afgræsset et MVJ-areal, der ellers ikke har en kvælstofkvote. Den afsatte mængde (350 kg N) kan derfor trækkes fra i felt 319. Endeligt har jordbruger et lager af gødning, der er opgjort til 920 kg N ved udgangen af planperioden. Det trækkes fra efter, at det er justeret for et forbrug på 310 kg N i den forlængede planperiode. Det samlede forbrug af husdyrgødning bliver 9766 kg N.</p>			

Begrænsninger for størrelsen af slutlageret:

- 1. Slutlager ved 0-30 dyreenheder (DE):** Hvis du har en husdyrbesætning på 30 DE eller mindre, må dit samlede slutlager af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning højst svare til din normproduktion plus den mængde husdyrgødning, som du har modtaget i planperioden.
- 2. Slutlager ved mere end 30 dyreenheder (DE):** Hvis du har en husdyrbesætning på over 30 DE, må dit samlede slutlager af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning højst udgøre 50 pct. af summen af din normproduktion i kvælstof og den mængde husdyrgødning, du har modtaget.

Undtagelser fra ovenstående:

- Hvis mere end 75 pct. af din normproduktion af husdyrgødning, regnet i kg kvælstof, består af dybstrøelse, er der intet krav til størrelsen af dit slutlager.
- Hvis du producerer konsumæg eller rugeæg med gødningsbånd, -kummer eller -kælder under burene, må du have et slutlager af fast gødning og dybstrøelse, der maksimalt svarer til den samlede mængde fast gødning og dybstrøelse fra produktionen opgjort i kg kvælstof i den nuværende og den tidligere planperiode. Reglen gælder for bur-, fritgående-, økologiske-, skrabe- og rugehøns.

NaturErhvervstyrelsen kan i ekstraordinære tilfælde og efter ansøgning give dispensation til, at lagerreglen for husdyrgødning kan overskrides. Ansøgningen skal indgives inden planperiodens udløb. Der tænkes fx på udefrakommende omstændigheder, såsom sygdom i besætningen, som jordbrugeren ikke med rimelighed har kunnet tage højde for.

Før NaturErhvervstyrelsen giver dispensation, vil styrelsen, bl.a. under hensyntagen til bestemmelserne i Nitratdirektivet, foretage en konkret vurdering for at sikre, at der ved den givne dispensation ikke er risiko for skade på miljøet.

4.4.2 Forarbejdet husdyrgødning

Forarbejdet husdyrgødning er produkter af husdyrgødning fra et forarbejdningsanlæg. Du kan læse om bestemmelser for forarbejdningsanlæg i afsnit 9.4.

Forarbejdning af husdyrgødning kan fx være en deling af gødningen i fraktioner med forskellig sammensætning og indhold af næringsstoffer, pelletering af gødning og/eller andre former for bearbejdning, som bevirker, at sammensætningen er ændret i forhold til den oprindelige gødning. Det samlede indhold af kvælstof ændres dog ikke. I gødningsregnskabet opgøres forbruget af forarbejdet husdyrgødning sammen med forbruget af husdyrgødning.

Hvis du ønsker at afsætte forarbejdet husdyrgødning til privatpersoner, skal produktet være stabilt og være anmeldt og deklareret med et specifikt produktnummer hos NaturErhvervstyrelsen.

4.4.3 Afgasset biomasse

Indholdet af kvælstof i afgasset biomasse skal du beregne ud fra oplysninger om de mængder af kvælstof i husdyrgødning og anden organisk gødning, der indgår i biomassen.

Alternativt kan kvælstofindholdet i afgasset biomasse bestemmes ved, at biogasanlægget udtager repræsentative prøver, som sendes til analyse på et autoriseret eller et akkrediteret laboratorium. En prøve kan siges at være repræsentativ for en større masse, når den har et indhold, der svarer til det gennemsnitlige indhold i den samlede masse, den repræsenterer.

Analyseprøverne skal foretages af et laboratorium, der er autoriseret hertil af Fødevarestyrelsen, eller som er akkrediteret til udførelse af kemiske analyser af gødning af Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond (DANAK) eller et tilsvarende akkrediteringsorgan.

Der skal udtages mindst 12 prøver om året. Prøverne skal tages med passende intervaller inden for planperioden, hvor den afgassede biomasse skal anvendes.

Ved levering eller afhentning skal oplysninger om mængden af afgasset biomasse opgøres til brug ved udarbejdelse af gødningskvitteringer.

Vær opmærksom på, at en jordbruger, der har et biogasanlæg, og som benytter al afgasset biomasse på sin egen bedrift, ikke må benytte analyser til fastsættelse af kvælstofindholdet. Du kan læse om bestemmelser for biogasanlæg i kapitel 10..

4.4.4 Modtaget husdyrgødning

Du skal medtage modtaget husdyrgødning i dit gødningsregnskab. Det er den, der afsætter gødningen, der har pligt til at have en kvittering med underskrift fra modtager, men det kan være en fordel for modtager også at have en kopi, så du kan se den mængde kvælstof, dyreenheder m.v., der er i den gødning, du har modtaget.

4.4.5 Afsat husdyrgødning

For at kunne trække den afsatte gødning fra i dit gødningsregnskab skal du følge bestemte regler og kunne dokumentere din afsætning. Det er beskrevet i de følgende afsnit.

Du kan afsætte husdyrgødning til:

- Anden virksomhed tilmeldt Register for Gødningsregnskab
- Biogasanlæg
- Forarbejdningsanlæg
- Forbrændingsanlæg
- Udlandet
- Arealer med MVJ-tilsagn (afgræsning)
- Særlige naturarealer uden MVJ-tilsagn (afgræsning)

Til anden virksomhed tilmeldt Register for Gødningsregnskab

Hvis du trækker den mængde husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning, som du afsætter, ud af dit gødningsregnskab, skal du sikre dig, at modtageren er tilmeldt Register for Gødningsregnskab.

Du skal kunne dokumentere overførslen af gødning med en skriftlig underskrevet gødningskvittering fra modtageren. Du skal taste kvitteringen ind i GHI sammen med indberetningen og opbevare den underskrevne kvittering på bedriften. Hvis du indsender på papir, skal du sende en kopi af kvitteringen til NaturErhvervstyrelsen sammen med gødningsregnskabet. Læs mere om gødningskvitteringer i afsnit 4.4.6 og 6.9.

Til biogasanlæg, forarbejdningsanlæg og forbrændingsanlæg (se også kapitel 10)

Hvis anlæggene er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal du udfylde en gødningskvittering (se afsnit 4.4.6 og 6.9) ved afsætning af husdyrgødning.

Biogas-, forarbejdnings- og forbrændingsanlæg, der ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal hvert år indberette leverancer af husdyrgødning til NaturErhvervstyrelsen. Her behøver du som afsætter derfor ikke taste kvitteringen ind i GHI, men skal have den liggende på bedriften. Oplysningerne vil blive forudfyldt i jordbrugers gødningsregnskab.

Ved **afsætning til forbrænding** skal kvælstofindholdet måles ved leveringen. For at du kan fraregne kvælstoffet i gødningsregnskabet, skal du dokumentere:

- Mængden af husdyrgødning/fiberfraktion, der fjernes fra din bedrift. Dette dokumenteres ved vejebilag.
- Den totale mængde kvælstof, der fratrækkes i gødningsregnskabet. Dette dokumenteres ved en repræsentativ analyse af gødningens kvælstofindhold.

Til udlandet

Hvis du afsætter husdyrgødning ud af landet, har du mulighed for at trække den indeholdte mængde kvælstof fra i dit gødningsregnskab.

Du skal kunne dokumentere gødningstypen, kvælstofindholdet samt antal dyreenheder i den afsatte husdyrgødning. Herudover er det en betingelse, at du kan dokumentere din udenlandske modtagers identitet i form af virksomhedens/anlæggets navn, adresse, eventuelt virksomhedsidentitet i det udenlandske virksomhedsregister, transportør eller lignende. Du skal desuden kunne dokumentere overførslen af gødning med en skriftligt underskrevet gødningskvittering fra modtageren.

Uforarbejdet husdyrgødning må generelt kun sendes mellem EU-landene, hvis der er tale om husdyrgødning fra arter af fjerkræ og dyr af hestefamilien. Du må dog gerne handle husdyrgødning, hvis din bedrift har arealer på begge sider af en grænse. Det er en betingelse, at der ikke er restriktioner i området på grund af smitsom sygdom, og gyllen anvendes under myndighedernes kontrol. Du kan læse nærmere om de specifikke betingelser for udførsel af husdyrgødning i Biproductforordningens bilag VIII, kap. III, nr. I A.

Du skal være opmærksom på:

- Hvis du afsætter husdyrgødningen til andet formål end jordbrugsformål (fx forbrænding), skal eksporten følge EU's Transportforordning nr. 1013/2006 og skal forudgående anmeldes hos Miljøstyrelsen.
- Transport af husdyrgødning og fraktioner heraf, som skal benyttes til jordbrugsformål, skal ske i overensstemmelse med reglerne i Fødevareministeriets bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav m.v.
- Du skal som eksportør af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning være registreret i den lokale fødevareregion, jf. Fødevareministeriets bekendtgørelse om veterinærkontrol ved ind- og udførsel af avlsmateriale og animalske non-food produkter m.v.
- Du skal overholde reglerne i Biproductforordningen.
- Ved udførsel til et EU-land, skal du kontakte modtagerlandet for at få oplyst eksportbetingelserne. Du skal sende betingelserne til den lokale fødevareregion.

Til arealer med MVJ-tilsagn (afgræsning)

Hvis dine husdyr afgræsser arealer med et MVJ-tilsagn, kan den mængde kvælstof, de afsætter her, trækkes fra i gødningsregnskabet. Dette gælder, hvis tilsagnet er givet før 2002 eller fra 2006 og frem, efter ordningerne "Miljøvenlig drift af græsarealer" eller 'Pleje af græs og naturarealer'. Det gælder både ved afgræsning af arealer hos virksomheder i Register for Gødningsregnskab og virksomheder uden for registret.

Hvis tilsagnet er givet i perioden fra 2003 til 2005 efter ordningen "Etablering af vådområder", skal kvælstofmængden indgå i gødningsregnskabet, da du her kan beregne en kvote for arealet.

Der er dog **to undtagelser**:

- Hvis der er pligt til afgræsning, kan du trække husdyrgødningen fra din opgørelse af normproduktion, hvis arealets kvælstofkvote er 0 kg kvælstof, og afgræsningen foretages med mindre end 0,2 dyreenheder pr. ha.
- Hvis arealerne tilhører en virksomhed, der ikke er med i Register for Gødningsregnskab, kan du også trække gødningen fra opgørelsen af normproduktionen.

Ved undtagelserne skal du ikke medregne mængden af den kvælstof, der afsættes ved afgræsning af arealet i din gødningsplanlægning.

Uanset hvilket år MVJ-tilsagnet er indgået, gælder det, at når gødningen er afsat på arealer tilhørende en anden virksomhed, der er med i Register for Gødningsregnskab, skal du bruge en **gødningskvittering** som dokumentation.

Afsættes gødningen på arealer, der tilhører virksomheder uden for registret, dokumenteres husdyrgødningsoverførslen med en **skriftlig græsningsaftale**, der minimum indeholder:

- Oplysninger om antal dyr eller DE der afgræsser
- Græsningsperioden
- Størrelsen af græsningsarealet
- CVR-nr. eller CPR-nr., navn og adresse

Til særlige naturarealer uden MVJ-tilsagn (afgræsning)

Her er to forskellige ordninger:

1. Den mængde kvælstof i husdyrgødning, som udegående husdyr afsætter på særlige arealer uden MVJ-aftale, kan fratrækkes, når dyrene afgræsser arealer tilhørende virksomheder tilmeldt Register for Gødningsregnskab. Endvidere når arealet ifølge anden lovgivning må afgræsses, men kun må tilføres den gødning, dyrene afsætter på arealet. Sådanne arealer kan fx være:
  - Beskyttede arealer i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 3 uden mulighed for omlægning.
  - Arealer omfattet af fredningsbestemmelser herom.
  - Arealer omfattet af en græsningsaftale med offentlig myndighed (hegningsaftaler).
2. Afgræsser dine dyr særlige naturarealer tilhørende bedrifter **uden for** Register for Gødningsregnskab, kan du undtagelsesvis fratække den mængde kvælstof i husdyrgødning, som dyrene efterlader på arealerne, hvis der er tungtvejende naturhensyn, der taler for afgræsning. Arealet skal ifølge anden lovgivning kunne afgræsses og må alene tilføres gødning forårsaget af afgræsningen. Sådanne arealer kan være de samme som omtalt ovenfor.

Du kan kun fratække den afsatte mængde for den periode, hvor dyrene har afgræsset arealerne. Mængden (kg N og DE) der fratrækkes skal afspejle normudbyttet for den græskategori der er valgt. Foderbehovet beregner du ud fra et maksimalt foderforbrug af græsafgrøder på 2500 FE pr. dyreenhed, hvor én dyreenhed svarer til 100 kg N.

Overførsel af husdyrgødning til en anden virksomhed skal dokumenteres med græsningsaftale, som indeholder minimum: Oplysninger om antal dyr eller DE, der afgræsser, græsningsperioden, størrelsen af afgræsningsarealet, CVR-nr. eller CPR-nr., navn og adresse.

Vær opmærksom på, at der ikke er mulighed for at fratække den mængde kvælstof i husdyrgødning, som udegående husdyr afsætter på udtagne arealer, som lovligt afgræsses efter 31. august i bedriftens normproduktion.

Arealer med tilsagn om Miljøbetinget tilskud

Hvis du har arealer, der er omfattet af et tilsagn om Miljøbetinget tilskud, skal du udarbejde et gødningsregnskab for hver planperiode i det 5-årige tilsagn. Det gælder for alle bedrifter, her-

under små bedrifter, der ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab. Gødningsregnskabet skal opbevares i 5 år efter udbetalingstidspunktet.

4.4.6 Gødningskvitteringer (Skema B1)

Gødningskvitteringer bruges ved overførsel af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning mellem to virksomheder, der begge er med i Register for Gødningsregnskab.

Gødningskvitteringer skal være skriftlige og indeholde følgende oplysninger:

- Dato og CVR-nr. på den virksomhed, der afgiver husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning.
- Navn, adresse og CVR-nr. på den virksomhed, der modtager husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning.
- Det totale antal kg kvælstof i husdyrgødningen/forarbejdet husdyrgødning.
- Typen af gødning.
- Kvælstofudnyttelsesprocenten.
- Antal dyreenheder (læs mere om dette i kapitel 6).
- Oplysning om hvorvidt husdyrgødningen er afsat via græssende dyr.
- Oplysning om hvorvidt husdyrgødningen er afsat via græssende dyr på MVJ 0-areal.
- Oplysning om modtager indgår i produktionsmæssig sammenhæng med afgiver.
- Modtagers underskrift med dato.

Du skal opbevare en kvittering for hver gang, der overføres husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning. Vær opmærksom på, at der kan være særlige regler, f.eks. på økologiområdet, hvor gødningskvitteringerne skal kunne forevises straks efter gødningen er overført i forbindelse med kontrol af reglerne.

Eksempel 8: Gødningskvittering (Skema B1)					
Virksomhedens CVR-nr. 12345678		Dato (dd-mm-åååå) 12-10-2013		151	
Modtagers navn og adresse Laust Ladefoged		152	Modtagers CVR-nr. 97654321	153	
Gødningstype Svinegylle		154	Antal dyreenheder 23DE	156	
Antal kg kvælstof 2112 kg N	155	Kvælstofudnyttelse 75 %	165	Husdyrgødning overført via græssende dyr? (Sæt kryds hvis ja) ☐	159
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift Laust Ladefoged 12/10-2013		160	Husdyrgødning afsat via græssende dyr til MVJ 0N areal? (Sæt kryds hvis ja) ☐	166	
			160	Indgår i produktionsmæssig sammenhæng? (Sæt kryds hvis ja) ☐	167

Jordbruger med CVR-nr. 12345678 har afsat 2112 kg total N i svinegylle til Laust Ladefoged, der også er med i Register for Gødningsregnskab. Mængden af svinegylle svarer til 800 producerede svin, dvs. 23 DE (Tabel 9).

4.5 Andel af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der skal indgå i gødningsregnskabet

I felt 308 i gødningsregnskabet beregnes dit samlede forbrug af kvælstof i husdyrgødning. Når man udbringer husdyrgødning, er det imidlertid ikke den totale mængde, der skal indgå i gødningsregnskabet, men kun den del der effektivt kan udnyttes af afgrøden. Derfor er der fastsat lovpligtige udnyttelsesprocenter for husdyrgødning (se eksempel nedenfor). For at få det endelige forbrug af kvælstof fra husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning skal du indregne en udnyttelsesprocent af gødningen. I blok 3.3 i gødningsregnskabet laves denne beregning. Vær opmærksom på at tallet i felt 609 skal være det samme som i felt 308. I felt 610 fås den totale mængde kvælstof, der skal indgå i gødningsregnskabet.

Eksempel 9, blok 3.3: Beregning af andel af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der skal indgå i gødningsregnskabet				
Gødningstype	Udbragt	Udnyttelse	Bidrag til gødningsregnskab	
Svinegylle	8230 kg N	75 %	6172,5 kg N	601
Kvæggylle	kg N	70 %	kg N	602
Minkgylle	kg N	70 %	kg N	613
Fjerkrægylle	kg N	70 %	kg N	614
Blandet gylle	kg N	%	kg N	603
Fast gødning	kg N	65 %	kg N	604
Ajle	kg N	65 %	kg N	605
Dybstrøelse	509 kg N	45 %	229,05 kg N	606
Væskefraktion efter separation	120 kg N	85 %	102 kg N	615
Afgasset biomasse	kg N	%	kg N	607
Anden husdyrgødning	kg N	65 %	kg N	611
Forarbejdet husdyrgødning	1032 kg N	68 %	701,76 kg N	612
	kg N	%	kg N	608
I alt	9891 kg N	⁶⁰⁹	7205,31 kg N	610

En jordbruger udbringer på sine arealer sin egen svinegylle og dybstrøelse. Det skrives ind i blok 3.3 og ganges med deres udnyttelsesprocenter. Herudover har jordbruger modtaget og udbragt 120 kg N i væskefraktion efter forarbejdning hvor fiberfraktionen afbrændes og 1032 kg N i forarbejdet husdyrgødning. Væskefraktionen ganges umiddelbart med udnyttelsesprocenten. For den forarbejdede husdyrgødning er det blevet oplyst fra leverandøren, at der er en udnyttelsesprocent på 68 baseret på de husdyrgødningstyper, der indgår. Det skal jordbruger selv skrive ind i kolonne 3.

Kravet til udnyttelse afhænger af typen af gødning. Benytter du blandinger af gødning eller blandinger med anden organisk gødning, som fx slam, skal du ud fra sammensætningen beregne udnyttelsesprocenten. Gødningsregnskabet viser de andele (udnyttelsesprocenten), du skal tage med i gødningsregnskabet for de enkelte gødningstyper.

I den elektroniske indberetning vil den normproduktion, der er beregnet i blok 2.5, være overført til blok 3.3 fordelt på gødningstyper (fast gødning, dybstrøelse m.v.). Gødningstypen bestemmes ud fra det staldsystem, du indfører. Du skal selv fordele, hvor meget du har forbrugt af hver gødningstype, hvilket vil afhænge af, om du har fået tilført husdyrgødning (fra startlager eller fra anden virksomhed) eller afsat husdyrgødning (til dit slutlager eller til anden virksomhed).

I papirversionen af gødningsregnskabet (Skema B) skriver du selv mængder ind for hver gødningstype og ganger med udnyttelsesprocenten. Resultatet skrives i kolonne 4 og tallene i kolonnen lægges sammen for at få dit samlede forbrug af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning (felt 610).

Blandinger

Blandinger af husdyrgødning og anden organisk gødning betragtes som husdyrgødning, hvis der ikke blandes mere end 25 pct. affald regnet på tørstofbasis i husdyrgødningen. Blandes husdyrgødningen med mere end 25 pct. affald regnet på tørstofbasis, betragtes blandingen som affald og skal følge reglerne i Miljøministeriets slambekendtgørelse. Kvælstofindhold og udnyttelsesprocent beregnes ud fra indholdet af forskellige gødningstyper og deres mængde. For blandet gylle afhænger udnyttelsesprocenten af komponenterne i gødningen.

Udnyttelsesprocenten for forarbejdet husdyrgødning beregnes af producenten (ud fra indgangsmaterialet og ud fra sammensætningen af de forarbejdede produkter).

Udnyttelsesprocenten for afgasset biomasse beregner producenten (ud fra indgangsmaterialet eller analyse af repræsentative prøver). Alternativt kan udnyttelsesprocenten sættes som anden for svinegylle, der er 75 pct.

Væskefraktion efter forarbejdning hvor fiberfraktionen afbrændes

Dette er den flydende fraktion, der opstår ved forarbejdning af gylle, og hvor den faste fiberfraktion fra forarbejdningen anvendes til forbrænding. Væskefraktionen har en udnyttelsesprocent på 85 pct.

Smitsomme husdyrsygdomme

Hvis der på din virksomhed er meget smitsomme husdyrsygdomme, fx plasmacytose, kan der stilles særlige krav til hvordan du håndterer din husdyrgødning. Kravene kan betyde, at gødningsværdien nedsættes. På den baggrund kan NaturErhvervstyrelsen efter skriftlig ansøgning nedsætte kravet til udnyttelse af gødningen.

Hvis NaturErhvervstyrelsen giver dispensation fra det normale krav til udnyttelse, skal du skrive gødningen på under gødningstypen "Blandet gylle" med det udnyttelseskrav, som står i dispensationen.

4.6 Handelsgødning

Hvis du bruger handelsgødning, skal du medregne hele indholdet af kvælstof i dit gødningsregnskab. Du skal justere dit forbrug af handelsgødning i gødningsregnskabet, hvis du har et start- og slutlager, samt hvis du køber handelsgødning.

Bemærk, at urea betragtes som handelsgødning.

4.6.1 Indkøbt handelsgødning

Den fortrykte oplysning i gødningsregnskabet felt 703 om mængden af kvælstof i indkøbt handelsgødning har vi fra dine danske leverandørers indberetninger om salg (se afsnit 9.1). Hvis du har indberettet videresalg af handelsgødning til andre virksomheder, vil det fortrykte tal være beregnet som det samlede køb fratrukket videresalg.

Hvis de fortrykte oplysninger om indkøbt handelsgødning ikke er rigtige, skal du kontakte dine gødningsleverandører. Leverandørerne skal herefter indberette den rigtige mængde til NaturErhvervstyrelsen. Hvis du har købt handelsgødning i udlandet, skal du huske at indsætte mængden i GHI.

Hvis du afsætter handelsgødning til en virksomhed eller en privatperson, der ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal du betale kvælstofafgift af den afsatte mængde. Det er sælgers opgave at opkræve afgiften fra køber af gødningen (læs mere herom i afsnit 9.3).

4.6.2 Startlager

Det fortrykte startlager pr. 1. august 2013 svarer til slutlageret i det sidste gødningsregnskab for 2012/2013.

Hvis din virksomhed ikke var tilmeldt i planperioden 2012/13, skal du fastsætte dit startlager af handelsgødning pr. 1. august 2013 ud fra driftsbilag på indkøbt handelsgødning i 2012/2013.

4.6.3 Slutlager

Størrelsen af dit lager af handelsgødning, også kaldet lagerstatus, skal du opgøre ved planperiodens slutning den 31. juli 2014. Lagerstatus omfatter al din handelsgødning uanset, hvor du opbevarer gødningen. Fx skal faktureret handelsgødning, der ligger på lager hos grovvarelskaber, også regnes med.

Derudover skal du opgøre den handelsgødning, der er brugt til afgrøder i den forlængede planperiode (1. august 2014 til 30. september 2014), som høstes eller afgræsses inden den 31. december 2014.

Planperiodens slutlager skal du herefter opgøre som lagerstatus den 31. juli 2014 minus forbrug i den forlængede planperiode. Kun i særlige situationer kan slutlageret være negativt. Slutlageret skal indgå som startlager for planperioden 2014/2015.

Du må ikke have et slutlager af handelsgødning, når du ophører fra register for gødningsregnskab, idet din virksomhed ved ophør ikke længere opfylder betingelserne for at modtage og anvende gødning uden afgift. Du skal derfor sørge for at afsætte mængden til en anden jordbruger tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller tilbagelevere mængden til din leverandør, inden din virksomhed afmeldes registeret (læs mere herom i afsnit 7.4.1).

Hvis du leverer gødning med indhold af kvælstof til private eller til ikke-registrerede jordbrugere, skal der betales afgift af mængden. Betalingen skal ske ved, at det skyldige beløb på 5 kr. pr. kg N betales til SKAT senest den 15. i måneden efter udløbet af den måned, hvor handelsgødningen overdrages til private eller til virksomheder, der ikke er registreret i NaturErhvervstyrelsens Register for Gødningsregnskab. Dette gælder også, hvis du beholder gødningen til privatbrug efter ophør. Du skal således kunne dokumentere, at der er betalt afgift i den sidst tilmeldte planperiode eller umiddelbart herefter.

4.6.4 Samlet forbrug af handelsgødning

Du beregner dit forbrug af handelsgødning på følgende måde:

Forbrug af handelsgødning = Startlager + indkøbt handelsgødning – afsat handelsgødning – slutlager (se eksempel nedenfor).

Bemærk: Forbruget af handelsgødning er den beregnede størrelse. Det er dermed ikke slutlageret, som du skal beregne. Dette betyder, at du skal bruge opgørelsen af dit startlager og slutlager til at beregne forbruget af handelsgødning

Du er selv ansvarlig for at lageropgørelsen er korrekt og kan dokumenteres.

Eksempel 10, punkt 3.4: Samlet forbrug af kvælstof i handelsgødning (herunder urea)			
Startlager pr. 1. august 2013		1.542 kg N	708
Indkøbt handelsgødning i perioden 1.august 2013 til 31. juli 2014		+8.456 kg N	703
Lagerstatus pr. 31. juli 2014	1.020 kg N		705
Forbrug fra 1. august 2014 til 30. september 2014 (til afgrøder, der blev høstet eller afgræsset før 31. december 2014)	- 560 kg N		704
Slutlager pr. 31. juli 2014 (Beregnes som felt 705 – 704)	= 460 kg N	460 kg N	707
Samlet forbrug af handelsgødning i kg kvælstof i planperioden 2013/2014 (Beregnes som felt 708 + 703 – 707)		= 9.538 kg N	706
En virksomhed har et startlager på 1.542 kg N i handelsgødning (felt 708). Virksomheden har herudover i planperioden indkøbt 9.000 kg N i handelsgødning, men videresolgt 544 kg N til en anden virksomhed i Register for Gødningsregnskab. De 544 kg N trækkes fra den indkøbte mængde, og tallet skrives ind i felt 703. Slutlager - efter at forbruget i den forlængede planperiode er trukket fra - er på 460 kg N. Dvs. at det samlede forbrug bliver: 1.542 kg N + 8.456 kg N – 460 kg N = 9.538 kg N			

4.7 Anden organisk gødning

Du skal oplyse dit forbrug og eventuelt lager af anden organisk gødning. Herefter kan du beregne det samlede indhold af kvælstof.

Anden organisk gødning omfatter organisk gødning, der ikke er urea, husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning. De organiske gødningsprodukter, som du skal medtage i gødningsregnskabet, er:

- Produkter, som kategoriseres som affald i henhold til Miljøministeriets slambekendtgørelse, og som udbringes til jordbrugsformål, fx spildevandsslam.
- Andre organiske produkter med et indhold af kvælstof på mere end 3 kg N pr. ton produkt.
- Produkter, der indeholder mere end 20 kg N pr. ton tørstof, selvom indholdet af kvælstof er mindre end 3 kg N pr. ton produkt.

Du skal kunne dokumentere indholdet af kvælstof og mængden af gødning. Det skal du gøre ud fra din leverandørs deklaration af indholdet af kvælstof og den leverede mængde. Din leverandør har pligt til at indberette anden organisk gødning, der afsættes til jordbrugsformål, til

NaturErhvervstyrelsen (se afsnit 9.2). Det gælder fx også slagteri- eller fiskeaffald, der bruges i blandinger.

Produkter, der udelukkende består af have- og parkaffald, skal ikke medtages i gødningsregnskabet, da de betragtes som jordforbedringsmidler.

4.7.1 Andel af anden organisk gødning, der skal indgå i gødningsregnskabet

For at få det endelige forbrug af anden organisk gødning skal du indregne en udnyttelsesprocent af gødningen.

Den andel af kvælstof, du regner med i gødningsregnskabet, skal være den andel, der er fastsat for produktet i den aktuelle planperiode. Hvis du modtager anden organisk gødning, får du udnyttelsesprocenten oplyst via gødningskvitteringen (Skema B1).

Eksempel 11, punkt 3.6: Andel af kvælstof i anden organisk gødning (bortset fra husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og urea), der skal indgå i gødningsregnskabet				
Gødningstype	Udbragt	Udnyttelsesprocent	Bidrag til gødningsregnskab	
Spildevandsslam	3.000 kg N	45 %	1.350 kg N	185
Komposteret husholdningsaffald	kg N	20 %	kg N	186
Kartoffelrugtsaft	kg N	50 %	kg N	187
Pressesaft fra grøntpillefabrikation	kg N	40 %	kg N	188
Andre typer af anden organisk gødning	1.575 kg N	40 %	630 kg N	190
I alt	4.575 kg N	¹⁹²	1.980 kg N	193
En jordbruger udbringer 3.000 kg N i spildevandsslam fra et offentligt spildevandsanlæg på sine arealer og 1.575 kg N i andre typer af organisk affald. Dette skrives ind i gødningsregnskabet punkt 3.6 i kolonne 2 og ganges med gødningstypernes udnyttelsesprocent i kolonne 3. I kolonne 4 skrives resultatet, der summeres i gødningsregnskabet felt 193. De 1.980 kg N er den andel, der skal indgå i regnskabet beregning af virkshedsens samlede forbrug af kvælstof.				

Når du anvender blandinger af anden organisk gødning, skal du beregne udnyttelsesprocenten for blandingen med en vægtet procent af de enkelte gødninger i blandingen. Sammensætningen af gødningen skal kunne dokumenteres ud fra leverandørdeklaration.

4.8 Samlet opgørelse

Den samlede opgørelse viser forholdet mellem din kvælstofkvote og dit kvælstofforbrug, altså balancen mellem den tilladte mængde kvælstof på baggrund af dit afgrødevalg og det faktiske forbrug på bedriften.

Du skal udregne din kvælstofkvote i din gødningsplanlægning (kapitel 2). Kvælstofkvoten overføres fra gødningsplanlægningen. Hvis du har lavet gødningsplanlægningen i Fælleskemaet og her givet os de nødvendige oplysninger, vil kvoten være fortrykt. Hvis du har lavet din gødningsplanlægning i Skema A, skal du selv skrive kvælstofkvoten ind. Forbruget beregnes ved at lægge forbruget af forskellige gødningstyper sammen: Husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning (felt 610), handelsgødning (felt 706) og anden organisk gødning (felt 193).

Overdraget forbrug i planperioden

Hvis du bortforpagter dele af dit areal, og der på arealet har været spredt handelsgødning ud inden bortforpagtning, fx efterårsgødning til raps eller frøgræs, skal du i felt 904 anføre det CVR-nr., som får overdraget 'kvælstoffet, der er kørt ud', og i felt 915 den mængde kvælstof, du har overdraget. Den virksomhed, der modtager arealet med 'kvælstof, der er kørt ud', skal anføre det i felt 906 og 914.

Eksempel 12, punkt 3.7: Samlet opgørelse				
Virksomhedens samlede kvælstofkvote		3150 Kg N		501
Virksomhedens samlede forbrug af kvælstof (Beregnes som felt 610 + 706 + 193)		3400 Kg N		901
Kvælstofkvote minus forbrug af kvælstof (Beregnes som felt 501 - 901 - 914 + 915)		50 Kg N		902
Overdraget forbrug i planperioden				
Udbragt på modtaget areal fra CVR-nr.	(CVR) ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	906	Kg N	914
Udbragt på areal overdraget til CVR-nr.	(CVR) 1 2 3 4 5 6 7 8	904	300 Kg N	915
Virksomheden har her spredt 300 kg N i handelsgødning på arealer, der senere i planperioden er blevet bortforpagtet til virksomheden med CVR-nr. 12345678. Kvælstofkvoten er også blevet korrigeret, da den, der modtager arealet, har ret til kvoten.				

Eksempel 13: Hvor meget den nye bruger må gødske

En jordbruger overdrager brugsretten til et areal på 2 ha med en kvælstofkvote 7. april 2014. Årets kvælstofnorm for arealet beregnes på baggrund af JB nr. 1. Afgrøden er vinterraps efter vårbyg. Kvælstofnorm = 171 kg N/ha ved standardudbytte. Korrektion for forfrugtsværdi = 0, Kvælstofprognose (fiktiv) = -5 kg N/ha. Dvs. at din kvælstofkvote for arealet = 2 ha x (171 kg N - 5 kg N/ha) = 332 kg N. Da arealet bortforpagtes, skal denne mængde trækkes fra den samlede kvælstofkvote.

Forbrug: Er der i efteråret tildelt arealet fx 40 kg N pr. ha til afgrøden (der ikke er høstet eller afgræsset inden 31. december, og derfor skulle regnes med i forrige planperiode), skal tidligere jordbruger ved opgørelsen af kvælstofforbruget opgive et forbrug på 2 x 40 kg N = 80 kg N på arealet. Den nye bruger skal have oplysninger om kvælstofforbruget, fx ved en kopi af den tidligere brugers gødningsplanlægning og have en opgørelse over kvælstofkvote og -lagre eller gødningsregnskab for den del af planperioden, der er forløbet. Herefter kan den nye bruger benytte den del af kvælstofkvoten, der ikke er udnyttet. Den nye bruger har derfor i alt 332 - 80 = 252 kg N (126 kg N pr. ha) til rådighed til gødskning af vinterrapsen i den del af planperioden, der er tilbage.

5. Efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder

5.1 En ny efterafgrøderegulering

Reglerne om efterafgrøder beskriver, hvor stor en del af dine marker du skal udlægge efterafgrøder i, og hvilke afgrøder du kan anvende til dette. De beskriver ligeledes mulighederne for at anvende alternativer til efterafgrøder, samt hvordan du kan overføre overskydende efterafgrøder eller alternativer til senere planperioder. Reglerne giver også mulighed for, at du kan forhøje din kvælstofkvote, hvis du udlægger ekstra efterafgrøder eller alternativer.

Efterafgrødereglerne er i sidste og denne planperiode blevet ændret på en række områder. Målet er at forenkle reglerne, og sikre at det er muligt at overholde reglerne, selv om det regner meget i juli og august.

Efterafgrøderne skal nu udlægges i planperiodens start, det vil sige, at efterafgrøder for planperioden 2013/2014 skal udlægges i sensommeren 2013. Arealet med udlagte efterafgrøder skal indberettes i Tast selv-service inden 31. august 2013, samtidig med at du indberetter, om du har udlagt energiafgrøder, mellemafgrøder eller har afbrændt fiberfraktionen som alternativ til efterafgrøder.

Dit efterafgrøde krav for planperioden 2013/2014 opgøres i april 2014, på baggrund af markplanen i din enkeltbetalingsansøgning 2014. Her kan du samtidig vælge hvordan efterafgrøde kravet skal dækkes.

Kravet kan dækkes af:

- efterafgrøder eller mellemafgrøder udlagt i 2013
- overskud af efterafgrøder eller alternativer fra tidligere år
- energiafgrøder udlagt mellem 2009 og 2013
- fiberfraktion afbrændt i planperioden 2012/2013 eller
- efterafgrøder udlagt af en anden jordbruger

Hvis du ikke kan dække dit krav ved nogle af ovenstående muligheder, vil der ske en automatisk nedskrivning af kvælstofkvoten.

Hvis du har overskud af efterafgrøder eller alternativer fra efteråret 2013, kan du vælge at overdrage dem til en anden jordbruger, gemme overskuddet til næste år, eller øge din kvælstofkvote i foråret 2014.

I dette kapitel beskrives først kravene til efterafgrøder og alternativer i marken. Derefter beskrives hvordan du skal indberette efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder, samt hvordan du kan vælge at dække dit krav til efterafgrøder. Til sidst beskrives hvad der gælder, når jord overdrages, og hvad der gælder for efterafgrøder som følge af miljøgodkendelser.

5.2 Hvem er omfattet af reglerne om pligtige efterafgrøder

Hvis du har en årlig momspligtig omsætning over 50.000 kr. fra planteavl, husdyravl eller kombinationer heraf, og dyrker et samlet areal på mindst 10 ha, har du pligt til at etablere el-

ler udlægge arealer med efterafgrøder i efteråret 2013. Det gælder uanset, om din virksomhed er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller ej.

Hvis din virksomheds efterafgrødegrundareal er mindre end 10 ha (se afsnit om efterafgrødegrundarealet), er der ikke krav om at du skal etablere pligtige efterafgrøder.

Virksomheder herunder væksthushavnerier, frugtplantager, planteskoler og skovbrugsvirksomheder, hvor der ikke dyrkes landbrugsafgrøder (der fremgår af oversigt 11), har ligeledes ikke krav om pligtige efterafgrøder.

Hvis du ikke har pligt til at etablere efterafgrøder, behøver du ikke indsende skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i Tast selv-service.

5.3 Hvordan etableres efterafgrøderne i marken

Etableringen af pligtige efterafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper for at opnå en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret.

Normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret vil sige, at en jordbruger dyrker en vellykket efterafgrøde. Det indbefatter også, at der ikke må anvendes spildfrø som udsæd. Hvis udlæg eller etablering af efterafgrøden mislykkedes, skal du, for at få arealet godkendt, have håndteret efterafgrøden som en afgrøde, der sås, etableres og passes, som en afgrøde, der skal høstes på. Det gælder såtidspunkt, såteknik, udsædsmængde, omsåning etc.

Følgende krav skal være opfyldt for de pligtige efterafgrøder:

- de skal senest være etableret den 1. august 2013
- korsblomstrede afgrøder skal dog senest være etableret den 20. august 2013
- de må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destruere før den 20. oktober 2013
- For udlæg i majs er fristen for nedpløjning og nedvisning dog den 1. marts 2014
- Arealer med pligtige efterafgrøder skal efterfølges af en forårssået afgrøde i 2014

Udlæg af efterafgrøder skal ske i korn eller afgrøder med tilsvarende høsttidspunkt. Du kan ikke benytte udlæg i roer og lignende afgrøder med sent høsttidspunkt som pligtige efterafgrøder. Det er dog tilladt at udså udlæg af pligtige efterafgrøder i majs.

I oversigten nedenfor kan du se hvilke typer efterafgrøder, du kan anvende som pligtige efterafgrøder.

Oversigt 5: De efterafgrødetyper du kan medregne som pligtige efterafgrøder
<ul style="list-style-type: none">
• Udlæg af rent græs uden kløver
• Udlæg af korsblomstrede afgrøder og cikorie
• Korn og græs sået før eller efter høst, dog senest 1. august
• Korsblomstrede afgrøder sået før eller efter høst, dog senest 20. august
• Frøgræs der efter høst fortsætter som efterafgrøde

Pligtige græsefterafgrøder må afgræsses og der må tages slæt på dem, bare plantedækket ikke tager skade. Du skal dog være opmærksom på, at husdyrgødning afsat på arealerne ikke kan fratrækkes i gødningsregnskabet, da efterafgrøden ikke har nogen kvote.

Alternativer

I stedet for at udlægge efterafgrøder i marken, kan du vælge mellem en række alternativer. Det drejer sig om:

- mellemafgrøder
- energiafgrøder
- afbrænding af fiberfraktionen i husdyrgødning.

5.3.1 Udlægning af mellemafgrøder i marken

Du kan vælge at erstatte etablering af pligtige efterafgrøder helt eller delvis, ved at udlægge mellemafgrøder. Mellemafgrøder er en afgrøde, der etableres før dyrkning af vintersædsafgrøder. En mellemafgrøde er enten olieræddike, gul sennep eller frøgræs der bliver på arealet efter sidste høst. Mellemafgrøder må tidligst nedvisnes den 20. september.

Følgende krav skal være opfyldt, for at du kan bruge mellemafgrøder som alternativ til pligtige efterafgrøder:

- Skal efterfølges af en vintersæd
- Mellemafgrøden skal være udlagt senest den 20. juli
- Mellemafgrøden må tidligst nedmuldes eller nedvisnes den 20. september
- Ved udlæg af mellemafgrøder skal du benytte afgrødekode 972

Etableringen af mellemafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse inden vintersædsafgrøden.

Dvs. at du som jordbruger skal dyrke en vellykket mellemafgrøde. Hvis mellemafgrøden ikke er vellykket anvendes et plantetal på over 50 planter pr m² for gul sennep og olieræddike. Hvis mellemafgrøden ikke er vellykket eller ikke lever op til disse plantetal, skal du inden den 31. august framelde mellemafgrøderne i Tast Selv service, og evt. etablere en korsblomstret efterafgrøde (før 20. august).

Hvis du ikke har mulighed for at efterfølge mellemafgrøden med en vintersædsafgrøde, kan du konvertere mellemafgrøden til en efterafgrøde (se nedenfor).

Omregningsfaktoren for etablering af mellemafgrøder som alternativ til etablering af pligtige efterafgrøder er 2:1, som det fremgår af oversigten nedenfor. Det betyder, at du skal udlægge 2 ha mellemafgrøder for at erstatte 1 ha efterafgrøder.

Oversigt 6: Omregningsfaktor for etablering af mellemafgrøder som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder

Omregningsfaktor	2 ha mellemafgrøder erstatter 1 ha efterafgrøder
------------------	--

Eksempel 14: Mellemafgrøder som alternativ til pligtige efterafgrøder

En jordbruger ønsker at udlægge mellemafgrøder som alternativ til pligtige efterafgrøder. Jordbrugeren har et efterafgrødegrundareal på 60 ha og har udbragt husdyrgødning fra mere end 0,8 DE/ ha på sit harmoniareal. Derfor er jordbrugeren pligtig til at etablere efterafgrøder på 14 pct. af grundarealet svarende til 8,4 ha. Nu ønsker jordbrugeren at erstatte 4 ha ud af de 8,4 ha pligtige efterafgrøder med udlæg af mellemafgrøder. Dette kræver, at jordbrugeren ud over 4,4 ha efterafgrøder skal udlægge: $4 \text{ ha} \times 2 \text{ ha} = 8 \text{ ha}$ mellemafgrøder som alternativ til de resterende 4 ha efterafgrøder.

Vær opmærksom på, at der ikke medregnes eftervirkning på mellemafgrøder.

Du har mulighed for at konvertere mellemafgrøder til pligtige efterafgrøder, således at den efterfølges af en vårsæd i stedet for en vintersæd. Det kræver dog at destruktions-/nedvisningskravene til efterafgrøder, overholdes. Ønsker du at konvertere mellemafgrøder til efterafgrøder, skal du indberette dette i Tast selv service inden den 10. oktober.

Hvis du udlægger flere mellemafgrøder end der er behov for, for at dække dit efterafgrødekrav, kan du overføre dem til næste planperiode. Såvel mellemafgrøder som efterafgrøder indberettes i Tast selv service senest 31. august 2013, samtidig med indberetning af efterafgrøderne.

5.3.2 Flerårige energiafgrøder etableret i 2009/2010 og frem

For at kunne erstatte pligtige efterafgrøder i efteråret 2013 med alternativet ”flerårige energiafgrøder”, skal energiafgrøderne tidligst være etableret i planperioden 2009/2010 og senest den 31. juli 2013.

Det samlede areal med energiafgrøder skal desuden overstige virksomhedens areal med energiafgrøder i planperioden 2008/2009 (referenceår)¹. Det er således alene den del af det samlede areal med energiafgrøder, der overstiger det samlede areal med energiafgrøder i planperioden 2008/2009, der kan benyttes som alternativ til pligtige efterafgrøder.

Du kan vælge at erstatte pligtige efterafgrøder helt eller delvis ved at udlægge flerårige energiafgrøder. De flerårige energiafgrøder du kan benytte er (afgrødekode i parentes): Pil (592), Poppel (593), El (594), Hassel (591), Ask (591) og Elefantgræs (596).

Energiafgrøden skal etableres på et areal, der forud for etableringen af energiafgrøden har været udlagt med landbrugsafgrøder i omdrift. Du kan derfor ikke etablere flerårige energiafgrøder på arealer, der forud for etableringen har været udlagt med afgrøder nævnt i oversigten forneden.

---

¹ Referenceåret sættes for at sikre at miljøeffekten fra arealer udlagt med energiafgrøder kan arealer udlagt med energiafgrøder før 1. august 2009 kan ikke medtages. Bedriftens areal med energiafgrøder i referenceåret udregnes som summen af arealer med følgende afgrøder: Pil (592), Poppel (593), El (594), Hassel (591), Ask (591) og Elefantgræs (596).

Oversigt 7: Arealer med afgrøder, hvorpå der ikke kan etableres flerårige energiafgrøder			
Afgrødekode	Afgrøde	Afgrødekode	Afgrøde
250	Permanent græs med meget lavt udbytte	275	Permanent rullegræs
251	Permanent græs med lavt udbytte	276	Permanent græs og kløvergræs uden norm
252	Permanent græs med normalt udbytte	277	Permanent kløver til fabrik
253	Miljøgræs MVJ-ordning 1 (80 kg N)	278	Permanent lucerne og lucerne-græs med over 50 pct. Lucerne
255	Permanent græs under 50 pct. Kløver	279	Permanent græs til fabrik
256	Permanent græs over 50 pct. Kløver	310	Udyrket mark
257	Permanent græs uden kløver	312	20-årig udtagning
259	Permanent græs til fabrik, min. 6 tons	315	Miljøgræs med udtagingsforpligtigelse
271	Vildtager	320	MVJ braklagte randzoner
272	Permanent græs/kløvergræs til fabrik	321	Miljøtiltag på ej landbrugsarealer
273	Permanent lucerne til fabrik	340	Randzoneordning
274	Permanent lucerne med min. 25 pct. græs, til fabrik	350	Miljøgræs med N-kvot

Der er ikke fastsat krav om omdriftstid, høst af energiafgrøderne eller krav om etablerings-tidspunkt inden for planperioden. Du skal dog være opmærksom på at N-normen for pil kun gælder for pil dyrket med henblik på høst, og kun til og med fjerde planperiode efter høst eller plantning. Normen for poppel, el, hassel og ask gælder kun for kulturer dyrket med henblik på høst, og kun til og med tiende planperiode efter stævning eller plantning.

Omregningsfaktoren for etablering af energiafgrøder som alternativ til etablering af pligtige efterafgrøder fremgår af oversigten forneden.

Oversigt 8: Omregningsfaktor og betingelser for etablering af energiafgrøder som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder

Omregningsfaktor	0,8 ha energiafgrøde erstatter 1 ha pligtige efterafgrøder
------------------	--

Eksempel 15: Energiafgrøder som alternativ til pligtige efterafgrøder

Som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder ønsker en jordbruger at etablere energiafgrøder. Jordbrugeren har et efterafgrødegrundareal på 85 ha, og har udbragt mere end 0,8 DE/ ha på sit harmoniareal. Derfor er jordbrugeren pligtig til at etablere efterafgrøder på 14 pct. af grundarealet svarende til 11,9 ha. Jordbrugeren vil erstatte alle 11,9 ha med energiafgrøder, hvilket kræver at jordbrugeren etablerer: $11,9 \text{ ha} \times 0,8 = 9,52 \text{ ha}$ energiafgrøder.

Hvis du udlægger og indberetter flere energiafgrøder, end der er behov for at dække dit efterafgrødekrav, overføres de til næste planperiode.

5.3.3 Separering og forbrænding af fiberfraktion af husdyrgødning

Du kan vælge at erstatte etablering af pligtige efterafgrøder helt eller delvis ved at separere din virksomheds gylle i henholdsvis en væske- og en fiberfraktion. Efterfølgende skal fiberfraktionen forbrændes. Forbrænding af fiberfraktion skal foretages på et godkendt forbræn-

dingsanlæg (se afsnit 10.3). For at dække efterafgrødekravet i efteråret 2013, skal fiberfraktionen være afsat til forbrændingsanlægget i planperioden 2012/2013, altså inden du senest skal tilmelde alternativet den 31. august 2013.

Omregningsfaktoren for separering og forbrænding af gødning som alternativ til etablering af pligtige efterafgrøder fremgår af oversigten forneden.

Oversigt 9: Omregningsfaktor og betingelser for separering og forbrænding af gødning som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder	
--	--

Omregningsfaktor	Forbrænding af fiberfraktionen fra 25 DE erstatter 1 ha lovpligtige efterafgrøder
------------------	---

Du skal i gødningsregnskabet under pkt. 3.2 "Samlet forbrug af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning" i felt 321 angive, hvor meget du har afsat til forbrænding.

Eksempel 16: Separering og forbrænding af fiberfraktion af husdyrgødning
---

En jordbruger vælger at separere virksomhedens produktion af svinegylle og forbrænde den dannede fiberfraktion på et godkendt forbrændingsanlæg. Den separerede svinegylle svarer til 110 DE og den efterfølgende forbrænding af fiberfraktionen gør, at jordbrugeren nu skal udlægge: $110 \text{ DE} / 25 \text{ DE} = 4,4$ ha færre pligtige efterafgrøder.
--

Hvis du separerer og forbrænder en større del af fiberfraktionen af husdyrgødning end der er behov for, for at dække dit efterafgrødekrav, overføres det til næste planperiode, hvis det er indberettet i Tast selv-service.

Når fiberfraktionen fjernes inden gyllen udbringes, vil der tilføres mindre organisk bundet kvælstof i jorden og dermed mindskes udvaskningen.

5.4 Krav til efterafgrøder og efterafgrødegrundarealet

Alt efter hvor meget husdyrgødning du udbringer, er der to niveauer for etablering af pligtige efterafgrøder (se oversigten nedenfor):

- Hvis du har udbragt husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning, som svarer til 0,8 DE/ha (harmoniareal) eller derover i planperioden 2011/2012², skal du etablere 14 pct. pligtige efterafgrøder. Anden organisk gødning medregnes, så 100 kg N (total) svarer til 1 DE.
- Hvis du har udbragt mindre end 0,8 DE/ha (harmoniareal) i planperioden 2011/2012, skal du etablere 10 pct. pligtige efterafgrøder.

---

² Sidste planperiode der er kontrolleret

Oversigt 10: Krav til pligtige efterafgrøder afhængig af antal hektar og evt. udbragt husdyrgødning	
Større end eller lig med 0,8 DE/ha	14 pct. pligtige efterafgrøder der kan: Erstattes af opsparede efterafgrøder eller efterafgrøder overdraget fra en anden jordbruger Erstattes helt eller delvist ved at anvende en eller flere alternativer til udlægning af efterafgrøder
Under 0,8 DE/ha eller ingen	10 pct. pligtige efterafgrøder der kan: Erstattes af opsparede efterafgrøder eller efterafgrøder overdraget fra en anden jordbruger Erstattes helt eller delvist ved at anvende en eller flere alternativer til udlægning af efterafgrøder

Eftervirkning af efterafgrøder

Du skal trække en eftervirkning på 25 kg N (0,8 DE/ha eller derover) eller 17 kg N (under 0,8 DE/ha) pr. ha pligtige efterafgrøder dyrket i efteråret 2013, fra din samlede kvælstofkvote for 2013/2014 i skema A felt m (se afsnit 2.3.2).

5.4.1 Efterafgrødegrundareal

Efterafgrødegrundarealet opgøres i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i Tast selv-service, på baggrund af din indberettede markplan til enkeltbetalingsordningen. Efterafgrødekravet for planperioden 2013/2014 opgøres med baggrund i den markplan der ligger i systemet den 23. april 2014. Markplanen skal kunne sandsynliggøres i forhold til hvad der reelt står i marken, også selv om markplanen justeres efterfølgende.

Efterafgrødegrundarealet er det areal, hvorpå du har de afgrøder, der er nævnt i oversigten nedenfor. Fx indgår vedvarende græs og roer ikke i dit efterafgrødegrundareal. Dog indgår udyrkede arealer (afgrødekode 310) som efterafgrødegrundareal.

Oversigt 11: Arealer du skal medregne i efterafgrødegrundarealet		
Korn (vår- og vintersæd)	Vår- og vinterraps	Majs
Rybs	Soja	Sennep
Ærter	Hestebønner	Solsikke
Oliehør	1-årigt udtagne arealer	
Andre et-årige afgrøder, der ikke har kvælstofoptagelse om efteråret i høståret*, samt arealer, hvor der ikke foregår landbrugsmæssig produktion, og som giver ret til støtte efter Det Europæiske Rådsforordning 73/2009 af 19. januar 2009 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik om ordninger for direkte støtte ("udyrkede arealer" afgrødekode 310).		
*) Fx tidlige kartofler, spinat til frø, lupiner, tidlige grønsager, græs udlagt om efteråret i renbestand og etårige frøafgrøder. Enårige afgrøder er i denne sammenhæng afgrøder, der sås i perioden juli-maj og høstes inden den næstkommende 1. september, hvorefter marken er uden plantedække indtil 20. oktober.		

5.5 Indberetning af efterafgrøder og brug af alternativer

5.5.1 Indberetning i Tast selv-service i august

Inden den 31. august 2013 skal du i Tast selv-service 2013 oplyse hvor mange efterafgrøder du har udlagt, og om du ønsker at anvende mellemafgrøder, energiafgrøder eller afbrænding af fiberfraktionen af husdyrgødning som alternativer til efterafgrøder.

Indberetningen skal ske i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i Tast selv-service via www.virk.dk eller www.naturerhverv.dk. Din indberetning skal indeholde oplysninger om:

- Antal ha efterafgrøder du har etableret
- Antal ha mellemafgrøder, energiafgrøder du har etableret
- Antal DE fiberfraktion der er afbrændt

Har du ikke mulighed for at indberette elektronisk og er du berettigede til at blive undtaget³, kan du indberette antallet af udlagte efterafgrøder, på en blanket der kan printes fra NaturErhvervstyrelsens hjemmeside, eller ved telefonisk henvendelse til Center for Jordbrug, miljø på 4595 8000.

Muligheden for tilmelding helt frem til 31. august betyder, at du har mulighed for at bedømme om dine efterafgrøder er blevet til noget. Hvis du inden den 31. august konstaterer, at efterafgrøden ikke bliver til noget, skal du rette i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder og indsende rettelsen inden 31. august.

Der vil være mulighed for at ændre i efterafgrøde arealet i nedadgående retning frem til der anmeldes kontrol på arealet, eller til systemet lukkes i løbet af november.

Hvis indberetningen af efterafgrøder eller alternativerne ikke fremgår af Tast selv-service, kan efterafgrøderne eller alternativerne ikke anvendes til at dække dit krav eller til opsparing.

Ved overdragelse af arealer er det den, der har arealet den 31. august 2013, der skal indberette de udlagte efterafgrøder. En overdragelse pr. 1. september 2013 sidestilles med en overdragelse pr. 31. august 2013, således at hvis den nye bruger har udlagt efterafgrøder på arealet, er det den nye bruger, der skal indberette arealet.

---

³ Alene bedrifter under 25 ha kan undtages fra kravet om elektronisk indberetning

Eksempel 17: Indberetning af efterafgrøder i Tast selv-service

Opdatér gødningskv	Skema-kontrol	Vis/Tilknyt markkort	Indsend	Indlæs xml-fil	Gem	Print	Luk
--------------------	---------------	----------------------	---------	----------------	-----	-------	-----

1.0.0.232

Indberetning af efterafgrøder for efteråret 2013

På denne side kan du indberette oplysninger om udlagte efterafgrøder i efteråret 2013 samt brug af alternativer til efterafgrøder.

Klik på de blå spørgsmålstegn for at læse mere.

- Skal jeg udfylde siden [?](#)
- Hvordan får jeg fortrykt oplysninger på siden [?](#)
- Regler for at udfylde siden [?](#)

A	Efterafgrøder der udlægges i efteråret 2013 ☒ På siden Beregn N-kvoté har du oplyst et areal med efterafgrøder (afgrødekodé 968) på: Er dette ikke korrekt, kan du angive det rigtige areal her:	4,11 ha <input type="text"/> ha
B	Energiafgrøder ☒ Samlet areal med energiafgrøder i referencéåret 2008/2009, fra din markplan 2009: Er dette ikke korrekt, kan du oplyse det rigtige areal her: Samlet areal med energiafgrøder i 2013, fra siden "beregning af gødningskvoté": Er dette ikke korrekt, kan du oplyse det rigtige areal her: Areal med energiafgrøder, der kan benyttes som alternativ: Energiafgrøder omregnet til efterafgrøder (0,8 ha energiafgrøder erstatter 1 ha efterafgrøder):	0,00 ha <input type="text"/> ha 2,15 ha <input type="text"/> ha 2,15 ha 2,69 ha
C	Mellemafgrøder ☒ Areal med mellemafgrøder (afgrødekodé 972) fra siden "beregning af gødningskvoté": Er dette ikke korrekt, kan du oplyse det rigtige areal her: Mellemafgrøder omregnet til efterafgrøder (2 ha mellemafgrøder erstatter 1 ha efterafgrøder):	2,10 ha <input type="text"/> ha 1,05 ha
D	Afbrænding af fiberfraktion fra husdyrgødning i planperioden 2012/2013 ☒ Oplys antal dyreenheder: Omregnet til efterafgrøder, hvor 25 DE svarer til 1 ha efterafgrøder:	<input type="text" value="23"/> DE 0,92 ha
E	Efterafgrøder i 2013, sum:	8,77 ha

5.5.2 Opgørelses af kravet i Tast selv service april 2014

Dit krav til efterafgrøder i planperioden 2013/2014 opgøres i Tast selv-service på baggrund af markplanen i din ansøgning til enkeltbetaling. Efterafgrødekravet opgøres med baggrund i den markplan der ligger i systemet den 23. april 2014, også selv om markplanen ændres efterfølgende. Markplanen skal kunne sandsynliggøres i forhold til hvad der reelt står i marken, også selv om markplanen justeres efterfølgende.

Når dit endelige krav er opgjort, kan du se om du har overskud eller et underskud af efterafgrøder i planperioden. Et eventuelt overskud vil automatisk blive overført fra din registrering af udlagte efterafgrøder om efteråret. Hvis der er et opsparet overskud, kan du vælge enten at

overdrage overskuddet til en anden jordbruger, gemme det til senere planperioder eller forhøje din kvælstofkvote.

Hvis du har underskud af efterafgrøder udlagt i efteråret 2013, kan du vælge at anvende efterafgrøder fra tidligere planperioder eller efterafgrøder fra en anden jordbruger til at dække dit krav. Hvis underskuddet ikke kan dækkes, vil din kvælstof kvote for planperioden 2013/2014 automatisk blive nedskrevet.

5.5.3 Opsparing af efterafgrøder

Hvis du i de forudgående planperioder har etableret et større efterafgrødeareal end du havde pligt til, og det er blevet indberettet i Tast selv-service, kan du bruge dette overskud til at dække dit krav i 2013/2014.

Et eventuelt overskud af efterafgrøder i sensommeren 2013, indgår i indberetning af udlagte efterafgrøder i Tast selv-service inden 31. august.

Overskuddet bliver automatisk medregnet, når efterafgrødekravet fastlægges i april.

Her kan du vælge om overskuddet skal:

- overføres til næste planperiode
- veksles til en forhøjet kvote eller
- overdrages til en anden jordbruger.

Indberetning skal ske i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i Tast selv-service via www.virk.dk eller www.naturerhverv.dk.

Oversigt 12: over indberetning af efterafgrøder		
Frist	31. august 2013	23. april 2014
Hvad skal indberettes?	Du indberetter hvor mange ha efterafgrøder, mellemafgrøder eller energiafgrøder du har i sensommeren 2013. Ligeledes skal du indberette, hvor mange DE du har afbrændt fiberfraktionen fra i 2012/2013.	Dit efterafgrødekrav for planperioden 2013/2014 opgøres, og på baggrund af din indberetning den 31. august 2013, opgøres det om du har et overskud af efterafgrøder og/eller alternativer, der kan overføres til de næste planperioder, bruges til forhøjelse af N-kvoten eller overdrages til en anden bedrift
Hvor skal indberettes?	I Tast selv-service Skema: Gødningskvote og Efterafgrøder 2013 Side: Indberetning af efterafgrøder 2013/2014	I Tast selv-service Skema: Gødningskvote og Efterafgrøder 2014 Side: Opgørelse af efterafgrøder 2013/2014

Du har også mulighed for at overføre overskud af alternativer til senere planperioder. Hvis du fx har udlagt og indberettet flere mellemafgrøder eller energiafgrøder, end der er behov for, til at dække dit efterafgrødekrav, overføres de automatisk til senere planperioder. Alternativerne skal ligeledes indberettes i Tast selv-service 2013 via www.virk.dk eller www.naturerhverv.dk senest den 31. august 2013. Opspærede efterafgrøder forældes ikke.

Eksempel 18: Opsparing af efterafgrøder

Hvis du i august udlægger 4 ha efterafgrøder og 4 ha mellemafgrøder, og det ved opgørelsen af dit efterafgrødekrav i april 2014 viser sig, at dit samlede efterafgrødekrav kun er på 4ha, vil der overføres 2 ha efterafgrøder (=4 ha mellemafgrøder) til næste planperiode.

5.5.4 Overdragelse af pligtige efterafgrøder til en anden virksomhed

Som alternativ til etablering af pligtige efterafgrøder kan to virksomheder som er registreret i NaturErhvervstyrelsens Register for Gødningsregnskab, og er omfattet krav om efterafgrøder, indgå en aftale om overdragelse efterafgrøder. Skemaet B3 bag i denne vejledning kan benyttes i forbindelse med overdragelser. Skemaet skal ikke indsendes, men både den jordbruger der modtager efterafgrøder, og den som afgiver efterafgrøder skal indberette overdragelsen i Tast selv-service.

En aftale om overdragelse af efterafgrøder (eller alternativer) fra en bedrift til en anden i planperioden 2013/2014 skal være indgået inden den 23. april 2014, og det skal fremgå af Tast selv service 2014 for begge virksomheder.

Hvis virksomhederne, der overdrager efterafgrøder imellem sig, ikke har samme efterafgrødekrav, skal antallet af ha efterafgrøder, der skal overdrages, udregnes som omregningsfaktoren ganget med det antal ha lovpligtige efterafgrøder, der ønskes erstattet (se oversigten herunder).

Oversigt 13: Omregningsfaktor* for overdragelse af efterafgrøder som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder

Overdragelse af efterafgrøder	Omregningsfaktor
For at dække et krav på 1 ha efterafgrøde hos en virksomhed der udbringer mindre husdyrgødning end hvad der svarer til 0,8 DE/ha skal der overdrages 0,7 ha efterafgrøder fra en virksomhed der udbringer mere end 0,8 DE/ha	0,7
For at dække et krav på 1 ha efterafgrøder hos en virksomhed der udbringer mere husdyrgødning end hvad der svarer til 0,8 DE/ha skal der overdrages 1,5 ha efterafgrøder fra en virksomhed der udbringer mindre end 0,8 DE/ha	1,5
Hvis bedrifterne er ens, overdrages en til en	1

*Omregningsfaktoren tager udgangspunkt i modtagers ønske om efterafgrøder

Eksempel 19: Overdragelse af opsparede efterafgrøder fra en anden virksomhed

To virksomheder har indgået en aftale om overdragelse af opsparede efterafgrøder. Virksomheden, der ønsker at undgå at udlægge efterafgrøder og i stedet få dække sit krav af en anden virksomhed, har udbragt mere end 0,8 DE/ha. Virksomheden der har udlagt de ekstra efterafgrøder der skal overdrages/afgives har udbragt mindre end 0,8 DE/ha. Aftalen mellem de to virksomheder går på at overdrage efterafgrøder til at dække et krav på 8 ha, hos jordbrugeren med det højeste husdyrtryk. Virksomheden med det mindste husdyrtryk, der skal overdrage/afgive efterafgrøder, skal derfor overdrage/afgive: $8 \text{ ha} \times 1,5 = 12 \text{ ha}$ efterafgrøder.

Begrundelsen er, at efterafgrøderne har den største effekt på de arealer, hvor der udbringes husdyrgødning, og derfor er en ha efterafgrøde, der udlægges på bedrifter der bruger husdyrgødning "mere værd" end efterafgrøder der udlægges på bedrifter, hvor der ikke anvendes husdyrgødning.

Begge virksomheder skal indberette overdragelsen i Tast selv service.

Nedenfor vises et eksempel på brug af skema B3 i den ovenstående situation, hvor en bedrift der udbringer mere husdyrgødning, end hvad der svarer til 0,8 DE/ha, ønsker at have dækket et efterafgrøde krav på 8 ha, med efterafgrøder fra en bedrift der udbringer mindre husdyrgødning end hvad der svarer til 0,8 DE/ha.

Skema B3 overdragelse af efterafgrøder mellem to virksomheder

Omregningsfaktor 1,5 ved overdragelse fra virksomhed med < 0,8 DE/ha til virksomhed med >0,8 DE/ha	☒
Omregningsfaktor 0,7 ved overdragelse fra virksomhed med > 0,8 DE/ha til virksomhed med <0,8 DE/ha	☐
Omregningsfaktor 1 ved ens bedrifter	☐
Modtagers navn og adresse	
Hans Jensen (bedrift der udbringer mere end 0,8 DE/ha), Landevejen 3, Nyby	
Modtagers CVR-nr <input type="text"/>	
Antal ha pligtige efterafgrøder der modtages (angives i Tast Selv som modtaget)	8 ha
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift	
Afgiverens navn og adresse	
Jens Hansen (bedrift der udbringer mindre end 0,8 DE/ha), Landevejen 7, Nyby	
Modtagers CVR-nr <input type="text"/>	
Antal ha pligtige efterafgrøder der afgives (angives i Tast Selv som afgivet)	12 ha
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift	

Der er ingen afstandsmæssige begrænsninger for, hvem der kan erstatte pligtige efterafgrøder for en given jordbruger i planperioden 2013/2014. Det vil sandsynligvis være delvandoplan-

dene, som er styrende for hvilke virksomheder, der kan overdrage efterafgrøder mellem hinanden fra planperioden 2015/2016.

Som følge af, at reglerne er gjort mere fleksible er det også muligt at få dækket sit efterafgrødekrav af en andens jordbrugers overskud af fx mellemafgrøder eller energiafgrøder.

Du skal være opmærksom på, at virksomheder der ikke har et efterafgrødekrav, og ikke er opført i register for gødningsregnskab, ikke kan overdrage opsparede efterafgrøder fra tidligere år, hvor virksomheden havde et efterafgrøde krav. Disse efterafgrøder vil først kunne overdrages, når virksomheden igen har et efterafgrødekrav eller ophører i register for gødningsregnskab og udarbejder en overdragelseserklæring (se afsnit 5.6).

5.5.5 Tillæg til kvælstofkvote ved at øge efterafgrødeareal

Hvis du etablerer flere efterafgrøder, end du er forpligtiget til, kan du forhøje din virksomheds kvælstofkvote. Forøgelse af kvælstofkvoten beregnes som omregningsfaktoren ganget med det antal ha efterafgrøder, der udlægges udover de lovpligtige efterafgrøder. Omregningsfaktorerne fremgår af oversigten nedenfor. De ekstra efterafgrøder skal udlægges på samme måde som de pligtige efterafgrøder beskrevet i afsnit 5.3. Ligesom med pligtige efterafgrøder, er der eftervirkning på ekstra efterafgrøder.

Tilmeldingen skal ske elektronisk i Tast selv-service i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder via www.virk.dk eller www.naturerhverv.dk, senest den 23. april 2014, når dit krav er gjort op. Du skal benytte siden ”Opgørelse af efterafgrøder 2013/2014” og udfylde punktet ”Overskud af efterafgrøder omdannet til kvælstofkvote 2013/2014”. Den ekstra kvote overføres automatisk til siden ”Beregning af gødningskvote” og fremgår af punktet ”Korrektion for ekstra pligtige efterafgrøder”.

Du skal benytte afgrødekode 968, hvis du ønsker at etablere flere efterafgrøder, end du er forpligtiget til, for at forhøje din virksomheds kvælstofkvote. Du kan kun benytte dig af muligheden for at øge din kvælstofkvote, hvis du er forpligtet til at udlægge efterafgrøder.

Oversigt 14: Omregningsfaktor for forøgelse af kvælstofkvoten i forbindelse med udlægning af efterafgrøder ud over de lovpligtige efterafgrøder	
Udbragt husdyrgødning i planperioden 2011/2012	Kvote korrektion pr. ha efterafgrøder
Under 0,8 DE/ha	32 kg N
Over 0,8 DE/ha	69 kg N

Eksempel 20: Tillæg til kvælstofkvoten

En jordbruger ønsker at forhøje sin virksomheds kvælstofkvote ved at udlægge flere efterafgrøder end de lovpligtige efterafgrøder. Jordbrugeren har et efterafgrødegrundareal på 75 ha, og har udbragt mere end 0,8 DE/ha på sit harmoniareal. Derfor er jordbrugeren pligtig til at etablere efterafgrøder på 14 pct. af grundarealet svarende til 10,5 ha. Jordbrugeren vil forhøje virksomhedens kvælstofkvote med 450 kg kvælstof. For at kunne gøre dette er jordbrugeren nødt til at udlægge: $450 \text{ kg N} / 69 \text{ kg N} = 6,5$ ha ekstra efterafgrøder ud over de 10,5 ha jordbrugeren er forpligtiget til.

5.5.6 Automatisk reduktion af virksomhedens kvælstofkvote ved manglende efterafgrøder

Som en del af den nye efterafgrøderegulering vil der ske en reduktion af virksomhedens samlede kvælstofkvote for planperioden 2013/2014, hvis der ikke er indberettet, opsparet eller overdraget efterafgrøder nok til at dække efterafgrødekravet.

Nedsættelse af kvælstofkvoten beregnes som omregningsfaktoren ganget med det antal ha efterafgrøder, som der skal reduceres med. Ved beregning af hvor stor reduktionen af kvælstofkvoten skal være, anvendes fastsatte omregningsfaktorer (se oversigten nedenfor).

Der er desuden mulighed for at nedsætte sin kvælstofkvote frivilligt som erstatning for årets efterafgrødekravet, selv om du har overskud af efterafgrøder. Det er ikke muligt at opspare efterafgrøder ved at nedsætte kvoten.

Oversigt 15: Omregningsfaktor for nedsættelse af kvælstofkvoten i forbindelse med reduktion af udlægning af pligtige efterafgrøder	
Udbragt husdyrgødning i planperioden 2011/2012	Kvotekorrektion pr. ha efterafgrøder
Under 0,8 DE/ha	56 kg N
Over 0,8 DE/ha	85 kg N

Eksempel 21: Reduktion af virksomhedens kvælstofkvote
Jordbrugeren har et efterafgrødegrundareal på 45 ha, og har udbragt mindre end 0,8 DE/ha på sit harmoniareal. Derfor er jordbrugeren pligtig til at etablere efterafgrøder på 10 pct. af grundarealet svarende til 4,5 ha. Jordbrugeren har kun udlagt 1,5 ha ud af de 4,5 ha pligtige efterafgrøder, og har ingen efterafgrøder opsparet fra tidligere år. Jordbrugernes kvælstofkvote vil således blive reduceret med: 3 ha x 56 kg N = 168 kg kvælstof.

5.6 Overdragelse af efterafgrøder ved salg/ bortforpagting af virksomhed

I forbindelse med overdragelser af landbrugsjord vil det være muligt at få overført et evt. opsparet efterafgrødeoverskud til den virksomhed der overtager arealet. Det kræver at virksomheden helt er ophøret med landbrugsaktivitet, og der er udfærdiget en overdragelseserklæring vedrørende gødningsregnskabet. Udover udfærdigelse af en overdragelseserklæring, skal den der overtager jorden indberette det overtagne efterafgrødeareal i Tast selv-service, som modtaget fra en anden virksomhed. Der vil være mulighed for, at overtage overskud af efterafgrøder fra virksomheder, der er ophørt i register for gødningsregnskab i perioden 23.april 2013 til 23.april 2014 i Tast selv-service 2014.

Hvis det kun er en del af jorden der overdrages til en anden bedrift, skal eventuelle udlagte eller opsparede efterafgrøder overdrages som beskrevet i afsnit 5.5.4.

5.7 Efterafgrøder som følge af en miljøgodkendelse

Hvis du har en miljøgodkendelse, som stiller krav om efterafgrøder, skal du lægge kravet oven i kravet til de generelle pligtige efterafgrøder. Hvis du fx har et krav om 14 pct. generelle pligtige efterafgrøder, og du har krav om yderligere 10 pct. fra miljøgodkendelsen, skal du etablere i alt 24 pct. af efterafgrødegrundarealet med efterafgrøder. De udlagte efterafgrøder som følge af miljøgodkendelse indberettes på samme måde som de pligtige efterafgrøder, dvs. i Tast selv-service 2013 inden den 31. august 2013.

Du skal oplyse om kravet fra miljøgodkendelsen i pct. i Tast selv-service 2014 på siden Opgørelse af efterafgrøder 2013/2014.

Alternativerne kan kun anvendes som erstatning for efterafgrøder der udlægges som følge af en miljøgodkendelse, hvis det fremgår af din miljøgodkendelse, at der gives mulighed for at bruge alternativer.

Når en miljøgodkendelse der tages i brug i løbet af en planperiode f.eks. 1. januar 2014, så skal vilkår om ekstra efterafgrøder første gang overholdes i det efterfølgende efterår, dvs. efteråret 2014. Se desuden Miljøstyrelsens hjemmeside:

http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Landbrug/Husdyrgodkendelser/Spoerg-om-husdyrgodkendelser/VisSporgsmaal.htm?itemid=47170504-b5fc-4f2e-b0a9-55c3157112e8

6. Harmoniregler

Harmonireglerne handler om, hvor meget husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse, du må udbringe på dine arealer hvert år. Reglerne findes i Miljøministeriets bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv.

Du skal overholde harmonireglerne, hvis du har et dyrehold eller opbevarer eller anvender husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller afgasset vegetabilsk biomasse, der svarer til erhvervsmæssigt dyrehold eller derover.

Du har et erhvervsmæssigt dyrehold, hvis du har et dyrehold, som er større end angivet i oversigt 16 eller hvis du anvender eller opbevares husdyrgødning svarende til en produktion fra erhvervsmæssigt dyrehold.

Oversigt 16: Erhvervsmæssigt dyrehold	
Kvæg	2 køer med tilhørende kalve eller 4 stykker andet kvæg
Heste	4 heste med tilhørende føl
Svin	2 søer med opfødning af maks. 5 slagtesvin, eller en tilsvarende produktion
Får/geder	10 får med lam eller 10 geder med kid
Fjerkræ	30 stykker høns
Hund	4 voksne hunde med hvalpe under 18 uger
Andre	Tilsvarende størrelser af andre former for dyrehold end de ovenfor nævnte

I gødningsregnskabet opgøres, om dit forbrug af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse overholder harmonikravet i forhold til størrelsen af dit harmoniareal. Forbruget opgøres som udbragte dyreenheder pr. hektar og som kg kvælstof pr. hektar.

Vejledning til opgørelse af harmoniarealet finder du i afsnit 4.3.1.

Når du beregner harmoniforholdene, kan du benytte Hjælpekemaer C1 "Beregning af harmoniforholdene" bagest i denne vejledning. Her kan du også se hvordan du beregner kravet, hvis du modtager eller afsætter husdyrgødning, samt hvis du øger eller reducerer dit lager af husdyrgødning.

6.1 Harmonikrav

Harmonireglerne gælder for erhvervsmæssigt dyrehold og uanset om bedriften er registreret i Register for Gødningsregnskab.

Harmonikravet for landbrugsbedrifter er vist i oversigten nedenfor. Harmonikravet opgøres pr. planperiode og på to forskellige måder. Du skal overholde en maksimal grænse af dyreenheder pr. hektar (DE/ha), samt en maksimal mængde total kvælstof pr. hektar (kg N/ha). Begge opgørelser skal udføres på bedriftsniveau. For at beregne om du overholder kravet om maksimalt antal dyreenheder pr. hektar, skal du dividere den udbragte gødning opgjort i DE med størrelsen af dit harmoniareal i ha. Resultatet skal være under kravet til den type landbrugsbedrift, du har. Hvis du udbringer gødning fra forskellige dyrearter eller modtager eller

afsætter husdyrgødning, skal du beregne kravet til harmoniarealet forholdsmæssigt efter antal dyreenheder af hver art. Se mere nedenfor.

Oversigt 17: Harmonikravene	
Maks. tilde- ling pr. ha	Type af landbrugsbedrift
1,4 DE	Du må udbringe husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse på din jord svarende til højst 1,4 DE/ha/planperiode, hvis du ikke er omfattet af nedenstående undtagelser. Dog en maks. grænse på 170 kg N/ha.
1,7 DE	Har du kvæg, får, geder eller hjorte, må den udbragte mængde af gødning fra disse på din jord svare til 1,7 DE/ha/planperiode ^{*)} . Dog en maks. grænse på 170 kg N/ha.
2,3 DE	Er mindst 2/3 af dit husdyrhold kvæg, og overholder du betingelserne i Tabel 10 må den udbragte mængde husdyrgødning og afgassede vegetabilsk biomasse på din jord svare til 2,3 DE/ha/planperiode ^{*) **)} . Dog en maks. grænse på 230 kg N/ha.
*Deltager du i en produktionsmæssig sammenhæng med en bedrift af denne type, er du også omfattet af harmonikravet. ** Gælder ikke for økologer.	

Harmonikrav for modtaget og afsat husdyrgødning samt lagerforskydning

Overnævnte krav gælder for din normproduktion af husdyrgødning. Du skal desuden overholde følgende harmonikrav:

- **Modtaget husdyrgødning eller afgasset vegetabilsk biomasse:** Her gælder kravet om 1,4 DE/ha. Det gælder dog ikke for de kvægbrug, der benytter undtagelsen om 2,3 DE/ha og for bedrifter i visse produktionsmæssige sammenhænge. Man kan modtage op til 1,7 DE/ha, hvis man som kvægbrug får afgasset egen husdyrgødning eller vegetabilsk biomasse i et biogasanlæg, dog kun for den mængde der svarer til mængden, der er afsat til biogasanlægget.
- **Afsat husdyrgødning:** Beregnes med 1,4 DE/ha, så længe der ikke afsættes mere end den tilgængelige husdyrgødningsmængde eller mængde af afgasset vegetabilsk biomasse, der kan beregnes med 1,4 DE/ha. Derefter afsættes med harmonikravet for lagerforskydning, hvis der er en nettofrigivelse herfra og en evt. restmængde afsættes med 1,7 DE/ha.
- **Lager:** Antallet af dyreenheder i start- og slutlager af husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse beregner du ved at sætte 1 DE til 100 kg N. Kravet ved lageropbygning er som for afsat husdyrgødning. På http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Landbrug/Husdyrgoedning/Fortolkning/Kapitel+10.htm er der et eksempel på, hvordan kravet beregnes, når der er en nettofrigivelse fra lageret.

Du skal være opmærksom på, at der gælder særlige regler, hvis du er omfattet af reglerne om nedsat kvælstoftilførsel.

6.2 Produktionsmæssig sammenhæng

Deltagelse i en produktionsmæssig sammenhæng betyder, at en landbrugsbedrift har indgået en skriftlig aftale med en eller flere bedrifter med kvæg, får eller geder om, at hovedparten af afgrøderne fra bedriftens arealer afsættes til disse bedrifter (afgrøder fra mere end 50 pct. af arealerne). Forudsætningen er, at der er indgået en skriftlig aftale om produktionsmæssig

sammenhæng og at hovedparten af afgrøderne fra bedriftens arealer afsættes til den bedrift, som man indgår i produktionsmæssig sammenhæng med. Det er afgrøden (kernen) der skal afsættes og ikke halmen.

Hvis landbrugsbedriften, der deltager i produktionsmæssig sammenhæng, vil anvende op til 2,3 DE/ha skal begge bedrifter kunne dokumentere, at betingelserne i Tabel 10 overholdes. Økologisk autoriserede bedrifter kan kun deltage i produktionsmæssig sammenhæng, hvor der anvendes op til 1,7 DE/ha.

6.3 Undtagelsen om 2,3 DE

Hvis dit husdyrhold er på mindst 2/3 kvæg, kan du benytte undtagelsen (2,3 DE/ha), hvis du kan dokumentere, at betingelserne i Tabel 10 er opfyldt. Alle punkterne i Tabel 10 refererer til hele bedriften, og alle betingelserne skal være opfyldt⁴. Afklaringer til betingelserne i Tabel 10:

Bemærk, at Danmark har forhandlet en ny undtagelse til Nitratdirektivet på udbringning af op til 2,3 dyreenheder pr. ha. Betingelserne for at anvende undtagelsen er i den forbindelse blevet ændret. Betingelserne fremgår af tabel 10 og bliver gennemgået her.

6.3.1 Betingelse 1: Dyrkning af 70 pct. afgrøder til grovfoder

Reglen om 70 pct. roer, græs eller græsefterafgrøder skal være overholdt i efteråret og vinteren efter den planperiode, hvor landbrugsvirksomheden benytter sig af undtagelsesbestemmelsen, dvs. afgrøderne skal senest være etableret i den planperiode, hvor man indtræder i undtagelsen. Hvis man f.eks. begynder at anvende undtagelsen i planperioden 2013/2014, skal reglen være overholdt, således at man kan se af gødningsplanen 2013/2014, at der var etableret græs og roer i planperioden og efterafgrøder i efteråret 2014, der tilsammen opfylder reglen om 70 pct. roer, græs eller græsefterafgrøder.

Græs og græsefterafgrøder må tidligst ompløjes 1. marts efter den periode, hvor græsarealet har indgået i opfyldelsen af kravet om 70 pct. græs, græsefterafgrøde og roer.

6.3.2 Betingelse 2: Definition af roer, græs og græsudlæg

Roer: Roer skal være foderroer. Sukkerroer kan ikke indgå.

Græs: Permanente græsarealer eller græs i omdrift. Græs omfatter også græsmarker med kløver eller lucerne, hvor græs udgør minimum 50 pct.

Græsudlæg (græsefterafgrøder): Ved græsudlæg forstås græs udlagt før eller efter høst, dog senest 1. august i vårbyg, helsæd, grønkorn eller silomajs. Græsudlæg må også indeholde op til 50 pct. kløver eller lucerne.

Etableringen af pligtige efterafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper for at opnå en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Dvs. at du som jordbruger skal etablere en dækkende efterafgrøde.

Det er først tilladt at ompløje græsudlæg efter 1. marts det efterfølgende år.

---

⁴ Se dog betingelse nr. 10

6.3.3 Betingelse 3: Erklæring om udbringning af husdyrgødning

Der skal foreligge en dateret og underskrevet erklæring om, at græsarealer (permanent græs og græs i omdrift, ikke efterafgrøder) ikke tilføres husdyrgødning i perioden 31. august til 1. marts, hvis de pløjes i samme planperiode.

Du skal med dateret underskift vise, at du for planperioden 2013/2014 er indforstået med punkt 3 i Tabel 10. Det gør du ved at afkrydse i felt 407 i gødningsregnskabet. Når gødningsregnskabet dateres og underskrives eller indsendes via Landbrugsindberetning.dk, vil dette kryds svare til en erklæring.

Oversigt 18: Krav til dokumentation, hvis de særlige regler om 2,3 DE pr ha for kvægbrug benyttes	
Dokumentation	Betingelse i Tabel 10
Gødningsplan, se mere under pkt. 6.3.9	Pkt. 1, 6, 9
Erklæring om udbringning af husdyrgødning – dateret og underskrevet gødningsregnskab, med kryds i felt 407	Pkt. 3
Ansøgning ved afkrydsning i tast selv skemaet "Gødningskvote og efterafgrøder"	Pkt. 8
Jordprøver – analyseresultater for indhold af fosfor og kvælstof	Pkt. 7
Ajourført gødningsplan	Pkt. 10

6.3.4 Betingelse 4: Pløjning og nedvisning

Pløjning

Omdriftsarealer må kun pløjes om i perioden 1. marts til 1. juni i den planperiode hvor undtagelsen anvendes. Hvis en omdriftsmark har indgået i opfyldelsen af 70 pct. grovfoder, må marken tidligst ompløjes 1. marts efter den periode hvor græsarealet indgik i opfyldelsen af 70 pct. grovfoder. Jordbehandling svarende til pløjning er ikke tilladt, f.eks. sidestilles fræsning eller gentagne harvninger i en dybde af 10-15 cm med pløjning.

Nedvisning

Der er ingen regler for hvornår græsmarker i omdrift må nedvisnes. Det er f.eks. tilladt at nedvisne en græsmark i omdrift 1. september og efterfølgende så vinterhvede direkte. Vær opmærksom på at opfylde kravet om 70 pct. græs, græsudlæg eller roer om efteråret.

6.3.5 Betingelse 5: Pløjning og nedvisning af græsudlæg

Pløjning

Græsudlæg må tidligst ompløjes 1. marts efter den planperiode hvor arealet indgik i opfyldelsen af 70 pct. grovfoder. Jordbehandling svarende til pløjning er ikke tilladt, f.eks. sidestilles fræsning eller gentagne harvninger i en dybde af 10-15 cm med pløjning.

Nedvisning

Vær opmærksom på, at græsudlæg og græsefterafgrøder tidligst må nedvisnes 1. marts.

Oversigt 19: Tidspunkter for nedvisning, pløjning og udbringning af husdyrgødning af græs i omdrift, græsudlæg og permanent når undtagelsen anvendes. Eksempel på hvor undtagelsen anvendes i planperioden 2013/2014 (1. august 2013 – 31. september 2014).

	Nedvisning	Nedpløjning	Samspil mellem pløjetidspunkter og udbringning af husdyrgødning inkl. den mængde, som bliver afsat under afgræsning	
			Forud for pløjning i samme planperiode	Til blivende græsmarker
Græs i omdrift	Ingen særlige krav	Tilladt fra 1/3/14 – 1/6/14	Udbringning af husdyrgødning og afgræsning er ikke tilladt fra 31/8/12 – 1/3/14*	Alm. regler
Græsefterafgrøder = græsudlæg i korn eller majs	Tilladt efter 1/3/15	Tilladt efter 1/3/15	Alm. Regler	Alm. regler
Permanent græs**	Ingen særlige krav	Følger de generelle gødskningsregler (tabel 8.)	Udbringning af husdyrgødning og afgræsning er ikke tilladt fra 31/8/13 – 1/3/14	Alm. regler

*Dette betyder, fx at hvis en 2. års kløvergræsmark er blevet afgræsset i september eller senere i 2013, må den ikke nedpløjes før 1/3 2014, dvs. den skal ligge som en 3. års græsmark i 2014.

**Permanent græs defineres i denne sammenhæng som græsarealer, der henligger i mindst 5 år.

6.3.6 Betingelse 6: Ingen bælg-sæd

Det er kun tilladt at dyrke kløvergræs med under 50 pct. kløver eller lucernegræs med under 50 pct. lucerne i græsset. Desuden er det tilladt at dyrke byg-ærtehelsæd, forudsat at der er udlæg af rent græs. Der må ikke være udlæg af kløvergræs eller lucernegræs i byg-ærtehelsæden. Andre bælgplanter er ikke tilladt, heller ikke i kombination med græs. .

6.3.7 Betingelse 7: Jordprøver

Prøveudtagning

Hvis du benytter harmonikravet på 2,3 DE/ha skal du for hvert 4. år (hvis de fire år ligger efter hinanden) udtage en jordprøve for hver 5 ha af det areal der er i omdrift og som kvægbrug har til rådighed i den planperiode hvor prøverne tages. Det betyder, at hvis bedriften f.eks. har 100 ha omdriftsarealer, så skal der mindst tages 20 jordprøver – nogle prøver må godt dække seks ha og andre tre ha afhængigt af markstørrelsen, men prøverne skal fordeles på arealet, så de er udtaget fagligt korrekt. Husk at notere datoen for prøvetagningen.

Der er ikke stillet krav om, hvem der kan udtage jordprøverne eller hvor analyserne skal foretages henne, men prøverne bør udtages af en virksomhed med erfaring og ekspertise på området. Virksomheden skal garantere forskriftsmæssig prøveudtagning.

Analyse

Jordprøven skal analyseres for indhold af fosfor og kvælstof. Indhold af fosfor oplyses som fosfortallet pt, og indhold af kvælstof angives enten som kg totalkvælstof pr. ha eller som kg N-min kvælstof pr. ha. Analyseresultaterne skal du opbevare på bedriften og vise ved eventuel kontrol.

Der skal foreligge dateret dokumentation af, at analyserne er udført korrekt og rettidigt, f.eks. Jordanalysekort påført udtagningsdato.

Der er ikke sat en maksimumsgrænse for analyseværdierne eller hvordan de skal benyttes i gødningsplanlægningen.

Der må maksimalt være 4 år mellem jordprøveudtagningen, selvom bedriften f.eks. er blevet handlet eller gået fra et I/S til en enkeltmandsvirksomhed, hvis ny ejer viderefører undtagelsesbestemmelsen.

6.3.8 Betingelse 8: Oplysningspligt

Når man benytter undtagelsesbestemmelsen, er der krav om, at det senest i forbindelse med ansøgningsfrist for enkeltbetalingsansøgning indberetter, at bedriften i indeværende planperiode udbringer en husdyrgødningsmængde og en mængde af afgasset vegetabilsk biomasse svarende til 2,3 DE/ha.

Oplysningen indsendes via Tast Selv-service sammen med skemaet ”Gødningskvote og efterafgrøder”, ved at krydse af i punkt ”c” på siden ”Beregning af gødningskvote”

C	Harmoniregler for kvægdrift Er der kvæg på bedriften, markeres det, om du har anvendt de særlige harmoniregler på 2,3 dyreenheder pr. ha:	☐ Anvendt de særlige harmoniregler på 2,3 DE/ha
----------	---	--

6.3.9 Betingelse 9: Krav til gødningsplanlægning

Kravene til gødningsplanlægningen er med den nye undtagelse blevet udvidet på to punkter. Der er krav om, at den del af kvægbrugets gødningsplan, som følger af gødskningsreglernes generelle krav (kapitel 2), skal indberettes i forbindelse med ansøgning om enkeltbetaling. Kravene til gødningsplanens indhold er desuden udvidet i forhold til de generelle krav, hvilket fremgår af oversigt 20.

Oversigt 20: Krav til gødningsplanlægning
Oplysninger der skal indberettes senest den 23. april 2014
Gødskningsreglernes generelle krav til gødningsplanlægning skal indberettes via Tast Selv-service ved at indsende skemaet "Gødningskvote og efterafgrøder", hvor siderne "Markplan" og "Beregning af Gødningskvote" er udfyldt. Se også kapitel 2.
Oplysninger der skal foreligge på bedriften senest den 23. april 2014
En skitse der viser de enkelte markers beliggenhed: Kravet følger de generelle regler om gødningsplanlægning.
Oplysning om antallet af husdyr, en beskrivelse af opstaldnings- og opbevaringssystemer, samt en beregning af det fosfor dyrene på bedriften producerer: Kravet kan opfyldes ved at udfylde skema A3 eller et lignende skema og skal opgøres i følge tabel 5 "Normer for husdyrgødning".
Opbevaringskapaciteten for gødning skal fremgå af gødningsplanen
Oplysning om afgrødens forventede fosforbehov for hver mark: Markernes forventede fosforbehov som angivet i tabel 1 "Normer for landbrugsafgrøder" udfyldes automatisk ved indsendelse af skemaet "Gødningskvote og efterafgrøder" via Tast Selv-service.
Der skal foreligge en markplan, der viser den beregnede mængde af fosfor, der tilføres med husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og handelsgødning for hver mark, samt angivelse af tidspunkt for tilførsel af husdyrgødning og handelsgødning:
En beskrivelse af eventuel gødningsbehandling og forventede egenskaber for den behandlede gødning skal fremgå af gødningsplanen og skal indberettes i gødningsregnskabet punkt 3.3
Oplysning om mængde og type af husdyrgødning, som leveres udenfor eller modtages på bedriften, skal fremgå af gødningsplanen og skal indberettes i gødningsregnskabet punkt 3.2. Kvittering for overførsel af husdyrgødning skal indberettes sammen med gødningsregnskabet.

6.3.10 Betingelse 10: Krav om ajourføring

Gødningsplanen skal revideres senest syv dage efter hver ændring. Konkret betyder dette, at før at du kan anvende gødningsplanen som dokumentation for ændringer, skal du ajourføre din gødningsplan i løbet af planperioden, så den svarer til de faktiske forhold. Vær opmærksom på at gemme den oprindelige gødningsplan, som viser at gødningsplanlægningen er udført inden for fristen. Har du lavet gødningsplanlægningen i et markprogram, så print den ud og gem den.

6.3.11 Udtrædelse af ordningen kræver afviklingsperiode

Hvis man træder ud af ordningen, fordi man fx får mere jord eller færre dyr den 10. august, så skal reglerne overholdes det følgende efterår og vinter, og græsmarker i omdrift og græsudlæg må tidligst nedpløjes 1. marts. Først herefter vil man være løst af kravene.

Arealer, der overdrages efter 1. august, og som har indgået i opfyldelsen af krav om 70 pct. grovfoderafgrøder hos sælger, må tidligst ompløjes 1. marts. Det er sælger/bortforpagter der har ansvaret for korrekt etablering og opretholdelse af efterafgrøden eller græsarealet, som er indeholdt i de 70 pct. indtil 1. marts.

Det understreges, at det ikke er hensigten, at fx de fastsatte krav om pløjetidspunkter, skal kunne undrages, ved at kvægbruget vælger at gå ind og ud af 2,3 DE/ha-ordningen.

6.4 Beregning af dyreenheder

En dyreenhed beskriver en bestemt mængde husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning. Reglerne er beskrevet i Miljøministeriets bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. Når du indberetter dit gødningsregnskab elektronisk beregnes antal dyreenheder automatisk og overføres fra husdyrindberetningen til gødningsregnskabet. Du skal selv indtaste, hvor mange DE der totalt er udbragt (felt 209).

Eksempel 23, punkt 6: Antal dyreenheder (DE) i perioden							
Samlet normproduktion i antal dyreenheder (DE)	201 Kvæg	202 Svin	207 Pelsdyr, fjerkræ	208 Får, Geder	203 Andre husdyr	204 I alt DE	
	83,8 DE	DE	DE	2 DE	DE	85,8 DE	
Udbragt antal dyreenheder (evt. overført fra hjælpeskema)						78 DE	209
Det særlige harmonikrav på 2,3 DE/ha for kvægbrug blev anvendt i planperioden 2013/2014						☒	403
Har du overholdt bestemmelserne i bilag 3 til husdyrbekendtgørelsen? (Sæt kryds hvis Ja)						☒	407
Indgik din virksomhed i produktionsmæssig sammenhæng i 2013/2014? (Sæt kryds hvis Ja)						☐	406
Et husdyrbrug har 50 årskøer, 10 årsammekøer (over 600 kg) og 20 årsopdræt kvier og stude (>6-27 mdr., tung race). Herudover har landmanden 14 kødgeder. Antal dyreenheder beregnes ved hjælp af Tabel 9 og hjælpeskemaet. Kvæg: $50/0,75 + 10/1,4 + 20/2,0 + \text{Geder: } 14/7 = 85,8 \text{ DE}$. Der udbringes 78 DE. De sidste 7,8 DE lægges på lager. Bruget har i Tast Selv-service skemaet "Gødningskvote og efterafgrøder" indberettet, at det særlige harmonikrav på 2,3 DE/ha anvendes (oplysning er overført til felt 403), og at bestemmelserne for at anvende særreglen er overholdt (kryds i felt 407).							

Tabel 9 giver en oversigt over, hvor mange enheder af forskellige dyretyper, der går til én dyreenhed. Der skal fx 2,3 ammekøer (under 400 kg) til én dyreenhed. Dvs. hvis din virksomhed har 23 ammekøer (under 400 kg), svarer det til 10 dyreenheder. Du kan bruge Hjælpeskemaer C1 eller "Husdyrgødningsberegner" fra www.landbrugsindberetning.dk til at beregne antal producerede dyreenheder. Resultatet skal du overføre til gødningsregnskabets blok 3.9 om antal dyreenheder (DE) i perioden.

Du skal korrigere for afvigende vægt eller alder ved beregning af dit harmoniforhold. For malkekvæg skal du også korrigere, hvis mælkeydelsen afviger fra normen (se Tabel 9).

Hvis du ikke har husdyr på din bedrift, og du ikke har modtaget husdyrgødning, skal du udfylde felt 209 (Udbragt antal DE) med 0. Har du modtaget husdyrgødning, finder du antal dyreenheder og kg kvælstof på gødningskvitteringen (Skema B1).

6.5 Græssende dyr

Gødning afsat af græssende dyr skal du medtage som udbragt (er inkluderet i normproduktionen, hvor udgangspunktet er den valgte staldtype). Husdyrgødning, omregnet til dyreenheder, som dyrene afsætter på marken, kan du fratrage i det samlede antal dyreenheder (fratrækkes normproduktionen), hvis:

- Dyrene afgræsser et areal, som du ikke kan medregne til harmoniarealet, fx et fredet område, der ikke må gødskes, eller et MVJ 0-areal.
- Du har indgået aftaler om græsning på en anden virksomheds arealer, der ikke kan medregnes til harmoniarealet, jf. ovenstående (dokumenteret ved en græsningsaftale).
- Du har indgået aftaler om græsning på en anden virksomheds arealer, der kan og må gødskes (dokumenteret med gødningskvittering).

Du kan kun fratrage dyreenhederne for den periode, hvor dyrene går på græs. Du kan ikke fratrage dyreenhederne, hvis dyrene afgræsser dine egne arealer, som kan og må gødskes, da disse arealer indgår i opgørelsen af harmoniarealet.

6.6 Afgasset biomasse og vegetabilsk biomasse

Antal dyreenheder i den afgassede biomasse fra fællesanlæg skal beregnes ud fra en analyse af kvælstofindholdet i den afgassede biomasse. Det samme gør sig gældende for afgasset vegetabilsk biomasse.

Beregning: Mængden af leveret biomasse i ton ganges med analyseresultatet af kvælstofindholdet (kg N/ton).

Kg N i leverancen deles herefter med 100 kg N/DE = antal dyreenheder i leverancen: $\text{Antal DE} = (\text{antal ton} \times \text{kg total N pr. ton}) / 100$.

6.7 Forarbejdet husdyrgødning

Antal dyreenheder i forarbejdet husdyrgødning, skal beregnes således, at forholdet mellem dyreenheder og kvælstofindhold svarer til de gødningstyper, der indgår i anlægget. Du skal have skriftlige oplysninger og dokumentation fra anlægget for dette.

For forarbejdet husdyrgødning fra biogasanlæg skal du omregne til dyreenheder som 100 kg N/DE. Hvis biogasanlægget laver en afsluttende forarbejdning af den afgassede gylle i et forarbejdningsanlæg, kan nedenstående model også anvendes.

For husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse, hvor der må udbringes 1,4 DE/ha, kan kg N pr. DE øges fra 100 kg N op til 120 kg N pr. DE i de fraktioner, hvor kvælstoffet kan udnyttes bedre efter en forarbejdning. De øvrige fraktioner skal til gengæld tillægges et tilsvarende antal dyreenheder. Der er dog følgende krav:

- Det samlede antal dyreenheder i de dannede fraktioner må ikke ændres i forhold til antal DE før forarbejdningen.
- Antal kg N pr. DE må kun øges i de dannede fraktioner, som har en lavere koncentration af organisk kvælstof end husdyrgødningen inden forarbejdning.
- Ingen fraktion har et indhold på mindre end 40 kg N pr. DE.

Modtagere af fraktioner fra et forarbejdningsanlæg i tilknytning til et biogasanlæg kan derfor modtage forskellige typer fraktioner med forskellige forhold mellem kg N og DE.

6.8 Dyreenheder i husdyrgødning afsat til eksport eller forbrænding

Du beregner det afsatte antal dyreenheder ud fra den afsatte mængde kvælstof, som beskrevet ovenfor.

6.9 Dokumentation - gødningskvitteringer

Hvis du videregiver husdyrgødning for at overholde harmonikravet, skal dette dokumenteres med underskrevne gødningskvitteringer, som skal forefindes på bedriften. I gødningskvitteringer skal sammenhængen mellem mængderne af kvælstof og dyreenheder, svare til sammenhængen for din bedrifts produktionsform (ikke modtagers), inkl. lagerforskydningens forhold mellem kvælstof og dyreenheder.

6.10 Forpagtningsaftaler

Forpagtningsaftaler, der er nødvendige for at overholde harmonikravet, skal være skriftlige og indeholde oplysninger om:

- De forpagtede arealers størrelse.
- Parternes navn, adresse, CVR-nr. (eller evt. CPR-nr.).
- Gyldighedsperiodens startdato, slutdato eller opsigelsesvarsel samt den dato, aftalen er indgået.

7. Afmelding fra Register for Gødningsregnskab

7.1 Hvornår skal du afmelde din virksomhed?

Hvis du ikke længere opfylder betingelserne for at være med i Register for Gødningsregnskab, skal du afmelde din virksomhed fra registret. (Du kan læse mere om betingelserne for at være med i Register for Gødningsregnskab i afsnit 1.1)

Du opfylder eksempelvis ikke betingelserne for at være med i registret, når du:

- Sælger din virksomhed.
- Bortforpagter din ejendom.
- Afmelder din virksomhed og dit CVR-nr. hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Du skal give NaturErhvervstyrelsen skriftligt besked om, at din virksomhed skal afmeldes registret i den planperiode hvor din virksomhed ikke længere opfylder betingelserne for at være tilmeldt. Dette er f.eks. tilfældet, hvis din virksomheds omsætning ikke er på mere end 20.000 kr. indenfor planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf. Dvs. at hvis din virksomhed ikke længere opfylder betingelserne for at være med i Register for Gødningsregnskab i planperioden 2013/2014, skal du afmelde din virksomhed inden den 31. juli 2014.

Bemærk, at af- og tilmelding ikke sker automatisk. Det er derfor dit ansvar som ejer af virksomheden, at foretage af- og tilmelding af din virksomhed.

NaturErhvervstyrelsen sammenkører oplysninger fra Register for Gødningsregnskab med oplysninger fra SKAT om virksomhedernes momspligtige omsætning inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf. Hvis der i to på hinanden følgende planperioder ikke er en momspligtig omsætning inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf på en registreret virksomhed, vil NaturErhvervstyrelsen afmelde din virksomhed fra Register for Gødningsregnskab.

Se i afsnit 7.3 hvordan du afmelder din virksomhed.

7.2 Særlige tilfælde, hvor du skal afmelde din virksomhed

Hvis du laver dit selskab om (nyt CVR-nr.)

Du skal afmelde din virksomhed fra Register for Gødningsregnskab, hvis du laver ændringer i din virksomhed, der bevirker at din virksomhed skal have et nyt CVR-nr. Hvis din nye virksomhed er pligtig til at være med i registret skal du huske at tilmelde den nye virksomhed til Register for Gødningsregnskab.

Generationsskifte og salg til ægtefælle

Hvis du overlader din virksomhed til andre, herunder dine børn eller din ægtefælle, og virksomheden derved får et nyt CVR-nr., skal du afmelde dit gamle CVR-nr. og tilmelde det nye til Register for Gødningsregnskab.

Dødsfald

Hvis en ejer af en enkeltmandsvirksomhed afgår ved døden, skal virksomheden afmeldes Register for Gødningsregnskab. Der skal ikke indsendes gødningsregnskab for virksomheden.

Det skyldes, at virksomhedens CVR-nr. er knyttet til den afdøde. NaturErhvervstyrelsen får oplysninger om dødsfald og vil herefter automatisk afmelde virksomheden samt orientere de efterladte.

Hvis boet efter afdøde ønsker at drive virksomheden videre, og virksomheden har pligt til at være tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal boet oprette en ny virksomhed og have et nyt SE/CVR-nr.

Dødsboer, som viderefører en landbrugsbedrift, kan i en afgrænset periode være tilmeldt på et SE-nr. Når boskiftet er afsluttet, skal bobestyreren indberette et gødningsregnskab med ophørsdato eller indsende en overdragelseserklæring i forbindelse med overdragelsen til en ny bruger.

Hvis pårørende driver virksomheden videre i et nyt CVR-nr., gælder de almindelige betingelser for virksomheder og virksomheden skal tilmeldes på det nye CVR-nr. (se mere om tilmelding i kapitel 1).

7.3 Hvordan kan du afmelde din virksomhed?

Du kan afmelde din virksomhed fra Register for Gødningsregnskab ved at:

- Indberette et gødningsregnskab, hvor du anfører en ophørsdato i felt 917.
- Indsende en overdragelseserklæring.

Bemærk, at du *ikke* kan afmelde dig på andre måder.

Ophørsdatoen svarer til den dag du ikke længere opfylder betingelserne for at være med i Register for Gødningsregnskab. Det kan eksempelvis være fra den dato du har bortforpagtet din ejendom, solgt din ejendom eller lukket din virksomhed. Afmeldingen fra registret sker med virkning fra den oplyste ophørsdato.

Når du afmelder din virksomhed, skal du huske:

- At du kun kan købe afgiftsfri gødning frem til din ophørsdato.
- At du skal opbevare dit gødningsregnskab og din gødningsplanlægning i mindst 5 år.

Hvis virksomheden drives videre af en ny ejer/forpagter, skal den nye ejer/forpagter have en gødningsopgørelse med oplysninger om: forbrugt, kvælstofkvote, kvælstoflagre og kvælstof-forbrug frem til ophørsdatoen. Den nye ejer/forpagter skal have oplysningerne senest en måned efter din virksomheds ophør.

Virksomheder, hvor brugsretten ophører som følge af kreditorforfølgning, skal ved ophør udarbejde en tilsvarende gødningsopgørelse. Dette gælder f.eks. når en virksomhed overtages som brugeligt pant eller går konkurs.

7.3.1 Afmelding i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab

Når du afmelder din virksomhed fra Register for Gødningsregnskab i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab, skal du overholde følgende:

- Indberet gødningsregnskabet fra 1. august 2013 og frem til din ophørsdato. Husk at skrive din ophørsdato i felt 917.
- Afmeld din virksomhed i den planperiode du ophører i.

- Giv din gødningsleverandør besked om, at du er afmeldt registret, jf. SKAT's regler.
- Skriftligt at give den nye ejer/forpagter oplysninger om forbrugt, kvælstofkvote, kvælstoflagre og kvælstofforbrug frem til din ophørsdato. Den nye ejer/forpagter skal have oplysningerne senest en måned efter din virksomhed er solgt eller forpagtet fra.
- Husk du skal skrive ændringerne ind i din gødningsplanlægning.
- Opbevarer din gødningsplanlægning og dit gødningsregnskab på bedriften i mindst 5 år.

7.3.2 Afmelding ved overdragelseserklæring

Hvis du afmelder din virksomhed fra Register for Gødningsregnskab med en overdragelseserklæring, skal du ikke indberette et gødningsregnskab.

Du kan kun bruge en overdragelseserklæring, hvis den nye bruger er tilmeldt Register for Gødningsregnskab på overdragelsestidspunktet.

Når du indsender en overdragelseserklæring, skal du overholde følgende:

- Sammen med den nye ejer/forpagter indsend en underskrevet overdragelseserklæring inden udgangen af planperioden, dvs. inden den 31. juli 2014.
- Giv din gødningsleverandør besked om, at du er afmeldt registret, jf. regler fra SKAT.
- Skriftligt at give den nye ejer/forpagter oplysninger om forbrugt, kvælstofkvote, kvælstoflagre og kvælstofforbrug frem til din ophørsdato. Den nye ejer/forpagter skal have oplysningerne senest en måned efter din virksomhed er solgt eller forpagtet fra.
- Husk at ajourføre ændringerne i din gødningsplanlægning.
- Opbevar din gødningsplanlægning og overdragelseserklæringen på bedriften i mindst 5 år.

Bemærk, at hvis din virksomhed ophører den 31. juli eller 1. august, kan du ikke benytte en overdragelseserklæring. Du skal i stedet indberette et gødningsregnskab, hvor du angiver ophørsdatoen i felt 917.

Overdragelseserklæringen kan du hente på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside, www.naturerhverv.fvm.dk.

7.4 Særlige regler ved afmelding fra Register for Gødningsregnskab

Når du afmelder din virksomhed fra Register for Gødningsregnskab gælder der særlige regler, hvis din virksomhed:

- Har lager af gødning, når den ophører.
- Har haft et overforbrug af gødning, når den ophører.

Ophørsdatoen svarer til den dag, du ikke længere opfylder betingelserne for at være med i Register for Gødningsregnskab. Det kan eksempelvis være fra den dato du har bortforpagtet din ejendom, solgt din ejendom eller lukket din virksomhed.

7.4.1 Lager ved ophør og overforbrug af gødning ved ophør

Hvis du overdrager din virksomhed, og der forud for overdragelsen er sket en overgødsning på virksomheden, er det dig, der hæfter for denne. Dette gælder dog ikke, hvis den nye bruger skriver under på, at brugeren vil medtage det overskydende forbrug af kvælstof i planperioden i sit gødningsregnskab.

Når din virksomhed ophører, skal du anføre din virksomheds slutlager af gødning på ophørstidspunktet og ikke lager pr. 31. juli 2014, som det ellers er anført i gødningsregnskabet.

Bemærk, at hvis du afmelder din virksomhed ved at indberette et gødningsregnskab (felt 917), og du ikke samtidig oplyser CVR-nr. på en ny ejer/forpagter i gødningsregnskabet (felt 918), må du ikke have gødningslagre, når du ophører.

Hvis din virksomhed har et lager af husdyrgødning, skal det afsættes til andre jordbrugere, der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, inden din virksomhed kan afmeldes registeret. Du skal sørge for at få en underskrevet gødningskvittering for det afsatte husdyrgødning.

Hvis der er usikkerhed om indholdet af kvælstof i lageret af husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning, kan NaturErhvervstyrelsen i særlige tilfælde tillade, at kvælstofindholdet i lageret analyseres på et autoriseret eller akkrediteret laboratorium.

Det samme gælder, hvis din virksomhed har et lager af handelsgødning. Her skal du videre-sælge handelsgødningen til en anden jordbruger, der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab.

Hvis du sælger handelsgødning til en privatperson eller virksomhed, som ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, eller hvis du beholder gødningen som privatperson, skal du betale kvælstofafgift til SKAT (se afsnit 4.6.3 og 9.3 for yderligere oplysninger om dette).

Eksempel 23: Hvad skal sælger indberette?			
Startlager pr. 1. august 2013		50 kg N	708
Indkøbt handelsgødning i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014		+ 500 kg N	703
Lager status pr. 31. juli 2014	100 kg N		705
Forbrug fra 1. august 2014 til 30. september 2014 (til afgrøder høstet eller afgræsset før 31. december 2014)	- 0 kg N		704
Slutlager pr. 31. juli 2014 (felt 705 minus 704)	= 100 kg N	- 100 kg N	707
Samlet forbrug af handelsgødning i kg kvælstof 2013/2014 (felt 708 plus 703 minus 707)		= 450 kg N	706
<p>I eksemplet sælger jordbruger den 1. marts 2014 en ejendom med en samlet kvælstofkvote på 700 kg N. Ejendommen har et startlager på 50 kg N (felt 708) og har købt handelsgødning, der indeholder 500 kg N (felt 703). På tidspunktet for salget har ejendommen et lager på 100 kg N (felt 705). Den resterende kvælstofkvote kan nu udregnes som 700-450 kg N. Det svarer til 250 kg N.</p> <p>Det er datoen for overdragelse af ejendommen, sælger skal bruge til at opgøre slutlager, ikke den 31. juli 2014. Den samme dato skal sælger skrive som ophørsdato i felt 917.</p>			

Hvis du har solgt din virksomhed i perioden 31. juli 2014 til 30. september 2014, skal du ikke justere dine lagre med forbruget til gødsning af udlæg i denne periode. Det har den nye bruger pligt til.

8. Dyrkningsrelaterede tiltag

Siden efteråret 2011 har der været forbud mod jordbearbejdning om efteråret forud for vårsåede afgrøder, og forbud mod omlægning af fodergræsmarker i visse perioder.

8.1 Hvem er omfattet af reglerne om de dyrkningsrelaterede tiltag

Hvis du har en årlig omsætning over 50.000 kr. fra planteavl, husdyravl eller kombinationer heraf og dyrker et samlet areal på mindst 10 ha, er du omfattet af reglerne om de dyrkningsrelaterede tiltag, det vil sige forbud mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder og forbud mod omlægning af fodergræs. Det gælder uanset, om din virksomhed er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller ej.

8.2 Forbud mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder

Hvis du det kommende år planlægger at så vårsæd på en mark, må du på den mark ikke pløje, harve eller på anden måde bearbejde jorden i perioden fra høst 2013 til den 1. november på ler- og humusjord (JB-nr. 5–11) og til den 1. februar på sandjord (JB-nr. 1–4). Har du specielle jorde med JB 12 skal disse behandles som enten sand- eller lerjord, alt efter hvilken de minder mest om. Ukrudtssprøjtning på disse arealer må ske fra 1. oktober 2013

Oversigt 20: Tidslinje for forbud mod jordbearbejdning				
Tidspunkt	Fra høst	1. oktober	1. november	1. februar
Aktivitet	Forbud mod jordbearbejdning før vårafgrøder	Nedvisning af ukrudt og spildfrø må finde sted, hvor der er forbud mod jordbearbejdning	Slut på forbud mod jordbearbejdning på lerjord og humusjord, samt hvis areal skal anvendes til kartofler i den kommende sæson	Slut på forbud om jordbearbejdning på sandjord (JB 1-4)

Virkemidlets effekt til at reducere kvælstofudvaskningen opnås ved, at man ved ikke at jordbehandle undgår, at der sker iltning af organisk materiale, og en frigivelse af organisk bundet kvælstof. Jordbearbejdning defineres derfor som aktiviteter i marken, der har til hensigt at bearbejde jorden eller afgrødestubbe

Dog gælder følgende:

1. Gyllenedfældning på udlægsgræs efter korn eller helsæd, er ikke at betragte som jordbearbejdning.
2. Høst, presning og indsamling af halm, kalkning samt tromling, er ikke at betragte som jordbearbejdning.
3. Hvis du dyrker kartofler, kan du fra den 1. november foretage jordbearbejdning på det areal, hvor der har været dyrket kartofler. Er du autoriseret læggekartoffelavler eller producerer spisekartofler, kan du foretage jordbearbejdning fra den 1. november af det areal, hvor der i den kommende dyrknings sæson skal dyrkes lægge- og spisekartofler.
4. Hvis du dyrker roer, er du fritaget fra forbud om jordbearbejdning på arealer, hvor der i planperioden før har været dyrket roer.
5. Virksomheder der er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion, er ikke omfattet af reglerne om forbud mod jordbearbejdning.

6. Arealer udlagt med lovpligtige efterafgrøder (afgrødekode 968), er ikke omfattet af reglerne om forbud mod jordbearbejdning.
7. Arealer hvorpå der samme år har været dyrket gartneriafgrøder, der fremgår af oversigten nedenfor, er ikke omfattet af reglerne om forbud mod jordbearbejdning.
8. Arealer hvorpå der skal dyrkes gartneriafgrøder, der fremgår af oversigten nedenfor, er ikke omfattet af reglerne om forbud mod jordbearbejdning.
9. Arealer hvor på der ifølge skriftlig aftale med en offentlig myndighed ikke må anvendes sprøjtemidler, er ikke omfattet af reglerne om forbud mod jordbearbejdning.
10. Arealer hvorpå der samme år har været dyrket flerårige vedplanter, er ikke omfattet af reglerne om forbud mod jordbearbejdning.
11. Arealer hvorpå der det efterfølgende forår skal dyrkes flerårige vedplanter, er ikke omfattet af reglerne om forbud mod jordbearbejdning.
12. Arealer hvorpå der har været dyrket kolbe- og kernemajs, er ikke omfattet af forbuddet mod jordbearbejdning.

Oversigt 21: Gartneriafgrøder der er fritaget fra forbuddet mod jordbearbejdning			
400	Asier	432	Krydderurter, andre
401	Asparges	503	En- og toårige planteskoleplanter
402	Bladselleri	513	Jordbær
403	Blomkål	544	Snitblomster og snitgrønt
404	Broccoli	122	Kommenfør
408	Efterårs- og vinter hvidkål	123	Valmuefrø
406	Grønkål	124	Spinatfrø
407	Gulerødder	125	Bederøefrø
429	Jordkok	126	Andet markfrø til udsæd
409	Kinakål	651	Dildfrø
410	Knoldselleri	652	Kinesisk kålfrø
411	Løg (Kepa)	653	Karsefrø
412	Pastinak	654	Roquettefrø
413	Persillerod	655	Radisfrø
415	Porrer	656	Bladbedefrø, rødbedefrø
416	Rosenkål	657	Grønkålsfrø
417	Rødbeder	658	Gulerodsfrø
418	Rødkål	659	Kålfrø (hvid- og rødkål)
420	Salat	660	Persillefrø
422	Spinat	661	Kørvelfrø
405	Squash	662	Majroefrø
423	Sukermajs	663	Pastinakfrø
421	Tidlig hvid- og spidskål	664	Skorzonerodfrø
420	Ærter, frisk konsum	665	Havererodfrø
432	Krydderurter	666	Purløgfrø
450	Andre grønsager	667	Timianfrø
501	Stauder	668	Blomsterfrø
		669	Andet havefrø

8.3 Forbud mod omlægning af fodergræs

Du må ikke omlægge fodergræsmarker til andre afgrøder i perioden fra den 1. juni til den 1. februar. Fodergræs omfatter de afgrødetyper som fremgår af oversigt 23.

Dog gælder følgende:

- Fodergræsmarker på lerjord (JB 7-9) må du dog ompløje fra den 1. november, hvis arealet skal anvendes til en forårssået afgrøde.
- Fodergræsmarker kan omlægges til fodergræs frem til den 15. august.
- Fodergræsmarker må omlægges til grønkorn med græsudlæg frem til 15. august.
- Virksomheder der er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion, er ikke omfattet af reglerne om forbud mod omlægning af fodergræs.

Hvis du ønsker at tage slet senere end 1. juni, skal du vente med at ompløje græsset til efter 1. februar, eller 1. november hvis der er tale om JB 7/9. Det gælder dog ikke, hvis du omlægger fodergræs til grønkorn med græsudlæg eller fodergræs inden 15. august.

Oversigt 22: Tidslinje for forbud om omlægning af fodergræs				
Tidspunkt	1. juni	15. august	1. november	1. februar
Aktivitet	Start på forbud mod omlægning af fodergræs	Senest omlægning af fodergræs til fodergræs og omlægning til grønkorn med græsudlæg	Slut på forbud om omlægning af fodergræs på lerjord (JB 7-9)	Slut på forbud mod omlægning af fodergræs

Oversigt 23: Afgrødetyper der betragtes som fodergræs	
173	Kløver til slæt (inkl. til eget foder)
255	Permanent græs, under 50 % kløver omlagt mindst hvert 5. år
256	Permanent græs, over 50 % kløver omlagt mindst hvert 5. år
257	Permanent græs, uden kløver omlagt minimum hvert 5. år
258	Permanent græs, ø-støtte
260	Kløvergræs under 50 % kløver (omdrift)
261	Kløvergræs over 50 % kløver (omdrift)
262	Lucerne og lucernegræs m. over 50 % lucerne (omdrift)
263	Græs uden kløver (omdrift)

9. Leverandører af handelsgødning og anden organisk gødning

9.1 Leverandører af handelsgødning

Du skal senest den 1. september 2014 oplyse os om, hvem du har afsat handelsgødning til i planperioden 1. august 2013 til 31. juli 2014. (Læs mere om handelsgødning i afsnit 4.6.)

Du skal herefter én gang årligt indberette til NaturErhvervstyrelsen, hvem du har leveret handelsgødning til. Hvert år i juli måned sender NaturErhvervstyrelsen en indkaldelse om indberetning.

Gødningen regnes for afsat i planperioden, hvis den er faktureret inden for perioden (1. august 2013 til 31. juli 2014). Den fysiske levering kan godt ske på et andet tidspunkt.

Virksomheder - både tilmeldt og ikke tilmeldt Register for Gødningsregnskab - der leverer handelsgødning til andre virksomheder, skal tilmeldes som leverandører hos NaturErhvervstyrelsen. Virksomhederne skal registreres i 'Leverandørregisteret'.

Du skal indberette dine oplysninger elektronisk til NaturErhvervstyrelsen. Vi skal have oplysning om:

- Markering vedr. kvælstofafgift
- Modtagers CVR-nr.
- Typen af gødning
- Den samlede mængde af gødning i kg
- Det totale indhold af kvælstof i kg
- Heraf foderanvendelse i kg

Bemærk, at urea betragtes som handelsgødning.

Du kan få flere oplysninger og vejledning til, hvordan du elektronisk indberetter salg af handelsgødning på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside, www.naturerhverv.fvm.dk.

NaturErhvervstyrelsen fortrykker oplysningerne i jordbrugernes gødningsregnskab, så det er lettere for dem at indberette deres gødningsregnskab. Her vil jordbrugernes eventuelt afsatte handelsgødning også være trukket fra den modtagne mængde.

Hvis du afsætter handelsgødning til en virksomhed eller en privatperson, der ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal der betales kvælstofafgift af den afsatte mængde (læs mere herom i afsnit 9.3).

9.1.1 Import af handelsgødning

Handelsgødning, som du har indført fra udlandet, skal regnes med i dit indberettede gødningsregnskab.

Hvis du vælger at sælge den indførte/importerede handelsgødning, skal du oprettes som leverandør i Leverandørregisteret.

9.1.2 Anmeldelse af handelsgødning

Handelsgødning skal være anmeldt og deklareret med et specifikt produktnummer hos NaturErhvervstyrelsen, inden den kan sælges.

Ligeledes skal virksomheder, der producerer eller importerer handelsgødning være registreret hos NaturErhvervstyrelsen.

9.1.3 Handelsgødning med over 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat

Hvis du vil bruge gødning, som indeholder mere end 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat i forbindelse med dit erhverv, skal du være registreret hos NaturErhvervstyrelsen – enten i Register for Gødningsregnskab eller i ammoniumnitratregisteret.

Har du en landbrugsvirksomhed, et gartneri eller lignende og indsender gødningsregnskab, er din virksomhed allerede registreret i Register for Gødningsregnskab, og du skal ikke foretage dig mere.

Hvis du har brug for gødning med mere end 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat, fx til erhvervsmæssigt vedligeholdelse af golfbaner, parker, idrætsanlæg eller andre ikke landbrugsjorder, skal du registreres i ammoniumnitratregisteret, inden du kan købe gødningen. Du skal søge om tilladelse hos NaturErhvervstyrelsen til at blive registreret i dette register.

9.2 Leverandører af anden organisk gødning

Du skal senest den 1. september 2014 oplyse os om, hvem du har afsat anden organisk gødning til i planperioden 1. august 2013 til 31. juli 2014. Produkter, der udelukkende består af have- og parkaffald, skal dog ikke indberettes (læs mere om anden organisk gødning i afsnit 4.7).

Du skal herefter én gang årligt indberette til NaturErhvervstyrelsen, hvem du har leveret anden organisk gødning til. Hvert år i juli måned sender NaturErhvervstyrelsen en indkaldelse til dig om indberetning.

Gødningen regnes for afsat i planperioden, hvis den er faktureret inden for perioden (1. august 2013 til 31. juli 2014). Den fysiske levering kan godt ske på et andet tidspunkt.

Virksomheder - både tilmeldt og ikke tilmeldt Register for Gødningsregnskab - der leverer anden organisk gødning til andre virksomheder, skal tilmeldes som leverandører hos NaturErhvervstyrelsen. Virksomhederne skal registreres i 'Leverandørregisteret'.

Du skal indberette dine oplysninger elektronisk til NaturErhvervstyrelsen. Vi skal have oplysning om:

- Modtagers CVR-nr.
- Typen af gødning
- Udnyttelsesprocent (se nedenstående oversigt)
- Den samlede mængde af gødning i kg
- Det totale indhold af kvælstof i kg

Du kan få flere oplysninger og vejledning til, hvordan du elektronisk indberetter afsat anden organisk gødning på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside, www.naturerhverv.fvm.dk.

NaturErhvervstyrelsen fortrykker oplysningerne i jordbrugernes gødningsregnskab, så det er lettere for dem at indberette deres gødningsregnskab. Her vil jordbrugernes eventuelt afsatte anden organisk gødning også være trukket fra den modtagne mængde.

9.2.1 Udnyttelsesprocenten i produkter af anden organisk gødning

Gødningstype	Udnyttelsesprocent
Spildevandsslam	45
Komposteret husholdningsaffald	20
Kartoffelfrugtsaft	50
Pressesaft fra grøntpillefabrikation	40
Andre typer af anden organisk gødning	40

Hvis der er tale om blandinger af anden organisk gødning, beregnes udnyttelsesprocenten som en vægtet procent af de enkelte gødninger i blandingen. Sammensætningen af gødningen skal kunne dokumenteres.

I særlige tilfælde kan NaturErhvervstyrelsen efter ansøgning fra leverandøren godkende, at der benyttes en anden udnyttelsesprocent end anført i oversigten ovenfor.

9.3 Kvælstofafgift

Der skal betales kvælstofafgift af handelsgødning, som leveres til virksomheder eller privatpersoner, som ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller ikke er registreret hos SKAT som gødningsleverandør (fx grovvareselskaber).

Det er sælgers opgave at opkræve afgiften fra køber af gødningen. Kvælstofafgiften af den afsatte mængde er 5 kr. pr. kg kvælstof.

Hvis du afsætter handelsgødning til virksomheder eller privatpersoner, som ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller ikke er registreret som gødningsleverandør hos SKAT, skal Du indbetale kvælstofafgiften senest den 15. i måneden efter afsætningen af gødningen. Du kan finde blanket til angivelse af afgiften på www.skat.dk ->virksomheder ->blanketter. Blanketten har nummer 29.020, og når du udfylder denne, skal den ud over dit navn, adresse og CVR-nr. tillige indeholde oplysninger om købers navn, adresse og evt. CVR-nr.

Hvis modtager af handelsgødning er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller er registreret hos SKAT som gødningsleverandør, skal der ikke betales kvælstofafgift af den afsatte mængde kvælstof.

Hvis du har spørgsmål til betaling af afgiften, skal du kontakte SKAT på tlf. 7222 1818. Du kan få mere information på SKAT's hjemmeside, www.skat.dk.

10. Biogas-, forarbejdnings- og forbrændingsanlæg

10.1 Biogasanlæg

Et biogasanlæg er et teknisk anlæg, der ud fra husdyrgødning og andre gødningsprodukter producerer biogas med afgasset biomasse som restprodukt.

10.1.1 Leverancer af afgasset biomasse og gødning

Senest når du tager et anlæg i brug, skal du skriftligt anmelde det til NaturErhvervstyrelsen med oplysning om:

- Dit CVR-nr.
- Dit navn og adresse

Biogasanlæg på virksomheder der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab

Hvis din virksomhed er tilmeldt Register for Gødningsregnskab og samtidig har et biogasanlæg (samme CVR-nr.), skal du oplyse os om dine leverancer af afgasset biomasse og anden gødning i forbindelse med indberetning af din virksomheds gødningsregnskab via gødningskvitteringer (Skema B1).

Biogasanlæg på virksomheder der ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab

Hvis din virksomhed ikke driver landbrug og dermed ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, og du har et biogasanlæg, skal din virksomhed tilmeldes som leverandør hos NaturErhvervstyrelsen. Din virksomhed skal registreres i 'Leverandørregisteret'.

Du skal senest den 1. september 2014 oplyse os om, hvem du har leveret afgasset biomasse til og modtaget gødning fra i planperioden 1. august 2013 til 31. juli 2014.

Du skal herefter én gang årligt indberette til NaturErhvervstyrelsen, hvem du har leveret afgasset biomasse til og modtaget gødning fra. Hvert år i juli måned sender NaturErhvervstyrelsen en indkaldelse til dig om indberetning.

Gødningen regnes for afsat i planperioden, hvis den er faktureret inden for perioden (1. august 2013 til 31. juli 2014). Den fysiske levering kan godt ske på et andet tidspunkt.

Du skal indberette dine oplysninger elektronisk til NaturErhvervstyrelsen.

For afsat afgasset biomasse skal vi have oplysning om:

- Modtagers CVR-nr.
- Typen af gødning
- Udnyttelsesprocent
- Den samlede mængde af gødning i kg
- Det totale indhold af kvælstof i kg
- Antal dyreenheder

For modtaget husdyrgødning skal vi have oplysning om:

- Afsætters CVR-nr.
- Typen af gødning
- Udnyttelsesprocent
- Den samlede mængde af gødning i kg

- Det totale indhold af kvælstof i kg
- Antal dyreenheder

For modtaget anden organisk gødning skal vi have oplysning om:

- Afsætters CVR-nr.
- Typen af gødning
- Udnyttelsesprocent
- Den samlede mængde af gødning i kg
- Det totale indhold af kvælstof i kg

Du kan få flere oplysninger og vejledning til, hvordan du elektronisk indberetter afsat afgasset biomasse og modtaget gødning på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside, www.naturerhverv.fvm.dk.

10.1.2 Fastsættelse af kvælstofindhold i den afgassede biomasse

Mængden af kvælstof i den afgassede biomasse skal bestemmes ud fra indgangsmaterialet.

Biogasanlæg, der afsætter afgasset biomasse, kan alternativt få indholdet af kvælstof i afgasset biomasse bestemt ved analyse af prøver. Prøverne skal sendes til analyse på et autoriseret eller et akkrediteret laboratorium.

Biogasanlæg, der bruger al afgasset biomasse på egen bedrift, må dog ikke benytte analyser. Her skal virksomheden benytte normtal for den husdyrgødning, der tilgår anlægget.

Analyseprøver og udnyttelsesprocent af afgasset biomasse

Hvis der benyttes analyseprøver, skal de være repræsentative. En prøve kan siges at være repræsentativ for en større masse, når den har et indhold, der svarer til det gennemsnitlige indhold i den samlede masse, den repræsenterer.

Analyserne skal foretages af et laboratorium, der er autoriseret hertil af Fødevarestyrelsen, eller som er akkrediteret til udførelse af kemiske analyser af gødning af Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond (DANAK) eller et tilsvarende akkrediteringsorgan.

Der skal udtages mindst 12 prøver om året. Prøverne skal tages med passende intervaller inden for planperioden, hvor den afgassede biomasse skal anvendes.

Hvis indgangsmaterialet er en blanding af forskellige gødninger med forskellige udnyttelsesprocenter beregnes den samlede udnyttelsesprocent for indgangsmaterialet ved at tage et vægtet gennemsnit af udnyttelsesprocenterne i indgangsmaterialet ud fra indholdet af total kvælstof. Sammensætningen af gødningen skal kunne dokumenteres.

10.2 Forarbejdningsanlæg

Et forarbejdningsanlæg er et teknisk anlæg, der ud fra husdyrgødning og andre gødningsprodukter (dog ikke afgasset biomasse medmindre der sker en forarbejdning efterfølgende) producerer forarbejdet husdyrgødning.

10.2.1 Leverancer af forarbejdet husdyrgødning

Senest når du tager et anlæg i brug, skal du skriftligt anmelde det til NaturErhvervstyrelsen med oplysning om:

- Dit CVR-nr.
- Dit navn og adresse
- Anlæggets forarbejdningsproces og -kapacitet

Hvis du ønsker at afsætte forarbejdet husdyrgødning til privatpersoner, skal produktet være stabilt og være anmeldt og deklareret med et specifikt produktnummer hos NaturErhvervstyrelsen.

Forarbejdningsanlæg på virksomheder der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab

Hvis din virksomhed er tilmeldt Register for Gødningsregnskab og samtidig har et forarbejdningsanlæg (samme CVR-nr.), skal du oplyse os om dine leverancer af forarbejdet husdyrgødning i forbindelse med indberetning af din virksomheds gødningsregnskab via gødningskvitteringer (Skema B1).

Forarbejdningsanlæg på virksomheder der ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab

Hvis din virksomhed ikke driver landbrug og dermed ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, og du har et forarbejdningsanlæg, skal din virksomhed tilmeldes som leverandør hos NaturErhvervstyrelsen. Din virksomhed skal registreres i 'Leverandørregisteret'.

Du skal senest den 1. september 2014 oplyse os om, hvem du har leveret forarbejdet husdyrgødning til og modtaget gødning fra i planperioden 1. august 2013 til 31. juli 2014.

Du skal herefter én gang årligt indberette til NaturErhvervstyrelsen, hvem du har leveret forarbejdet husdyrgødning til og modtaget gødning fra. Hvert år i juli måned sender NaturErhvervstyrelsen en indkaldelse til dig om indberetning.

Gødningen regnes for afsat i planperioden, hvis den er faktureret inden for perioden (1. august 2013 til 31. juli 2014). Den fysiske levering kan godt ske på et andet tidspunkt.

Du skal indberette dine oplysninger elektronisk til NaturErhvervstyrelsen.

For afsat forarbejdet husdyrgødning skal vi have oplysning om:

- Markering vedr. kvælstofafgift
- Modtagers CVR-nr.
- Typen af gødning
- Udnyttelsesprocent
- Den samlede mængde af gødning i kg
- Det totale indhold af kvælstof i kg
- Antal dyreenheder

For modtaget husdyrgødning skal vi have oplysning om:

- Afsætters CVR-nr.
- Typen af gødning
- Udnyttelsesprocent
- Den samlede mængde af gødning i kg
- Det totale indhold af kvælstof i kg
- Antal dyreenheder

For modtaget anden organisk gødning skal vi have oplysning om:

- Afsætters CVR-nr.
- Typen af gødning
- Udnyttelsesprocent
- Den samlede mængde af gødning i kg
- Det totale indhold af kvælstof i kg

Hvis du ønsker at afsætte forarbejdet husdyrgødning til privatpersoner, skal produktet være stabilt og være anmeldt og deklareret med et specifikt produktnummer hos NaturErhvervstyrelsen.

Du kan få flere oplysninger og vejledning til, hvordan du elektronisk indberetter afsat forarbejdet husdyrgødning og modtaget gødning på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside, www.naturerhverv.fvm.dk.

10.2.3 Udnyttelsesprocenten i fiberfraktion fra et forarbejdningsanlæg

Det totale indhold af kvælstof og udnyttelsesprocenten beregnes af producenten ud fra indgangsmaterialet og ud fra sammensætningen af de forarbejdede produkter.

Hvis indgangsmaterialet er en blanding af forskellige gødninger med forskellige udnyttelsesprocenter beregnes den samlede udnyttelsesprocent for indgangsmaterialet ved at tage et vægtaget gennemsnit af udnyttelsesprocenterne i indgangsmaterialet ud fra indholdet af total kvælstof.

Udnyttelsesprocenter for fraktioner af forarbejdet (separeret) gylle (hhv. væske- og fiberfraktion) skal samlet set svare til indgangsmaterialet. Dvs. at den samlede udnyttede mængde kvælstof er den samme før og efter forarbejdning.

Man kan altså fx for svinegylle sætte udnyttelsesprocenten i fiberfraktionen til 45 pct., hvis blot udnyttelsesprocenten hæves i væskefraktionen, således at der totalt udnyttes 75 pct. af den totale mængde kvælstof, som er lovpligtig for svinegylle.

I de tilfælde hvor fiberfraktionen bliver brændt er der fastsat en udnyttelsesprocent på 85 pct. for væskefraktionen.

Du kan læse mere om fordelingen af dyreenheder i forarbejdet gødning hos Miljøstyrelsen (husdyrgødningsbekendtgørelsen), se www.mst.dk.

10.2.3 Andre bestemmelser

Både forarbejdningsanlæg og produkterne, der afsættes fra forarbejdningsanlæg, skal opfylde regler fastsat af de veterinære myndigheder. Vær særligt opmærksom på bestemmelser om hygiejnisering og at du skal anmelde dit anlæg til din lokale fødevareregion.

10.3 Forbrændingsanlæg

Et forbrændingsanlæg for husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning er et teknisk anlæg, der ved forbrænding omdanner husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning til varmeenergi, røggasser og forbrændingsaske.

Et forbrændingsanlæg kan være et centralt anlæg, der er etableret og drevet alene med henblik på forbrænding. Foruden forbrænding af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning kan et centralt anlæg være indrettet og drevet med henblik på forbrænding af andre affaldstyper, fx slagteriaffald, spildevandsslam mv.

Et forbrændingsanlæg kan også være etableret hos en jordbrugsvirksomhed (gårdanlæg), der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, med henblik på forbrænding af virksomhedens egen produktion af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning.

Forbrænding af husdyrgødning og fraktioner af husdyrgødning skal efter miljølovgivningen altid foregå i anlæg, der specifikt er godkendt til den type af forbrænding (jf. Miljøstyrelsens bekendtgørelse om anlæg, der forbrænder affald).

10.3.1 Leverancer af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning på centrale forbrændingsanlæg

Hvis din virksomhed har et centralt forbrændingsanlæg, der modtager husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, skal du senest den 1. september 2014 skriftlig give NaturErhvervstyrelsen besked om, hvem anlægget har modtaget husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning fra i planperioden 1. august 2013 til 31. juli 2014.

Du skal herefter én gang årligt indberette til NaturErhvervstyrelsen, hvem du har modtaget gødning fra. Hvert år i juli måned sender NaturErhvervstyrelsen en indkaldelse til dig om indberetning.

Du skal indberette dine oplysninger elektronisk til NaturErhvervstyrelsen. Vi skal have oplysning om:

- Afsætters CVR-nr.
- Typen af gødning
- Udnyttelsesprocent
- Den samlede mængde af gødning i kg
- Det totale indhold af kvælstof i kg
- Antal dyreenheder

Du kan få flere oplysninger og vejledning til, hvordan du elektronisk indberetter modtaget husdyrgødning og modtaget forarbejdet husdyrgødning på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside, www.naturerhverv.fvm.dk.

10.3.2 Forbrænding på eget gårdanlæg

Hvis du etablerer et forbrændingsanlæg på din egen jordbrugsvirksomhed (gårdanlæg), vil du i gødningsregnskabet kunne fratække kvælstofmængden i husdyrgødningen eller den forarbejdede husdyrgødning, hvis følgende kontrolbetingelser er opfyldt:

- Forbrændingsanlæggets varmevekslerdel skal være forsynet med en energimåler, der kan måle den producerede varmeenergi i kWh. Energimåleren skal være kalibreret af et institut, der er akkrediteret hertil.
- I perioder, hvor der sker forbrænding på anlægget, skal du hver dag ajourføre en oversigt (driftsrapport), hvor du skal notere mængde og type af husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning, som afbrændes. Endvidere skal du hver dag aflæse energimåleren og notere visningen i oversigten. Oversigten skal være påført navn og planperiode.

- Hver gang du skiller dig af med lageret af forbrændingsaske, skal du udtage en repræsentativ prøve til myndighedskontrol af asken på mindst 100 g. Du skal påføre dato for prøveudtagning på kontrolprøven. Samtidig skal du veje den samlede mængde aske, inden du skiller dig af med den. Du skal gemme prøven og dokumentation for vejning af den samlede askemængde på din virksomhed i mindst 5 år.

10.3.3 Behandling af forbrændingsasken

Både centrale forbrændingsanlæg og gårdanlæg skal overholde reglerne for opbevaring og bortskaffelse af forbrændingsasken, der er fastsat af miljømyndighederne.

Opbevaring af aske fra forbrænding af husdyrgødning kan ske uden tilladelse på brugers virksomhed, hvis det sker på et overdækket opbevaringsanlæg (læs om reglerne hos Miljøstyrelsen, www.mst.dk).

11. Generelle oplysninger

11.1 Lovgivning og bekendtgørelser

Denne vejledning er udarbejdet på grundlag af:

- Lovbekendtgørelse nr. 500 af 12. maj 2013 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
- Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2013/2014 og om plantedække.
- Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2012/2013 og om plantedække.
- Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv.
- Lov nr. 418 af 26. juni 1998 om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m.
- Bekendtgørelse nr. 29 af 18. januar 2012 om direkte støtte til landbrugere efter Enkeltbetalingsordningen.
- Bekendtgørelse nr. 57 af 18. januar 2012 om krydsoverensstemmelse.
- Bekendtgørelse om kvælstofprognosen for 2013.

11.1.1 Miljøbetingelser i Enkeltbetalingsstøtte

For at få udbetalt Enkeltbetalingsstøtte skal du overholde en række krav vedrørende miljø, fødevarer sikkerhed, dyrevelfærd og god landbrugs- og miljømæssig stand, herunder reglerne om jordbrugets anvendelse af gødning (krydsoverensstemmelse). Det betyder, at nogle af de regler og krav, der er omtalt i denne vejledning, også er omfattet af krydsoverensstemmelse. Overholder du ikke kravene, kan din støtte blive nedsat. Hvis du laver grovere og gentagne overtrædelser, kan nedsættelsen af din støtte blive større, eller støtten kan helt bortfalde.

De nærmere regler kan du læse om i bekendtgørelser og vejledninger om krydsoverensstemmelse www.naturerhverv.dk.

11.2 Oplysning om virksomheds- og personoplysninger

11.2.1 Hvor finder du oplysninger?

- Tidligere indberettede gødningsregnskaber finder du i GHI på www.landbrugsindberetning.dk.
- Indberettede leverancer af handelsgødning m.m. finder du på www.naturerhverv.dk.
- Hvem der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, finder du på www.naturerhverv.dk.
- Kommunerne kan få en generel adgang til data fra gødningsregnskabet, så de kan bruge disse i deres sagsbehandling. De kan blive oprettet som brugere i GHI, se vejledning om dette på www.landbrugsindberetning.dk.

11.2.2 Hvilke oplysninger har NaturErhvervstyrelsen?

Hvis du henvender dig til os, kan du få at vide, hvilke oplysninger vi har registreret om din virksomhed. Vi retter forkerte oplysninger og giver besked til andre, der har modtaget forkerte oplysninger i det omfang, det er muligt. Hvis vi ikke selv kan rette oplysningerne, vejleder vi om, hvordan du kan få oplysningerne rettet.

De fleste oplysninger får vi, når vi modtager pligtige indberetninger, ansøgninger om tilladelse, autorisationer, godkendelser m.m. I forbindelse med vores kontrolbesøg på virksomheden kan vi også indhente oplysninger. I disse tilfælde har du pligt til at give os oplysningerne. Du skal være opmærksom på, at du kan blive straffet, hvis vi ikke modtager oplysningerne til tiden eller slet ikke modtager dem.

NaturErhvervstyrelsen kan hente oplysninger fra andre offentlige myndigheder, herunder SKAT i forbindelse med vores generelle kontrol med overholdelse af lovens regler, så vi har mulighed for at sammenligne oplysninger, herunder personoplysninger, til brug for vores kontrol.

Det er bl.a. hensigten at indhente oplysninger om indførsel af kvælstofholdige gødninger fra udlandet. Dette skal være med til at sikre, at disse mængder kvælstof kommer med i gødningsregnskabet.

11.2.3 Hvilke oplysninger videregiver NaturErhvervstyrelsen?

Til brug for den øvrige kontrol videregiver vi oplysninger til andre enheder inden for ministeriet. Endvidere videregiver vi, når vi bliver bedt om det, visse oplysninger til andre offentlige instanser, herunder SKAT og private organer under iagttagelse af persondataloven og forvaltningsloven.

11.2.4 Hvad bruger NaturErhvervstyrelsen oplysningerne til?

NaturErhvervstyrelsen indsamler oplysninger om din virksomhed til brug for kontrol og administration af de regler, som vi administrerer.

Vi kontrollerer, om du overholder reglerne om anvendelse af gødning, plantedække, randzoneordningen og harmoni. Vi kontrollerer de gødningsregnskaber, som vi modtager, og gennemfører kontrol på virksomhederne. Du skal opbevare din gødningsplanlægning og dit gødningsregnskab i mindst 5 år. For at kunne kontrollere din virksomhed kan vi kræve, at du indsender eller viser os alle dokumenter, der kan have betydning for kontrollen. Hvis reglerne overtrædes, kan det straffes med bøde. Når vores kontrollører viser legitimation, har de adgang til din virksomhed.

11.3 Offentliggørelse af gødningsregnskaber

Gødningsregnskaberne offentliggøres på internettet, når vi har afsluttet sagsbehandlingen af de indsendte oplysninger. Aftaler om overførsel af husdyrgødning til andre jordbrugsvirksomheder offentliggøres ikke.

For gødningsregnskaber, der har været udtrukket til kontrol, påfører NaturErhvervstyrelsen i forbindelse med offentliggørelsen koder for henholdsvis ingen Bemærkninger, påtale eller vedtaget administrativt bødeforlæg. Vi offentliggør ikke oplysninger, vi har videregivet til politiet med ønske om, at de rejser tiltale, og sager hvor der er faldet dom.

Når du modtager et bødeforlæg fra os, vil vi oplyse dig om, at oplysningerne i gødningsregnskabet sammen med en kode for administrativt bødeforlæg, vil blive offentliggjort på Internettet, når du har betalt bøden.

Oplysningerne vil være tilgængelige på internettet i 5 år. Vi sørger for, at alle oplysninger, der inden for denne periode viser sig at være forkerte eller vildledende, vil blive slettet eller rettet i overensstemmelse med persondatalovens regler.

11.4 Klagemuligheder

Du har mulighed for at klage over vores behandling af oplysningerne til NaturErhvervstyrelsen, Nyropsgade 30, 1780 København V, mail@naturerhverv.dk eller til Datatilsynet, Borgergade 28, 5, 1300 København K, dt@datatilsynet.dk

12. Forkortelser

Nedenfor er en oversigt over de forkortelser, der anvendes i denne vejledning.

ab lager	fra lager
bl.a.	blandt andet
DE	dyreenheder
dvs.	dvs.
FE	foderenheder
fx	før eksempel
GHI	Gødnings- og Husdyrindberetning
ha	hektar
hkg	hektokilo
inkl.	inklusive
JB-nr.	jordbundstypenummer
jf.	jævnfør
K	kalium
kg	kilo
kr.	kroner
maks.	maksimum
mdr.	måneder
mm	millimeter
mv.	med videre
MVJ	Miljøvenlige Jordbrugsforanstaltninger
m ²	kvadratmeter
m ³	kubikmeter
N	kvælstof
o.l.	og lignende
P	fosfor
pct.	procent
pga.	på grund af
pr.	per
vha.	ved hjælp af
VVM	vurdering af virkning på miljøet

Tabeller

Kvoteberegning:

Tabel 1: Normer for landbrugsafgrøder og grønsager på friland (kvælstof, fosfor og kalium)

Tabel 2: Normer for andre kulturer (kvælstof, fosfor og kalium)

Tabel 3: Oversigtstabel - Minimum antal græssende dyreenheder pr. ha (for at normerne for græskategorier kan anvendes)

Tabel 4: Hø og wrapensilage, standardforudsætninger til beregning af produktion af FE

Normproduktion i husdyrgødning:

Tabel 5: Husdyrgødning, indhold af kvælstof, fosfor og kalium

Tabel 6: Husdyrgødning, korrektion af kvælstof- og fosforindhold

Tabel 7: Husdyrgødning, standardforudsætninger for produktion

Tabel 8a: Gram råprotein pr. foderenhed i afgrøder til kvæg

Tabel 8b: Gram råprotein pr. kg foder til svin

Beregning af dyreenheder (DE):

Tabel 9: Beregning af dyreenheder (DE)

Tabel 10: Betingelser for anvendelse af 2,3 DE/ha for kvægbrug

Tabel 1: Normer for landbrugsafgrøder og grønsager på friland (kvælstof, fosfor og kalium)

Kvælstofnormer og retningsgivende normer for fosfor og kalium i kg pr. ha for 2013/2014

Normerne angiver total mængde kvælstof på årsbasis. For grønsager på friland, hvor der er fastsat en artsspecifik kvælstofnorm, gælder normen pr. kultur.

Afgørelsekode	Afgørelse	Forfrugtsværdi	Kvælstofnorm	Uvandet grovsand JB 1 + 3		Uvandet finsand JB 2 + 4 og 10-12 ¹		Vandet sandjord JB 1 - 4		Sandblandet lerjord JB 5 - 6		Lerjord JB 7- 9		Korrektion for udbytte	Retningsgivende normer for fosfor og kalium ¹⁷				
				kg N/ha	Ja/Nej	Udbytte-norm	Kvælstof-norm	Udbytte-norm	Kvælstof-norm	Udbytte-norm	Kvælstof-norm	Udbytte-norm	Kvælstof-norm		Udbytte-norm	Kvælstof-norm	kg N/hkg	kg P/ha	kg K/ha
						hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha		hkg/ha	kg N/ha			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17			
Vårsæd til modenhed																			
1	Vårbyg ²	0	Ja	40 (44)	112	47 (52)	109	52 (57)	127	59 (65)	115	63 (69)	129	1,5	22	43			
2	Vårhvede ²	0	Ja	36 (40)	110	42 (46)	103	47 (52)	122	53 (58)	108	57 (63)	120	1,3	19	40			
6	Vårhvede, brødhvede ²	0	Ja	36 (40)	166	42 (46)	161	47 (52)	185	53 (58)	170	57 (63)	187	1,7	19	40			
3	Havre	0	Ja	42	90	49	86	54	105	55	85	58	98	1,5	25	51			
4	Andre kornarter, vårsået	0	Ja	43	91	50	87	55	106	55	85	59	98	1,5	23	45			
50	Anden bredbladet afgrøde	9	Ja	0	114	0	105	0	120	0	101	0	110	0,0	25	65			
5	Majs til modenhed	0	Ja	66	147	66	135	74	160	73	137	77	152	1,5	38	58			
7	Korn + bælgssæd under 50 % bælgssæd	8	Ja	39	64	42	52	46	66	49	47	51	56	0,5	23	49			
Vintersæd til modenhed																			
10	Vinterbyg ²	0	Ja	47 (52)	141	51 (56)	133	55 (61)	150	70 (77)	144	75 (83)	157	1,2	20	51			
11	Vinterhvede ²	0	Ja	48 (53)	139	62 (68)	142	66 (73)	159	80 (88)	153	85 (94)	167	1,3	22	72			
13	Vinterhvede, brødhvede ²	0	Ja	48 (53)	206	62 (68)	215	66 (73)	237	80 (88)	236	85 (94)	254	1,7	22	72			
14	Vinterrug ²	0	Ja	42 (46)	120	55 (61)	121	54 (59)	133	67 (74)	124	71 (78)	137	1,2	18	55			
15	Hybridrug ²	0	Ja	52 (57)	131	67 (74)	134	67 (74)	146	78 (86)	136	83 (91)	150	1,2	22	67			
16	Vintertriticale ²	0	Ja	42 (46)	137	54 (59)	137	54 (59)	150	62 (68)	136	66 (73)	149	1,2	22	59			
17	Andre kornarter, efterårssået ²	0	Ja	42 (46)	120	54 (59)	119	51 (56)	130	64 (70)	121	68 (75)	134	1,2	22	58			
Oliefrø og bælgssæd																			
21	Vårraps	9	Ja	20	118	23	109	25	124	26	104	27	114	1,5	25	65			
22	Vinterraps	9	Ja	27	174	35	184	35	184	40	190	42	193	1,5	32	91			
23	Rybs	9	Ja	18	114	20	104	22	119	23	100	24	109	1,5	24	63			
24	Solsikke	9	Ja	18	156	20	143	22	156	23	135	24	143	0	24	63			
25	Sojabønner	9	Nej	45	0	45	0	45	0	45	0	45	0	0	36	99			
180	Gul sennep	9	Ja	19	116	21	106	23	121	23	100	24	109	1,5	25	65			
181	Anden oliefrøart	9	Ja	19	115	21	105	23	120	23	99	24	109	1,5	20	65			
30	Ærter	14	Nej	46	0	46	0	46	0	46	0	46	0	0	27	57			

Afgørelseskode	Afgøde	Forfrugtsværdi kg N/ha	Indregning af forfrugtsværdi i afgrødens kvælstofnorm Ja/Nej	Uvandet grovsand JB 1 + 3		Uvandet finsand JB 2 + 4 og 10-12 ¹		Vandet sandjord JB 1 – 4		Sandblandet lerjord JB 5 - 6		Lerjord JB 7- 9		Korrektion for udbytte kg N /hkg	Retningsgivende normer for fosfor og kalium ¹⁷ kg P/ha kg K/ha	
				Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Oliefrø og bælgssæd (fortsat)																
31	Hestebønner	9	Nej	46	0	46	0	46	0	46	0	46	0	0	32	75
32	Sødlupin	9	Nej	30	0	30	0	30	0	30	0	30	0	0	25	41
35	Bælgssæd, flerårig	9	Nej	46	0	46	0	46	0	46	0	46	0	0	22	57
36	Bælgssæd, andre typer til modenhed	9	Nej	46	0	46	0	46	0	46	0	46	0	0	27	57
Hør og hamp																
40	Oliehør	9	Ja	15	85	15	72	15	85	15	64	15	72	0	18	30
41	Spindhør	9	Ja	91	53	91	40	91	53	91	32	91	40	0	23	40
42	Hamp	9	Ja	122	130	122	118	122	130	122	109	122	118	0	24	100
Frøgræs og andet markfrø																
101	Rajgræs, alm.	9	Nej	12	143	12	143	12	143	12	143	12	143	0	15	60
102	Rajgræs, alm. 1. år, efterårsudlagt	9	Nej	12	177	12	177	12	177	12	177	12	177	0	15	60
103	Rajgræsfrø, ital.	9	Nej	12	105	12	105	12	105	12	105	12	105	0	15	60
104	Rajgræsfrø, ital. 1. års efterårsudlagt	9	Nej	12	139	12	139	12	139	12	139	12	139	0	15	60
116	Rajgræs, hybrid	9	Nej	12	118	12	118	12	118	12	118	12	118	0	15	60
117	Rajgræs, efterårsudl., hybrid	9	Nej	12	151	12	151	12	151	12	151	12	151	0	15	60
105	Timotheefrø (Knoldrottehal)	9	Nej	5	93	5	93	5	93	5	93	5	93	0	15	60
106	Hundegræsfrø	9	Nej	9	168	9	168	9	168	9	168	9	168	0	15	60
107	Engsvingelfrø	9	Nej	8	101	8	101	8	101	8	101	8	101	0	15	60
108	Rødsvingelfrø (Fåresvingel)	9	Nej	8	118	8	118	8	118	8	118	8	118	0	15	60
109	Rajsvingelfrø	9	Nej	10	135	10	135	10	135	10	135	10	135	0	15	60
118	Rajsvingelfrø, efterårsudlagt	9	Nej	10	168	10	168	10	168	10	168	10	168	0	15	60
110	Svingelfrø, stivbladet	9	Nej	8	118	8	118	8	118	8	118	8	118	0	15	60
111	Svingelfrø, strand	9	Nej	8	160	8	160	8	160	8	160	8	160	0	15	60
112	Engrapgræsfrø (marktype)	9	Nej	11	126	11	126	11	126	11	126	11	126	0	15	60
113	Engrapgræsfrø (plænetype)	9	Nej	8	135	8	135	8	135	8	135	8	135	0	15	60
114	Rapgræsfrø, alm.	9	Nej	8	109	8	109	8	109	8	109	8	109	0	15	60
115	Hvenerfrø alm. og krybende	9	Nej	6	101	6	101	6	101	6	101	6	101	0	15	60
120	Kløverfrø (Rød- og hvidkløverfrø samt alsikke)	86	Nej	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0	0	15	30
121	Græsmarksbælgplanter	9	Nej	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0	0	15	30

Afgøringskode	Afgøde	Forfrugtsværdi	Indregning af forfrugtsværdi i afgørelsens kvælstofnorm	Uvandet grovsand JB 1 + 3		Uvandet finsand JB 2 + 4 og 10-12 ¹		Vandet sandjord JB 1 - 4		Sandblandet lerjord JB 5 - 6		Lerjord JB 7- 9		Korrektion for udbytte	Retningsgivende normer for fosfor og kalium ¹⁷	
				kg N/ha	Ja/Nej	Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha		kg N /hkg	kg P/ha
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Frøgræs og andet markfrø (fortsat)																
122	Kommenfrø	9	Nej	11	110	11	110	11	110	11	110	11	110	4	15	60
123	Valmuefrø	9	Ja	5	113	8	110	9	126	9	105	9	114	4	15	60
124	Spinatfrø	9	Ja	12	123	15	133	17	140	17	140	17	140	4	15	60
125	Bederoefrø	9	Ja	20	177	20	177	20	177	20	177	20	177	0	15	60
126	Markfrø til udsæd, andre typer	9	Nej	0	101	0	101	0	101	0	101	0	101	0	15	60
Kartofler¹²																
150	Kartofler, lægge-	0	Ja	290	110	316	103	341	119	341	98	341	107	0,2	35	150
151	Kartofler, stivelses-	0	Ja	427	176	478	172	529	193	529	172	529	181	0,2	47	150
152	Kartofler, spise-	0	Ja	298	138	375	138	400	155	400	134	400	142	0,2	37	173
153	Kartofler, andre	0	Ja	441	187	492	183	543	204	543	183	543	192	0,2	47	150
Rodfrugter til fabrik																
160	Roer til fabrik	9	Ja	416	110	466	102	466	114	586	103	646	117	0,1	44	150
161	Cikorierødder	9	Ja	157	126	208	118	273	136	273	115	292	125	0,1	30	125
162	Andre industriafgr., herunder rodfrugter	9	Ja	0	101	0	101	0	101	0	101	0	101	0,0	30	125

Afgrødekode	Afgrøde	For - frugt - værdi	Indregning af afgrødens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgi - vende normer for fosfor og kalium ¹⁷		
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9			kg N/ton ³	kg P/ha	kg K/ha
				kg N/ha	Ja/Nej	Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Helsæd, vår																	
210	Vårbyg, helsæd	0	Ja	4500	112	5400	109	6000	127	6800	115	7300	129	0	25	129	
211	Vårhvede, helsæd	0	Ja	4200	110	4900	103	5500	122	6200	108	6700	120	0	24	118	
212	Havre, helsæd	0	Ja	4600	90	5500	86	6100	105	6200	85	6600	98	0	26	131	
213	Blandkorn, vårsaæt, helsæd	0	Ja	4800	91	5600	87	6200	106	6200	85	6700	98	0	26	134	
214	Korn og bælgssæd, helsæd, under 50 % bælgssæd	5	Ja	4800	64	5600	52	6200	66	6200	47	6700	56	0	27	137	
215	Ærtehelsæd	9	Nej	5100	0	5100	0	5100	0	5100	0	5100	0	0	27	143	
216	Silomajs	0	Ja	9500	147	9500	135	10500	160	10400	137	10900	152	0	45	137	
Helsæd, vinter																	
220	Vinterbyg, helsæd	0	Ja	5800	141	6300	133	6800	150	8600	144	9200	157	0	21	116	
221	Vinterhvede, helsæd	0	Ja	6000	139	7700	142	8200	159	9900	153	10400	167	0	26	142	
222	Vinterrug, helsæd	0	Ja	4700	120	6300	121	6100	133	7700	124	8200	137	0	22	117	
223	Vintertriticale, helsæd	0	Ja	4900	137	6300	137	6300	150	7300	136	7700	149	0	21	116	
224	Blandkorn, efterårssæet, helsæd	0	Ja	4800	120	6200	119	5800	130	7400	121	7900	134	0	21	116	
Grønkorn																	
230	Vårkorn, grønkorn ¹³	0	Ja	2700	100	3500	99	3500	112	3800	96	3800	104	0	22	96	
234	Korn og bælgssæd, grønkorn u. 50 % bælgssæd	9	Ja	2700	62	3500	61	3500	74	3800	58	3800	66	0	19	88	
235	Vinterkorn, grønkorn ¹⁴	0	Ja	3700	123	4800	129	4800	141	5800	137	5800	146	0	23	124	
Græs, permanent																	
250	Permanent græs, meget lavt udbytte ⁴	19	Nej	800	25	800	25	800	25	800	25	800	25	0	3	21	
251	Permanent græs, lavt udbytte ⁴	19	Nej	1800	67	1800	67	1800	67	1800	67	1800	67	0	8	48	
252	Permanent græs, normalt udbytte ⁴	19	Nej	3000	130	3000	130	3000	130	3000	130	3000	130	0	13	80	
259	Permanent græs, fabrik, over 6 tons ³	19	Nej	6	179	6	179	6	179	6	179	6	179	30	17	120	
276	Permanent græs og kløver uden norm ⁵	19	Nej		0		0		0		0		0	0	0	0	
Græs, permanent (min. omlagt hvert 5. år)																	
255	Permanent græs, under 50 % kløver ⁴⁺⁷⁺¹⁶	86	Nej	6200	230	6400	231	7700	242	6700	234	6700	234	0	32	175	
256	Permanent græs, over 50 % kløver ⁴⁺⁷⁺¹⁶	86	Nej	5300	63	5800	63	6900	63	6900	63	6900	63	0	27	147	

Afgødekode	Afgøde	Forfrugtsværdi	Indregning af afgrødens kvælstofnorm for frugtsværdi i	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgi-vende normer for fosfor og kalium ¹⁷		
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9			kg N/ton ³	kg P/ha	kg K/ha
				Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Græs, permanent (min. omlagt hvert 5. år) (forsat)																	
257	Permanent græs, uden kløver ⁴⁺¹⁶	19	Nej	6700	307	7200	315	8700	341	7700	324	7700	324	0	37	205	
272	Permanent græs til fabrik ³⁺¹⁶	19	Nej	11	267	12	288	14	351	13	309	13	309	30	34	241	
273	Permanent lucerne til fabrik ³⁺¹⁶	86	Nej	11	0	13	0	15	0	14	0	14	0	0	36	256	
274	Permanent lucerne over 25 % græs, til fabrik ³⁺¹⁶	86	Nej	12	63	14	63	16	63	15	63	15	63	0	36	256	
275	Permanent rullegræs ¹⁶	0	Nej	0	177	0	177	0	177	0	177	0	177	0	20	150	
277	Permanent kløver til fabrik ³⁺¹⁶	86	Nej	12	0	14	0	16	0	15	0	15	0	0	37	263	
278	Permanent lucerne og lucerne-græs over 50 % lucerne ⁴⁺¹⁶	86	Nej	5300	63	5800	63	6900	63	6900	63	6900	63	0	20	140	
279	Permanent kløvergræs til fabrik ³⁺¹⁶	86	Nej	10	194	11	198	13	225	11	205	11	205	15	36	212	
Græsplanter, omdrift																	
266	Græs under 50 % kløver, ekstremt lavt udbytte ⁴⁺⁷	19	Nej	600	25	600	25	600	25	600	25	600	25	0	3	16	
267	Græs under 50 % kløver, meget lavt udbytte ⁴⁺⁷	19	Nej	1500	67	1500	67	1500	67	1500	67	1500	67	0	6	40	
268	Græs under 50 % kløver, lavt udbytte ⁴⁺⁷	19	Nej	2600	130	2600	130	2600	130	2600	130	2600	130	0	11	70	
260	Kløver- og lucernegræs, over 50 % græs (omdrift) ⁴⁺²⁰	86	Nej	6200	230	6400	231	7700	242	6700	234	6700	234	0	32	172	
284	Græs med vikke og andre græsmarksbælgplanter, over 50 % græs (omdrift) ⁴	86	Nej	6200	230	6400	231	7700	242	6700	234	6700	234	0	32	172	
261	Kløvergræs, over 50 % kløver (omdrift) ⁴⁺⁷	86	Nej	5400	63	5900	63	7000	63	7000	63	7000	63	0	27	147	
262	Lucerne, lucernegræs, over 50 % lucerne (omdrift) ⁴	86	Nej	5400	63	5900	63	6900	63	6900	63	6900	63	0	28	150	
263	Græs uden kløvergræs (omdrift) ⁴	19	Nej	6700	307	7200	315	8700	341	7700	324	7700	324	0	33	214	
265	Græs, slæt før vårsæt afg./ital. rajgræs til frø ⁴⁺⁸	0	Nej	2300	89	2300	89	2300	89	2300	89	2300	89	0	12	65	

Afgrødekode	Afgrøde	Forfrugtsværdi kg N/ha	Korrigeret afgrødens forfrugtsværdi i Ja/Nej	Uvandet grovsand JB 1 + 3		Uvandet finsand JB 2 + 4 og 10-12 ¹		Vandet sandjord JB 1 - 4		Sandblandet lerjord JB 5 - 6		Lerjord JB 7- 9		Korrektion for udbytte kg N /ton ³	Retnings- givende normer for fosfor og kalium ¹⁷	
				Udbytte- norm FE/ha	Kvælstof- norm kg N/ha	Udbytte- norm FE/ha	Kvælstof- norm kg N/ha	Udbytte- norm FE/ha	Kvælstof- norm kg N/ha	Udbytte- norm FE/ha	Kvælstof- norm kg N/ha	Udbytte- norm FE/ha	Kvælstof- norm kg N/ha		kg P/h a	kg K/ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Græsplanter, omdrift (forsat)																
269	Græs, rullegræs (omdrift)	0	Nej	0	210	0	210	0	210	0	210	0	210	0	20	150
270	Græs til udegrise	82	Nej		180		180		180		180		180	0	25	170
264	Græs og kløvergræs uden norm ⁶	19	Nej		0		0		0		0		0	0	0	0
170	Græs til fabrik (omdrift) ³	19	Nej	11	267	12	288	14	351	13	309	13	309	30	41	241
171	Lucerne, slæt inkl. eget foder ³	86	Nej	11	0	12	0	14	0	13	0	13	0	0	31	224
172	Lucerne, over 25 % græs til slæt inkl. eget foder ³	86	Nej	11	63	12	63	14	63	13	63	13	63	0	32	228
173	Kløver til slæt inkl. eget foder ³	86	Nej	11	0	11	0	13	0	11	0	11	0	0	29	207
174	Kløvergræs til fabrik ³	86	Nej	10	194	11	198	13	225	11	205	11	205	15	30	212
Andre foderafgrøder																
280	Fodersukkerroer	14	Ja	8900	155	12000	168	12000	181	13000	168	13000	177	0	41	299
281	Kålroer	14	Ja	7000	151	8500	151	8500	164	8500	143	8500	151	0	35	228
282	Fodermarvkål	14	Ja	7000	108	7500	101	8500	126	8500	105	8500	114	0	25	150
283	Fodergulerødder	14	Ja	7000	139	8500	139	8500	151	8500	130	8500	139	0	25	150
Udlæg og efterafgrøder																
960	Græs, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni ⁴⁺⁹	0	Nej	4100	161	4400	166	5600	186	4000	159	4000	159	0	28	126
961	Græs, udlæg/efterslæt efter hel- sød/tidlig frøgræs eller vinter- byg høstet senest 1. august ⁴⁺⁹	0	Nej	2400	109	2600	113	2700	114	2300	108	2300	108	0	16	75
962	Græs, udlæg/efterslæt efter korn/sildig frøgræs ⁴⁺⁹	0	Nej	1100	52	1100	52	1200	54	1100	52	1100	52	0	7	31
963	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni ⁴⁺¹⁰	0	Nej	3700	120	4000	123	5200	133	3600	119	3600	119	0	25	112
964	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter helsød høstet senest 1.august ⁴⁺¹⁰	0	Nej	1800	75	2000	77	2100	77	1700	74	1700	74	0	13	58
965	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter korn o.l. ⁴⁺¹⁰	0	Nej	1100	32	1100	32	1200	33	1100	32	1100	32	0	7	30
966	Græs/kløvergræs til fabrik, efter- slæt efter grøn-korn o.l. høstet i maj/juni ³	0	Nej	6	204	7	229	7	229	6	204	6	204	30	23	138
968	Pligtige efterafgrøder ¹¹	17/25	Nej	0	0		0		0		0	0	0	0	0	0
970	Udlæg og efterafgrøder til grøn- gødning	0	Nej		0		0		0		0		0	0	0	0
972	Mellemafgrøder	0	Nej		0		0		0		0		0	0	0	0

Afgørelsekode	Afgøde	Forfrugtsværdi kg N/ha	Indregning af afgrødens kvælstofnorm Ja/Nej	Uvandet grovsand JB 1 + 3		Uvandet finsand JB 2 + 4 og 10-12 ¹		Vandet sandjord Alle jordtyper		Sandblandet lerjord JB 5 - 6		Lerjord JB 7- 9		Korrektion for udbytte kg N/ hkg	Retningsgivende normer for fosfor og kalium ¹⁷	
				Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm hkg /ha	Kvælstof-norm kg N/ha		kg P/h a	kg K/ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Grøntsager på friland og krydderurter																
400	Asier	25	Ja	0	135	0	120	0	135	0	110	0	120	0	30	150
401	Asparges	25	Nej	0	150	0	150	0	150	0	150	0	150	0	20	150
402	Bladselleri	25	Ja	0	215	0	200	0	215	0	190	0	200	0	40	180
403	Blomkål	25	Ja	0	255	0	240	0	255	0	230	0	240	0	40	200
404	Broccoli	25	Ja	0	215	0	200	0	215	0	190	0	200	0	40	200
405	Courgette, squash	25	Ja	0	150	0	135	0	150	0	125	0	135	0	30	150
406	Grønkål	50	Ja	0	185	0	170	0	185	0	160	0	170	0	25	140
407	Gulerod	25	Ja	400	125	400	110	400	125	400	100	400	110	0,1	35	200
408	Hvidkål	50	Ja	0	285	0	270	0	285	0	260	0	270	0	40	250
409	Kinakål	25	Ja	0	195	0	180	0	195	0	170	0	180	0	35	180
410	Knoldselleri	50	Ja	0	235	0	220	0	235	0	210	0	220	0	40	230
411	Løg	0	Ja	0	165	0	150	0	165	0	140	0	150	0	40	180
412	Pastinak	25	Ja	0	165	0	150	0	165	0	140	0	150	0	35	200
413	Rodpersille	25	Ja	0	165	0	150	0	165	0	140	0	150	0	30	200
415	Porre	25	Ja	0	225	0	210	0	225	0	200	0	210	0	35	200
416	Rosenkål	50	Ja	0	240	0	225	0	240	0	215	0	225	0	40	220
417	Rødbede	25	Ja	0	180	0	165	0	180	0	155	0	165	0	35	200
418	Rødkål	50	Ja	0	265	0	250	0	265	0	240	0	250	0	40	230
420	Salat	25	Ja	0	165	0	150	0	165	0	140	0	150	0	30	150
421	Savoykål, spidskål	25	Ja	0	265	0	250	0	265	0	240	0	250	0	40	230
422	Spinat	25	Ja	0	120	0	105	0	120	0	95	0	105	0	25	125
423	Sukkermajs	25	Ja	0	155	0	140	0	155	0	130	0	140	0	40	150
424	Ærter, konsum	17	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	75
429	Jordskok, konsum	25	Nej	0	150	0	150	0	150	0	150	0	150	0	30	120
450	Grøntsager, andre	25	Ja	0	265	0	250	0	265	0	240	0	250	0	30	150
430	Bladpersille	25	Ja	0	205	0	190	0	205	0	180	0	190	-	20	100
431	Purløg	50	Ja	0	300	0	285	0	300	0	275	0	285	-	20	100
432	Krydderurter, støtteberettigede	25	Ja	0	205	0	190	0	205	0	180	0	190	-	20	100
433	Krydderurter, andre	25	Ja	0	205	0	190	0	205	0	180	0	190	-	20	100

Afgøringskode	Afgøde	Forfrugtsværdi	Indregning af forfrugtsværdi i afgødens kvælstofnorm	Uvandet grovsand JB 1 + 3		Uvandet finsand JB 2 + 4 og 10-12 ¹		Vandet sandjord JB 1 - 4		Sandblandet lerjord JB 5 - 6		Lerjord JB 7- 9		Korrektion for udbytte	Retningsgivende normer for fosfor og kalium ¹⁷		
				Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha	Udbytte-norm FE/ha	Kvælstof-norm kg N/ha		kg N / FE	kg P/ha	kg K/ha
				3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		13	14	15
Udyrkede arealer																	
310	Udyrkede landbrugsarealer	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
271	Rekreative formål ¹⁵	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
579	Tagetes, sygdomssanerende plante	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Randzoner jf. randzonenloven¹⁹																	
Arealer med tilsagn under miljøordningerne																	
350	Miljøgræs med N-kvoté ⁵	19	Nej		0		0		0		0		0	-	3	29	
253	Miljøgræs MVJ-tilsagn (80 N) ⁴⁺⁵	22	Nej	2200	80	2200	80	2200	80	2200	80	2200	80	-	7	40	
254	Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N) ⁴⁺⁵⁺¹⁸	22	Nej	800	0	800	0	800	0	800	0	800	0	-	0	0	
Særlige afgrødekoder med tilsagn eller miljøtiltag																	
258	Perm. græs, ø-støtte	19	Nej	800	19	800	19	800	19	800	19	800	19	-	3	29	
311	Privat skovrejsning på tidligere landbrugsjord 1	0	Nej		0		0		0		0		0	-	0	0	
312	20-årig udtagning	0	Nej		0		0		0		0		0	-	0	0	
313	20-årig udtagning med skov	0	Nej		0		0		0		0		0	-	0	0	
315	Miljøgræs med udtagning	0	Nej		0		0		0		0		0	-	0	0	
317	Vådområder med udtagning	0	Nej		0		0		0		0		0	-	0	0	
318	MVJ ej udtagning, ej landbrugsjord	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
319	MVJ udtagning, ej landbrugsjord	0	Nej		0		0		0		0		0	-	0	0	
320	Braklagte randzoner (særlig MVJ ordning)	0	Nej		0		0		0		0		0	0	0	0	
321	Miljøtiltag, ej landbrugsarealer	0	Nej		0		0		0		0		0	0	0	0	

Noter til Tabel 1

- 1) JB 12 kan indplaceres som andre jordtyper ud fra den aktuelle tekstur.
- 2) Korrektion af kvælstofnormen for højere forventet udbytte foretages i forhold til udbyttenerne angivet i parentes, når forfrugten er alt andet end korn. Når forfrugten er korn, sker korrektionen i forhold til den først angivne udbyttener uden parentes.
- 3) Udbytte i ton færdigvarer pr. ha (93 % tørstof). Der kan omregnes mellem foderenheder og færdigvarer med faktoren 1 FE = 1,2 kg færdigvare. Udbyttekorrektion fremgår af kolonne 15 og foretages med hhv. 30 og 15 kg N pr. tons færdigvare.
- 4) For tildeling af kvælstofkvoté til græs og kløvergræs i omdrift, permanent græs, græs-/kløvergræsudlæg og græs-/kløvergræsefterafgrøder gælder kravene til benyttel-

- se i tabel 3 Oversigtstabellen. Kravene til benyttelse af markerne er angivet ved et minimum antal græssende dyreenheder eller slæt pr. ha.
- 5) Afgræsses MVJ-arealer af dyr fra en anden virksomhed, så skal denne virksomhed fratrage de afsatte kg N via felt 305 i gødningsregnskabet samt udfylde et Skema B1 med den afsatte mængde kg N og DE.
  - 6) Benyttes til græsmarker eller dele af græsmarker, der ikke opfylder kravene for tildeling af norm jf. Oversigtstabellen 3.
  - 7) Kløver omfatter også lucerne, vikke og andre græsmarksbælgplanter.
  - 8) Normen kan anvendes, når der tages et slæt efter 1. maj forud for en forårssået afgrøde med sent såtidspunkt som fx silomajs. Normen kan også anvendes, når der om foråret tages et slæt af italiensk rajgræs forud for høst af frø.
  - 9) Normen gælder også for efterslæt af ikke-kvælstoffikserende afgrøder, der benyttes til afgræsning eller slæt. Afgrøden skal medregnes i Oversigtstabellen 3 nedenfor.
  - 10) Normen gælder også for efterslæt af kvælstoffikserende afgrøder, der benyttes til afgræsning eller slæt. Afgrøden skal medregnes i Oversigtstabellen 3 nedenfor.
  - 11) »Pligtige efterafgrøder« samt efterafgrøder som følge af krav i Miljøgodkendelser. Der trækkes en eftervirkning på 25 kg N pr. ha eller 17 kg N pr. ha »pligtige efterafgrøder«, dyrket i efteråret 2013 fra virksomhedens samlede kvælstofkvote 2013/2014. »Pligtige efterafgrøder« med eftervirkning på 25 kg N pr. ha anvendes, når der på virksomheden er udbragt 0,8 DE pr. ha harmoniareal og derover i forrige planperiode (inkl. anden organisk gødning, hvor 100 kg N svarer til en DE). »Pligtige efterafgrøder«, med eftervirkning på 17 kg N pr. ha anvendes, når der på virksomheden er udbragt mindre end 0,8 DE pr. ha harmoniareal i forrige planperiode (inkl. anden organisk gødning, hvor 100 kg N svarer til en DE).
  - 12) For kartofler angives udbyttet som afregnet vare, idet der er korrigeret for frasortering og lagringssvind.
  - 13) Omfatter normen for vårbyg, havre, vårhvede og blandsæt til grønkorn.
  - 14) Omfatter normen for vinterbyg, vinterrug, vintertriticale og vinterhvede samt blandinger til grønkorn.
  - 15) Arealer til rekreative formål herunder til vildtpleje og jagt kan gødskes, uden at regne kvælstoffet med i gødningsregnskabet, hvis der er betalt afgift af gødningen, jf. lovens § 14, stk. 2.
  - 16) Normen kan anvendes for arealer omlagt min. hvert 5. år. Hvis arealerne med permanent græs har været henlagt i 5 år eller længere, skal afgrødekoderne 250, 251, 252, 259 eller 276 anvendes.
  - 17) Værdierne for P og K er vejledende og opgjort for JB 2 + 4 ved normale niveauer af fosforindhold (Pt.) og kaliumindhold (Kt.) i jord. Tilførsel af P og K skal afpasses efter balancen for hele sædskiftet.
  - 18) Kvælstofkvoten for arealer med MVJ-tilsagn indgået i 2003, 2004 og 2005, svarer til indholdet af kvælstof afsat af græssende dyr. Krav til antal græssende dyreenheder er fastsat i tilsagnet. Vedr. MVJ-tilsagn indgået i 2006 og efterfølgende år, samt for tilsagn indgået i 2002 eller tidligere: Kvælstof afsat på egne MVJ-arealer af egne græssende dyr fraregnes i opgørelsen af normproduktionen ved brug af felt 319 i gødningsregnskabet.
  - 19) Randzonenloven medfører at der d. 1. september 2012 skal udlægges randzoner, hvor der vil være forbud mod at sprøjte, gødske og dyrke jorden. Randzonen skal derfor ikke tildeles norm i forbindelse med gødningsplanlægningen for 2013/2014.
  - 20) Denne afgrøde kode skal bl.a. benyttes af virksomheder, der har ansøgt om anvendelse af harmoniundtagelsen på 2,3 DE/ha.

Beregning af norm:

Kvælstofnormen for hovedafgrøden, dvs. den afgrøde, der står på markplanen i Fællesskemaet i planperioden, beregnes som afgrødens norm (afhængig af jordtype vælges kolonne 6, 8, 10, 12 eller 14) fratrukket forfrugtsværdien (kolonne 3) af forfrugten, dvs. hovedafgrøden i sidste planperiode. Bemærk, at der kun skal fratrækkes forfrugtsværdi, når der for dette års hovedafgrøde er anført et "Ja" i kolonne 4. Ved dyrkning af flere afgrøder pr. mark pr. vækstsæson, skal forfrugtsværdien kun fratrækkes én gang.

Jordtype:

Jordtypen angives ud fra jordtypen i pløjelaget. På gødningsplanlægningssiden i Fællesskemaet er der ud for hver mark angivet en foreslået værdi på baggrund af et generelt jordbundstypekort. Hvis du ikke mener, at den foreslåede værdi er korrekt, kan du rette til en anden jordtype

Udbytter:

Tildeling af norm til en afgrøde forudsætter, at afgrøden dyrkes og høstes efter almindelige landbrugsmæssige principper til salg, opfodring, energiafgrøder eller andet er-

hvervsmæssigt formål, hvor udbytte og anvendelse kan dokumenteres. De fastsatte udbyttenermer for korn, industriafgrøder og frø til udsæd er udbyttet ved den for afgrøden gældende basisvandprocent og renhed ved afregning. For kartofler angives udbyttet som afregnet vare, idet der er korrigeret for frasortering og lagringssvind. For grovfoder er udbytterne i nettofoderenheder. For græs eller grønafrøder, der sælges til grøntørring, kan udbyttet omregnes som 1 FE = 1,2 kg færdigvare.

Normer for grovfoderafgrøder:

Ved opfodring på egen bedrift må summen af græsudbytte i slæt og afgræsning ikke overstige 4.000 FE pr. DE. Den høstede mængde, som ikke opfodres på virksomheden, skal kunne dokumenteres som videresolgt mængde (FE) vha. salgsbilag. Desuden skal modtageren af slætgræs, dokumentere at slætgræsset anvendes som foder ved hjælp af foderplaner mm. Hvis en virksomhed udnytter græsarealer ved afgræsning af dyr tilhørende en anden virksomhed, skal afgræsningen dokumenteres med en kvittering fra ejeren af dyrene for overførsel af kvælstof og dyreenheder i husdyrgødning (Skema B1). Ved anvendelse af høstet afgrøde i eget gårdbiogasanlæg, skal afgrødens indhold af kvælstof indregnes i gødningsregnskabet som tilført organisk materiale til anlægget.

Normer for græs i omdrift og græsudlæg:

Tildelingen af norm for kløvergræs i omdrift sker efter indholdet af kløver i afgrøden. Derudover skal græs/kløvergræs både i omdrift og udlæg overholde kravet til antal græssende dyreenheder eller slæt angivet i Oversigtstabellen 3 samt normudbytte jf. Tabel 1 kolonne 5,7,9,11 eller 13 afhængig af jordtype. Ved afgræsning skal det kunne dokumenteres, at der på græsmarkerne er et græsningstryk svarende til minimum antal græssende dyr, der er angivet i Oversigtstabellen 3. Tages der et eller flere græsslæt på arealerne reduceres arealet, hvorpå der skal dokumenteres afgræsning med de i oversigten angivne andele pr. slæt.

Normer for permanent græs:

Tildelingen af norm for permanent græs skal overholde kravet til antal græssende dyreenheder eller slæt angivet i Oversigtstabellen 3 samt normudbytte jf. Tabel 1 kolonne 5,7,9,11 eller 13. Ved afgræsning skal det kunne dokumenteres, at der på græsmarkerne er et græsningstryk svarende til minimum antal græssende dyr, der er angivet i Oversigtstabellen 3. Tages der et eller flere græsslæt på arealerne reduceres arealet, hvorpå der skal dokumenteres afgræsning med de i oversigten angivne andele pr. slæt.

Mellemafgrøder udlagt som alternativ til efterafgrøder:

Der efterregnes ingen eftervirkning for mellemafgrøder udlagt som alternativ til efterafgrøder.

Tabel 2: Normer for andre kulturer, kvælstof, fosfor- og kaliumnormer

Afgødekoden	Afgøde	Fors- frugts- værdi i kg N/ha	Fors- værdi i afgrø- dens kg N/ha	Alle jordtyper N-norm kg N/ha	Retningsgivende normer for fosfor og kalium	
					kg P/ha	kg K/ha
	1	2	3	4	5	6
Medicinplanter						
440	Solhat	0	Nej	75	20	100
448	Medicinplanter, en- og toårige	0	Nej	80	20	100
449	Medicinplanter, stauder og vedplanter	0	Nej	80	100	100
Havefrø						
650	Chrysanthemum Garland, frø	27	Ja	60	20	50
651	Dildfrø	27	Ja	90	20	60
652	Kinesisk kålfrø	27	Ja	140	35	100
653	Karsefrø	27	Ja	120	30	80
654	Roquettefrø	27	Ja	110	30	80
655	Radisfrø	27	Ja	120	30	80
656	Bladbede-, rødbedefrø	27	Ja	210	40	140
657	Grønkålfrø	27	Ja	160	40	100
658	Gulerodsfrø	27	Ja	160	30	90
659	Kålfrø (hvid- og rødkål)	27	Ja	200	40	100
660	Persillefrø	27	Ja	210	40	100
661	Kørvelfrø	27	Ja	180	30	80
662	Majroefrø	27	Ja	160	40	100
663	Pastinakfrø	27	Ja	120	30	90
664	Skorzonerodfrø	27	Nej	150	40	100
665	Havrerodfrø	27	Ja	150	40	100
666	Purløgfrø	27	Nej	120	20	90
667	Timianfrø	27	Nej	120	40	60
668	Blomsterfrø	27	Ja	60	30	80
669	Andet havefrø	27	Ja	100	40	100
Planteskoleplanter og væksthuse						
500	Buske og træer	0	Nej	150	30	150
501	Stauder	0	Nej	300	30	350
502	Blomsterløg	0	Nej	300	45	170
503	En- og toårige planter	0	Nej	300	30	350
504	Solbær, stiklingeopformering	0	Nej	100	25	125
505	Ribs, stiklingeopformering	0	Nej	100	25	125
506	Stikkelsbær, stiklingeopformering	0	Nej	100	25	125

507	Hindbær, stiklingeopformering	0	Nej	100	25	125
508	Tyttebær, tranebær og andre af slægten Vaccinium	0	Nej	100	25	125
509	Kvæde	0	Nej	100	25	125
	1	2	3	4	5	6
Planteskoleplanter og væksthuse (fortsat)						
540	Tomater ²	0	Nej	2350	500	4000
541	Agurker ²	0	Nej	2100	450	3200
542	Salat ²	0	Nej	900	150	1400
543	Andre grøntsager ²	0	Nej	800	140	1200
544	Snitblomster og snitgrønt ²	0	Nej	1100	160	1350
545	Potteplanter ²	0	Nej	950	140	1200
547	Planteskolekulturer (stauder og vedplanter) ²	0	Nej	300	60	400
548	Småplanter (en-årige) ²	0	Nej	300	60	400
549	Lukket system 1 (en-årige) ³	0	Nej	Udbragt mængde	Udbragt mængde	Udbragt mængde
550	Lukket system 2 (stauder og vedplanter) ³	0	Nej	Udbragt mængde	Udbragt mængde	Udbragt mængde
560	Containerplads 1 (frugtbuske) ⁴	0	Nej	550	60	600
561	Containerplads 2 (en-årige) ⁴	0	Nej	550	60	600
562	Containerplads 3 (stauder og vedplanter) ⁴	0	Nej	550	60	600
563	Svampe, champignon	0	Nej	Udbragt mængde	Udbragt mængde	Udbragt mængde
570	Humle	0	Nej	175	25	125
Frugt og bær						
510	Melon	25	Ja	135	30	180
511	Græskar	25	Ja	135	30	180
512	Rabarber	50	Nej	100	20	200
513	Jordbær ⁷	0	Nej	80	25	130
514	Solbær	0	Nej	160	30	200
515	Ribs	0	Nej	160	30	200
516	Stikkelsbær	0	Nej	100	25	125
517	Brombær	0	Nej	100	25	125
518	Hindbær	0	Nej	100	25	125
519	Blåbær	0	Nej	160	25	125
520	Surkirsebær uden undervækst af græs	0	Nej	150	30	200
521	Surkirsebær med undervækst af græs ¹	0	Nej	200	30	250
524	Sødkirsebær uden undervækst af græs	0	Nej	150	30	250
525	Sødkirsebær med undervækst af græs ¹	0	Nej	200	30	250
532	Anden buskfrugt	0	Nej	85	25	100
522	Blomme uden undervækst af græs	0	Nej	150	30	200
523	Blomme med undervækst af græs ¹	0	Nej	200	30	250
526	Hylde	0	Nej	200	30	250
527	Hassel (Valnød)	0	Nej	85	30	100
	1	2	3	4	5	6
Frugt og bær (fortsat)						
528	Æbler	0	Nej	140	30	250
529	Pærer	0	Nej	140	30	250

530	Vindruer	0	Nej	140	30	250
536	Spisedruer	0	Nej	140	30	250
533	Rønnebær	0	Nej	100	30	200
534	Hyben	0	Nej	100	30	200
535	Mispel	0	Nej	100	30	200
539	Blandet støtteberettiget frugt	0	Nej	100	30	200
531	Anden træfrugt	0	Nej	100	30	200
Trækulturer						
580	Skovdrift, alm.	0	Nej	0	0	0
581	Nyplantning i skov med træhøjde under 3 meter	0	Nej	15	10	10
582	Pyntegrønt, økologisk, JB 2+4-12	0	Nej	90	10	40
582	Pyntegrønt, økologisk, JB 1+3	0	Nej	110	10	40
583	Juletræer og pyntegrønt på landbrugsjord, JB 2+4-12	0	Nej	90	10	40
583	Juletræer og pyntegrønt på landbrugsjord, JB 1+3	0	Nej	110	10	40
585	Skovrejsning i projektområde, som ikke er omfattet af tilsagn	0	Nej	0	0	0
586	Offentlig skovrejsning	0	Nej	0	0	0
587	Skovrejsning på tidligere landbrugsjord 3	0	Nej	0	0	0
588	Statslig skovrejsning	0	Nej	0	0	0
589	Bæredygtig skovdrift	0	Nej	0	0	0
Energiafgrøder og anden særlig produktion						
591	Lavskov ^o	0	Nej	100	15	40
592	Pil ^o	0	Nej	120	15	50
593	Poppel ^o	0	Nej	120	15	40
594	El ^o	0	Nej	75	15	50
596	Elefantgræs	0	Nej	75	15	75
597	Rørgræs	0	Nej	75	15	75
598	Sorrel	0	Nej	150	15	75
Øvrige afgrøder						
900	Øvrige afgrøder	0	Nej	60	15	75
903	Lysåbne arealer, fredskovspligtige	0	Nej	0	0	0
888	Nye tilsagn uden råderet v. ansøgningsfristen	0	Nej	0	0	0
905	Anden anvendelse på tilsagnsarealer	0	Nej	0	0	0
906	Afmeldte arealer	0	Nej	0	0	0
907	Økologiske naturarealer ^s	0	Nej	0	0	0
908	Naturarealer - ansøgning om miljøtilsagn	0	Nej	0	0	0

Noter til Tabel 2

1. Beregnes på den del af arealet, der er græsdækket, og som høstes eller afgræsses i planperioden.
2. Kvælstofnormerne gælder for åbne systemer, og er angivet i kg N årligt pr. ha grundareal væksthush. For kulturer dyrket i færre end 52 uger beregnes kvælstofnormen forholdsmæssigt. For tomat og agurk er normen angivet for én dyrkningssæson. For tomat er dyrkningssæsonen 9 måneder. For virksomheder, der over for NaturErhvervstyrelsen kan dokumentere, at de har en dyrkningssæson på 11 måneder, er normen for tomat dog 3000 kg N pr. ha. Normen for salat er baseret på produktion af 7 hold pr. år. For virksomheder, der overfor NaturErhvervstyrelsen kan dokumentere, at de har flere hold end 7 hold pr. år, korrigeres normen forholdsmæssigt.
3. Et lukket system, recirkulerer det overskydende vandingsvand (gødningsvand), således at det føres tilbage til en beholder (kar eller bassin), hvorfra det ved næste vanding pumpes op og blandes med en vis procent gødningsvand fra gødningsblanderen.
4. En containerplads er et afgrænset, planeret dyrkningsareal på friland, hvorpå der dyrkes planter i potter (containere).
5. Normen for pil gælder kun for pil dyrket med henblik på høst. Normen gælder kun til og med 4. planperiode efter afhugning eller plantning.
6. Normen for poppel, el og lavskov gælder kun for kulturer dyrket med henblik på høst. Normen gælder kun til og med 10. planperiode efter afhugning eller plantning.
7. Norm for jordbær i væksthush er 1000 kg N/ha væksthushgrundareal for 9 måneders dyrkningssæson i et åbent system (i et lukket system er kvoten udbragt mængde).
8. Anvendes jf. reglerne i Enkeltbetalingsordningen. Kvælstof afsat på egne arealer af egne græssende dyr fraregnes i opgørelsen af normproduktionen ved brug af felt 319 i gødningsregnskabet.

Beregning af norm:

Kvælstofnormen for hovedafgrøden, dvs. den afgrøde der står på markplanen i Fællesskemaet i planperioden, beregnes som afgrødens norm (kolonne 4) fratrukket forfrugtsværdien (kolonne 2) af forfrugten, dvs. hovedafgrøden i sidste planperiode. Bemærk, at der kun skal fratrækkes forfrugtsværdi, når der for dette års hovedafgrøde er anført et "ja" i kolonne 3. Ved dyrkning af flere afgrøder pr. mark pr. vækstsæson skal forfrugtsværdien kun fratrækkes én gang.

Table 3: Overview table. Minimum number of grassland animal units per hectare.

(for at normerne for græskategorier kan anvendes)⁵

Aggrødelokode	Græskategori	Andel, som hvert slæt beslaglægger af markens samlede areal ¹⁺⁵	Minimum antal græssende dyreenheder pr. ha ²⁺⁵
250	Permanent græs, meget lavt udbytte ³	1	0,2
251	Permanent græs, lavt udbytte	1	0,5
252	Permanent græs, normalt udbytte ⁴	0,5	0,9
253	Miljøgræs MVJ-tilsagn (80 N)	0,5	0,7
254	Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N) ³	1	0,2
255	Permanent græs, under 50 % kløver ⁴	0,33	1,9
256	Permanent græs, over 50 % kløver	0,33	1,7
257	Permanent græs, uden kløver	0,33	2,1
258	Permanent græs, ø-støtte	1	0,2
278	Permanent lucerne og lucernegræs over 50 % lucerne	0,33	1,7
260	Kløver- og lucernegræs, over 50 % græs (omdrift)	0,33	1,9
284	Græs med vikke og andre græsmarksbælgplanter over 50 % græs (omdrift)	0,33	1,9
261	Kløvergræs, over 50 % kløver (omdrift)	0,33	1,7
262	Lucerne, lucernegræs, over 50 % lucerne (omdrift)	0,33	1,7
263	Græs uden kløvergræs (omdrift)	0,33	2,1
265	Græs, slæt før vårsået afgrøde	1	-
266	Græs under 50 % kløver, ekstremt lavt udbytte ³	1	0,2
267	Græs under 50 % kløver, meget lavt udbytte ³	1	0,5
268	Græs under 50 % kløver, lavt udbytte ³	0,5	0,9
960	Græs, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni	0,33	1,3
961	Græs, udlæg/efterslæt efter helsæd/tidlig frøgræs eller vinterbyg høstet senest 1. august	1	0,8
962	Græs, udlæg/efterslæt efter korn/sildig frøgræs	1	0,3
963	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni	0,33	1,1
964	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter helsæd høstet senest 1. august	1	0,6
965	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter korn o.l.	1	0,3

Notes to Overview table 3:

1. The share of the grassland area, which is mown, can maximally be 1,00.
2. Animal units in pigs, poultry and other animals, which do not graze, can not be counted as grassland animal units. The number of animal units is determined after the Miljøstyrelsens husdyrgødningsbekendtgørelse. When areas are mown, the number of animal units is determined from the second activity, so the fertilization transfer in kg N and DE is given by the activity in the Skema B1. Note, that the number of DE, which is given by the activity in the Skema B1 is multiplied by 2 to calculate the actual grassland animal units.
3. There should be counted with minimum 0,2 animal units per hectare. If in the fertilization account more animal units are subtracted, this number should be used.
4. Especially productive permanent grassland areas, which are not mown for the last 5 years, the norm for permanent grassland, under 50 % clover, can be used, if it is documented that the grassland level corresponds to the requirement for grass in mown areas, and that the yield exceeds 4000 FE per ha. The documentation should consist of a feeding plan with the determination of the total produced amount of FE on the activity and the feed requirement. The production of FE should be determined from the yield norms for all the mown and purchased roughage crops and the feed requirement is determined from the maximum feed requirement of the roughage crops on 2500 FE per animal unit.
5. The sum of grassland yield in mown areas and grassland animal units may not exceed 4.000 FE per DE in the own business.

Tabel 4: Hø og wrapensilage, standardforudsætninger til beregning af produktion af FE

		Størrelse m ³ pr balle	Størrelse kg pr balle	Tørstof kg pr balle	FE pr balle
Hø 200 kg tørstof pr m ³ 85 % tørstof 1,5 kg tørstof/FE	Minibig-baller	1,2	282	240	160
	Bigballer	2,1	495	420	280
	Rundballer	1,3	300	255	170
Wrapensilage-våd 160 kg tørstof pr m ³ 40 % tørstof 1,2 kg tørstof/FE	Minibig-baller	1,2	480	160	133
	Bigballer	1,7	680	272	227
	Rundballer	1,3	520	208	173
Wrapensilage-tør 210 kg tørstof pr m ³ 60 % tørstof 1,2 kg tørstof/FE	Minibig-baller	1,2	420	252	210
	Bigballer	1,7	595	357	298
	Rundballer	1,3	455	273	228

Tabel 5: Husdyrgødning, indhold af kvælstof, fosfor og kalium

Tabellen opstiller normer for produktionen af kvælstof, fosfor og kalium i husdyrgødning. Normerne er inddelt efter husdyrtype, stalddtype og gødningstype. Normerne for produktionen af husdyrgødning er fastsat ud fra, at dyrene er på stald hele året. For visse dyrearter kan kvælstof- og fosforindholdet korrigeres for afvigelser i ydelses- eller produktionsniveau, fodermængde og -sammensætning. Se Tabel 4a.

Kode dyretype	Kode stalldstype	Husdyrart og stalddtype	Gødnings- type	Indhold kg kvælstof (ab lager)	Indhold kg fosfor (ab lager)	Indhold kg kalium (ab lager)
		1	2	3	4	5
1 årsko (malkekvæg, tung race)						
1201	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	66,1 57,1	17,8 2,0	28,1 67,2
1201	02	Bindestald med riste	Gylle	136,7	19,8	95,3
1201	03	Sengestald med fast gulv	Gylle	126,6	19,6	91,7
1201	04	Sengestald med spalter (kanal, linespil)	Gylle	131,7	19,6	91,7
1201	05	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Gylle	129,1	19,6	91,7
1201	14	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajlefløb ¹⁴⁾	Gylle	134,2	19,6	91,7
1201	06	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	146,8	22,1	144,8
1201	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	92,3 50,4	13,8 7,8	99,7 35,9
1201	08	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	92,3 52,4	13,8 7,8	99,7 35,9
1201	09	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	92,3 51,4	13,8 7,8	99,7 35,9
1 årsko (malkekvæg, Jersey)						
1231	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	56,2 48,6	15,8 1,6	23,8 59,4
1231	02	Bindestald med riste	Gylle	116,3	17,4	83,2
1231	03	Sengestald med fast gulv	Gylle	107,6	17,3	80,0
1231	04	Sengestald med spalter (kanal, linespil)	Gylle	112,0	17,3	80,0
1231	05	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Gylle	109,8	17,3	80,0
1231	14	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajlefløb ¹⁴⁾	Gylle	114,1	17,3	80,0
1231	06	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	124,6	19,3	124,4
1231	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	77,8 42,9	12,0 6,9	83,8 31,4
1231	08	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	77,8 44,6	12,0 6,9	83,8 31,4
1231	09	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	77,8 43,7	12,0 6,9	83,8 31,4
1 årsammeke (under 400 kg)¹⁾						
1241	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	14,5 23,7	3,7 0,5	10,2 35,1
1241	02	Bindestald med riste	Gylle	41,3	4,2	45,3
1241	03	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	44,4	4,8	57,6
1241	04	Dybstrøelse (kort ædeplads med fast gulv)	Dybstrøelse	43,8	4,7	55,9
1241	05	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	27,3 14,7	3,0 1,7	36,6 17,6
1241	06	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	27,3 15,6	3,0 1,7	36,6 17,6
1241	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	27,3 15,2	3,0 1,7	36,6 17,6

Kode dyre- type	Kode stald- system	Husdyrart og staldtype	Gødnings- type	Indhold kg kvælstof (ab lager)	Indhold kg fosfor (ab lager)	Indhold kg kalium (ab lager)
		1	2	3	4	5
1 årsammeko (400-600 kg)¹⁾						
1242	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	20,6 35,2	5,4 0,7	14,2 51,4
1242	02	Bindestald med riste	Gylle	60,2	6,1	65,6
1242	03	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	64,1	6,9	82,0
1242	04	Dybstrøelse (kort ædeplads med fast gulv)	Dybstrøelse	63,4	6,8	79,7
1242	05	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	39,4 21,4	4,3 2,4	51,9 25,5
1242	06	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	39,4 22,8	4,3 2,4	51,9 25,5
1242	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	39,4 22,1	4,3 2,4	51,9 25,5
1 årsammeko (over 600 kg)¹⁾						
1243	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	22,7 40,8	6,1 0,9	15,2 59,1
1243	02	Bindestald med riste	Gylle	68,4	7,0	74,3
1243	03	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	72,1	7,7	90,6
1243	04	Dybstrøelse (kort ædeplads med fast gulv)	Dybstrøelse	71,4	7,6	88,3
1243	05	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	44,2 24,4	4,8 2,8	57,1 29,0
1243	06	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	44,2 26,0	4,8 2,8	57,1 29,0
1243	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	44,2 25,2	4,8 2,8	57,1 29,0
1 årsopdræt (småkalv 0-6 mdr., tung race)²⁾⁺³⁾						
1202	01	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	26,7	3,3	24,0
1202	02	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	26,7	3,3	24,0
1 årsopdræt (kvier eller stude 6 mdr. – kælvning (27 mdr.)/slagtning, tung race)²⁾⁺³⁾						
1203	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	21,1 23,3	6,1 0,6	16,5 34,7
1203	02	Bindestald med riste	Gylle	48,1	6,7	51,2
1203	03	Sengestald med fast gulv	Gylle	43,1	6,6	49,7
1203	04	Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	Gylle	45,7	6,6	49,7
1203	05	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Gylle	44,4	6,6	49,7
1203	16	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajlefløb ¹⁴⁾	Gylle	47,0	6,6	49,7
1203	06	Dybstrøelse, hele arealet	Dybstrøelse	52,6	7,5	68,7
1203	07	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	51,5	7,3	65,3
1203	08	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	33,1 17,1	4,7 2,6	45,9 19,5
1203	09	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	33,1 18,1	4,7 2,6	45,9 19,5
1203	10	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	33,1 17,6	4,7 2,6	45,9 19,5
1203	12	Spaltegulvbokse	Gylle	44,0	6,6	48,7
1 årsopdræt (småkalv 0-6 mdr., Jersey)²⁾⁺³⁾						
1232	01	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	20,1	2,5	18,3
1232	02	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	20,1	2,5	18,3

Kode Dyretype	Kode stalds- stem	Husdyrart og staldtype	Gødnings- type	Indhold kg kvælstof (ab lager)	Indhold kg fosfor (ab lager)	Indhold kg kali- um (ab lager)
		1	2	3	4	5
1 årsopdræt (kvier eller stude 6 mdr. – kælvning (25 mdr.) / slagtning, Jersey) ²⁾⁺³⁾						
1233	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	16,3 17,1	4,6 0,5	12,9 25,6
1233	02	Bindestald med riste	Gylle	36,2	5,0	38,5
1233	03	Sengestald med fast gulv	Gylle	32,3	5,0	37,2
1233	04	Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	Gylle	34,3	5,0	37,2
1233	05	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Gylle	33,3	5,0	37,2
1233	16	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajlefløb ¹⁴⁾	Gylle	35,3	5,0	37,2
1233	06	Dybstrøelse, hele arealet	Dybstrøelse	40,1	5,7	53,2
1233	07	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	39,0	5,6	49,8
1233	08	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	25,1 12,8	3,6 2,0	35,2 14,6
1233	09	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	25,1 13,6	3,6 2,0	35,2 14,6
1233	10	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	25,1 13,2	3,6 2,0	35,2 14,6
1233	12	Spaltegulvbokse	Gylle	33,1	5,0	36,5
1 stk. tyrekalv, 0 - 6 mdr., tung race ²⁾⁺⁴⁾						
1204	01	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	11,7	1,4	12,3
1204	02	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	11,7	1,4	12,3
1 stk. ungtyr, 6 mdr. – slagtning (440 kg), tung race ²⁾⁺⁴⁾						
1205	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	12,4 9,1	3,5 0,3	7,1 7,1
1205	02	Bindestald med riste	Gylle	23,5	3,9	14,2
1205	03	Dybstrøelse, hele arealet	Dybstrøelse	25,3	4,2	21,9
1205	04	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	24,8	4,2	20,4
1205	05	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	15,9 8,3	2,6 1,5	15,2 4,9
1205	06	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	15,9 8,8	2,6 1,5	15,2 4,9
1205	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	15,9 8,5	2,6 1,5	15,2 4,9
1205	09	Spaltegulvbokse	Gylle	21,3	3,8	12,4
1205	10	Sengestald med fast gulv	Gylle	20,9	3,8	13,1
1205	11	Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	Gylle	22,1	3,8	13,1
1205	12	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Gylle	21,5	3,8	13,1
1205	19	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajlefløb ¹⁴⁾	Gylle	22,8	3,8	13,1
1 stk. tyrekalv, 0 - 6 mdr., Jersey ²⁾⁺⁵⁾						
1234	01	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	8,7	1,1	9,1
1234	02	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	8,7	1,1	9,1
1 stk. ungtyr 6 mdr. – slagtning (328 kg), Jersey ²⁾⁺⁵⁾						
1235	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	9,7 7,0	2,7 0,3	5,7 5,6
1235	02	Bindestald med riste	Gylle	18,3	3,0	11,2
1235	13	Sengestald med fast gulv	Gylle	16,2	2,9	10,2
1235	14	Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	Gylle	17,2	2,9	10,2
1235	15	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Gylle	16,7	2,9	10,2

Kode dyre- type	Kode stalds- stem	Husdyrart og staldtype	Gødnings- type	Indhold kg kvælstof (ab lager)	Indhold kg fosfor (ab lager)	Indhold kg kali- um (ab lager)
		1	2	3	4	5
1 stk. ungtyr 6 mdr. – slagting (328 kg), Jersey ²⁾⁺⁵⁾						
1235	19	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajlefløb ¹⁴⁾	Gylle	17,7	2,9	10,2
1235	03	Dybstrøelse, hele arealet	Dybstrøelse	19,6	3,2	17,0
1235	04	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	19,2	3,2	15,7
1235	05	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	12,3 6,4	2,0 1,2	11,6 3,9
1235	06	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	12,3 6,8	2,0 1,2	11,6 3,9
1235	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	12,3 6,6	2,0 1,2	11,6 3,9
1235	09	Spaltegulvbokse	Gylle	16,5	2,9	9,7
1 årssø m. 28,8 grise til 7,2 kg ⁶⁾⁺⁷⁾						
Bidrag fra løbe- og drægtighedsstald						
1501	01	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Gylle	15,9	3,90	7,10
1501	02	Individuel opstaldning, fuldspaltegulv	Gylle	15,1	3,90	7,10
1501	08	Individuel opstaldning, fast gulv	Fast gødning + ajle	4,57 8,08	2,60 1,33	4,24 3,62
1501	04	Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	Dybstrøelse + gylle	4,83 10,4	1,45 2,61	5,85 4,76
1501	05	Løsgående, dybstrøelse + fast gulv	Dybstrøelse + gylle	4,83 10,1	1,45 2,61	5,85 4,76
1501	06	Løsgående, dybstrøelse	Dybstrøelse	14,2	4,32	16,1
1501	07	Løsgående, delvis spaltegulv	Gylle	15,7	3,92	7,60
Bidrag fra farestald ⁶⁾						
1502	01	Kassestier, delvis spaltegulv	Gylle	6,80	1,67	3,04
1502	02	Kassestier, fuldspaltegulv	Gylle	6,08	1,67	3,04
1502	05	Friland ⁸⁾	Anden hus- dyrgødning	8,37	1,83	3,27
10 smågrise, 7,2 - 32 kg ⁹⁾⁺¹²⁾						
1511	01	Toklimastald, delvis spaltegulv	Gylle	4,76	1,36	2,98
1511	02	Fuldspaltegulv	Gylle	4,30	1,36	2,86
1511	03	Drænet gulv + spalter (50/50)	Gylle	4,44	1,36	2,86
1511	04	Fast gulv	Fast gødning + ajle	1,71 1,32	1,11 0,31	1,87 1,30
1511	05	Dybstrøelse	Dybstrøelse	3,15	1,44	4,49
10 producerede slagtesvin, 32 – 107 kg ⁹⁾⁺¹³⁾						
1512	07	Delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv	Gylle	25,7	6,19	13,7
1512	08	Delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv	Gylle	24,9	6,19	13,7
1512	01	Fuldspaltegulv	Gylle	23,5	6,17	13,4
1512	03	Drænet gulv + spalter (33/67)	Gylle	24,1	6,17	13,4
1512	04	Fast gulv	Fast gødning + ajle	9,22 9,27	4,97 1,28	8,75 6,24
1512	05	Dybstrøelse, opdelt lejeareal	Dybstrøelse + gylle	9,58 12,3	3,29 3,09	11,1 6,68
1512	06	Dybstrøelse	Dybstrøelse	19,2	6,58	22,1

Kode dyre- type	Kode stalds- stem	Husdyrart og stalddtype	Gødningstype	Indhold kg kvælstof (ab lager)	Indhold kg fosfor (ab lager)	Indhold kg kali- um (ab lager)
		1	2	3	4	5
Slagtekyllinger, 1000 stk. produceret						
3230 (3205)	01	Produktionstid 30 dage (levende vægt ved slagtning, 1,63 kg)	Dybstrøelse	23,8	7,9	16,9
3232 (3201)	01	Produktionstid 32 dage (levende vægt ved slagtning, 1,81 kg)	Dybstrøelse	27,5	8,9	19,3
3235 (3202)	01	Produktionstid 35 dage (levende vægt ved slagtning, 2,08 kg)	Dybstrøelse	33,1	11,3	22,6
3240 (3203)	01	Produktionstid 40 dage (levende vægt ved slagtning, 2,54 kg)	Dybstrøelse	44,0	14,8	28,9
3245 (3204)	01	Produktionstid 45 dage (levende vægt ved slagtning, 3,00 kg)	Dybstrøelse	55,8	18,4	36,2
3256	01	Skrabekyllinger, 56 dage (levende vægt ved slagtning, 2,40 kg)	Dybstrøelse	40,7	30,3	35,1
3281	01	Økologiske slagtekyllinger, 81 dage (levende vægt ved slagt. 2,15 kg)	Dybstrøelse	77,8	37,9	58,0
Slagtefjerkræ, 100 stk. produceret						
3301	01	Kalkuner, tunge hunner, produktionstid 112 dage	Dybstrøelse	31,8	12,7	18,4
3302	01	Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Dybstrøelse	57,8	23,2	34,4
3500	01	Ænder, produktionstid 52 dage	Dybstrøelse	12,2	4,4	9,6
3400	01	Gæs, produktionstid 91 dage	Dybstrøelse	37,7	16,2	18,4
Høns, 100 årshøner (1 årshøne = 365 foderdage)¹⁰⁾						
3101	01	Friland, konsumæg, gulvdrift + gødningskummer	Dybstrøelse + fast gødning	15,5 24,6	5,2 10,4	9,1 18,2
3101	02	Friland, konsumæg, gulvdrift uden gødningskummer	Dybstrøelse	46,4	15,5	27,3
3101	03	Friland, konsumæg, gulvdrift + fler-etagesystem med gødningsbånd	Dybstrøelse + fast gødning	10,4 43,0	3,5 12,1	6,2 21,2
3102	01	Økologiske, konsumæg, gulvdrift + fler-etagesystem med gødningsbånd	Dybstrøelse + fast gødning	11,4 47,6	4,7 16,4	5,4 19,0
3102	02	Økologiske, konsumæg, gulvdrift	Dybstrøelse	49,5	21,1	25,1
3103	01	Skræbehøner, konsumæg, gulvdrift + gødningskummer	Dybstrøelse + fast gødning	17,3 27,7	5,8 11,7	10,3 20,6
3103	02	Skræbehøner, konsumæg, gulvdrift + fler-etagesystem med gødningsbånd	Dybstrøelse + fast gødning	13,1 46,5	4,4 13,1	7,8 23,0
3104	01	Burhøns, konsumæg, gødningskælder	Fast gødning	49,9	15,1	27,6
3104	02	Burhøns, konsumæg, bånd	Fast gødning	51,1	15,1	27,6
3104	03	Burhøns, konsumæg, bånd	Gylle	58,9	15,1	27,6
3105	01	Rugeæg (HPR-høner), gulvdrift + gødningskummer	Dybstrøelse + fast gødning	38,4 15,0	15,2 7,45	21,8 10,6
Hønniker, 100 stk. produceret						
3111	03	Konsum, bure, produktionstid 112 dage	Fast gødning	5,44	2,48	4,02
3111	04	Konsum, gulvdrift, produktionstid 112 dage	Dybstrøelse	6,95	2,49	4,33
3112	01	Rugeæg (hønniker, HPR), gulvdrift, produktionstid 119 dage	Dybstrøelse	5,70	2,83	3,95
Pelsdyr, 1 årstæve						
2400	01	Mink, bure, gødningsrende, ugentlig tømning	Gylle	3,5	1,0	0,6
2400	03	Mink, bure, fast gødning i gødningsrende ¹⁵⁾	Anden husdyr- gødning	2,7	1,0	0,6
Heste						
1101	01	1 voksen årshest, under 300 kg	Dybstrøelse	21,1	4,6	34,7
1102	01	1 voksen årshest, 300 kg – mindre end 500 kg	Dybstrøelse	34,8	7,1	57,9
1103	01	1 voksen årshest, 500 kg – mindre end 700 kg	Dybstrøelse	43,7	9,1	68,9
1104	01	1 voksen årshest, 700 kg og derover	Dybstrøelse	53,3	11,1	80,9

Kode Dyretype	Kode stems	Kode stalds-	Husdyrart og stalddtype	Gødningstype	Indhold kg kvælstof (ab lager)	Indhold kg fosfor (ab lager)	Indhold kg kali- um (ab lager)
			1	2	3	4	5
			Får og geder, 1 moderdyr med afkom				
1300	01		Får	Dybstrøelse	14,6	3,1	30,5
1401	01		Mohairgeder	Dybstrøelse	15,7	3,0	31,1
1402	01		Kødgeder	Dybstrøelse	14,1	2,5	28,4
1402	01		Malkegeder	Dybstrøelse	14,6	3,2	26,1
			Andre dyrearter eller stalddsystemer ¹¹⁾		Kg N pr. DE		
9912	01		Kvæg, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9915	01		Svin, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9931	01		Fjerkræ (æglægning), andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9932	01		Fjerkræ (slagte), andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9933	01		Kalkuner, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9934	01		Gæs, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9935	01		Ænder, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9947	01		Strudsefugle, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9924	01		Pelsdyr, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9913	01		Får, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9914	01		Geder, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9911	01		Heste, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9921	01		Hjortedyr, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9999	01		Andre dyrearter		100,0		

Noter til Tabel 5

- 1) For opdræt og ungtyre benyttes normen for enten årsopdræt, tung race eller tyrekalve/ungtyre, tung race. For små ammekvæg med mindst 75% genetisk materiale fra enten Dexter, Galloway eller Skotsk Højlandskvæg bruges normerne for Jersey
- 2) Produktionen af gødning fra opdræt og ungtyre er opdelt i småkalve og i kvier/stude/ungtyre. Kalvene er defineret som småkalve i de første 6 måneder, hvor de går på dybstrøelse, og som kvier/stude/ungtyre i tiden efter overførsel til endeligt stalddsystem.
- 3) 1 stk. årsopdræt svarer til 365 foderdage.
- 4) For avlstyre op til 440 kg benyttes samme normer som for tyrekalve og ungtyre. For tungere avlstyre bruges værdier pr. årstyr, som er 2 gange normerne for ungtyre fra 6 mdr. til 440 kg. Kode for tungere avlstyre er 1206 og koden for stalddsystemet er det samme som for ungtyre.
- 5) For avlstyre op til 328 kg benyttes samme normer som for tyrekalve og ungtyre. For tungere avlstyre bruges værdier pr. årstyr, som er 2 gange normerne for ungtyre fra 6 mdr. til 328 kg. Kode for tungere avlstyre er 1236 og koden for stalddsystemet er det samme som for ungtyre.
- 6) Normalt fordeler foderforbruget sig for en årssø med omkring 70 pct. i løbe/drægtighedsstalden og 30 pct. i farestalden. Produktionen af gødning for en årssø er derfor opdelt i et bidrag fra løbe/drægtighedsstalden og i et bidrag fra farestalden. Ved angivelsen af antal dyr oplyses det fulde antal årssøer både i løbe/drægtighedsstalden og i farestalden. Hvis man fx har 50 årssøer, oplyses 50 årssøer i løbe/drægtighedsstalden og 50 årssøer i farestalden.
- 7) Sælger du polte, der afviger fra en afgangsvægt på 107 kg, kan du korrigerer kvælstof- og fosformængden på samme måde som for slagtesvin med afvigende afgangsvægt.
- 8) Ved normen for frilandsproduktion er det forudsat, at søerne er på stald i løbe/drægtighedsperioden og på friland i fareperioden.
- 9) Ved FRATS-produktion (grise fra fravæning til slagting) benyttes summen af normen for smågrise og normen for slagtesvin. Har du fx 500 FRATS-grise, skriver du 500 smågrise og 500 slagtesvin. Ved korrektion (type 1 eller 2) benytter du formlerne for slagtesvin. Korrektionsfaktoren skal du gange med normtallet for slagtesvin og ikke med summen af normtallene for smågrise og slagtesvin.
- 10) Normtallene er angivet pr. 100 enheder á 365 foderdage. Antal foderdage opgøres ud fra løbende registreringer af dødeligheden og beregnes normalt i effektivitetskontrollen. Antal foderdage kan dog også beregnes vha. følgende formel: (antal indsatte høner gange læggeperiodens varighed i dage) gange 0,5 gange (antal indsatte høner + antal høner ved afslutning)/antal indsatte høner, idet det antages, at dødeligheden er jævnt fordelt over hele produktions-forløbet.
- 11) Husdyrgødningens årlige kvælstofindhold opgøres for andre arter eller stalddsystemer ud fra antal dyreenheder gange mængden af kg kvælstof pr. dyreenhed.
- 12) For smågrise er normtallene baseret på leverede smågrise. I stedet kan du benytte producerede smågrise fra en smågriserapport.
- 13) For slagtesvin er normtallene baseret på producerede svin. Baseres opgørelsen på leverede slagtesvin, beregner du de producerede som: Producerede slagtesvin = leverede slagtesvin x 1,01.
- 14) Faste drænede gulve med 2 pct. fald mod langsgående dræn. Gulvet/gangarealet rengøres mekanisk med et skraberanlæg hver anden time. Skraberer afleverer gødningen i en eller flere tværkanaler eller i en langsgående skrabe kanal i midten af gangen. Gulvets samlede lysåbningsareal (spalteåbning) må maksimalt udgøre 5 pct. af gangarealet.
- 15) Gødningssystem med gødningsrender monteret i jordniveau for opsamling af gødning, urin og halm, som efter hver udmugning rives ned i gødningsrenden. Vandspild bortledes via vandafledere monteret under drikkevandsforsyningen.

Tabel 6: Husdyrgødning, korrektion af kvælstof- og fosforindhold

Kvælstof- og fosforindholdet i husdyrgødningen kan og skal for visse dyrearter korrigeres ved at beregne en korrektionsfaktor. Kvælstof- og fosforindholdet korrigeres herefter ved at gange den beregnede produktion af husdyrgødning med korrektionsfaktoren.

Der er to typer af korrektionsformler. **Type 1** skal bruges ved afvigende ydelses- eller produktionsniveau. Du **skal** korrigere kvælstofmængden, hvis produktionsniveauet afviger fra standardforudsætningerne. Du **skal ikke** korrigere for mælkeydelsen, her **kan** du korrigere. **Type 2** bruges, hvis både ydelses- eller produktionsniveau og fodermængder eller – sammensætning afviger fra standardforudsætningerne (se Tabel 4b). Det er kun tilladt at anvende én af de to typer af korrektionsformler.

For at udregne en type 2 korrektionsfaktor indsættes virksomhedens ydelses- eller produktionsniveau, fodermængde og –sammensætning for den pågældende husdyrart i korrektionsformlen af type 2. For minkproduktion gælder dog, at det kun er muligt at benytte type 2 på baggrund af foderforbrug.

Korrektionsformlerne for malkekøer type 1 er baseret på kg energikorrigeret mælk (EKM), medens de tilsvarende type 2 formler er baseret på produceret kg mælk. Har man ikke tilgængelige tal fra ydelseskontrollen, kan kg produceret mælk beregnes som kg leveret mælk x 1,055. Til beregning af kg EKM bruges følgende formel: $\text{Kg EKM} = \text{kg produceret mælk} * (383 * \text{fedt\%} + 242 * \text{protein\%} + 783,2) / 3140$, hvor fedt% og protein% er bestemt ved kemiske analyser.

Korrektionsformlerne for slagtesvin er baseret på afgangsvægt. Har man ikke dokumentation for den reelle afgangsvægt, kan den beregnes som slagtevægt x 1,31.

For at benytte korrektionsformler er det en forudsætning, at samtlige faktorer, der indgår i formelen, skal være fastsat ud fra de faktiske driftsforhold i egen virksomhed. Standardværdier for gram råprotein pr. foderenhed eller kg tørstof for kvæg (Tabel 5) og pr. kg for svin (Tabel 6) skal anvendes ved anvendelse af egen avl til fodring af egen besætning.

For kvæg kan der dog anvendes egne analyserede værdier for indhold af gram råprotein hvis følgende krav er opfyldt:

-Foderplaner skal indeholde oplysning om indholdet af råprotein i foderet.
 - Hvert parti eller slæt af fodermidler, der udgør mere end 10 % af tørstoffet i koens daglige ration, skal analyseres for indhold af råprotein. Dette gælder dog ikke frisk græs i sommerperioden. Analyserne skal foretages af et akkrediteret laboratorium. For partier eller slæt, der udgør 10 % eller mindre af tørstoffet i koens daglige ration kan standardværdier for gram råprotein pr. kg fodertørstof angivet i tabel 8a anvendes.

- Endagsfoderkontrol (EFK) skal foretages fire gange om året. I forbindelse med endagsfoderkontrollen skal indhold af råprotein beregnes for alle fodermidler.

-Foderplaner, analyser, resultater fra endagsfoderkontrollen samt indlægs- og følgesedler fra indkøbt foder skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Tabel 6 indeholder også angivelse af indhold af foderenheder pr. kg i fodermidler til svin. Der benyttes følgende benævnelser for foderenheder til svin: FE_{sv} til smågrise, slagtesvin og diegivende søer og FE_{so} til drægtige søer

Malkekøer, tung race:

Type 1	For hver 100 kg EMK, som produceres mere eller mindre end 9517 kg EKM pr. årsko for tung race, tillægges eller fratrækkes 0,55 pct. af kvælstoffet og fosforet i gødningen.
Type 2	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet, mælkeydelse (produceret) og proteinprocenten i mælk skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af en af formlerne: $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. FE} / 6250) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times \text{pct. protein i mælk} / 638) - 1,73) / 140,91$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof} / 6250) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times \text{pct. protein i mælk} / 638) - 1,73) / 140,91$ Ved opgørelse af fodermængde, indhold af fosfor i foderet, mælkeydelse (produceret) og proteinprocenten i mælk skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af en af formlerne: $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g P pr. FE} / 1000) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times 0,00096) - 0,49) / 19,56$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsko} \times \text{g P pr. kg fodertørstof} / 1000) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times 0,00096) - 0,49) / 19,56$

Malkekøer, Jersey:

Type 1	For hver 100 kg EKM, som produceres mere eller mindre end 8594 kg EKM pr. årsko for Jersey, tillægges eller fratrækkes 0,67 pct. af kvælstoffet og fosforet i gødningen.
Type 2	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet, mælkeydelse (produceret) og proteinprocenten i mælk

	<p>skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af en af formlerne:</p> $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. FE} / 6250) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times \text{pct. protein i mælk} / 638) - 1,08) / 119,89$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof} / 6250) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times \text{pct. protein i mælk} / 638) - 1,08) / 119,89$ <p>Ved opgørelse af fodermængde, indhold af fosfor i foderet, mælkeydelse (produceret) og proteinprocenten i mælk skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af en af formlerne:</p> $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g P pr. FE} / 1000) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times 0,00108) - 0,31) / 17,21$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsko} \times \text{g P pr. kg fodertørstof} / 1000) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times 0,00108) - 0,31) / 17,21$
Ammekøer (under 400 kg):	
Type 2	<p>Ved opgørelse af fodermængde og indhold af råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen:</p> $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 6,78) / 43,64.$ <p>Ved opgørelse af fodermængde og indhold af fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen:</p> $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 1,35) / 4,14.$
Ammekøer (400-600 kg):	
Type 2	<p>Ved opgørelse af fodermængde og indhold af råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen:</p> $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 9,33) / 63,62.$ <p>Ved opgørelse af fodermængde og indhold af fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen:</p> $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 1,89) / 6,06.$
Ammekøer (over 600 kg):	
Type 2	<p>Ved opgørelse af fodermængde og indhold af råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen:</p> $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 10,29) / 72,41.$ <p>Ved opgørelse af fodermængde og indhold af fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen:</p> $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 2,10) / 6,91.$
Årsopdræt (småkalv 0 - 6 mdr., tung race):	
Type 1	Korrektion for afvigende indgangsalder og/eller afgangsalder (mdr.). Der korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $((\text{alder, ind} + \text{alder, afgang}) \times 0,0729) + 1,93) / 2,37.$
Type 2	<p>Korrektion for afvigende fodermængde og råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af en af formlerne:</p> $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 6,62)/26,73$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - 6,62)/26,73$ <p>Korrektion for afvigende fodermængde og fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af en af formlerne:</p> $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 2,17)/2,96$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - 2,17)/2,96$
Årsopdræt (småkalv 0 - 6 mdr., Jersey):	
Type 1	Korrektion for afvigende indgangsalder og/eller afgangsalder (mdr.). Der korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $((\text{alder, ind} + \text{alder, afgang}) \times 0,0576) + 1,46) / 1,81.$
Type 2	<p>Korrektion for afvigende fodermængde og råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af en af formlerne:</p> $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 4,96)/20,05$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - 4,96)/20,05$ <p>Korrektion for afvigende fodermængde og fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af en af formlerne:</p> $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 1,63)/2,22$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - 1,63)/2,22$
Årsopdræt (kvier eller stude 6 mdr. – kælvning (27 mdr.)/slagtning, tung race):	
Type 1 ^{*)}	<p>^{*)} Korrektionsformel for kvier af tung race kan bruges op til en kælvningsalder på 27 mdr. Ved en kælvningsalder over 27 mdr. bruges korrektionsfaktoren for en kælvningsalder på 27 mdr.</p> <p>Korrektion for afvigende indgangsalder og/eller afgangsalder (mdr.). Der korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor:</p> $((\text{alder, ind} + \text{alder, afgang}) \times 0,0729) + 1,93) / 4,34.$
Type 2	<p>Korrektion for afvigende fodermængde og råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af en af formlerne:</p> $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 7,09)/50,40$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - 7,09)/50,40$ <p>Korrektion for afvigende fodermængde og fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af en af formlerne:</p> $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 1,89)/6,57$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - 1,89)/6,57$
Årsopdræt (kvier eller stude 6 mdr. – kælvning (25 mdr.)/slagtning, Jersey):	

Type 1 ^{*)}	<p>^{*)} Korrektionsformel for kvier af racen Jersey kan bruges op til en kælvningsalder på 25 mdr. Ved en kælvningsalder over 25 mdr. bruges korrektionsfaktoren for en kælvningsalder på 25 mdr.</p> <p>Korrektion for afvigende indgangsalder og/eller afgangsalder (mdr.). Der korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $((\text{alder, ind} + \text{alder, afgang}) \times 0,0576) + 1,46) / 3,25$.</p>
Type 2	<p>Korrektion for afvigende fodermængde og råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af en af formlerne: $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 5,26)/37,86$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - 5,26)/37,86$</p> <p>Korrektion for afvigende fodermængde og fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af en af formlerne: $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 1,40)/4,95$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - 1,40)/4,95$</p>
1 tyrekalv (0 - 6 mdr., tung race):	
Type 1 ^{*)}	<p>Ved afvigende indgangsvægt og/eller afgangsvægt (kg) korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $(1,825 \times (\text{vægt, afgang} - \text{vægt, ind}) + 0,00605 \times ((\text{vægt, afgang})^2 - (\text{vægt, ind})^2)) / 612$.</p> <p>^{*)} Bortset fra slagtevægten kan vægten fastsættes på følgende måde: Fødselsvægten er 40 kg og tilvæksten 30 kg pr. måned op til 6 mdr.</p>
Type 2	<p>Ved afvigende tilvækst, fodermængde og råprotein i foder korrigeres kvælstofmængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g råprotein pr. FE} / 6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0285)) / 11,6$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret tyrekalv fra 0 til 6 mdr.} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0285))/11,6$.</p> <p>Ved afvigende tilvækst, fodermængde og fosfor i foder korrigeres fosformængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g P pr. FE} / 1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0085)) / 1,2$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret tyrekalv fra 0 til 6 mdr.} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0085))/1,2$.</p>
1 tyrekalv (0 - 6 mdr., Jersey):	
Type 1 ^{*)}	<p>Ved afvigende indgangsvægt og/eller afgangsvægt (kg) korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $(2,308 \times (\text{vægt, afgang} - \text{vægt, ind}) + 0,00676 \times ((\text{vægt, afgang})^2 - (\text{vægt, ind})^2)) / 415$.</p> <p>^{*)} Bortset fra slagtevægten fastsættes vægten på følgende måde: Fødselsvægten er 25 kg og tilvæksten 20 kg pr. måned op til 6 mdr.</p>
Type 2	<p>Ved afvigende tilvækst, fodermængde og råprotein i foder korrigeres kvælstofmængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g råprotein pr. FE} / 6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0285)) / 8,5$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret tyrekalv fra 0 til 6 mdr.} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0285))/8,5$.</p> <p>Ved afvigende tilvækst, fodermængde og fosfor i foder korrigeres fosformængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g P pr. FE} / 1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0085)) / 0,9$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret tyrekalv fra 0 til 6 mdr.} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0085))/0,9$.</p>
Ungtyre, tung race, 220 - 440 kg:	
Type 1 ^{*)}	<p>^{*)} Korrektionsformlen for tung race kan bruges til en slagtevægt på maksimalt 700 kg. Ved en slagtevægt over 700 kg bruges korrektionsfaktoren for en slagtevægt på 700 kg. Bortset fra slagtevægten fastsættes vægten på følgende måde: 33 kg pr. måned (for dyr over 6 mdr.).</p> <p>Ved afvigende indgangsvægt og/eller afgangsvægt korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $(1,825 \times (\text{vægt, afgang} - \text{vægt, ind}) + 0,00605 \times (\text{vægt, afgang}^2 - \text{vægt, ind}^2)) / 1280$.</p>
Type 2	<p>Ved afvigende tilvækst, fodermængde og råprotein i foderet korrigeres kvælstofmængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g råprotein pr. FE} / 6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0245)) / 24,3$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret ungtyr fra 6 mdr. til slagtning} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0245))/24,3$.</p> <p>Ved afvigende tilvækst, fodermængde og fosfor i foderet korrigeres fosformængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g fosfor pr. FE} / 1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0072)) / 3,8$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret ungtyr fra 6 mdr. til slagtning} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0072))/3,8$.</p>
Ungtyre, Jersey, 145 - 328 kg:	

Type 1*)	*) Korrektionsformlen for Jersey kan bruges til en slagtevægt på maksimalt 525 kg. Ved en slagtevægt over 525 kg bruges korrektionsfaktoren for en slagtevægt på 525 kg. Bortset fra slagtevægten fastsættes vægten på følgende måde: 28 kg pr. måned (for dyr over 6 mdr.). Ved afvigende indgangsvægt og/eller afgangsvægt korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $(2,308 \times (\text{vægt, afgang} - \text{vægt, ind}) + 0,00676 \times (\text{vægt, afgang}^2 - \text{vægt, ind}^2)) / 1008$.
Type 2	Ved afvigende tilvækst, fodermængde og råprotein i foderet korrigeres kvælstofmængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g råprotein pr. FE} / 6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0245)) / 18,9$. $((\text{kg fodertørstof pr. produceret ungtyr fra 6 mdr. til slagting} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0245))/18,9$. Ved afvigende tilvækst, fodermængde og fosfor i foderet korrigeres fosformængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g fosfor pr. FE} / 1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0072)) / 2,9$. $((\text{kg fodertørstof pr. produceret ungtyr fra 6 mdr. til slagting} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0072))/2,9$.
Søer:	
Type 2	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet, antal fravænnede grise og fravænningsvægt skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af formelen: $((\text{FE pr. årssø} \times \text{g råprotein pr. FE}) / 6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257 \text{ kg N pr. kg tilvækst}) / 25,56^{1)}$ ¹⁾ Såfremt der kun anvendes foderblandinger deklareret med FE _{so} , sættes FE lig FE _{so} . Såfremt der anvendes foderblandinger deklareret med både FE _{sv} og FE _{so} anvendes følgende: FE pr. årssø beregnes som summen af FE _{sv} og FE _{so} , og g råprotein pr. FE beregnes som et vægtet gennemsnit af de anvendte foderblandingers råproteinindhold (g råprotein pr. FE _{sv} x FE _{sv} pr. årssø + g råprotein pr. FE _{so} x FE _{so} pr. årssø) / (FE _{sv} + FE _{so}).
Type 2	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af fosfor i foderet, antal fravænnede grise og fravænningsvægt skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af formelen: $((\text{FE pr. årssø} \times \text{g fosfor pr. FE}) / 1000) - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}) / 5,57^{1)}$ ¹⁾ Såfremt der kun anvendes foderblandinger deklareret med FE _{so} , sættes FE lig FE _{so} . Såfremt der anvendes foderblandinger deklareret med både FE _{sv} og FE _{so} anvendes følgende: FE pr. årssø beregnes som summen af FE _{sv} og FE _{so} , og g fosfor pr. FE beregnes som et vægtet gennemsnit af de anvendte foderblandingers fosforindhold (g fosfor pr. FE _{sv} x FE _{sv} pr. årssø + g fosfor pr. FE _{so} x FE _{so} pr. årssø) / (FE _{sv} + FE _{so}).
Smågrise:	
Type 1:	Ved afvigende indgangs- og afgangsvægt korrigeres kvælstof med følgende faktor: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (13,77 + 0,1733 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt}))) / 510$. Ved afvigende indgangs- og afgangsvægt korrigeres fosfor med følgende faktor: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (4,405 + 0,0275 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt}))) / 136$.
Type 2	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet, indgangsvægt og afgangsvægt skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af formelen: $((\text{FE}_{sv} \text{ pr. produceret gris} \times \text{g råprotein pr. FE}_{sv} / 6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0304 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 0,510$. Ved opgørelse af fodermængde, indhold af fosfor i foderet, indgangsvægt og afgangsvægt skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af formelen: $((\text{FE}_{sv} \text{ pr. produceret gris} \times \text{g fosfor pr. FE}_{sv} / 1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0049 \text{ kg P pr. kg tilvækst})) / 0,136$.
Slagtesvin:	
Type 1 ^{*)} :	Ved afvigende indgangs- og afgangsvægt korrigeres kvælstof med følgende faktor: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (13,77 + 0,1733 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt}))) / 2838$. Ved afvigende indgangs- og afgangsvægt korrigeres fosfor med følgende faktor: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (4,405 + 0,0275 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt}))) / 617$. *) Afgangsvægt beregnes i effektivitetskontrollen som slagtevægt $\times 1,31$
Type 2 ^{*)} :	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet, indgangsvægt og slagtevægt skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes: $((\text{FE}_{sv} \text{ pr. produceret svin} \times \text{g råprotein pr. FE}_{sv} / 6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 2,838$ Ved opgørelse af fodermængde, indhold af fosfor i foderet, indgangsvægt og slagtevægt skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved: $((\text{FE}_{sv} \text{ pr. produceret svin} \times \text{g fosfor pr. FE}_{sv} / 1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst})) / 0,617$. *) Afgangsvægt beregnes i effektivitetskontrollen som slagtevægt $\times 1,31$
Slagtefjerkræ:	
Type 1	Ved afvigende produktionstid (slagtealder _{ny}) eller afvigende produktionsvægt (slagtevægt _{ny}) beregnes korrektionsfaktoren for kvælstof eller fosformængde med nedenstående formler (den fremkomne faktor multipliceres med kvælstof eller fosforproduktionen i den givne kategori) Slagtekyllinger

Produktionstid Kvælstof	Over 30 dage (N-prod. ved 30 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 30 \text{ dage}) * 0,079)$
	Over 32 dage (N-prod. ved 32 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 32 \text{ dage}) * 0,069)$
	Over 35 dage (N-prod. ved 35 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 35 \text{ dage}) * 0,067)$
	Over 40 dage (N-prod. ved 40 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 40 \text{ dage}) * 0,054)$
Produktionsvægt Kvælstof	Levende vægt ved slagtning over 1,63 kg (N-prod. ved 1,63 kg ganges med:)	$1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 1,63 \text{ kg}) * 0,8780$
	Levende vægt ved slagtning over 1,81kg (N-prod. ved 1,81 kg ganges med:)	$(1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 1,81 \text{ kg}) * 0,767)$
	Levende vægt ved slagtning over 2,08 kg (N-prod. ved 2,08 kg ganges med:)	$(1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 2,08 \text{ kg}) * 0,729)$
	Levende vægt ved slagtning over 2,54 kg (N-prod. ved 2,54 kg ganges med:)	$(1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 2,54 \text{ kg}) * 0,587)$
Produktionstid Fosfor	Over 30 dage (N-prod. ved 30 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 30 \text{ dage}) * 0,065)$
	Over 32 dage (P-prod. ved 32 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 32) * 0,093)$
	Over 35 dage (P-prod. ved 35 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 35) * 0,061)$
	Over 40 dage (P-prod. ved 40 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 40) * 0,050)$
Produktionsvægt Fosfor	Levende vægt ved slagtning over 1,63 kg (P-prod. ved 1,63 kg ganges med:)	$1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 1,63 \text{ kg}) * 0,719$
	Levende vægt ved slagtning over 1,81 kg (P-prod. ved 1,81 kg ganges med:)	$(1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 1,81 \text{ kg}) * 1,038)$
	Levende vægt ved slagtning over 2,08 kg (P-prod. ved 2,08 kg ganges med:)	$(1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 2,08 \text{ kg}) * 0,665)$
	Levende vægt ved slagtning over 2,54 kg (P-prod. ved 2,54 kg ganges med:)	$(1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 2,54 \text{ kg}) * 0,540)$

Type 2	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet og tilvækst skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes vha.:	
Slagtekyllinger, 30 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 34,54.$	
Slagtekyllinger, 32 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 40,01.$	
Slagtekyllinger, 35 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 48,28.$	
Slagtekyllinger, 40 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 64,46.$	
Slagtekyllinger, 45 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 81,86$	
Skrabekyllinger, 56 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 62,88.$	
Slagtekyllinger, øko., 81 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 126,61.$	
Kalkuner, hunner:	$((\text{kg foder pr. produceret kalkun} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kalkun} \times 2,88)) / 48,11.$	
Kalkuner, hanner:	$((\text{kg foder pr. produceret kalkun} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kalkun} \times 2,88)) / 87,82.$	
Ænder:	$((\text{kg foder pr. produceret and} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg tilvækst pr. produceret and} \times 2,4)) / 17,26.$	
Gæs:	$((\text{kg foder pr. produceret gås} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg tilvækst pr. produceret gås} \times 2,4)) / 56,08.$	
Ved opgørelse af fodermængde, fosfor i foderet og tilvækst skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af formlerne:		
Slagtekyllinger, 30 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,7)) / 7,80.$	
Slagtekyllinger, 32 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,7)) / 8,81.$	
Slagtekyllinger, 35 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,3)) / 11,28.$	
Slagtekyllinger, 40 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,3)) / 11,28.$	

	kylling $\times 3,3$) / 14,73.
Slagtekyllinger, 45 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,3)) / 18,39.$
Skrabekyllinger, 56 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,3)) / 30,17.$
Slagtekyllinger, øko., 81 dage.:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,3)) / 41,12.$
Kalkuner, hunner:	$((\text{kg foder pr. produceret kalkun} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kalkun} \times 0,67)) / 12,66.$
Kalkuner, hanner:	$((\text{kg foder pr. produceret kalkun} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kalkun} \times 0,67)) / 23,2.$
Ænder:	$((\text{kg foder pr. produceret and} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg tilvækst pr. produceret and} \times 0,55)) / 4,29.$
Gæs:	$((\text{kg foder pr. produceret gås} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg tilvækst pr. produceret gås} \times 0,55)) / 16,03.$
Høns og hønniker:	
Type 2	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet, produktion af æg og tilvækst skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes
Fritgående høns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{prot. pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 80,2.$
Økologiske høns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{prot. pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 88,8.$
Skrabehøns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{prot. pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 81,1.$
Burhøns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{prot. pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 66,8.$
HPR-høner:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{prot. pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 89,0.$
Hønniker, kons.:	$((\text{kg foder pr. produceret hønnike} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg tilvækst pr. produceret hønnike} \times 2,88)) / 10,7.$
Hønniker, HPR:	$((\text{kg foder pr. produceret hønnike} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg tilvækst pr. produceret hønnike} \times 2,88)) / 8,72.$
Ved opgørelse af fodermængde, fosfor i foderet, produktion af æg og tilvækst skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes vha. formlerne:	
Fritgående høns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 17,3.$
Økologiske høns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 23,4.$
Skrabehøns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 17,5.$
Burhøns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 15,1.$
HPR-høner:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 22,6.$
Hønniker, kons.:	$((\text{kg foder pr. produceret hønnike} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg tilvækst pr. produceret hønnike} \times 0,67)) / 2,5.$
Hønniker, HPR:	$((\text{kg foder pr. produceret hønnike} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg tilvækst pr. produceret hønnike} \times 0,67)) / 2,8.$
Mink: (Type 2)	
	Ved opgørelse af fodermængde skal korrektionsfaktoren for kvælstof og fosfor beregnes ved hjælp af formlen: $(\text{kg foder pr. årstæve}) / 244,9.$

Table 7: Husdyrgødning, standardforudsætninger for produktion

Normerne for indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning angivet i Tabel 3 er fastsat på grundlag af nedenstående forudsætninger om de enkelte husdyrarters ydelsesniveau og foderforbrug.

Kvæg		FE	Råprotein g pr. FE	Fosfor g pr. FE	Mælke- ydelse*	Mælke- protein pct	Tilvækst kg
1 årsko uden opdræt, malkekvæg	Tung race	6998 (7367 kg tørstof)	172 (163 g pr. kg tørstof)	4,15 (3,94 g pr. kg tørstof)	9374 kg produceret (9517 kg EKM)	3,40	
	Jersey	5956 (6140 kg tør- stof)	172 (167 g pr. kg tørstof)	4,15 (4,03 g pr. kg tørstof)	6665 kg produceret (8594 kg EKM)	4,11	
1 årsopdræt (kalv 0 - 6 mdr.)**	Tung race	1047 (1138 kg tørstof)	199 (183 g pr. kg tørstof)	4,90 (4,51 g pr. kg tørstof)			
	Jersey	785 (854 kg tørstof)	199 (183 g pr. kg tørstof)	4,90 (4,51 g pr. kg tørstof)			
1 årsopdræt (6 mdr. - kælvning (27/25 mdr.), køer og stude)**	Tung race	2094 (2610 kg tørstof)	172 (138 g pr. kg tørstof)	4,04 (3,24 g pr. kg tørstof)			
	Jersey	1571 (1957 kg tørstof)	172 (138 g pr. kg tørstof)	4,04 (3,24 g pr. kg tørstof)			
					Vægt, kg		
					Ind	Slut	
Tyrekalve (0 - 6 mdr.)	Tung race	619 (619 kg tørstof)	169 (169 g pr. kg tørstof)	4,40 (4,40 g pr. kg tørstof)	40	220	
	Jersey	442 (442 kg tørstof)	169 (169 g pr. kg tørstof)	4,40 (4,40 g pr. kg tørstof)	25	145	
Ungtyre 220 - 440 kg 145 - 328 kg	Tung race	1280 (1280 kg tørstof)	145 (145 g pr. kg tørstof)	4,20 (4,20 g pr. kg tørstof)			220
	Jersey	1008 (1008 kg tørstof)	145 (145 g pr. kg tørstof)	4,20 (4,20 g pr. kg tørstof)			183
1 årsammeko (uden opdræt), <400 kg		1525	207	3,60			
1 årsammeko (uden opdræt), 400-600 kg		2207	207	3,60			
1 årsammeko (uden opdræt), 600 kg<		2502	207	3,60			

*EKM = energikorrigeret mælk ** Mængderne er angivet pr. årsopdræt (svarer til 365 foderdage)

Svin	Tilvækst kg	FE* pr. kg tilvækst	FE* pr. årso	Råprotein g pr. FE	Fosfor G pr. FE	Afgangsvægt kg
1 årso på stald inkl. 28,8 grise til 7,2 kg			1540	133,4	4,8	
1 årso på friland inkl. 28,8 grise til 7,2 kg			1650	133,4	4,8	
1 smågris, 7,2 – 32 kg	24,8	1,96		162,5	5,3	32
Slagtesvin, 32-107 kg	75	2,86		147,4	4,8	107
* Ved smågrise og slagtesvin opgøres foderforbrug i FEsv, og ved søer opgives foderforbrug som summen af FEsv og FEso.						

Slagtefjerkræ	Foder pr. prod. dyr	Protein i foder pct.	Fosfor i foder pct.	Tilvækst pr. dyr Kg
Slagtekyllinger, 30 dage	2,47	20,7	0,56	1,63
Slagtekyllinger, 32 dage	2,82	20,5	0,55	1,81
Slagtekyllinger, 35 dage	3,36	20,2	0,54	2,08
Slagtekyllinger, 40 dage	4,36	19,8	0,53	2,54
Slagtekyllinger, 45 dage	5,44	19,4	0,52	3,00
Skrabekyllinger, 56 dage	5,52	15,0	0,69	2,40
Slagtekyllinger, øko., 81 dage	6,99	16,9	0,69	2,15
Kalkuner, tunge hunner 112 dage	24,3	19,6	0,79	9,7
Kalkuner, tunge hanner 147 dage	50,7	17,6	0,71	19,1
Ænder, 52 dage	9,75	16,8	0,65	3,7
Gæs, 91 dage	28,0	16,0	0,70	6,5

Høns og hønniker	Foder * kg	Protein i foder pct.	Fosfor i foder pct.	Æg prod.* kg	Tilvækst* Kg
Fritgående	44,4	16,2	0,48	18,3	0,60
Økologiske	45,0	17,1	0,61	18,0	0,60
Skrabehøns	45,0	16,2	0,48	18,7	0,60
Burhøns	40,4	16,1	0,48	19,7	0,57
Rugeæg (HPR-høner)**	58,41	12,9	0,46	14,0	2,21
Hønniker, konsum	5,76	15,6	0,58		1,29
Hønniker, HPR (rugeæg)	6,06	14,8	0,68		1,95

* Mængderne er angivet pr. årshøne (svarer til 365 foderdage), henholdsvis pr. produceret hønnike

**Inkl.0,09 hane pr. årshøne

Pelsdyr	Hvalpe pr. årstæve	Kg foder pr. årstæve
Mink	5,50	244,9

Tabel 8a: Gram råprotein pr. foderenhed i afgrøder til kvæg¹

Afgrøder	Gram råprotein pr. foderenhed	Afgrøder	Gram råprotein pr. foderenhed
Roer, rod + top		Enggræs	
Foderroer	74 (74)	Varigt enggræs	182 (156)
Sukkerroer	60 (59)	Græs	
Kålroer	102 (101)	Græs, 6-8 cm	200 (191)
Turnips	115 (112)	Græs, 12-15 cm	194 (183)
Rod + top	127 (119)	Græs, 20-25 cm	186 (165)
Roetop, frisk	190 (164)	Helsæd, frisk	
Roetop, ensilage	226 (180)	Galega	279 (175)
Kålroetop	241 (190)	Hvidkløver, begyndende blomstring	239 (250)
Top + pulpetter	180 (150)	Rødkløver, begyndende blomstring	196 (170)
Top + halm	205 (130)	Fodermarvkål	149 (129)
Top + halm + pulpetter	200 (150)	Hestebønner	209 (165)
Helsæd + top	155 (120)	Sød lupin	264 (177)
Samensilage		Havre, ærter, vikker	206 (140)
Ensilerede roer + top + pulpetter	148 (120)	Grønbyg før skridning	196 (156)
Ensilerede roer + halm	112 (75)	Byghelsæd	140 (102)
Gulerødder og kartofler		Havrehelsæd	167 (105)
Gulerødder	108 (105)	Majs, frisk	128 (100)
Kartofler	91 (92)	Rug, frisk	175 (143)
Lucerne		Ærter	207 (171)
Lucerne, begyndende blomstring	231 (193)	Lucerneensilage	
Lucerne i blomst	238 (153)	Lucerneensilage, høj FK	254 (202)
Lucerne efter blomstring	267 (124)	Lucerneensilage, lav FK	307 (185)
Kløvergræs		Kløvergræsensilage	
Kløvergræs, 6-8 cm, 20 % kløver	190 (184)	Kløvergræsensilage, høj FK, 20 % kløver	168 (155)
Kløvergræs, 12-15 cm, 20 % kløver	185 (176)	Kløvergræsensilage, midl. FK, 20 % kløver	190 (161)
Kløvergræs, 20-25 cm, 20 % kløver	178 (160)	Kløvergræsensilage, lav FK, 20 % kløver	207 (156)
Kløvergræs, 6-8 cm, 40 % kløver	198 (193)	Kløvergræsensilage, høj FK, 40 % kløver	171 (157)
Kløvergræs, 12-15 cm, 40 % kløver	192 (184)	Kløvergræsensilage, midl. FK, 40 % kløver	194 (161)
Kløvergræs, 20-25 cm, 40 % kløver	185 (168)	Kløvergræsensilage, lav FK, 40 % kløver	212 (156)
Kløvergræs, 6-8 cm, 60 % kløver	204 (200)	Kløvergræsensilage, høj FK, 60 % kløver	193 (177)
Kløvergræs, 12-15 cm, 60 % kløver	198 (192)	Kløvergræsensilage, midl. FK, 60 % kløver	210 (175)
Kløvergræs, 20-25 cm, 60 % kløver	192 (176)	Kløvergræsensilage, lav FK, 60 % kløver	224 (165)
Kløvergræs, 6-8 cm, tidlig, vanding	180 (188)	Græsensilage	
Kløvergræs, 6-8 cm, midt, vanding	201 (192)	Forårsudlagt ital. rajgræs, ensilage	191 (154)
Kløvergræs, 6-8 cm, sen, vanding	219 (203)	Efterafgrøde, helsæd, ensilage	214 (166)
Kløvergræs, 6-8 cm, tidlig, ingen vanding	181 (188)	Efterafgrøde, korn, ensilage	223 (168)
Kløvergræs, 6-8 cm, midt, ingen vanding	190 (175)	Hundegræs, ensilage	190 (114)
Kløvergræs, 6-8 cm, sen, ingen vanding	213 (196)	Varigt enggræs, ensilage	190 (136)
Kløvergræs, 12-15 cm, tidlig, vanding	194 (200)	Græsensilage, høj FK	172 (155)
Kløvergræs, 12-15 cm, midt, vanding	195 (184)	Græsensilage, midl. FK	194 (160)
Kløvergræs, 12-15 cm, sen, vanding	214 (196)	Græsensilage, lav FK	197 (147)
Kløvergræs, 12-15 cm, tidlig, ingen vanding	174 (179)	Græsensilage, meget lav FK	200 (124)
Kløvergræs, 12-15 cm, midt, ingen vanding	189 (173)	NH₃- og NaOH-behandlet halm*	
Kløvergræs, 12-15 cm, sen, ingen vanding	214 (196)	Byghalm, NaOH-behandlet	103 (45)
Italiensk rajgræs		Byghalm, NH ₃ - behandlet, høj ford.	173 (83)
Italiensk rajgræs, forår, tidl.	210 (220)	Byghalm, NH ₃ - behandlet, lav ford.	173 (69)
Italiensk rajgræs, forår, midt	190 (184)	Havrehalm, NH ₃ - behandlet	184 (80)
Italiensk rajgræs, forår, sen	179 (158)	Hvedehalm, NH ₃ - behandlet	194 (80)
Italiensk rajgræs, efter helsæd	186 (150)	Rughalm, NH ₃ - behandlet	255 (80)
Italiensk rajgræs, efter korn	196 (163)		

Afgrøder	Gram råprote- in pr. foder- enhed	Afgrøder	Gram råprote- in pr. foder- enhed
Galega-, kløver- og fodermarvkålsilage mv. Galega, ensilage Hvidkløver, beg. blomstring, ensilage Rødkløver, beg. blomstring, ensilage Fodermarvkål, ensilage Hestebønne, ensilage Lupin, ensilage Havre + ærter + vikker, ensilage	289 (180) 264 (240) 208 (180) 171 (113) 247 (190) 227 (156) 200 (129)	Halm, ubehandlet Byghalm, vår Byghalm, vinter Havrehalm Hvedehalm Rughalm Ærtehalm Rajgræshalm Hvidkløverhalm Rødsvingelhalm	175 (40) 189 (40) 173 (37) 152 (33) 244 (38) 222 (72) 163 (65) 318 (145) 486 (38)
Frø Hestebønner Hørfrø Rapsfrø, dobbeltlav Ærter Sojabønner Lupin, gul Lupin, smalbladet Solsikkefrø	265 (311) 141 (238) 103 (194) 188 (240) 281 (411) 304 (419) 266 (355) 143 (184)	Korn Vinterbyg Vårbyg Havre Hvede Rug Triticale Majs Milo Ris Havre, nøgen	90 (101) 92 (103) 112 (102) 83 (100) 82 (96) 89 (105) 79 (96) 94 (115) 94 (97) 134 (146)
Helsædsilage Grønbygensilage Byghelsæd, ensilage, høj fordøjelighed Byghelsæd, ensilage, middel fordøjelighed Byghelsæd, ensilage, lav fordøjelighed Vinterbyghelsæd, ensilage Havrehelsæd, ensilage Hvede-græs, ensilage Hvede-ært, ensilage Hvedehelsæd, ensilage, høj fordøjelighed Hvedehelsæd, ensilage, middel fordøjelighed Hvedehelsæd, ensilage, lav fordøjelighed Majscolbe ensilage Majsensilage, høj fordøjelighed Majsensilage, middel fordøjelighed Majsensilage, lav fordøjelighed Triticalehelsæd, ensilage Grønrug, ensilage Grønbyg-ært, ensilage, 40 % ærter Grønbyg-ært, ensilage, 70 % ærter Grønært, ensilage Byg-ært, ensilage, 20 % ærter Byg-ært, ensilage, 40 % ærter Byg-ært, ensilage, 60 % ærter Ærtehelsæd, ensilage	201 (160) 134 (104) 149 (109) 186 (125) 156 (115) 195 (121) 167 (123) 157 (121) 116 (96) 120 (92) 146 (101) 77 (83) 86 (79) 88 (77) 92 (76) 158 (113) 160 (129) 177 (136) 217 (166) 217 (170) 150 (114) 175 (135) 206 (162) 210 (167)	Hø og grønpiller Lucernehø, i blomst Kløverhø, høj fordøjelighed Kløverhø, lav fordøjelighed Græshø Grønhø, Ekstra Grønhø, Plus Grønhø, Standard Grønhø, lucerne Grønpiller, høj fordøjelighed Grønpiller, middel fordøjelighed Grønpiller, lav fordøjelighed Lucernepiller, høj fordøjelighed Lucernepiller, lav fordøjelighed	235 (144) 184 (140) 164 (100) 151 (99) 229 (192) 257 (193) 278 (182) 307 (182) 218 (180) 247 (180) 270 (170) 195 (152) 221 (129)
¹⁾ Tallene i parentes angiver indhold af råprotein pr. kg tørstof. * Ved leverancer af flydende ammoniak skal den mængde, der efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen må anvendes til ludning af halm, opgøres særskilt. Data fra Fodermiddeltabel og NorFor.			

**Tabel 8b: Gram råprotein pr. kg foder til svin
samt indhold af foderenheder (FE_{sv} og FE_{so}) pr. kg i fodermidler**

Indhold angivet i gram pr. kg foder kan bruges ved korrektion hos fjerkræ.

Fodermidler	Gram råprotein pr. kg	FE _{sv} pr. kg	FE _{so} pr. kg
Vårbyg 2011	89	1,05	1,05
Vårbyg 2012	84	1,04	1,04
Vinterbyg 2011	91	1,04	1,04
Vinterbyg 2012	82	1,01	1,02
Hvede 2011	91	1,15	1,13
Hvede 2012	89	1,15	1,13
Rug	82	1,10	1,09
Havre	87	0,87	0,89
Triticale	93	1,13	1,12
Rapsfrø DL	179	2,07	2,05
Rapsskrå	345	0,74	0,80
Rapskage 5% fedt	346	0,81	0,86
Rapskage 9% fedt	311	0,89	0,95
Rapskage 11,4% fedt	292	0,92	0,99
Sojaskrå	427	0,88	0,91
Sojaskrå, afskallet	470	0,95	0,97
Sojaprotein HP 300	554	0,95	0,98
Solsikkeskrå, delv. afsk. 14% træstof	371	0,71	0,77
Solsikkeskrå, delv. afsk. 17% træstof	371	0,68	0,75
Solsikkeskrå, delv. afsk. 22% træstof	317	0,54	0,63
Solsikkeskage, delv. afsk. 21% træstof	298	0,75	0,83
Solsikkeskage, delv. afsk. 15% træstof	364	0,95	1,01
Ærter	204	1,01	1,02
Valle, kategori A (Perlac 5,5)	6	0,06	0,06
Valle, kategori B(Perlac 7)	3	0,08	0,08
Fiskemel, standard	704	1,13	1,10
Fiskemel, Island	683	1,34	1,29
Svinefedt 92/10	0	3,79	3,64
Sojaolie	0	4,04	3,88
Rapsolie	0	3,81	3,66
Palmeolie	0	4,04	3,88
PFAD	0	3,77	3,62
Gærfløde, Novo	74	0,16	0,16
Gærfløde, sprit	109	0,22	0,24

1) FE_{sv} og FE_{so} er bestemt på baggrund af beregningsmetode for energiværdi til svin gældende fra 1. september 2006 (PD meddelelse FO 08/06).

Tabel 9: Beregning af dyreenheder (DE)

Omregningsfaktorerne er fastsat ud fra normtal 2008/09, der er udarbejdet af Danmarks Jordbrugsvidenskabelige Fakultet. 1 dyreenhed (DE) er fastsat ud fra 100 kg N ab lager pr. DE i det staldsystem, hvor kvælstofindholdet i husdyrgødningen er størst. Der tages dog ikke hensyn til forældede staldsystemer, for visse dyretyper tages heller ikke hensyn til, at en lille andel går på dybstrøelse.

Kvæg:		
Dyretype	Enhed	Antal enheder til 1 DE
Malkekøer, tung race uden opdræt (9297 EKM**)	1 årsko	0,75
Malkekøer, Jersey uden opdræt (8395 EKM**)	1 årsko	0,88
Opdræt og stude, 0-6 mdr. tung race	1 årstyr	3,7
Opdræt og stude, 0-6 mdr. Jersey og visse mindre racer*	1 årstyr	5,0
Opdræt og stude, 6-27 mdr. tung race	1 årstyr	2,0
Opdræt og stude, 6-25 mdr. Jersey og visse mindre racer*	1 årstyr	2,7
Ammekøer (under 400 kg)	1 årstyr	2,3
Ammekøer (400-600 kg)	1 årstyr	1,6
Aammekøer (over 600 kg)	1 årstyr	1,4
Tyrekalve 0-6 mdr. tung race	1 produceret dyr	8,5
Tyrekalve 6 mdr.-slagtning (440 kg) tung race	1 produceret dyr	4,0
Tyrekalve 0-6 mdr. Jersey og visse mindre racer*	1 produceret dyr	11,5
Tyrekalve 6 mdr.-slagtning (328 kg) Jersey og visse mindre racer*	1 produceret dyr	5,1
Avlstyre tung race	1 årstyr	1,8
Avlstyre Jersey og visse mindre racer*	1 årstyr	2,4

* En ko defineres som en Jerseyko, hvis der er mindst 87,5 % gener fra Jersey. Ved »visse mindre racer« menes Dexter, Galloway og Skotsk Højlandskvæg. For disse mindre racer gælder, at 75 % af generne skal komme fra summen af de tre racer. Man vil i relation til omregningsfaktorerne ikke kunne anvende omregningsfaktoren for Jersey og visse mindre racer, hvis faderracen ikke er kendt i de to foregående generationer.

**EKM = energikorrigeret mælk

I. Korrektion for mælkeydelse

Ved en mælkeydelse, opgjort som EKM, som afviger fra 9297 kg EKM (tung race) og 8395 kg EKM (Jersey), skal der korrigeres på følgende måde:

1. Tung race: Omregningsfaktoren korrigeres således at antal køer pr. DE er $1/(0,5738+0,0000817*\text{kg EKM})$
2. Jersey: Omregningsfaktoren korrigeres således at antal køer pr. DE er $1/(0,4429+0,0000826*\text{kg EKM})$

Mælkeydelsen er den gennemsnitlige årsydelse i kg EKM fra ydelseskontrollen. Besætninger uden for den officielle ydelseskontrol, hvor der kun indgår én race, skal anvende leveret EKM pr. årsko * 1,055.

Besætninger uden for den officielle ydelseskontrol, hvori der indgår både Jersey og tung race, skal anvende en mælkeydelse på henholdsvis 8395 og 9297 kg EKM korrigeret med følgende faktor: $(\text{totalt leveret EKM} * 1,055) / (\text{antal årskøer af Jersey} * 8395 + \text{antal årskøer af stor race} * 9297)$.

II. Korrektion for afvigende vægtgrænser for tyre (i kg.)

Ved afvigende vægtgrænser for tyre skal du korrigere på følgende måde:

1. Tung race:
  - a) Fra fødsel til 6 måneder: 1530 kg tilvækst beregner du som 1 DE
  - b) Fra 6 måneder til slagtning: 880 kg tilvækst beregner du som 1 DE
2. Jersey:
  - a) Fra fødsel til 6 måneder: 1380 kg tilvækst beregner du som 1 DE
  - b) Fra 6 måneder til slagtning: 933 kg tilvækst beregner du som 1 DE

For ældre tyrekalve end 6 måneder beregner du korrektionen ud fra produktionen af tyrekalve fra 6 mdr. til slagting ligesom yngre tyrekalve end 6 mdr. beregnes ud fra produktionen af tyrekalve fra 0-6 mdr.

Hvis du ikke kender den præcise vægt, fastsætter du vægten til og med 13 mdr. på følgende måde:

Tyre af tung race: Fødselsvægten er 40 kg, tilvæksten 30 kg pr. mdr. op til 6 mdr. og herefter 33 kg pr. mdr. Tyre af ammekøer beregnes som tung race.

Tyre af Jersey og visse mindre racer: Fødselsvægten er 25 kg, tilvæksten 20 kg pr. mdr. op til 6 mdr. og herefter 28 kg pr. mdr.

Avlstyre beregnes som tyre op til 440 kg for tyre af tung race og 328 kg for tyre af Jersey og visse mindre racer.

III. Korrektion for en anden aldersmæssig sammensætning for opdræt (i mdr.)

På bedrifter, hvor opdrættet eller stude har en anden aldersmæssig sammensætning end ved normal forekomst af opdræt i en kvægbesætning, skal antallet af årsdyr pr. DE beregnes ud fra gennemsnitsalderen for opdrættet ud fra følgende formler:

- Opdræt, tung race, 0-6 mdr.: Årsdyr pr. DE = $8,77 / ((\text{gennemsnitsalder i mdr.} * 0,146) + 1,93)$
- Opdræt, tung race, 6-27 mdr.: Årsdyr pr. DE = $8,68 / ((\text{gennemsnitsalder i mdr.} * 0,146) + 1,93)$
- Opdræt, jersey og visse mindre racer, 0-6 mdr.: Årsdyr pr. DE = $9,02 / ((\text{gennemsnitsalder i mdr.} * 0,115) + 1,46)$
- Opdræt, jersey og visse mindre racer, 6-25 mdr.: Årsdyr pr. DE = $8,76 / ((\text{gennemsnitsalder i mdr.} * 0,115) + 1,46)$

Gennemsnitsalder i måneder skal angives som den gennemsnitlige alder i løbet af hele planperioden. Et årsdyr beregnes som 365 foderdage. Opdræt og stude med en alder over 27 mdr. (tung race) og 25 mdr. (Jersey og visse mindre racer) indgår i beregningen af gennemsnitsalder med en alder på henholdsvis 27 mdr. og 25 mdr.

Svin:		
Dyretype	Enhed	Antal enheder til 1 DE
Søer med grise til fravæning (4 uger ~ 7,3 kg)	1 årsso	4,3
Smågrise fra 7,3 til 32 kg	1 produceret dyr	200
Slagtesvin fra 32 til 107 kg	1 produceret dyr	36
<p>Normalt opdræt af polte til erstatning af udsatte avlsdyr er indeholdt i »søer«, dvs. at polte tæller som søer fra 1. løbning. Indtil 107 kg beregnes polte som slagtesvin.</p> <p>Ved afvigende vægtgrænser for smågrise og slagtesvin skal du korrigere på følgende måde¹:</p> <ol style="list-style-type: none"> Under 40 kg: 4940 kg tilvækst beregnes som 1 DE Fra 40 - 87 kg: 2910 kg tilvækst beregnes som 1 DE Fra vægte over 87 kg: 2000 kg tilvækst beregnes som 1 DE 		
<p>¹Ved afvigende fravæningsvægt fra 7,3 kg ændres omregningsfaktoren for søer med grise til fravæning på samme måde som for smågrise og slagtesvin. Ændringen beregnes ud fra det aktuelle antal pattegrise.</p>		

Fjerkræ:		
Dyretype	Enhed	Antal enheder til 1 DE
Høns til ægproduktion	1 årsdyr	166
Hønniker til konsumægproduktion	1 produceret	1400
Hønniker til HPR (Hvid Plymouth Rock)	1 produceret	1100
Slagtekyllinger 30 dage	1 produceret	4200
Slagtekyllinger 32 dage	1 produceret	3700
Slagtekyllinger 35 dage	1 produceret	3000
Slagtekyllinger 40 dage	1 produceret	2200
Slagtekyllinger 45 dage	1 produceret	1700
Skrabekyllinger 56 dage	1 produceret	2400
Økologiske slagtekyllinger 81 dage	1 produceret	1300
Slagtefjerkræ:		
Kalkuner tunge, hunner	1 produceret	310
Kalkuner tunge, hanner	1 produceret	170
Ænder	1 produceret	820
Gæs	1 produceret	270
<p>Ved afvigende slagtealdre for kyllinger i intervallet 25-50 dage beregnes antal produceret pr. DE på følgende måde:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Slagtekyllinger under 32 dage korrigerer du med 250 producerede kyllinger pr. DE pr. dag 2. Slagtekyllinger mellem 32-35 dage korrigerer du med 233 producerede kyllinger pr. DE pr. dag 3. Skrabekyllinger mellem 35-40 dage korrigerer du med 160 producerede kyllinger pr. DE pr. dag 4. Slagtekyllinger inkl. skrabekyllinger over 40 dage korrigerer du med 100 producerede kyllinger pr. DE pr. dag 5. Økologiske slagtekyllinger korrigerer du med 25 producerede kyllinger pr. DE pr. dag. 		

Andre husdyrarter:		
Dyretype	Enhed	Antal enheder til 1 DE
Moderfår med lam, kød- og malkegeder med kid	1 årsfår/ged	7
Mohairgeder med kid	1 årsged	8,7
Heste under 300 kg	1 årshest	4,7
Heste 300 kg- under 500 kg	1 årshest	2,9
Heste 500 kg- under 700 kg	1 årshest	2,3
Heste 700 kg og derover	1 årshest	1,9
Mink, ildere o.l	1 årstæve	30
<p>For andre dyretyper end de der er nævnt i bilaget, regner du om til dyreenheder ud fra følgende beregningsmetoder (prioriteret rækkefølge):</p> <p>Den producerede gødnings indhold af kvælstof, idet 1 dyreenhed svarer til 100 kg N ab lager ved det staldsystem med mindst mulig kvælstoftab.</p> <p>Opgørelse af foderforbrug, idet der regnes med 5000 foderenheder pr. DE.</p> <p>Opgørelse af det faktiske indhold af næringsstoffer (analyse med tilhørende mængdeopgørelse), idet 100 kg N ab lager svarer til 1 DE.</p> <p>For gødning fra fælles gødningsanlæg (fællesbiogasanlæg og lignende inklusiv anlæg baseret på afgasset vegetabilsk biomasse) skal du omregne til dyreenheder ud fra en omregningsfaktor, hvor en dyreenhed svarer til 100 kg N ab lager.</p>		

Vejledende omregningsfaktorer for særlige og ikke så udbredte husdyrarter*

Ikke så udbredte husdyrarter		
	Enhed	Antal enheder til 1 DE
Struds (0-3 mdr.) kyllinger	Prod.dyr	265
Struds (3-12 mdr.) kyllinger	Prod.dyr	13
Struds (3-14 mdr.) slagtekyllinger	Prod.dyr	11
Struds 12 mdr. æglægning	Opdræt	9
Struds voksen ¹ hun	1 årsdyr	8
Struds voksen han	1 årsdyr	7
Emu ² (0-3 mdr.) kyllinger	Prod.dyr	795
Emu (3-12 mdr.) kyllinger	Prod.dyr	38
Emu voksne	1 årsdyr	22
Kanin ³ , angora		75
Kanin, hobby		150
Hare		80
Fasan ⁴ , høner	Avlsdyr	150
Fasan ⁵	Opdræt	5.000
Agerhøns ⁶	Avlsdyr	225
Agerhøns	Opdræt	7.500
Vagtel ⁷	Avlsdyr	450
Vagtel	Opdræt	15.000
Chinchilla ⁸	Avlsdyr	80
Hjorte > 15 mdr.		4,5
Hinder > 15 mdr.		5,4
Unge hjorte 3-15 mdr.		7,1
Unge hinder 3-15 mdr.		8,3
Årshind		5,3
Dådyr		9,1

*Listen er baseret på noterne til tabellen om andre husdyrarter, der er en del af husdyrbekendtgørelsen.

Noter til omregningsfaktorer for ikke så udbredte husdyrarter

1 Ved de voksne dyr forudsættes det, at der gives vedligeholdelsesfoder i 4 mdr. og æglægningsfoder i 8 mdr. om året.

2 Emuer æder en tredjedel af den mængde foder, strudse æder.

3 Enhed udregnet efter årlig gød. produktion på 120 kg fast gød., og 180 liter urin.

4 Udregnet på baggrund af foderenheder, da fasaner går udenfor hele året. Avlsdyr sammenlignes med høns.

5 Sammenlignes med hønniker. Opdrættet sættes ud i naturen.

6 Det skønnes, at der går ca. 2/3 fasan til en agerhøne.

7 Man regner med, at der går 3 til 1 fasan.

8 Tal fra Dansk Pelsdyravl, udregnet på baggrund af kendskabet til mink og chinchilla i almindelighed.

Tabel 10: Betingelser for anvendelse af 2,3 DE/ha for kvægbrug

På en landbrugsbedrift må der udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 dyreenheder pr. ha pr. planperiode, på følgende betingelser¹:

1	På kvægbruget skal 70 pct. eller mere af arealet til rådighed for tilførsel af husdyrgødning dyrkes med roer, græs eller græsfterafgrøder. Opgørelsen af arealet til rådighed følger bekendtgørelsens § 32, stk. 2.
2	Ved roer forstås foderroer. Ved græs forstås permanente græsarealer eller græs i omdrift. Ved græsudlæg forstås græs udlagt før eller efter høst, dog senest 1. august i vårbyg, helsæd, grønkorn eller silomajs. Ved pløjelag forstås de øverste 30 cm af agerjorden, hvor jordbundsanalysen foretages for at sikre korrekt gødskning.
3	Husdyrgødning må ikke udbringes i perioden 31. august til 1. marts på et græsareal, som pløjes i samme planperiode. Der skal foreligge en dateret erklæring underskrevet af driftsherren til dokumentation heraf.
4	Græsarealer i omdrift må kun pløjes om i perioden 1. marts til 1. juni, hvorefter arealet skal dyrkes med en afgrøde med kvælstofbehov, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
5	Græsudlæg må tidligst nedpløjes eller nedvisnes 1. marts.
6	Bælgsæd og andre kvælstoffikserende afgrøder, som f.eks. rød- og hvidkløver må ikke dyrkes på de arealer, som bedriften har til rådighed. Dette gælder dog ikke kløver eller lucerne i græsmarker med under 50 pct. kløver og lucerne og byg/ærter der er udlagt med græs.
7	Der skal foretages N- og P-analyser af jord i omdrift mindst hvert 4. år pr. 5. ha på hele arealet i omdrift, som kvægbruget har til rådighed i den planperiode, hvor prøverne foretages. Der skal foreligge dateret dokumentation herfor f.eks. i form af N-min-beregning og jordanalysekort.
8	Virksomheden skal for hver planperiode, hvor undtagelsen ønskes anvendt, senest den dato der er anført som ansøgningsfrist i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om elektronisk Fællesskema og markkort, ansøge om anvendelse undtagelsen, samt foretage en gødningsplanlægning, jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, i Fødevareministeriets Tast Selv-service via www.virk.dk eller www.naturerhverv.dk .
9	Kvægbrugets gødningsplan for dyrkede og udyrkede arealer skal udover de forhold, der følger af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser, indeholde følgende: a) en skitse, der viser de enkelte markers beliggenhed, b) oplysning om antallet af husdyr, en beskrivelse af opstaldnings- og opbevaringssystemer, herunder opbevaringskapaciteten for gødning, c) en beregning af det fosfor, der produceres på bedriften, d) en beskrivelse af eventuel gødningsbehandling og forventede egenskaber for den behandlede gødning, e) oplysning om mængde og type af husdyrgødning, som leveres udenfor eller modtages på bedriften, f) oplysning om afgrødens forventede fosforbehov for hver mark,

	g) en beregning af fosfor, der tilføres med husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og mineralsk gødning (handelsgødning) for hver mark og h) angivelse af tidspunkt for tilførsel af husdyrgødning og mineralsk gødning (handelsgødning).
10	Kvægbrugets gødningsplan skal revideres senest 7 dage efter enhver ændring.
1) Jf. § 31, stk. 3 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 915 27. juni 2013 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv.	

Skemaer

Gødningsplanlægning:

Skema A: Gødningsplanlægning 2013/2014

Skema A1 (specialafgrøder): Gødningsplanlægning for skov-, planteskole-, drivhus- og/eller juletræskulturer 2013/2014

Skema A2: Oversigt over høstudbytter til brug for planperioden 2013/2014

Skema A3: Produktion af husdyrgødning i planperioden 2013/2014

Gødningsregnskab:

Skema B: Gødningsregnskab for planperioden 2013/2014

Skema B1: Kvitteringer for overførsler af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse fra 1. august 2013 til 31. juli 2014

Skema B2: Oplysninger om dyretype og staldtype 2013/2014

Skema B3: Overdragelse af opsparede efterafgrøder til anden virksomhed

Hjælpekemaer:

Skema C1: Hjælpekemaer til beregning af harmoniforholdene

Skema C2: Hjælpekema til beregning af græsningstryk

Brødhvedeordningen:

Skema D: Ansøgning om brug af brødhvedenormen 2013/2014

Skema A: Gødningsplanlægning 2013/2014

Virksomhedens CVR-nr.			Underskrift				Dato					
Mark nr.	Areal ha (mindst én decimal)	JB-nr.	Forfrugt	Afgrøde	Grund N-norm iflg. Tabel 1 kg N/ha	Forfrugtsværdi ¹⁾ kg N/ha	Evt. N-korrektion ²⁾ kg N/ha	Afgrødens N-norm pr. ha (korrigeret for forfrugtsværdi og evt. anden korrektion) Kolonne 6 - 7 + 8 kg N/ha	Markens N-kvote Kolonne 2 x 9 kg N i alt ¹⁰	Arealer med pligtige efterafgrøder i efteråret (ha) 2014	Behov for P kg/ha	Kolonne til notater (Eksempelvis dato for gødsking, areal med plantedække, behov for K)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
SUM	a							SUM	b			d

- 1) Du skal ikke indregne forfrugtsværdien, hvis der står "Nej" i anden kolonne i Tabel 1 ud for afgrøden "Indregning af forfrugtsværdi...". I så fald skal du skrive værdien "0" under forfrugtsværdi i gødningsplanlægningen.
- 2) Du kan her korrigere for eventuelle MVJ-ordninger. Skriv "-" foran tallet, hvis korrektionen er negativ. Hvis kvælstofnormen for en eller flere afgrøder er korrigeret opad som følge af højere forventede udbytter, er det korrektionen, du skal oplyse her. Ved højere forventet udbytte skal du huske også at udfylde Skema A2 om høstudbytter.

Har forhøjet kvælstofnorm pga. forventet højere udbytter (Skema A2 udfyldt) (sæt kryds hvis ja)

Har anvendt særlige harmoniregler på 2,3 DE/ha for kvægbrug, se Tabel 10 (sæt kryds hvis ja)

Skema A: Gødningsplanlægning 2013/2014 (fortsat)

Beregning af den samlede kvælstofkvote

kg kvælstof

Kvælstofkvote (inkl. korrektioner for MVJ-tilsagn o.l.) før fradrag for forfrugtsværdi af efterafgrøder og korrektion for kvælstofprognose (overføres fra felt b eller d i første del af skemaet)				L
Forfrugtsværdi af efterafgrøder i efteråret 2013 (areal overført fra Skema B 2012/13) ⁴⁾	ha	x	=	- m
Korrektion for kvælstofprognose				
	Antal ha	Kvælstofprognose	I alt	
Grovsand JB 1 + 3				
Finsand JB 2 + 4				
Lerjord JB over 4				
Korrektion i alt =				+ n
Virksomhedens samlede kvælstofkvote (det maksimalt tilladte forbrug), felt l - m + n				

- 3) Forfrugtsværdien af efterafgrøder beregnes ved at gange areal med efterafgrøder i 2013 med 17 kg N (hvis der er anvendt husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til max. 0,8 DE pr. ha harmoniareal) eller 25 kg N/ha (hvis der er anvendt husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til over 0,8 DE pr. ha harmoniareal)

Beregning af det samlede planlagte forbrug af kvælstof (brug af skemaet er frivilligt)

kg kvælstof

Planlagt forbrug (andel) af kvælstof fra husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning	p
Planlagt forbrug (andel) af kvælstof fra anden organisk gødning	q
Planlagt forbrug af kvælstof i handelsgødning, herunder urea	r
Samlet planlagt forbrug af kvælstof, felt p + q + r	s
Forskel mellem kvote og planlagt forbrug, felt o - s (må ikke være mindre end 0)	t

Opgørelse af efterafgrødekrav (Opgørelsen skal ske i Tast Selvservice senest den 23. april 2014)

Virksomheden skal ikke have pligtige efterafgrøder ⁶⁾	Sæt kryds hvis ja:	
Virksomheden udbragte i planperioden 2011/2012 husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 0,8 DE pr. ha harmoniareal eller derover ⁷⁾ (Felt 209/ Felt 106>0,8)	Sæt kryds hvis ja:	
Evt. ekstra krav til efterafgrøder som følge af en miljøgodkendelse	-	ha
Efterafgrødegrundareal 2013/2014		ha
Krav til pligtige efterafgrøder – opgjort på baggrund af markplanen i april 2014	-	ha
Overskud af efterafgrøder overført til 2013/2014	+	ha
Areal med pligtige efterafgrøder i efteråret 2013 (fra indberetningen i Tast selv service august 2013)	+	ha
Arealer med alternativer til pligtige efterafgrøder, (fra indberetning i Tast Selv service august 2013),	+	ha
Efterafgrøder overført fra en anden jordbruger (angiv cvr. nr.)	+	ha
Efterafgrøder overført til en anden jordbruger (angiv cvr. nr.)		
Overskud af efterafgrøder der ønskes overført til næste planperiode		ha
Overskud af efterafgrøder der ønskes omdannet til en øget kvælstofkvote i 2013/2014		
Evt. underskud af efterafgrøder, der udløser et træk i N kvoten		ha

6) Virksomheder med et samlet areal under 10 ha skal ikke have pligtige efterafgrøder. Virksomheder, hvor efterafgrødegrundarealet er mindre end 10 ha, skal ikke have pligtige efterafgrøder.

7) Hvis der er udbragt 0,8 DE/ha eller derover, skal der etableres mindst 14 pct. efterafgrøder. Hvis der er udbragt under 0,8 DE/ha skal der etableres mindst 10 pct. efterafgrøder. I opgørelsen medtages anden organisk gødning, således at 100 kg totalt kvælstof ab lager svarer til 1 DE.

Skema A1 (specialafgrøder): Gødningsplanlægning for skov-, planteskole-, drivhus- og/eller juletræskulturer 2013/2014

(Du skal kun udfylde skemaet, hvis du *ikke* bruger Fællesskemaet til gødningsplanlægning)

Du kan bruge dette forenkede skema, hvis du kun dyrker afgrøder oplyst i Tabel 2, og ikke i indeværende planperiode bruger husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning.

Mark nr./ Hus nr.	Areal Ha (mindst én decimal)	Forfrugt	Afgrøde	Åbent/ lukket system ¹⁾ (Skriv Å/L)	Grund N-norm Kg N/ha	Forfrugtsværdi Kg N/ha	Evt. korrektion af kvælstof ³⁾ Kg N/ha	Markens N-norm ²⁾ (kolonne 6 – 7 +/- 8)	Markens/ husets N-kvote (kolonne 2 x 9) Kg N i alt
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
SUM	a					SUM	n		m

- 1) Et lukket system er et system, hvor det overskydende vandingsvand/gødningsvand recirkuleres.
- 2) Hvis NaturErhvervstyrelsen skriftligt har tilladt, at du kan benytte en højere kvælstofnorm, end den fastsatte fællesnorm for en afgrøde/kultur, er det den forhøjede norm, du skal skrive her.
- 3) Du kan her korrigere for eventuelle MVJ-ordninger. Skriv ”-” foran tallet, hvis korrektionen er negativ. Hvis kvælstofnormen for en eller flere afgrøder er korrigeret opad som følge af højere forventede udbytter, er det korrektionen, du skal oplyse her. Du skal så udfylde Skema A2 om høstudbytter.

Hvis du har brugt en højere kvælstofnorm ²⁾ end anført i Tabel 2, skal du sætte kryds i feltet.

Godkendt forhøjet kvælstofnorm (sæt kryds hvis ja):

Virksomhedens CVR-nr.		Underskrift		Dato	
-----------------------	--	-------------	--	------	--

Skema A2: Oversigt over høstudbytter til brug for planperioden 2013/2014

(Du skal udfylde skemaet for hver afgrøde, hvor de forventede udbytter er højere end standardudbyttet i Tabel 1)

For alle år skal du dokumentere arealet ved din gødningsplanlægning. Høstudbyttet skal du dokumentere ved salgsfakturaer eller afregninger. Er afgrøden eller høstudbyttet fra planperioden 2013/2014 ikke solgt den 24. april 2014, kan du ikke medregne udbyttet for denne periode, da du vil mangle dokumentation. I den beregning kan du ikke medtage salg til andre tilmeldte jordbrugsvirksomheder, og heller ikke afgrøder der er brugt til opfodring af din egen husdyrbesætning.

Planperiode	2008/2009		2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014
	Areal med afgrøde ha	Høstudbytte hkg/ha	Areal med afgrøde ha	Høstudbytte hkg/ha	Areal med afgrøde ha	Høstudbytte hkg/ha	Areal med afgrøde ha	Høstudbytte hkg/ha	Areal med afgrøde ha	Høstudbytte hkg/ha	Forventet udbytte hkg/ha

Virksomhedens CVR-nr.		Underskrift		Dato	
-----------------------	--	-------------	--	------	--

Skema A3: Produktion af husdyrgødning i planperioden 2013/2014 (Brug af skemaet er frivilligt)

Bemærk, at det er muligt at beregne din produktion af gødning på internettet www.landbrugsindberetning.dk – klik på ”Husdyrgødningsberegninger”

1. Normproduktion i planperioden 2013/2014										
Her kan du beregne, hvor meget kvælstof og fosfor dine husdyr producerer i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014.										
Oplysninger om dyrehold og staldtype				Oplysninger om kvælstof				Oplysninger om fosfor er til eget brug		
Besætningsnr.	Dyretype	Staldtype	Antal enheder* af dyretypen	Gødningstype	Kg kvælstof pr. enhed af dyretypen	Eventuel korrektionsfaktor for ydelses- eller produktionsniveau mv.	Kg kvælstof i alt	Kg fosfor pr. enhed af dyretypen	Eventuel korrektionsfaktor for ydelses- eller produktionsniveau mv.	Kg fosfor i alt
	Se Tabel 5	Se Tabel 5	Se Tabel 5	Se Tabel 5	Se Tabel 5	Se Tabel 6	Beregnes som: kolonne 4 x 6 x 7	Se Tabel 7	Se Tabel 5	Beregnes som: kolonne 4 x 9 x 10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
							Sum:	kg N	Sum:	kg P

* Årsdyr/producerede dyr iflg. enheder i Tabel 5

Skema B: Gødningsregnskab for planperioden 2013/2014

Ved indkaldelsen af Gødningsregnskabet modtager du en adgangskode til elektronisk indberetning af Skema B på www.landbrugsindberetning.dk. Nedenstående skema er fortrinsvist til brug ved ophør

Navn	
Adresse	
Telefon-nr.	
CVR-nr.	

Ophør									
Dette felt udfyldes <u>kun</u> ved ophør.									
Ophørsdato (dd-mm-åååå)			-						917
Ny brugers CVR-nr.									918

3.1 Arealopgørelse

Samlet dyrket, udyrket og udtaget areal		ha	101
Harmoniareal		ha	106

101 Feltet kan være fortrykt med oplysning fra ansøgningen om Enkeltbetaling. Hvis ikke skal du overføre oplysningerne fra Skema A.

106 Ved opgørelsen fraregnes de arealer, som ikke har en N-norm eller et P-behov, jf. Tabel 1 og 2, samt de arealer, hvor husdyrgødning ikke kan eller må udbringes.

3.2 Samlet forbrug af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning

Startlager pr. 1. august 2013		kg N	310
Normproduktion i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014		+	kg N 303
Modtaget husdyrgødning i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014		+	kg N 304
Afsat husdyrgødning i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014		-	kg N 305
Husdyrgødning afsat til forbrænding i miljøgodkendt forbrændingsanlæg		-	kg N 321
Husdyrgødning afsat til udlandet ifølge regler		-	kg N 320
Husdyrgødning afsat til egne MVJ ON arealer via græssende dyr		-	kg N 319
Afsat forarbejdet husdyrgødning til ikke-tilmeldt virksomhed		-	kg N 177
Lagerstatus pr. 31. juli 2014		kg N	307
Forbrug fra 1. august 2014 til 30. september 2014 (til afgrøder, der blev høstet eller afgræsset før 31. december 2014)	-	kg N	306
Slutlager pr. 31. juli 2014 (Beregnes som felt 307 - 306)	=	kg N	309
Samlet forbrug af husdyrgødning i kg kvælstof i planperioden 2013/2014 (Beregnes som felt 310 + 303 + 304 - 305 - 321 - 320 - 319 - 177 - 309)	=	kg N	308

310 Feltet er fortrykt med oplysning om startlager pr. 1. aug. 2013 i kg N, svarende til slutlager pr. 31. juli 2013 fra gødningsregnskab for 2012/12.

303 Du skal oplyse din samlede produktion af husdyrgødning. Du kan udregne normproduktionen på www.landbrugsindberetning.dk.

319 Kan kun bruges for aftaler indgået i 2009, 2008, 2007, 2006, 2002 eller tidligere eller ved undtagelser for aftaler indgået i 2003-2005.

177 Feltet kan kun bruges til afsætning af forarbejdet husdyrgødning. Se afsnit 4.4.2 i vejledningen for regler.

309 Slutlager pr. 31. juli 2014 overføres til felt 309. Slutlageret skal indgå som startlager i planperioden 2014/2015.

3.3 Andel af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der skal indgå i gødningsregnskabet

Gødningstype	kg kvælstof i alt	Udnyttelsesprocent	kg kvælstof, der skal indgå i gødningsregnskabet	
Svinegylle	kg N	75 %	kg N	601
Kvæggylle	kg N	70 %	kg N	602
Minkgylle	kg N	70 %	kg N	613
Fjerkrægylle	kg N	70 %	kg N	614
Blandet gylle	kg N	%	kg N	603
Fast gødning	kg N	65 %	kg N	604
Ajle	kg N	65 %	kg N	605
Dybstrøelse	kg N	45 %	kg N	606
Væskefraktion efter forarbejdning	kg N	85 %	kg N	615
Afgasset biomasse	kg N	%	kg N	607
Anden husdyrgødning	kg N	65 %	kg N	611
Forarbejdet husdyrgødning	kg N	%	kg N	612
	kg N	%	kg N	608
I alt	kg N	⁶⁰⁹	kg N	610

615 Flydende fraktion opstået ved forarbejdning af gylle, hvor den faste fiberfraktion fra separationen anvendes til forbrænding

607 Feltet vil være fortrykt med oplysning om biomasse leveret fra biogasanlæg.

609 Mængden skal være den samme som felt 308.

3.4. Samlet forbrug af kvælstof i handelsgødning (herunder urea)

Startlager pr. 1. august 2013			kg N	708
Indkøbt handelsgødning i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014		+	kg N	703
Indkøbt handelsgødning fra udlandet i perioden 1. august 2012 til 31. juli 2014		+	kg N	702
Lagerstatus pr. 31. juli 2014			kg N	705
Forbrug fra 1. august 2014 til 30. september 2014 (til afgrøder, der blev høstet eller afgræsset før 31. december 2014)	-		kg N	704
Slutlager pr. 31. juli 2014 (Beregnes som felt 705 - 704)	=		kg N	707
Samlet forbrug af handelsgødning i kg kvælstof i planperioden 2013/2014 (Beregnes som felt 708 + 703 - 707)		=	kg N	706

708 Feltet vil være fortrykt med oplysning om startlager pr. 1. august 2013, lig slutlager pr. 31. juli 2013 fra dit gødningsregnskab for 2012/13.

703 Feltet vil være fortrykt med oplysning om indkøbt handelsgødning, fratrukket evt. videresolgt handelsgødning.

707 Slutlager pr. 31. juli 2014 overføres til felt 707. Slutlageret skal indgå som startlager i planperioden 2014/2015.

3.5. Samlet forbrug af kvælstof i anden organisk gødning (opgjort i kg kvælstof)

Startlager pr. 1. august 2013			kg N	814
Indkøbt eller modtaget anden organisk gødning i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014		+	kg N	805
Anden organisk gødning overført som husdyrgødning til felt 304		-	kg N	818
Lagerstatus pr. 31. juli 2014			kg N	815
Forbrug fra 1. august 2014 til 30. september 2014 (til afgrøder, der blev høstet eller afgræsset før 31. december 2014)	-		kg N	816
Slutlager pr. 31. juli 2014 (Beregnes som felt 815 - 816)	=		kg N	817
Samlet forbrug af kg kvælstof i anden organisk gødning, der skal indgå i gødningsregnskabet (Beregnes som felt 814 + 805 - 817)		=	kg N	804

805 Feltet vil være fortrykt med oplysning om indkøbt eller modtaget anden organisk gødning, fratrukket evt. videresolgt mængde.

818 Feltet bruges hvis den modtagne anden organiske gødning iblandes husdyrgødning/iblandes eget biogas- eller forarbejdningsanlæg.

817 Slutlager pr. 31. juli 2014 overføres til felt 817. Slutlageret skal indgå i planperioden 2014/2015.

3.6. Andel af kvælstof i anden organisk gødning, der skal indgå i gødningsregnskabet

Gødningstype	Kg kvælstof i alt	Udnyttelsesprocent	kg kvælstof, der skal indgå i gødningsregnskabet	
Spildevandsslam	kg N	45 %	kg N	185
Komposteret husholdningsaffald	kg N	20 %	kg N	186
Kartoffelfrugtsaft	kg N	50 %	kg N	187
Pressesaft fra grønnpillefabrikation	kg N	40 %	kg N	188
Andre typer af anden organisk gødning	kg N	40 %	kg N	190
	kg N	%	kg N	191
I alt	kg N	¹⁹²	kg N	193

192 Mængden skal være den samme som angivet i felt 804.

3.7. Samlet opgørelse

Virksomhedens samlede kvælstofkvote			kg N	501
Træk i kvoten pga. efterafgrøder			kg N	502
Virksomhedens samlede forbrug af kvælstof (Beregnes som felt 610 + 706 + 193)			kg N	901
Kvælstofkvote minus forbrug af kvælstof (Beregnes som felt 501 - 502 - 901 - 914 + 915)			kg N	902

501 Ved indkaldelse af gødningsregnskabet vil feltet være fortrykt med oplysning fra ansøgning om Enkeltbetaling ellers skal oplysningerne overføres fra Skema A, felt o. (laves ud fra Tabel 1 samt kvælstofprognosen for 2014)

502 Se afsnit 2.6 og 5.4 om tillæg til virksomhedens samlede kvælstofkvote

Overdraget forbrug i planperioden

Udbragt på modtaget areal fra CVR-nr.	(CVR) □□□□□□□□	906	kg N	914
Udbragt på areal overdraget til CVR-nr.	(CVR) □□□□□□□□	904	kg N	915

906 Ved tilforpagtning i løbet af planperioden skal summen af kg N i handelsgødning og anden organisk gødning, der er udbragt på det modtagne areal af den tidligere bruger, lægges til virksomhedens samlede forbrug.

904 Ved bortforpagtning i løbet af planperioden skal mængden af kvælstof i handelsgødning, der er udbragt på arealet før overdragelsestids-

punktet, fratrækkes virksomhedens samlede forbrug.

Er en eller flere afgrøder korrigeret for højere forventet udbytte? (Sæt kryds hvis Ja)	☐	401
---	--------------------------	-----

Opgørelse af harmoniforhold

3.8. Antal dyreenheder (DE) i perioden (opgøres efter husdyrgødningsbekendtgørelsen)

Samlet normproduktion i antal dyreenheder (DE)	201 Kvæg	202 Svin	207 Pelsdyr, fjerkræ	208 Får, Geder	203 Andre Husdyr	204 I alt DE
	DE	DE	DE	DE	DE	DE
Udbragt antal dyreenheder (evt. overført fra hjælpekema)						DE 209
Det særlige harmonikrav på 2,3 DE/ha for kvægbrug blev anvendt i planperioden 2013/2014 ¹						☐ 403
Har du overholdt bestemmelserne i bilag 3 til husdyrbekendtgørelsen?					(Sæt kryds hvis Ja)	☐ 407
Indgik din virksomhed i produktionsmæssig sammenhæng i 2013/2014?					(Sæt kryds hvis Ja)	☐ 406

1. 403 forudfyldes fra gødningsplanlægningsdelen i Fællesskemaet (se afsnit 6.3)

Det erklæres herved at ovenstående udfyldte gødningsregnskab er i overensstemmelse med de faktiske forhold på virksomheden.

Dato: _____910   Underskrift: _____911

Skema B1: Kvitteringer for overførsler af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse fra 1. august 2013 til 31. juli 2014

Virksomhedens CVR-nr.		<input type="text"/>			
Modtagers navn og adresse		152	Modtagers CVR-nr.	153	
			<input type="text"/>		
Gødningstype		154	Antal dyreenheder	156	
			DE		
Antal kg kvælstof	155	Kvælstofudnyttelse	165	Husdyrgødning overført via græssende dyr? (Sæt kryds hvis ja)	159
kg		%		☐	
Kg N			Husdyrgødning afsat via græssende dyr til MVJ 0N areal eller til særlige naturarealer? (Sæt kryds hvis ja)	☐	166
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift		160	Indgår i produktionsmæssig sammenhæng? (Sæt kryds hvis ja)	☐	167
Modtagers navn og adresse		152	Modtagers CVR-nr.	153	
			<input type="text"/>		
Gødningstype		154	Antal dyreenheder	156	
			DE		
Antal kg kvælstof	155	Kvælstofudnyttelse	165	Husdyrgødning overført via græssende dyr? (Sæt kryds hvis ja)	159
kg		%		☐	
Kg N			Husdyrgødning afsat via græssende dyr til MVJ 0N areal eller til særlige naturarealer? (Sæt kryds hvis ja)	☐	166
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift		160	Indgår i produktionsmæssig sammenhæng? (Sæt kryds hvis ja)	☐	167
Modtagers navn og adresse		152	Modtagers CVR-nr.	153	
			<input type="text"/>		
Gødningstype		154	Antal dyreenheder	156	
			DE		
Antal kg kvælstof	155	Kvælstofudnyttelse	165	Husdyrgødning overført via græssende dyr? (Sæt kryds hvis ja)	159
kg		%		☐	
Kg N			Husdyrgødning afsat via græssende dyr til MVJ 0N areal eller til særlige naturarealer? (Sæt kryds hvis ja)	☐	166
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift		160	Indgår i produktionsmæssig sammenhæng? (Sæt kryds hvis ja)	☐	167
Sum kvælstof (indberettes ikke)		161	Sum dyreenheder (indberettes ikke)	162	

153 Gødningsmængden kan kun fratrækkes forbruget, hvis modtager er tilmeldt Register for Gødningsregnskab (gælder dog ikke afsætning til biogas og forarbejdningsanlæg).

165 Skal kun angives ved overførsel af afgasset biomasse og forarbejdet husdyrgødning.

156 Opgøres efter Miljøministeriets husdyrgødningsbekendtgørelse.

159 Såfremt husdyrgødningen ikke er blevet leveret, men overført via græssende dyr, sættes kryds i felt 159.

166 Gælder MVJ 0-arealer med aftaler indgået i 2002 og tidligere samt 2006 og senere eller ved undtagelser for aftaler indgået i 2003-2005. Gælder desuden 1-årigt tilskud til Pleje af EB-støtteberettigede græsarealer.

Skema B2: Oplysninger om dyretype og staldtype 2013/2014

2.5 Oplysninger om dyretype og staldtype til gødningsregnskabet

Virksomhedens CVR-nr.	<input type="text"/>
-----------------------	----------------------

Besætningsnummer		<input type="text"/>
Dyretype		Kode <input type="text"/>
Staldtype		Kode <input type="text"/>
Antal produceret dyr/Årsdyr <input type="text"/>	Mælkeydelse	
Vægt indgang	Vægt afgang	
Alder indgang <input type="text"/>	Alder afgang <input type="text"/>	

Besætningsnummer		<input type="text"/>
Dyretype		Kode <input type="text"/>
Staldtype		Kode <input type="text"/>
Antal produceret dyr/Årsdyr <input type="text"/>	Mælkeydelse	
Vægt indgang	Vægt afgang	
Alder indgang <input type="text"/>	Alder afgang <input type="text"/>	

Besætningsnummer		<input type="text"/>
Dyretype		Kode <input type="text"/>
Staldtype		Kode <input type="text"/>
Antal produceret dyr/Årsdyr <input type="text"/>	Mælkeydelse	
Vægt indgang	Vægt afgang	
Alder indgang <input type="text"/>	Alder afgang <input type="text"/>	

Skema B3: Overdragelse af efterafgrøder mellem to virksomheder i planperioden 2013/2014

Omregningsfaktor 1,5 ved overdragelse fra virksomhed med < 0,8 DE/ha til virksomhed med >0,8 DE/ha	☐
Omregningsfaktor 0,7 ved overdragelse fra virksomhed med > 0,8 DE/ha til virksomhed med <0,8 DE/ha	☐
Omregningsfaktor 1 ved ens bedrifter	☐
Modtagers navn og adresse	
Modtagers CVR-nr. <input type="text"/>	
Antal ha pligtige efterafgrøder der modtages (angives i Tast Selv som modtaget)	ha
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift	

Afgiverens navn og adresse	
Afgiverens CVR-nr. <input type="text"/>	
Antal ha pligtige efterafgrøder der afgives (angives i Tast Selv som afgivet)	ha
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift	

Skema C1: Hjælpekemaer til beregning af harmoniforholdene

Husdyrproduktion oplyst i dyreenheder (DE) i planperioden 2013/2014 (Brug af skemaerne er frivilligt)

Bemærk, at du også kan lave beregningen på www.landbrugsindberetning.dk – klik på ”Husdyrgødningsberegninger”

Virksomhedens CVR-nr.		Underskrift		Dato	
-----------------------	--	-------------	--	------	--

1. Produktion af dyreenheder i husdyrgødning i planperioden 2013/2014

Her kan du beregne antal producerede dyreenheder på virksomheden i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014.

Dyretype	Antal enheder af dyretypen	Antal enheder til 1 DE	Antal DE i alt	Antal DE i alt efter eventuelle korrektioner
Se Tabel 9	Se Tabel 9	Se Tabel 9	Beregnes som: Kolonne 2 divideret med Kolonne 3	Korrektionsformler - se Tabel 9
1	2	3	4	5
			Sum kolonne 4: DE	Sum kolonne 5: DE

2. Forbrug af DE i husdyrgødning i planperioden 2013/2014

Her kan du beregne hvor mange DE i husdyrgødning, der er brugt på virksomheden. Forbruget svarer til den producerede mængde (mængden kan beregnes på foregående side), som justeres for lagerforskydninger samt for leverancer af husdyrgødning.

		Antal DE
Startlager for planperioden 2013/2014 ¹⁾		
Produktion 1. august 2013 til 31. juli 2014 (overføres fra foregående side, sumtallet for kolonne 4 eller 5)		+
Overførsler af DE i husdyrgødning i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014 ²	Modtaget	+
	Afsat	-
Lagerstatus pr. 31. juli 2014	+	
Forbrug fra 1. august 2014 til 30. september 2014 (forlænget planperiode) til afgrøder, der høstes inden 31. december 2014	-	
Slutlager for planperioden 2013/2014	=	-
Samlet forbrug af DE i husdyrgødning i planperioden 2013/2014		=
<p>1) For virksomheder, der ikke tidligere har været registreret, gælder følgende: Startlageret skal fastsættes ved, at husdyrgødningslageret beregnes eller måles pr. 1. august 2013, heraf fratrækkes den mængde kvælstof i husdyrgødning, der er brugt i perioden 1. august til 30. september 2013 til afgrøder, der er høstet eller afgræsset inden 31. december 2013.</p> <p>2) Inklusiv afgasset vegetabilsk biomasse.</p>		

3. Opgørelse af harmoniforhold

Antal dyreenheder (DE) i perioden 1. august 2013 til 31. juli 2014 (opgøres efter husdyrgødningsbekendtgørelsen)								
	Kvæg		Får, geder og hjorte	Svin og andre husdyr	Overførsel af husdyrgødning ³⁾		Lagerforskydning	I alt DE
	1,7	2,3 ⁵⁾			1,4	1,7		
Harmonikrav (DE/ha)	1,7	2,3 ⁵⁾	1,7	1,4	1,4	1,7	4)	
Startlager pr. 1. august 2013 ¹⁾								
Samlet normproduktion i antal dyreenheder (DE)	+		+	+				+
Bidrag fra dyr, der græsser arealer uden gødskningsbehov	-		-	-				-
Modtaget husdyrgødning					+			+
Afsat husdyrgødning								
Afsat mængde i alt					-			-
Lagerstatus pr. 31. juli 2014								
Forbrug fra 1. august 2013 til 30. september 2014								
Slutlager pr. 31. juli 2013 ²⁾								-
Udbragt antal dyreenheder								= DE
Minimumskrav til harmoniareal								= ha
Det harmoniareal, der er til rådighed								ha

1) Startlager = startlager i husdyrgødning/forarbejdet husdyrgødning/afgasset vegetabilsk biomasse pr. 1. august 2013 (100 kg N = 1 DE).

2) Slutlager = lagerstatus pr. 31. juli 2014 ÷ forbrug fra 1. august 2013 til 30. september 2014 (100 kg N = 1 DE).

3) Modtaget husdyrgødning medregnes altid med 1,4 DE/ha, dog undtaget bedrifter som benytter undtagelsen på 2,3 DE/ha eller virksomheder der indgår i produktionsmæssig sammenhæng. Afsat husdyrgødning beregnes med 1,4 DE/ha så længe der ikke afsættes mere end den tilgængelige husdyrgødningsmængde, der kan beregnes med 1,4 DE/ha. Derefter afsættes med harmonikravet for lagerforskydning, hvis der er en nettofrigivelse herfra (se pkt. 4) og en evt. restmængde afsættes med 1,7 DE/ha. Modtaget og afsat forarbejdet husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse skal medregnes i mængden af modtaget og afsat husdyrgødning.

4) Når der sker en nettofrigivelse fra lageret, beregnes kravet forholdsmæssigt ud fra produceret og modtaget husdyrgødning. Kravet ved lageropbygning er som for afsat husdyrgødning.

5) Hvis undtagelsen på 2,3 DE/ha kan benyttes beregnes al husdyrgødning som 2,3 DE/ha, inkl. modtaget husdyrgødning.

Skema C2: Hjælpekema til beregning af græsningstryk

Afgøringskode	Afgøringskategori	Græsareal i alt Ha. 1	Korrektionsfaktor ved slæt				Korrigeret areal ²⁾ (Beregnes kol. 1 - 5) 6	Minimum antal græssende DE pr. ha ³⁾ 7	Minimum antal DE i alt (Beregnes kol. 6 × 7) 8
			Areal m. slæt Ha. 2	Antal slæt i gns. på slætareal 3	Andel pr. slæt af samlet udbytte 4	Beregnet slætareal ¹⁾ (Beregnes kol. 2x3x4) 5			
		Kolonne:							
250	Permanent græs med meget lavt udbyttensniveau ⁴⁾				1,00		0,2		
251	Permanent græs med lavt udbyttensniveau ⁴⁾				1,00		0,5		
252	Permanent græs med normalt udbyttensniveau ⁵⁾				0,50		0,9		
253	Miljøgræs MVJ-ordning 1 (80 N)				0,50		0,7		
254	Miljøgræs MVJ-ordning 2 (0 N) ⁴⁾				1,00		0,2		
255	Permanent græs under 50 pct. kløver omlagt min. hvert 5. år				0,33		1,9		
256	Permanent græs over 50 pct. kløver omlagt min. hvert 5. år				0,33		1,7		
257	Permanent græs uden kløver omlagt min. hvert 5. år				0,33		2,1		
278	Permanent lucerne og lucernegræs m. over 50 pct. lucerne omlagt min. hvert 5. år				0,33		1,7		
260	Kløvergræs under 50 pct. kløver (omdrift)				0,33		1,9		
261	Kløvergræs over 50 pct. kløver (omdrift)				0,33		1,7		
262	Lucerne og lucernegræs m. over 50 pct. lucerne (omdrift)				0,33		1,7		
263	Græs uden kløver (omdrift)				0,33		2,1		
265	Græs/kløvergræs, slæt før vårsæt afgrøde eller ital. rajgræs til frø				1,00		0,6		
266	Græs/kløvergræs under 50 pct. kløver med ekstremt lavt udbyttensniveau ³⁾				1,00		0,2		
267	Græs/kløvergræs under 50 pct. kløver med meget lavt udbyttensniveau ³⁾				1,00		0,5		
268	Græs/kløvergræs under 50 pct. kløver med lavt udbyttensniveau ³⁾				0,50		0,9		
960	Græs, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet maj/juni				0,33		1,3		
961	Græs, udlæg/efterslæt efter helsød/tidlig frøgræs eller vinterbyg høstet senest 1. aug				1,00		0,8		
962	Græs, udlæg/efterslæt efter korn/sildig frøgræs				1,00		0,3		
963	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni				0,33		1,1		
964	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter helsød høstet senest 1. august				1,00		0,6		
965	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter korn o.l.				1,00		0,3		
SAMLET KRAV TIL ANTAL GRÆSENDE DYREENHEDER							SUM:		

¹⁾ Det beregnede slætareal må maksimalt være lig arealet i kolonne 2.

²⁾ Hvis du ikke tager slæt, er arealet lig arealet i kolonne 1.

³⁾ Dyreenheder i svin, fjerkræ og pelsdyr samt dyr, der ikke kommer på græs, kan du ikke medregne. Antal dyreenheder opgøres efter husdyrgødningsbekendtgørelsen.

⁴⁾ Du skal regne med minimum 0,2 dyreenheder pr. hektar. Hvis du i gødningsregnskabet fratækker normproduktion for flere DE, skal du benytte antal DE fra gødningsregnskabet.

⁵⁾ På særligt produktive permanente græsarealer kan normen for kløvergræs eller græs uden kløver i omdrift undtagelsesvis benyttes, hvis du kan dokumentere et græsningsniveau, der svarer til kravet for græs i omdrift og at udbyttet overstiger 4000 FE pr. ha. Dokumentationen skal være en foderplan med en opgørelse af det samlede producerede antal FE på virksomheden samt foderbehovet. Produktionen af FE skal du opgøre ud fra udbyttensnormerne for alle de dyrkede grovfoderafgrøder. Foderbehovet beregner du ud fra et maksimalt foderforbrug af græsafgrøder på 2500 FE pr. dyreenhed.

Skema D: Ansøgning om brug af brødhvedenormen 2013/2014

1. Jordbrugers navn, adresse og tlf. nr.

Det er vigtigt, at du har udfyldt alle punkterne 1-6 korrekt og tydeligt. Se bilaget. Du kan maile ansøgningen på lth@vfl.dk, eller sende den på fax til fax-nr. 87 40 52 00. Du kan også sende ansøgningen i en kuvert mærket "Brødhvede" til: Videncentret for Landbrug, Planteproduktion, Agro Food Park 15, Skejby, 8200 Århus N. Bemærk at du kun må bruge en af ovenstående fremgangsmåder.

2. Jordbrugers CVR-nr.
(se bilag pkt. 2):

3. Kontraktarealets størrelse (mindst 1 decimal)
(se bilag pkt. 3):

4. Grovvare- eller møllervirksomhedens CVR-nr.
(se bilag pkt. 4):

5. Jeg erklærer, at oplysningerne under pkt. 1 - 4 er rigtige, og

- at der enten i høstår 2012 eller 2013 på jordbrugsvirksomheden er dyrket en hvedesort, som kunne bruges til at få brødhvedenorm i planperioden, og at denne hvede er leveret til grovvare- eller møllervirksomhed, jf. bekendtgørelsens § 11, stk. 1, nr. 1 (se bilag pkt. 5), og at dokumentation herfor foreligger på bedriften, jf. bekendtgørelsens § 11, stk. 4.

6. Min grovvare- eller møllervirksomhed og jeg erklærer, at der foreligger en kontrakt mellem os for høståret 2014 om dyrkning og levering af hvede til brødfremstilling, jf. bekendtgørelsens § 11, stk. 3 (se bilag pkt. 6).

_____ Dato (skal udfyldes)

_____ Dato (skal udfyldes)

_____ Ansøgers (jordbrugers) underskrift for pkt. 1 - 6.

_____ Grovvare-/møllervirksomhedens underskrift for pkt. 6.

Afgivelse af urigtige skriftlige oplysninger kan medføre straf efter straffelovens § 163.

Du skal ikke vedlægge dokumentation ved ansøgningen, men du skal opbevare dokumentation i mindst 5 år.

Bilag til skema D: Ansøgning om brug af brødhvedenormen

Det er afgørende, at dit ansøgningsskema er udfyldt korrekt og med tydelig angivelse af samtlige oplysninger (evt. med blokbogstaver), idet en mangelfuld ansøgning kan medføre, at din ansøgning afvises uden yderligere behandling, jf. bekendtgørelsens § 13, stk. 4⁵.

Pkt. 1: Her oplyser du dit fulde navn og adresse og telefonnr. Skriv tydeligt og inden for feltet.

Pkt. 2: Her oplyser du det CVR-nr. på din jordbrugsvirksomhed, der er registreret i NaturErhvervstyrelsens Register for Gødningsregnskab.

Pkt. 3: Her oplyser du størrelsen på det areal (i ha med mindst 1 decimal), som er omfattet af kontrakten med grovvare- eller møllervirksomhed om dyrkning og levering af hvede til brødfremstilling til høst 2014.

Pkt. 4: Her oplyser du CVR-nr. på den grovvare- eller møllervirksomhed, som du har indgået kontrakt med om dyrkning og levering af hvede til brødfremstilling til høst 2014.

Pkt. 5: Her bekræfter du som jordbruger (ansøger) med din underskrift, at oplysningerne i pkt. 1 – 4 er korrekte.

Hvis du er nyetableret jordbruger og ikke tidligere har ejet eller drevet en jordbrugsvirksomhed, eller hvis du har erhvervet arealer, hvorpå der tidligere har været dyrket brødhvede, kan du bruge dokumentation til brug af brødhvedenorm fra den tidligere ejer eller bruger af virksomheden.

Pkt. 6: Her bekræfter du som jordbruger (ansøger) sammen med en grovvare- eller møllervirksomhed ved dateret underskrift, at du for planperioden 2013/2014 har indgået kontrakt med grovvare- eller møllervirksomheden om dyrkning og levering af hvede fra jordbrugsvirksomheden til brødfremstilling. Du skal selv sørge for at få repræsentantens underskrift, inden du sender det udfyldte ansøgningsskema, jf. bekendtgørelsens § 11, stk. 3, nr. 5. Husk at der skal være dato for begge underskrifter.

Ved kontrolbesøg på din jordbrugsvirksomhed vil vi kontrollere, om du har dokumentation, jf. pkt. 5, og kontrakt for levering af brødhvede, som du skal opbevare på din jordbrugsvirksomhed i 5 år, jf. § 11, stk. 4.

Du skal være opmærksom på, at hvis du giver urigtige skriftlige oplysninger i ansøgningsskemaet, kan du straffes efter straffelovens § 163.

Hvis du har spørgsmål til udfyldelsen af ansøgningsskemaet, kan du telefonisk kontakte Videncentret for Landbrug, Planteproduktion på tlf.nr.8740 5488.

---

⁵Fødevarerministeriets bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2013/2014.

Til behandlingen af ansøgningen indsamler og videregiver Videncentret for Landbrug personoplysninger om dig. Du har ikke pligt til at give oplysningerne, men hvis du ikke giver oplysningerne, kan det få afgørende betydning for din sag. Oplysninger, du giver ved ansøgningen, kan blive videregivet til NaturErhvervstyrelsen, der fører kontrol med reglerne.

Ved henvendelse til Videncentret kan du få at vide, hvilke oplysninger, der er registreret. Du kan gøre indsigelse mod oplysningerne, og du kan kræve, at oplysningerne rettes. Du kan klage til Videncentret over deres behandling af personoplysninger eller til Datatilsynet, Borgergade 28, 5 sal, 1300 København K.

Stikordsregister

- Afbrænding af husdyrgødning; 84
Afgasset biomasse; 36; 68
Afgiftsfritagelse; 11
Afgæsning og slæt; 24
Afmelding, Register for Gødningsregnskab; 70
Afsat husdyrgødning; 37
Ammoniumnitrat, over 16 pct. kvælstof; 78
Anden organisk gødning; 44; 78; 79
Biogasanlæg; 81
Brødhvedenorm; 28
Brødhvedeordningen; 27
Dokumentation, afgrøde; 23
Dyreenheder (DE), beregning af; 66
Dødsfald; 70
Efterafgrøder; 47
Erklæring om overdragelse; 72
Erklæring om udbringning af husdyrgød.; 63
Flerårige energiafgrøder; 50
Forarbejdet husdyrgødning; 36; 82
Forarbejdningsanlæg; 82
Forbrænding af fiberfraktion; 51
Forbrændingsanlæg; 84
Forfrugt; 16
Forpagtningsaftale; 69
Fortrykte oplysninger; 42
Generationsskifte; 70
Græs, kvælstofnormer; 24
Græs, omdrift; 25
Græs, permanent; 25
Græssende dyr; 67
Gødnings- og husdyrindberetning (GHI); 11
Gødningskvitteringer; 40
Gødningsplanlægning; 14
Gødningsregnskab; 11
Handelsgødning; 77; 79
Harmoniareal; 33
Harmonikrav; 61
Harmoniregler; 61
Hø og wrapensilage, standardforudsætninger til beregning af produktion af FE; 107
Import af handelsgødning; 77
Indførsel af handelsgødning; 77
JB-nr. (jordtype); 16
Jordprøver; 65
Kalender for planåret; 8
Klagemuligheder; 89
Korrektion, type 1; 32
Korrektion, type 2; 33
Kvælstof, beregning af produktion; 30
Kvælstof, korrektion af mængde; 31
Kvælstofafgift; 79
Kvælstofkontrakt; 22
Kvælstofkvote, beregning af; 15
Kvælstofnorm, korrektion; 18
Kvælstofprognosen; 16
Lageropgørelse; 34
Leverandører; 77; 78
Lovgivning og bekendtgørelser; 87
Mellemafgrøder; 49
Miljøbetings tilskud; 18
Miljøgodkendelser; 24
Momspligtig omsætning; 6
MVJ-ordninger; 14; 18
Nyt CVR-nr.; 70
Offentliggørelse af gødningsregnskaber; 88
Ophør af virksomhed; 12
Overdragelse af virksomhed; 72
Overdragelse, slutlagre; 72
Overdraget areal; 45
Personoplysninger, brug af; 88
Regelsæt; 87
Salg af virksomhed; 12
Skema A1; 15
Skema A2; 31
Skema B1; 40
Slutlager; 43
Specialafgrøder; 18
Startlager; 43
Tidsfrister; 8
Tidsfrister, afmelding; 70
Tidsfrister, tilmelding; 11
Tilmelding, frivilligt; 11
Tilmelding, Register for Gødningsregnskab; 11
Udlæg og efterslæt; 24
Undtagelsen om 2,3 DE; 63
Økologiske producenter; 22

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
NaturErhvervstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

ISBN 978-87-7120-456-8

Tlf.: +45 3395 8000
Fax.: +45 3395 8080

E-mail: mail@naturerhverv.dk
<http://www.naturerhverv.dk>